شەڕی هەنوکەی ئەمریکاو ئیسرائیل لە ئێران، ئەڵقەیەکی دیکەی زنجیرە شەڕەکانی سەپاندنی هەژموونی ئەمریکایە..1.. سابیر محەمەد

بەشی 1 :

ئامانجەکانی شەڕی ئەمریکا و ئیسرائیل لە ئێران و ناوچەکە

یەکەم- گۆڕینی ئەولەویەتەکانی سیاسەتی دەرەوەی ئەمریکا لە جیهان و "ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست"، گرنگیدان بە لێدانی قۆرخکارییەکانی چین، هەروەها کاریگەریی ڕووسیا و هەڵلوشینی سەرمایەی جیهانییە .
سەرەتای ئەم ستراتیژیەتە نوێیەی ئەمریکا، بەو سیاسەتە ئابوورییەی سەپاندنی باجەکانەوە دەستی پێکرد، دواتر بە دەستگیرکردنی سەرۆکی ڤەنزوێلا و گۆڕینی ڕژێم لەوێ بۆ ڕژێمێکی میانڕەو کە خزمەت بە ئەجێنداکانی ئەمریکا بکات.
دوای ئەوەی گۆڕینی ستراتیژیەتی مانەوەی هێزەکانیان لە سوریاو ناوچەکەو، وهەوڵدان بۆ ئارایشپێدان و دنەدانی بزووتنەوە جیهادییەکان و (میحوەری موقاوەمە) و ڕەوتە سیاسییە قەومییەکان لەوێ، دژ بە خودی خەڵکی چەوساوەی کورد و عەلەوی و دورزییەکان وە لە فەلەستین بە قازانجی ئەمریکاو ئیسرائیل، وە وێرانکردن و قەڵاچۆپێکردنی خەڵکی چەوساوەو کوشتنی وەحشیانەی ژنان و منداڵان و ئاوارە کردن و برسیکردنیان لە فەلەستین و غەززە، کە یەکێکە لە مێژووە هەرە خوێناوی و وەحشیگەرییەکانی سەرمایەداری و مرۆڤایەتی کە لەو ناوچەیە دا نمایشکران، وە لە ئێستادا لە درێژەی ئەم سیاسەت و هەژموونە ئیمپریالیستییە پاوانخوازییەی ئەمریکاو ئیسرائیل و کۆمپانیا و ترۆستە زەبەلاحەکانیان ، دەستکرا بە جەنگێکی مۆدێرنی پاوانکردنی هەرچی زیاتری قازانج، وە دەسەڵاتی جیۆپۆلیتیکیانەی خۆیان، لە ئێران و ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست دەستپێکردووە.

به پێی ئه م ئه وله ویته نوێیانه ، ئه و شه ڕه ی که ئه مریکا و ئیسرائیل له بەرە یانی ڕۆژی شه ممه 28ی شوباتی ئه مساڵ لە ئێران

هەڵگیرساند، کە خوی لە خۆیدا، وەک جوڵاندنی یەکێک لە پارچەکانی یاری شەترەنج وابوو، لەسەر بەردەکە، بۆ خانەیەکی تر.
ئەم جووتە سەربازییە بووە هۆی دەسپێکی ئەو تەقینەوەو بۆمبا بارانکردنە بەهێزو به فراوانەی ، کە له تارانی پایته خت و شارەکانی تری ئێران بینران .

دیارە ئەو دانوساندن و گفتوگۆیانەی کە لە نێوان ئەمریکییەکان و ڕۆژئاوای ئیمپریالیست لەگەڵ ڕژێمی ئێرانیدا ئەنجام ئەدران، کە هەردوکیان بەشوێن قازانجی زیاترو هەژمونی زیاترەوە بوون، ئامانجێکی فریودەرانە و چەواشەکارانەی بۆڕژوا ئاساییەکانیان لە پشتبووە، چونکە لە بنەڕەتدا دەستپێکردنی جەنگێکە، هیچ پەیوەندییەکی بەو درۆ ودەلەسانەوە نەبووە، کە مەدیا بۆرژوازییەکانی جیهان و خودی ئیدارەی ئەمریکا بڵاویان ئەکردنەوە، بەڵکە پەیوەندیان بەو ستراتیژییەتە و سەپاندنی هەژمۆنەوە هەبوە، کە بەشوێن قازانج و کەڵەکەی سەرمایەی زیاترەوە هەبوە .
هەروەک (زبیگنیو برێزینسکی) لە کتێبە زۆر گرنگەکەیدا بە ناوی: ” بەردی شەترەنجە گەورەکە: هەژمونی ئەمریکی و کاریگەرییە جیۆستراتیژییەکانی”، لەسەر ئەو خاڵە گرنگە جەخت پێداگری ئەکاتەوە، کە ئەمریکا، ڕووبەڕووی ئەم پرسە گرنگانە ئەبێتەوە، ئەویش :
“بەڕێوەبردنی ململانێکان و پەیوەندییەکان لە ئەوروپا” وە ئاسیا و ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست ، بە شێوەیەک کە بتوانێت ڕێگری بکات لە سەرهەڵدانی هەر زلهێزێکی ڕکابەر، کە ئەبێتە مەترسی و هەڕەشەکردن لە بەرژەوەندییەکانی ئەمریکاو، یان سیستەمی خۆشگوزەرانی باو، کە لە ئەمریکادا هەیە ” (١).

هەروەها هەروەک (جۆن پێرکینز) ئەڵێت:
” ..وەلە ئەوە نازانن کە خزمەتکردنی بەرژەوەندیەکانمان بریتییە لە هۆکاری سەرەکی کە وامان لێدەکات، سەفارەتخانە لە گشت جیهاندا بکەینەوە. لە ماوەی نیوەی کۆتایی سەدەی بیستەمدا، ئەم بەرژەوەندیانە بە مانای ئەوەیە، کۆماری ئەمریکا دەبێت بە ئیمپراتۆرییەکی جیهانی.” (٢)

دووهەم- هەوڵ و بەدواداچوون بۆ جێبەجێکردنی، ئەم ستراتیژە بنەڕەتییە ئەمریکییە ڕەنگە ڕووبەڕووی تەحەددای سەخت بێتەوە کە لە شوێنێکەوە بۆ شوێنێکی تر ئەگۆڕدرێت وجیاوازە، وە پلانەکان مەرج نیە، هەمیشە بە گوێرەی حەزو ئارەزووی ئەوان بچێتە پێشەوە.
گۆڕینی ئەولەوییەتەکانی ئەمریکا لە “ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست”، لە

ئامادەبوونی ڕاستەوخۆی سەربازییەوە، کە پێشر لەسەر زەوی هەیانباوە بە بەڕێوەبردنی ململانێکان و ڕاگرتنی پەیوەندییەکان لە ڕێگەی بەکرێگیراوەکانیەوە، یان لە ڕێگەی بەکارهێنانی هێزی ئاسمانییەوە، هەموو ئەم گۆڕانکاریانە لە ئەولەویات و ستراتیژیەت ، و ئەو خوێن ساردی و دڕندەیی و بەدەربەدەست نەگرتن و بێباکییان بەرامبەر بە ژیانی جەماوەرێکی بەرین لە کوشتن و وێرانکاری، و ماڵوێرانی ، بەتایبەت کوشتنی و منداڵان وژنانی بێتاوان، وە داگیرکردن و سەپاندنی هەژموونی خۆیان بەسەر ئەو ناوچانەدا، کە زیاتر چینە چەوساوەکانی ئەم ناوچانە لەلایەن ئەمریکاو ئیسرائیلە، ڕووی بەڕووی بوونەتەوە، و بەدەستیەوە ئەناڵێنن، هەروەها گۆڕینی ڕێچکەو ستراتیژیەتی سیاسی و ئابوری مانەوەی خۆیان، لەم ناوچانەدا پیادەکردوەو ئەیکەن، لە پێناو قازانج و بەرژەوەندیەکانی خۆیان و ئەجندە بەکرێگیاوەکانیان ، خۆی لە خۆیدا، خەسڵەت و سیفاتی قەناغەکانی تەکشکان و پاشەکشەی کۆڵۆنیالیزمی بەریتانیا لە خۆ ئەگرن، ئەوانیش بەو ئاڕاستەیەدا ئەبات، بەلە بەرچاوگرتنی هەر گۆڕانکاریەک کە لە گۆشەی سەرمایەداری جیهانیدا هاتەتە پێش، وە ئاسەی هاتنە ئاراوەی خەباتی چینایەتی لە بەرامبەر سیستەمی سەرمایەداریدا، داهاتووی ئەم هێزە ئیمپریالیستیانەو بەکرێگیراوەکانیان و دەوڵەتەکانیان، لەم ناوچانەدا خستەتە بەردەم دوو ڕیانەک و ئەرکی کارکردن بە تەکشکانێکی سیستەمە ئابووری و سیاسی و فەرهەنگیەکانیان.

سەهەم- سەبارەت بە لەکدانەوەو تێڕوانینیەکانی بەرەی (میحوەری موقاوەمەت)، کە بریتیە لە ئەو هێزە چەواشەکارو ڕیفۆرمیستیەی بەرژوا نیشتمانیانیانەی، کە داکۆکی لە بزووتنەوەی (ڕزگاری نیشتمانیەی) ئەکەن، لەوانە چەپە ناسیۆنالیست، و لیبڕالەکان، وئەپۆزیسیۆنی بەرژوازی هێزە جیهادیە ئیسلامیەکان، کە لە سەر بنەمای تیئۆری
(جیهانی سێیەم)، کار و چالاکی سیاسی و سەربازی خۆیان درێژە پێئەدەن.
ئەم هێزانە لە ڕوانگەی بەرژەوەندیە بەرتەسکەکانی (بەرژوازی نیشتمانیەوە) هەمیشە تێڕوانین و لێکدانەوەی ڕووکەشانەو، فریودەرانە، سەبارەت بە دژایەتی ئەمریکاو ئیسرائیلە و ئیمپریالیزمی ڕۆژئاوا ڕەواج پێئەدەن، وە جەماوەری کرێکاران و چەوساوەکان، هان ئەدەن بە پەیوەستبوون ، بەم ئەردوگایەو بە بزووتنەوە سیاسی و سەربازییەکانیانەوە، وە لەسەر ڕێچکەی باسەکانی دامەزرێنەرانی کۆماری ئیسلامی ئێران و بە تایبەت خومەینی کە باس

لە موقاوەمەت وەزگاکردنی(گەلانی هەژارو موستەزعەفین) ئەکات.

ئەم تێڕوانین و بۆچوونانەی کە ئەم بەرەیە پڕوپاگەندەی بۆ ئەکەن، لە بنەڕەتدا ئامرازێکی فریودەرانەی کاریگەرن بۆ چەواشەکردنی کرێکاران و چەوساوەکان و پەردەپۆشکردن و حاشاکردنە لە خەباتی چینایەتی، وە ڕاپێچانی ئەوانە بۆ ژێر ئاڵای بزووتنەوەی ئۆپۆزیسیۆنی ناسیۆنالیستی، ولێبڕاڵی، جیهادیە ئیسلامیەکان، وە دوژمنایەتیکردنی بەرژەوەندی سیاسی و چینایەتی کۆمۆنیستی پڕۆلیتاریایە.

هەروەها لایەنگرانی بەرەی (میحوەری موقاوەمەت)، پڕوپاگەندەی لەو چەشنە ئەکەن، کە ئەم شەڕەو هێنانی هێزێکی سەربازی گەورەی لەم چەشنە، تەنها بۆ دژایەتی کۆماری ئیسلامی ئێران هێنراوەتە مەیدان” ، بەمجۆرە ئەیانەوێت ئەو چەواشەکاریە لە مێشکی جەماوەردا بسەپێنن، کە ئێران وەک زلهێزێکی ناوچەیی، و تەواوی بلۆکی ئیمپریالیزمی ڕۆژهەڵاتی، کە بریتین لە چین و ڕوسیاو کۆمەڵەی (برێکس) ، وەک هێزێکی ڕادیکاڵ و شۆڕشگێڕ لە قەڵەم بدەن، کە گوایە ئەوان دژ بە (ئیمپریالیزمی ئەمریکان).
لە کاتێکدا کە ئیمپریالیزمی ئەمریکا، حاڵەتێکی جیاواز و دابڕاو نیە، لە سەرجەم سیستەمی سەرمایەداری جیهانی.
بەمجۆرە لەهەوڵی ئەوەدان کە فریوکارانە، خۆیان وتەواوی بلۆکی ئیمپریالیزمی ڕۆژهەڵات، بە حاڵەتێکی جودا و جیاواز لە سەرجەم سیستەمی سەرمایەداری جیهانی.
واتە نە خۆیان وەک کۆماری ئیسلامی ئێران، نە سەرجەم بلۆکی ڕۆژهەڵات، هیچ وابەستەیی و پەیوەندیەکیان بە بەسەرمایەداری جیهانی، بە خودی پڕۆسەی کەڵەکەی سەرمایەیەو، هەلومەرجی نەداری و بێکاری و شەڕو و چاوچنۆکی سەرمایەداریەوە نیە، کە تەواوی گۆی زەوی خستۆتە ژێر هەژمموونی چاوچنۆکی و شەڕو ماڵوێرانی و کوشت و بەو سەرکوتی ناڕەزایەتیە چینایەتیەکان، وە درێژەدان بە کۆنەپەرستی و ڕەگەزپەرستی و سەرکوتی مافە دیمۆکراکەکانی ژنان و چەوساکان و نەتەوەکان.

چوارەم – سەبارەت بە بەرەی (بلۆکی ئیمپریالیزمی ئەمریکاو ئیسڕائیل و ڕۆژئاوا)،
زۆربەی هەرە زۆری پارت و ڕێکخراو لایەنە ئۆپۆزیسیۆنە سیاسیەکان، ئامادەی بەکرێگیراوی و کارکردنیان ڕاگەیاندووە، لە پێناو سەرکەوتنی ستراتیژیەتی ئیمپریالیزمی ئەمریکاو ئیسڕائیڵ لە بەرامبەر وەرگرتنی ئیمتیازاتێکی کەم و بەرتەسکی ئەجیندای حیزبی

خۆیان، وە خۆیان بە بەشێک لەم بلۆکە ئیمپریالیستیە ڕۆژئاوایە ئەژمارکردووە.

ئەم هێزانەش بریتین لە بەرەی ئۆپۆزیسیۆنی بۆرژوازیانەی شاهەنشا و(سەڵتەنەت تەڵەبیەکان) ، و مجاهدین و هێزە چەپە ناسیۆنالیست و لیبڕاڵەکان ، ڕێکخراو حیزبە ناسیۆنالیستە کۆنەپەرستە کوردیەکان و(بەرەی یەکگرتووی حیزبەکانیان) و کە هەر هەموویان بە سووکە ئیمتیازاتێکی بەرتەسک، لە خۆشیا گەشگەیان گرتووە، مەست بوون بە هێرشەکانی ئەمریکاو ئیسرائیل وهەڵگیرسانی ئەم شەڕە کۆنەپەرستانەیە.
وە ئامادەن سواری دەبابەو زرێپۆشەکانی ئەمریکاو ئیسرائیل بن، وە پیادەی هەمان سیاسەت ئەکەن، کە پێشتر لە عێراقدا بینیمان، لە درێژەی شەڕی کەنداوی ساڵی ١٩٩١ دا، و داگیرکردبی عێراقدا، کە چۆن کاتی خۆی، حیزبە قەومیە چەکدارە کۆنەپەرستەکانی بەرەی کوردایەتی و ناسیۆنالیزمی کوردو، و عەرەب و سەرانی حیزبە تائیفە ئاینیە شیعەکان ، لیبڕاڵە عیلمانیە سوننیەکان بوون بە سووری بەرلەشکری ئەمریکاو هاوپەیمانەکانیان، وە ئەوانیان بە فریاد ڕەس و پاڵەوانی ڕزگاری جەماوەری عەرەب و کورد و کەمینەکانی تری عێراق، لە قەڵەم دا، ئەمانیش بەهەمان شێوە ئامادەیی خۆیان بۆ ئەم پاشکۆیی و بەکرێگیراویە دەربڕیوە.
بەم جۆرە ئەرکی سیاسی و چینایەتی بۆرژوازیانەی نیشتمانی خۆیان ، وەک پشتیوانیان لە سەرانی بۆرژوازی جیهانی، وە بوون بە ئامرازێکی سەرکوتگەری خەباتی چینایەتئ لە ناوچەکەدا، و لەباربردنی شۆڕشی جەماوەری چەوساوەکان لە سەرجەم عێراقدا ، وە خۆشحاڵبوونیان بەوەی کە وەک، زۆن و میلیشیای بەکرێگیراوانەی چەکداری، بتوانن ئیدارەی ناوچەیەک و زۆنێک بدەن، بۆ بردنە پێشەوەی سیاسەتەکانی ئەمریکاو ئیمپریالیزمی ڕۆژئاوا، و چین و ڕوسیاو و ئێران، لەو ناوچانەدا.

پێنجەم – ئامانجی سەرەکی ئەم شەڕەی ئەمریکاو و ئیسرائیل، ڕوخاندنی ڕژێمی کۆماری ئیسلامی نیە، لەو وڵاتە دا، بەڵکو ڕاهێنان و ئامادەکردنی گروپێکی بە دیسیپلینی میانڕەوە لەناو خودی سیاسەتمەندارانی جومهوری ئیسلامی، وە سپاردن و گۆڕینی دەسەڵاتەکە بە دەستی سوپائ پاسداران و ئۆلیگارشیەکی سەربازی، کە خزمەت بە بەرژەوەندیە ستراتیژییەکانی ئیمپریالیزمی ئەمریکاو ئەکات، و ببنە چاودێرو پاسەوانی بەرژەوەندیەکانی ئەوان لەو ناوچانە.
هەروەها بە سەپاندنی هەژموونی خۆیان بەسەر ئەو ناوچانەو ئۆقیانوسی هیند، وە بە کێبڕکێ و کەڵەکەی هەرچی زیاتری سەرمایەی

چین و چەق بەستنیەتی لە دەستی سەرمایەداران و ترۆستە زەبەلاحەکانی ئەمەریکا، هەروەها بۆ ناچارکردنی ئەم وڵاتانەی ئیمپریالیزمی ڕۆژهەڵات، کە بچنە ژێر باری ئامانجە ئابووری و سیاسیەکانی ئەمریکاو ئیسڕائیل، وە ناچاریان بکات بە ڕێکەوتننامەیەک کە بە قازانجی ستراتیژیەتی خۆیان بێت.

شەشەم- هەر جووڵەیەکی سەربازی لە سەر بەردی شەترەنجی ئیستراتیژیەکەی ئەمریکا، لەم ناوچانەو لە جیهاندا، هەمیشە لێکەوتەیەکئ خراپی لە کوشتن و ماڵوێرانی و داگیرکاری و بار گرانی و سەرکوتی چینە چەوساوەکانی لێکەوتۆتەوە.

ئەم شەڕە لە دڕندەیی وەحشیگەری بەربەریەتی خۆیدا بێهاوتایە، فۆرمێکی مۆدێرن لە جەنگی سەرمایەداری ئیمپریالیستانەدا کە منداڵان و ژنانی ستەملێکراوی چینە چەوساوەکان قوربانیانی یەکەمن، وە ئامانج لێیان سەرکوت و شێواندنی خەباتی چینایەتی و بەلاڕێدا بردنیەتی، شەڕێک کە مرۆڤایەتی پێشتر ئەم ئامانج ، ئەم جۆرە دڕندەیی و سەرکوتەی بە خۆیەوە نەبینیوە، چ لە باری قووەی و بەرفراوانی چاوچنۆکی و بێنامەکردنی مرۆڤەکان، چ لە باری نمایشی هێزێکی بەوشێوەیە، تەنانەت لە جەنگی جیهانی یەکەم و دووەمیشدا، نەبینراوە.

ئاکام و دەرئەنجامە دڵتەزێنە خراپەکانی ئەم زنجیرە لە شەڕەکانی ئەم قۆناغەی سەرمایەداری ئیمپریالیستی، بەکوشتن و ئاوارە بونی هەرچی زیاتری چینی کرێکار و ستەملێکراوانی هەژار لە جیهان و بەتایبەت لە شەڕەی ئەم دوایەی فەلەستین و غەززە، کە برسیەتی و مردنی مناڵانی ساوا ژنانی چەوساوەو، و بەرزکردنەوەی نرخی کاڵا سەرەکییەکان، لەلەلایەن بۆرژوا -کۆمبرادۆرەکانی سەر بە (میحوەری موقاوەمەتی ئیسلامی) و ئۆپۆزیسیۆنی بۆرژوازی میللی فەلەستینی، ئەمانە هەموویان دەرئەنجامی ئەم شەڕە کۆنەپەرستانەیە ئیمپریالیستیەن.

لەم نێوەشدا بۆرژوازی نەتەوەیی و میللی، هاو ئاهەنگی خۆی، بەو جۆرە نیشان ئەدات، کە هەرچی زیاتر، ئەم هەلومەرجە بقۆزێتەوەو، و گیرفانی چینی کرێکار و ستەملێکراو تاڵان دەکات بە کۆکردنەوەی هەرچی زیاتری قازانج و سەرمایەی گەورەتر.

حەوتەم- ئەوەی ڕاستی و دروستی ئەم قسانە ئەسەلمێنێت، ئەوەیە کە، جێگیرکردنی ئەم هێزە سەربازیە مەزنەو و کەشتیە جەنگیەکانیە بۆ ناوچەکە، بۆ هەمان ئامانجی ڕۆتینی شەڕە کۆنەکانی تر لە جیهاندا نیە، کە بۆ داگیرکاری و ڕوخاندنی ڕژێمەکان، و ڕژێمی

کۆماری ئیسلامی بێت.
هەروەها ئەوەی سەلماند کە پڕوپاگەندەو ڕاگەیەندنەکانی سەرەکی ئەمریکا، هیچ ڕاستییەکیان تیادا نەبوو، کە گوایە ئەم شەڕە ڕەنگە چوار ڕۆژ ئەخایەنێت ، وە دواتر ماوەکە بووە بە چوار هەفتە ، تا ئێستاش تا ڕادەیەک هەر بەردەوامە، زیاتر بە فریودانی کرێکاران و چەوساوە ناڕازیەکانی ناو ئەمریکا بوون.
بەڵام ڕاستی داتاکانی سەر زەوی و دەرئەنجامەکانی ئەم شەڕەو و فراوان بوونی، ئەوەی دەرخست کە پانتایی ئەم شەڕە لەوە گەورەترە کە باسیان لەوە ئەکرد، بە دەستێوەردانەکانی لاوەکی چین و ڕووسیا لە لایەک، و ئوسترالیا، کەنەدا، فەرەنسا، بەریتانیا، و وڵاتانی تری ڕۆژئاوا لە لایەکی تر، هەروەها فراوانبوونی ئەم شەڕە بۆ وڵاتانی دراوسێ، تورکیا، سعودیە، عێراق، پاکستان، و هیندستان.
شەڕێک کە ئەمریکاو و ئیسرائیل، وەک نمایەندەی کارتێل و ترەستە مەزنەکانی جیهان بەرپایان کرد، لە بەرامبەر هەلومەرجێکدا وەستاونەتەوە، کە توانای درێژەدانیان بەم جۆرە شەڕانە هەیە، تا ئەو کاتەی کە هەلومەرجی سەرهەڵدانی ناڕەزایەتیە جەماوەری و گشتیەکان ئەگەنە ڕادەیەک، کە پڕۆلیتاریا بتوانێت ئەم شەڕە بگۆڕێت بە شەڕێکی چینایەتی دژ بە دەسەڵاتدارانی ناوخۆی وڵاتە، کە چیتر ئەم شەڕانە نەتوانن درێژە بە خۆیان بدەن، لە پێناوی قازانجی کەڵەکەی سەرمایە، یان بە واتایەکی تر تا ئاستی خاڵی وەرچەرخانی تای تەرازوی هێزە چیانیەتیەکان.
خودی پڕۆلیتاریای ئێران و چەوساوەکانی، لە بەرامبەر ئەرک و وەرچانەکی مەزنی مێژوییدا لەم جۆرەدا وەستاونەتەوە، کە خودی دەسەڵاتی بۆرژوا ئیسلامیەکان و دامودەزگاکانیان لەو ناوچەیەدا، بڕوخێنن و ببنە سەر قافڵەی شۆڕشە نوێ پڕۆلیتاریاکانی ئەم قۆناغەی ئیمپریالیزمی جیهانی.

5.3.2026

---

(1) زبیگنیو برێزینسکی، بەردی گەورەی شەترەنج : هەژموونی ئەمریکی و کاریگەرییە جیۆستراتیژییەکانی، ل. 3
(2) دانپیادانانەکانی بکوژێکی ئابووری ؛ جۆن پێکینز

تێبینیەکی پێویست؛
ئەم وتارە نە زمانی عەرەبی لە 5.3.2026، لە (الحوار المتمدن) دا بڵاوکراوەتەوە، بەڵام لەبەر گرنگی باسەکە لەناو ناوەندە سیاسیە ڕاست وچەپە بەرژوازیەکاندا، بەدەسکاریەوە بە پێویستم زانی لە

ئێستادا بە کوردی بڵاوی بکەمەوە.

چینە چەوساوەکانی کورد لە نێوان بەرداش و مەنگەنەی سەرانی کوردو ئیمپریالیزمی جیهانی و وڵاتانی ناوچەکە.. وەستا سابیر

پێشەکییەکی کورت

قۆناغی ئێستای مێژووی گەشەی سەرمایەداری

قۆناغی ئێستای گەشەسەندنی سەرمایەداری لە جهانگیری سەرمایەوە (گڵۆباڵیزمی سەرمایەوە) تێپەڕیوە و چووەتە قۆناغێکی تازەی چڕبوونەوەو چەق بەستنی سەرمایە؛

لەم قۆناغەدا، هەموو بۆرژوازیە نیشتمانیەکانیەکان ڕۆڵی سەربەخۆو شۆڕشگێڕانەی خۆیان بەتەواوەتی لەدەستداوەو، بوون بە بەشێک لە سیستەمی سەرمایەداری جیهانی.

بۆیە خەبات لە دژی ئیمپریالیزمی ئەمریکا، بۆتە بەشێکی دانەبڕاو لە خەباتی گشتی دژ بە سەرمایەداری جیهانی.

لەم ڕوانگەیەوە، وەهم و هیوای پەیوەست بە " مافی چارەنووسی خۆنووسین " کە لەلایەن چەپی هەلپەرستەوە دەرخواردی جەماوەر ئەدرێت، ناتوانێت ببێتە ڕێگای ڕاستەقینەی ڕزگاری.

ڕێگای ڕاستەقینە تەنها لە ڕێگەی سازماندانی سیاسی و جیهانبینیەکی شۆڕشگێڕانەی سەربەخۆی چینە چەوساوەکانەوە دژ بە دەسەڵاتدارانی ناوخۆو هەروەها دژ بە ئیمپریالیزمی جیهانی فەراهەم ئەبێت.

بەشی یەکەم

پیلانی ڕوخاندنی دەسەڵاتی ئەسەد، و هێنانە سەرکاری ئەحمەد الشەرع (جۆلانی) بۆ سەر حوکم لە سوریا

هرشکانی ئم دوایانی سوپای سوریا ب سر ئو گککانی شخ مقسود و ئشرفیی شاری حب، وک دسپکی هم تکی فراوانتر ب سر ناوچکانی تری ژردستاتی (هسد) بو چوون، ئم هرشان تنها ووداوکی سربازی نبوون، بکو بشکن ل جبجکردنی ستراتیژیتی هاوبشی ئمریکا، تورکیا، و ئیسرائیل ل ناوچکدا، وک ئن شو درژی سیاستی.

ل دوای گینی ژمی ئسد و هنانی سرکاری ئحمد الشرع (جولانی)، ئمریکا ب کردو ستراتیژی و سیاستی خی گی و پشتیوانی خی ب تورکیاو هز جگرکانی ژمی نوی اگیاند.

لم چوارچوید، چیتر پویستی ب ستراتیژیتی مانوی هزکانی (هسد) نما، ک وک پسویکی سیاسی کاتی پشوخت بکاری هنابوون، و ب شویکی فریودرانو لزانان ب پاراستنی نوبانگی خی، کوت جبجکردنی ئامانجی پاشکش ل پشتیوانی مادی وسربازیکانی خی.

لهمان کاتدا، ئمریکا نخشیکی سیاسی ب (هسد) داناو، ل گی کوتن نامیکو، ک هزکانیان ببن ب ئندامی سوپای سربازی سوریا، نک وک قواریکئ سربازی، بک ب تاک نک ب کم، و چیتر نابت وک قواریکی سربازی و سیاسی لدروی چوارچوی دستاتی مرکزی حوکومتی سوریه دا بمننو.

مبست لم نخش جههنمیی ئمریکا ئوی، ک ئتریتی فیکری و سیاسی ئوان، وک "داککی خواز ل مافی کوردان" لناو کمگای کوردیدا بپارزت ،و نیشانی بدات ک ن ئمریکا، ن تورکیا و ن ئیسرائیل، ن حوکومتی سوریا دژ، ب (مسلی کوردکان) نین.

شانبشانی ئوش ئو نیشان بدات ک سرکایتی بزووتنو چکداریکانی کورد وهروها حیزب دستاتدارکانیان پشتو پناو، دستی گلی کوردن، ئمش وک پاداشتک للاین ئوانو پشکش ب سرانی بزوازی- کمبرادری کورد ئکرت، لبرامبر ئو بکرگیراوی و گوایی بوونیان ب سیاستکانی خودی دوتی ئیمپریالیستکان و دوتانی ناوچک.

بم شویی، جارکی تر ئزموونی بزووتنوی چکداری ناسیونالیستی کوردان ل باکوری ژهاتی سوریا، وک ئزموونکی ئپزیسیونی بزوازیان، سیاستی ناسیونال- یفرمیستانو فریودرانی کوردایتی پاگماتیزمی سازشکارانی (پکک) ، ووی استقینو وابستیی و بکرگیراوی خیان ب جماوری کرکارو جوتیارانی هژاری کورد ئاشکرا دکن.

ئم جماوری ستمدیدیو بچاری، لدرژی ئم ستراتیژیتو

گەمە سیاسیانەدا، کراون بە قوربانی سیاسەتی فریودەرانەی هاوبەشی نێوان ئیمپریالیزمی ئەمریکا، تورکیا و ئیسرائیل، بەهەمان شێوەی ئەزموونی بزووتنەوەی چەکداری بارزانیەکان ، کە لە ساڵی ١٩٧٥ دا ئاشبەتاڵیان پێکرا، لە لایەن دەسەڵاتی ئەمریکیەوە.

بەشی دووەم

وابەستەیی بۆرژوای- کۆمبرادۆری نیشتمانی بە سەرمایەداری جیهانی

بۆرژوا- کۆمبرادۆری ناوخۆ و بۆرژوا ئیمپریالیستەکان ، لە ڕاستیدا پێکهاتەی گیانی سەرمایەداری جیهانین، لە دوو جەستەدا.

ئەم دوو لایەنە لەناو سیستەمی سەرمایەداری جیهانیدا تێکەڵ بەیەکتر بوون، وە بە هاوئاهەنگی یەکتر بەرژەوەندی سەرمایەی جیهانی ئەپارێزن، لەبەرامبەر پشکێکی دیاریکراو لە ئیمتیازات و داهاتێک کە لە نێوان خۆیاندا دابەشی ئەکەن، وە لەم ڕاستایەدا ئەرکی گەمژاندن ، فریودان وسەرکوتکردنی ناڕەزایەتیەکانی جەماوەری کرێکار و چەوساوەکانیان لە ئەستۆ گرتووە.

لەم چوارچێوەیەدا، ئەم بۆرژوازییە ناوخۆییانە هەمیشە چاوساغ و سووری بەر لەشکری سوپای وڵاتانی وەک تورکیا، ئێران ، وسوریا بوون، وە ڕۆڵی سەرەکی ئەوان ئەوە بووە کە بەرژەوەندیەکانی ئیمپریالیزمی ئەمریکاو وڵاتە زلهێزەکانی ناوچەکە بپارێزن.

ئەم ڕۆڵە وای لێکردوون بەکردەوە سیاسەتێکی دوو فاقیانە پیادە بکەن؛ لەلایەک خۆیان وەک دەست و دڵسۆزی جەماوەری چەوساوەی کورد پیشان بدەن، لە لایەکی ترەوە بە شێوەیەکی ملکەچیانە و بێ مەرج، سیاسەت و ستراتیژیەتی ئەمریکاو هێزە ئیمپریالیستەکان بەرەو پێش ئەبەن، بگرە سەرخەتی یاساکان و بەیاننامەو ڕێککەوتننامەکانیش بە ئامادەکراوی ئەخرێنە بەردەستیان بۆ ئیمزاکردن و جێبەجێکردنیان.

لەهەمان کاتدا، بیروبۆچوونی بەرتەسکی ناسیۆنالیستانە، و شۆڤێنیستانە و دژایەتی نەتەوایەتی، لە ڕێگەی مەدیاکانیانەوە، و دامەزراوە جۆر بەجۆرە ئاینیەکانیانەوە پیادە بکەن و پەرەیان پێبدەن، تا بتوانن هەرچی زیاتر ناکۆکی و کەلێنی نێوان چینە

چەوساوەکان زیاتر بکەن، وە ڕێگە لە یەکێتی و هاوخەباتی ئەوان بگرن.

بەشی سێیەم

هێرش و پەلاماری سەرکوتگەرانەی سوپای سوریا بۆ سەر ناوچە کوردی و عەلەوی و دورزیەکان

هێرشە خوێناوییەکانی ئەم دواییانەی سوپای سوریا بۆ سەر گەڕەکانی شێخ مەقسود و ئەشرەفیەی حەڵەب، هەروەها ناوچەکانی تر، بە شێوەیەکی ڕوون ڕەفتاری سەرکوتگەرانە و بەربەریانەی دەسەڵاتی نوێی سوریان پیشان دا. ئەم ڕەفتارانە هیچ جیاوازییان نییە لە کوشتن و سەرکوتکردنی بەتاوانانی ناوچە عەلەوی نشین و دورزی نشینەکانی تر، و بەشێکن لە بەربەریەتی نیزامی سەرمایەداری و ستراتیژیەتی هاوبەشی ئەمریکا، تورکیا و ئیسرائیل لە ناوچەکەدا.

مەبەست لەم هێرش و پەلاماردانە چاوەڕوانکراونە ئەوە بوو، کە هێزەکانی (هەسەدە) بەهۆی فشاری سەربازیەوە، لە بنبەستی چاوەڕوانی و کات بەفیڕۆدان، بێننە دەرەوە، وەک هەنگاوێکی عەمەلی و تاکتیکی پێویست و چارەهەڵنەگر و جێبەجێکردنی ڕێکەوتننامەی ١٠ ئازار ساڵی ٢٠٢٥، کە تیایدا هەم هێزەکانی ئەحمەد شەرع و هەم (هەسەدە) لەسەری ڕێکەوتوون، کە ئەویش یەکێتی و یەکپارچەیی خاکی سوریایە، لەسەر بنەمای ستراتیژیەتی ئەجیندای ئەمریکا، تۆرکیا، و ئیسرائیل .

لە هەمان کاتدا، ئەم هێرشانە هەنگاوی سەرەتایی و دەسپێکی سەپاندنی زەبرو زەنگ و چەوساندنەوەیەکی ئەتنیکی و میللی و چینایەتی بەرفراوانە، بۆ سەر تەواوی چینی کرێکارو چەوساوەکانی تەواوی سوریا بە کوردو عەرەب و دورزی و عەلەویەوە، وە زەمینە فەراهەم کردن بۆ لەدانی هەر بزووتنەوەیەکی چینایەتی ، وە هەوڵێکە بۆ تۆقاندن و سەپاندنی کەش و هەوای ئیستبدادی سیاسی، لە ڕێگەی ڕەشەکوژی و ئاوارەیی و ماڵوێرانی کە پشکی سەرەکی بەر چینە چەوساوەکان ئەکەوێت .

بەشی چوارەم

ڕێکەوتنە نافەرمیەکان، و ڕۆڵی ئیسرائیل و دروستکردنی هاوکێشە ڕەگەزپەرستانەکان

لە م دواییاندا، ڕێکەوتنە نافەرمیەکان و هاوئاهەنگی سیاسی-ئەمنی نێوان حوکومەتی ئەحمەد الشەرع و دەوڵەتی ئیسرائیل، بە ئاشکرا دەریخست کە ئیسرائیلش وەک فاکتەرێکی هاوکار بەشدارە لە بەرقەرارکردنی سیاسەتی یەکپارچەکردنی سوریا لە ژێر سایەی دەسەڵاتی ناوەندیدا. ئەم هاوئاهەنگییە، لە هەمان کاتدا، بەشێک

بوون لە هەمەتی جەبەجەکردنی ڕێکەوتنانەی ١٠ ئازار، کە ئیسرائیلیش هاوبەش بێت لەو بەیانانەی کە ئەدرێن بە سەپاندنی مەرکەزیەتی حوکومەتی ئەحمەد الشەرع .
ناکۆکیە ناوخۆییەکانی نێوان حوکومەتی ئەلشەرع و تورکیا لەگەڵ ئیسرائیل لەلایەکەوە، لە نێوان بۆچوونەکانئ ئیسرائیل و ئەمریکا لەلایەکی ترەوە، هۆیەکی سەرەکی ئەم دانوساندنانە بوون کە لە نێوان حوکومەتەکەی الشەرع و ئیسرائیلدا ئەنجام دراون.
هەوڵی فریودەرانەی ئیسرائیلیش بە پشتیوانی لە بەناو(سەربەخۆیی کوردان)! ، خۆی لە خۆیدا فاکتەرێکی ڕێگر بوو لە بەردەم ڕازی بوونی سەرانی هەسەدە و ئەندامەکانی بە خودی بەیاننامەی ١٠ ئازار، لەلایەکی ترەوە کاڵفام کردنی زۆربەی هەرە زۆری کوردان ، کە ئیسرائیل (دۆستی کوردە)! و جێگیرکردنی ئەفسانەیەکی خەیاڵی لە مێشکی جەماوری کوردا، کە ئەوان یارمەتیدەر ئەبن بە دروستکردنی (دەوڵەتی کوردی)!
ئەویش بە خۆی هۆکارێکی گرنگی فریودانی جەماوەری چەوساوەی کوردە ، کە پەیوەستە شکۆئ (کورداییەتی) بپارێزرێت و نەشکێنرێت، و ئەفیونێکی بەردەوامی کاریگەر بێت لە ناوچەکەدا، وەڕای تەسلیم بوون و ئاشکرا بونی ڕۆڵی بەکرێگیراوانەی (هەسەدە)، وە هاوئاهەنگیان لەگەڵ حوکومەتی الشەرعدا ، وەک سیاسەتێکی بەرفراوانی دژ بە کۆمۆنیزم لە ناوچەکەدا، و هێشتنەوەی جەماوەری ستەمدیدەیە لە گێژاوی هزری ناسیۆنالیستی و متمانە بە بۆرژوا-کۆمبرادۆرە کوردەکان.
هەروەها فاکتەرێکە بە گەشەدان بە وتاری نەتەوە پەرەستی و ڕەگەزپورستی نێوان کوردو عەرەب و نەتەوەکانئ تربووە ، وە پەردەپۆشکردنی مەسەلەی بنەڕەتیە چینایەتیەکان ، کە جەماوەری ستەمدیدەی کوردستان ئاوە لە ژیانی ڕاستەقینەی ئابووری و سیاسی خۆی نەداتەوە، هەمیشە سەرقاڵی خوڵانەوە بێت لە بازنەی داخراوی (کوردایەتی) دا.، کە خۆی لە خۆیدا خودی سەرکردایەتی هەسەدەیش سوود مەندە لەم سیاسەتە .
ڕێکەوتنە نافەرمیەکانی حوکومەتی ئێستای سوریا لە گەڵ ئیسرائیل، لە پەناو کەمکردنەوەی نەهێشتنی ئەم جۆرە پشتیوانیە ئیعلامی و مەدیاییە ، کە ئەبنە ڕێگر لە بەردەم بەدی هێنانی یەکپارچەیی سوریا و بنیات نانی دەوڵەتێکی مەرکەزی ئیستبدادی لە سوریا.

بەشی پێنجەم

دەسەڵاتی هەرێمی کوردستان وەک ئامرازێکی بەرژەوەندی ئەمریکا و ڕۆژئاوا

لە ماوەی ساڵانی دەسەڵاتداریەتی، دەسەڵاتی هەرێمی کوردستان بە ئاشکرا وەک بەشێک لە پڕۆژەی سیاسی-ئەمنی ئەمریکا و هاوپەیمانەکانی لە ناوچەکەدا کاریان کردووە.
ئەم دەسەڵاتە بەشوێن جێبەجێکردنی ستراتیژیەتی ئەمریکاوە بوون، لەسەر خاکی کوردستانی عێراق ، ئەو بەرپرسیاریەتیان لە ئەستۆ گرتووە، و بوونەتە ئامرازێک بۆ پیادەکردنی بەرژەوەندیەکانی سەرمایەی جیهانی لە ناوچەکەو عێراقدا.
لە پێناوی پاراستنی ئەم بەرژەوەندیانە دا ماف و داواکاریە سیاسی و ئابووریەکانئ جەماوەری کرێکار و چەوساوەی ناوخۆ بە شێوەیەکی بەردەوام پێشێل کردووە.
لە هەمان کاتدا، هاوکاری و هاوئاهەنگی نزیک لەگەڵ تورکیا لە بوارە سەربازی و ئابووریەکاندا، ڕێگەی بە قووڵبوونەوەی وابەستەیی ئابووری و سیاسی و ئەمنی لەگەڵ تورکیا دروست کردووە، وە لە پشت سیاسەتەکانی تورکیاوە بووە بە سەرکوتی جەماوەری چەوساوەی شارو گوندە کورد نشینەکانی تورکیا، وە هاوکاری ئەمنی و سەربازی کراون بە لێدانی هێزەکانی پەکەکە و تاڵانکردنی سامانە سروشتیەکانی ئەو ناوچانە.
ئەم بارودۆخە بەگشتی چ لە هەرێم یان لە عێراق وس تەواوی ناوچەکە ، بە قازانجی سیاسەتی تائیفی و دینی و میلیشیایی ، وە سەرگەردانی سیاسی و بەڵاوبوونەوەی فەسادی ئابووری و سیاسی و ئەمنی لە ناوچەکەو ، قۆناغی لیبڕاڵیزمی نوێی سەرمایەداری ، هەرچی زیاتر قەڵشتی چینایەتی و نوقوم بوونی جەماوەری کرێکارو چەوساوەی نەتەوەکانی ئەو ناوچەیەیە، لەناو هزری ئاینی ، قەومی، عەشائیری ، وە هەڵپەی کەڵەکەی سەرمایە کە لەکۆمەڵگادا بەرچاو ئەکەوێت، هەندەی تر ئەوانی بەرەو نامۆبوون و بێئاسۆیی و ڕەشبینی بردووە، تەنانەت هێزە چەپە ڕیفۆرمیستە بۆرژوازیەکانیشی بە تەواوەتی بەرەو سەنگەری ناسیۆنالیزم و بە قازانجی بەرژەوەندیەکانی حیزبە حاکمەکان بردووە، وە لە کۆتاییدا بەرەو سیاسەتی سازان و دەست تێکەڵکردن لەگەڵ سیاسەتەکانی بۆرژوا ناسیۆنالیستەکان هەنگاو بنێن .

بەشی شەشەم

لە چوارچێوەی ستراتیژیەتی ئەمریکادا بۆ ناوچەکە ، ئەم چەند خاڵە لەبەر چاو ئەگیرێت

● – حوکومەتی ئەلشەرع سیاسەتی سەربازی لێرەو لەوێ پیادە ئەکات ، بە دەست بەسەراگرتنی تەواوی ناوچەکانی تری ژێر چاودێری (هەسەدە) لە گوندو ناوچەکانی (ڕۆژهەڵاتی باکوری سوریا) وەک " ریف حلب" ، منبج ، کۆبانی ، دیر الزور، هەروەها حەسەکە ش ، بەردەوام ئەبن و دووبارە ئەبنەوە بەمەبەستی و سەپاندنی هەژموونی خۆیان بەسەر بیرە نەوتیەکان و تەواوی سوریادا .

● – هێزەکانی ئەمریکا بە شێوەیەکی پڕاگماتیکانە و بە شێنەیی پاشەکشە لە تەواوی ئەو پڕۆژەیە ئەکەن، کە پێشتر بە ڕاگرتنی توازناتی سیاسی خۆی لە ناوچەکەدا ، لە ڕێگەی پێ چەککردنی هێزەکانی (هەسەدە) گرتبویانە بەر، بەجۆرێک کە ناوی ئەمەریکا لە ناوچەکەدا نەزڕێت . واز هێنان و ڕاگرتنی کۆمەکی ماڵی بۆ ئەو ڕێکخراوانەی کۆمەڵگای مەدەنی کە پێشتر ئەرکی ئامادەکردنی خواردن و کەلو پەلی پێویست بە کەمپەکان و دانیشتوانەکەیان، ڕاگرتووە، وە بەسەروکاری دۆزینەوەی چارەسەرن بۆ گەڕانەوەی نزیکەی (١٦) هەزار لە کەس و کاری داعشیە عێراقیەکان، بە هاوکاری حوکومەتی بەغداو هەرێم ، بەدوور لە چاوی کامێراکان.

● – هەڵوەشاندنەوەی (هەسەدە) وەک قەوارەیەکی سەربازی ، وە تێکەڵکردنی ئەو تاکە کەسانەی کە سوودیان ئەبێت بۆ حوکومەتئ الشەرع ، تواندنەوەی لەناو سوپای حوکومەتی سوریادا، لە ڕێگەی ڕێکەوتنێکی سیاسیەوە.

● – پێکهێنانی بەڕێوەبەرایەتیەکی خۆجێی ئیداری ، نەک سەربەخۆیی سیاسی لە باکوری ڕۆژهەڵاتی سوریا کە لە مەسەلەی مافە فەرهەنگیەکانی وەک زمان و کولتورو و خزمەتگوزاریەکان تەنا پێدرێت,هەروەک لە دەقی ڕێکەوتننامەی ئاگربەستی نێوان ئەحمەد شەرع و مەزڵوم عەبدی دا هاتووە(١)

● – تراژیدیایەکی مرۆیی و سیاسی و سەربازی لە کوشتارو ماڵوێرانی و دەربەدەری چاوەڕوانی خەڵکی کرێکارو چەوساوەی کوردەکان ئەکات لە باکوری ڕۆژهەڵاتی سوریا ، وە ئەو خوێن و وەنەوشەیانەی کە چاوەڕوانیان ئەکرد، بە هێنانەدی دەسەڵاتێکی سەربەخۆ، لەژێر دەسەڵاتی بۆرژوازی – کۆمپرادۆری کوردو هێزەکانی وەک (هەسەدە) یان گەریللا، دەرکەوت کە هیچی تر نەبووە، بەجگە لە فریو دان و کاڵفامکردنی هزری ملیۆنەها مرۆڤی چەوساوەو کارگەری کورد لەو ناوچانەدا، کە ئاکامەکەی داڕمانێکی مەعنەوی و سیاسی و فیکری ئەو

جەماوەری ستەمدیدەیەو، دەستی خیانەتکارانەی سەرانی (هەسەدە) ش بە جەماوەر ئاشکرابوو.

بەشی حەوتەم

خاڵە هاوبەشەکانی ئەپەرتەنیزمی چەپ

یەکەم- هاوکاری و بە ڕەوا بینینی پشتیوانی و هاودەنگی لە گەڵ بەرژوازی نیشتمانی و ئەپۆزیسیۆنە چەکداریە بەرژوازیەکانی، لە ژێر ناوی داکۆکی لە (مافی چارەی خۆنووسین) و شاردنەوەی پێکهاتەی چینایەتی سیاسەتە دژ بە کۆمۆنیزم و بزووتنەوە کرێکاریەکانی ئەم بزووتنەوە چەکداریانە.

دووەم- چاوپۆشیکردن لە ڕۆڵی وابەستەیی ئەپۆزیسیۆنی بەرژوازیانەی کورد و دورزیەکان و عەلەویەکان، بە سیاسەتەکانی ئەمریکاو ئیسرائیل و تورکیا ، وبەشداریکردن و هاوپشتی سیاسی و سەربازی بەم بزووتنەوانە ،هیچی تر نیە بەجگە لە سیاسەتی ناسیۆنالیزمی چەپ.

سێیەم – چەواشەکردنی جەماوەری ستەمدیدەی کوردو نەتەوەکانی تر، کە توانای بە فەرمیکردنی ئەو دەسەڵاتەی کە ئێستا هەیانە وەک واقعێکی دیفاکتۆ ، ئەویش لە ژێر چەترو وە لە چوارچێوەی ستراتیژیەتی ئەمریکا لەم ناوچانەدا، هەروەها ڕەواج دان بە ئەفسانەی ئەوەی کە دروستکردنی هێزەکانی (هسد) لەلایەن ئەمریکیەکانەوە لە پێناو سەربەخۆیی کوردان و مافەکانی ئەوان هاتوونەتە دی .

چوارەم – بەدەربەستی و بەهەند وەرنەگرتنی ئەو کۆمەڵکوژی و تاوانانەی کە دژ بەم جەماوەرە سیڤیلەو چەوساوەکان ئەکرێت، وە چ ماڵوێرانی و دەربەدەریەک کە بەسەریان دێت، وە خۆ پاراستن لە باسە چینایەتیە بنەڕەتیەکان ، بەبێ پێداگرتن لە ستراتیژی خەبات و نیشاندانی ئاسەی خەباتەکی شۆڕشگێڕانە، دژ بە هەڵسوڕێنەران و داڕێژەرانی ئەو سیاسەتەی کە لە سوریا و ناوچەکە ئەگوزەرێت ، هەموو ئەمانە هیچیتر نین، بەجگە لە لووتبەرزی و ڕاڕایی ڕۆشەنبیرانەکی ووردە بەرژوازی و ڕێکخراوە بەناو چەپ و کۆمۆنیستەکانیانە .

هەربۆیە لە دوا ئاکامدا ئەم تاکتیک و سیاسەتە ئەپەرتەنیستیانە، بە قازانجی باوەشێنی سیاسەتی فریودەرانەی ناسیۆنالیزمی بەرژوا-کۆمپرادۆرە لەکایەکان ئەشکێنەوە، لە پێناو سازان و بردنە پێشەوەی ئەجیندای بەرنامە ڕیفۆرمیستیەکانیان .

بەشی کۆتایی

ئەنجامگیرییەکان

هەڵوێستی سیاسی پڕۆلیتاریای شۆڕشگێڕ سەبارەت بە جەنگ و سیاسەتی شۆڤێنیستانەی وڵاتانی ئەمریکاو و تورکیا و ئیسرائیل و سەرۆکی بەکرێگیراوەکەیان ئەحمەد الشەرع ، سیاسەتێکی چینایەتییە، پشت بە بنەمای سیاسەتی وردە بۆرژوازیانەی ناسیۆناڵ چەپەکان نابەستێت، بەڵکو پشت بە بنەمای سیاسەتێکی چینایەتی نێونەتەوەییانە ئەبەستێت، کە پێداگری لە ئەوە ئەکات، کە لەهیچ شوێنێکی جیهاندا (بۆرژوازی نیشتمانی وسیاسەتە بەرگرییە نیشتمانییەکەی)، ناتوانرێت شۆڕشگێڕانەو پێشکەوتوخوازانە بێت.

هەروەها پێداگری لە سازماندانی سیاسەتێکی شۆڕشگێڕانەی سەربەخۆی چینایەتی کرێکاران و چەوساوەکان ئەکات ، کە خەباتی چینێکە تێکەڵ بە بە سیاسەتی بۆرژوا – کۆمباردۆرە نیشتمانییەکان نەکرێت و خەباتی چینایەتئ نەکرێتە قوربانی خەباتی ناسیۆنالیستانەی میللی .

بەڵام ئەم ئاسۆیەو ئەم سیاسەتە سەربەخۆیە ئەوە ناگەیەنێت کە دژ بە پاکتاوکردنی دەسەڵاتی نەتەوەو ڕەگەزە ئاینییەکان و کەمایەتییەکانی تر، نەوەستنەوە، وە دژ بە سەندنەوەی ئیرادەی هەر یەکێک لەم نەتەوەو کەمایەتیانەیە ڕانەوەستن ، کە بەشێوەیەکی وەحشیگەریانەو سەرکوتگەرانە بە بەرچاوی جیهانەوە بەڕێوە ئەچێت .

ئەم دژایەتی و هەڵوێستە شۆڕشگێڕانەیە پێویستە بە ڕێچکەو خەباتی سیاسی و فیکری چینایەتی خۆیدا تێپەڕ بێت، و ڕاگوزەر بکات کە تەواو جیاوازە لەگەڵ ئەو بەرگری و هەڵوێستە نمایشکارانەی کە بۆرژوا میللی و ناسیۆنالیستە چەپەکان پەی هەڵئەستن.

پڕۆلیتاریای شۆڕشگێڕ لە سەنگەری تێکۆشان و خۆئامادەکاری بۆ سەربەخۆیی ئیرادەی سیاسی چینایەتی کرێکاران و چەوساوەکان، جهانبینی خەباتی خۆی دائەڕێژێت؛

لەلایەک دژ بە سیاسەتی شۆڤێنیستی ودژ بە ئازادی و سەربەخۆی میللەتان و ژنان و لاوان و سەرکوتی ناڕەزایەتییەکان ئەوەستێتەوە؛

لە لایەکی تریشەوە دژ بە هەر سیاسەتێکی ئەپەرتەیستانە ئەوەستێتەوە، کەلە لایەن چەپی ڕیفۆرمیست و بۆرژوا ئاسا ، خەباتی

چینایەتی ئەکات بە پاشکۆی بەرژەوەندیەکانی بۆرژوا-کۆمبرادۆرەکان، و قۆناغ بەندی شۆڕشی سۆسیالیستیان کردووە بە بەبێ پشتی سیاسەتەکانی خۆیان، وە ڕزگاری میللەتان بە پێشمەرجی شۆڕشی سۆسیالیستی دائەنێن، لە کاتێکدا ئەو هێزانەی کە بەناوی میللەتەوە ئەجەنگن، خۆیان بەشێکن لە سیاسەتی داگیرکاری وئیمپریالیستانەی سەرمایەداری جهانی و لۆکاڵی.

دژایەتی کردنی سیاسەتە سازشکارو پڕاگماتیکانەی بەرگری نیشتمانی بۆرژواکان ، وە هەوڵدان بە سەرپێخستنی سیاسەتێکی سەربەخۆی پڕۆلێتەری ، دژ ئۆپۆرتۆنیزمی چەپی بۆرژوازی ، بەمانای پشتیوانی لە سیاسەتە سەرکوتگەرەکانی وڵاتانی وەک ئەمریکاو ئیسرائیل و تورکیا وەدواتر داردەستەکەیان سوریا نیە.

ئەو ئەزموونەی کە ناویان ناوە (ئەزموونی ڕۆژئاوا) ڕۆژبەڕۆژ بە جەماوەرێکی بەرفراوانی کرێکاران و چەوساوەکانی کورد ڕۆشن بێتەوەو جار بە جار باشتر ڕۆشنتر ئەبێتەوە ، کە ڕزگاری ئەوان پەیوەست نیە ، نە بە پەکەکە، پارتی، یەکێتی نە بە هیچ پارت و بزووتنەوەیەکی ناو گۆڕەپانی سیاسی لە شارە کورد نشینەکانی وەک ئێرانیش، بەڵکە ڕزگاری ئێجگاری چەوساوەکانی کورد لە هەرجۆرە چەوسانەوەیەکی میللی و چینایەتی وابەستەیە بە شۆڕشێک و ئاڵوگۆڕێکی چینایەتی گەورە لە ناوچەکەدا، کەلە ڕێگەی هاوپشتی خەباتی چەوساوەکانی تەواوی ناوچەکەدژ بە بنەماو ڕیشەکانی چەوساندنەوەی میللی و چینایەتی، کە ئەویش خودی ڕژێمە بۆرژوا ناوخۆیی و دەرەکیەکانە.

وە بۆرژوازی – کۆمبرادۆری کورد لە هەر چوار پارچەکە وەک ئەڵێن لە ئاست ئەم گۆڕانکاری و ڕزگاربوونە ئێجگارییەدا نین ، وە هەمیشە خیانەتیان لە شۆڕشگێڕان و خەباتی چینایەتی چەوساوەکان و تێکۆشەرانی ناوچەکە کردووەو سەرکوتی کردوون، وە بە قازانجی بەرژەوەندیەکانی خۆیان ئەوانیان سازمانداوەو پەچەک کردووە.

و.سابیر

٢٠/ ١/ ٢٠٢٦

---

(١). دەقی ڕێککەوتنی ئاگربەستی نێوان ئەحمەد شەرع و مەزڵوم عەبدی

.

ناڕەزایەتیە چینایەتیەکان لە نێوان بەرداشی دەسەڵاتداریەتی دوو زۆنی ئەلیگارشیدا.. سابیر محەمەد

ئەڕێن لە هەرێم و لەناو کوردستاندا چینی کرێکار بوونی نیە ، وە شەڕی چینایەتی بیدعەی کۆمۆنیستەکانە !
ئەگەر وایە ئەوە چ هێزێکی کۆمەڵایەتی و چینایەتیە کە کارگەو کارخانەو پاڵاوتگاو پڕۆژە خزمەتگوزاریەکانی ئەم ناوچەیەو عێراق ئەبەن بەڕێوە، وە ژمارەیان لە تەواوی عێراق و هەرێمدا ئەگاتە نزیکەی زیاتر لە ١٥ ملیۆن کرێکار ؟
ئەم پەیوەندی بەرهەمهێنانەی سەرمایەداری لە هەرێم و عێراق، شەڕێکی چینایەتی وە ناڕەزایەتیەکی بەرینی بەدوای خۆیدا هێناوە، وە لە چەندین نەبەردی جۆراو جۆری چینایەتیدا لەگەڵ دەسەڵاتدارانی دوو زۆنی ئەلیگارشی قەومیانەی کورد، و دەسەڵاتێکی کۆنەپەرستانەی تائیفی لە عێراقدا دەستەویەخە بوونەتەوە، لە چەشنی ، هەڵچوونە جەماوەریەکەی ١٧ ی شوباتی ساڵی ٢٠١١ شاری سلێمانی، و ڕاپەڕینی قارەمانانەی تشرینی ساڵی ٢٠١٩ شارەکانی ناوەڕاست و باشوور و بەتایبەت شاری بەغدا، هەروەها ناڕەزایەتیە جۆربەجۆرجەماوەریەکانی تر سەبارەت بە مووچە و نەبوونی خزمەتگوزاریەکان.
خاڵی لاوزای ئەم شەڕە چینایەتی و ناڕەزایەتیانە، ئەوەیە کە تا ئێستا جڵەوەکەی لەدەستی خۆیاندا نەبووەو نیە، وە ئەم ناڕەزایەتیانە لە ژێر کارگرد و دەستێوەردانی ئەجیندای حیزبی دەسەڵاتدارانی قەومی و لەبڕالی و ئیسلامیەکان و شەڕی بەرژەوەندی ئەم دوو زۆنە نەخشە بە کێشراوەی هەرێم و عێراقدان بەلاڕێدا براون و بەقازانجی ئەجیندای حیزبی ئەم دەسەڵاتدارانە شکاونەتەوە ، وە چەپە بۆرژواکانیش تەنها پاشکۆیی وخۆسازاندنیان لەگەڵ سیاسەتی ئەحزابە بۆرژوا- کۆمبرادۆرەکان بە ماوەتەوە، لە ناو جەنگەی ئەم ململانێ و شەڕە چینایەتیانەدا .

ئەمەش لەبەر نەبوونی هێزێکی ڕێکخراووی چینایەتی و سیاسی کە هەڵگری ئامانج و خواستەکانی ئەم جەماوەرە ستەمدیدە بێت تا بتوانێت ئاڕاستەی ئەم ناڕەزایەتیانە بە قازانجی خودی شۆڕشی

سەرتاسەری و چینایەتی ئەوان سازمان بدات، وە ڕێگە لەوە بگرێت کە چیتر ئەم ناڕەزایەتی و خەباتە چینایەتییە سەرەتایی و جۆربەجۆرانە نەبنە سووتەمەنی ململانێ و ناکۆکی نێوان ئەم دوو دەسەڵاتە ئەلیگارشیە ملیاردێرییەی زۆنی زەردو سەوز وە تەواوی دەسەڵاتدارانی کۆنەپەرستی عێراق کە وابەستن بە بەرژەوەندی سەرمایەی ئیمپریالیستی جیهانی و مۆنۆپۆڵەکانیان.

قەیرانی ئابووری بنەما و سەرچاوەی قەیرانە سیاسییەکانن

لە دوای ئەنجامەکانی هەڵبژاردنەکانی پارلەمانی عێراقی ئەم دوایانەوە ، گرژی و ئاڵۆزی و کێشە و ململانێیەکی سەخت لە نێوان تەواوی لایەنە سیاسییە جۆربەجۆرەکانی هەرێم و عێراق سەریان هەڵداوە، لەسەر مەسەلەی دابەشکردنی هەژموونی دەسەڵاتی سیاسی و بەرژەوەندییە ئابوورییەکانیان، هەربۆیە ئێستا لە بەغدا کێشمەکێشکی گەورە هەیە لەسەر هەڵبژاردنی (سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران) ، بەتایبەت لە نێوان محمەد شیاع السودانی و نوری المالیکی دا.

یەکێک لەو کێشەو ململانێیانە بریتی بوو لە ، تۆپباران کردنی پاڵاوتگەی کۆرو مۆر بوو، کە لە نێوان دەسەڵاتدارانی هەرێم لە لایەک، و میلیشیا ئێرانی و دەسەڵاتە تائیفیەکەی بەغدا سەریان هەڵدا .

ناڕەزایەتییەکانی گوندەکانی لاجان، کە لە ڕۆژی ٢٩ ی تشرینی دووەمی ٢٠٢٥ دا، کە بەهۆی ئاکامی قەیراناوی و درێزنانەی هەڵبژاردنەکانیان ، بووە مایەی سەرهەڵدانی ناڕەزایەتی کرێکارانی پاڵاوگەی لاناز ، دژ بە بێکاری و خراپی هەلومەرجی کار لە پاڵوگەکەدا، هەروەها داوای ڕەخساندنی هەلی کارو ، هەر کارکردنەکی خراپی ژینگەیی کە ئەم پاڵاوگەیە هێناویەتە ئاراوە، بە سەر ژیان و تەندروستی خەڵکی چەوساوەی ناوچەکە ، وە وەڕای دستەوەردانی ئەجیندای حیزبی هەردولای زۆنی زەردو سەوزو و دەسەڵاتە خێڵەکی و عەشیرتییەکانیان ، ناتوانێت ئەو ڕاستییە بشارێتەوە کە ئەم ناڕەزایەتیانە بەشێکن لە پێکدادانەکی چینایەتی لەو ناوچانەدا.

بێگومان خەباتی چینایەتی و ناڕەزایەتییەکان بە بێ هزری میتۆدی یەکخراوبوونی کۆمەنیستی شۆڕشگێڕانە ، توانای چوونە پێشەوەو سەرکەوتنیان نیە .

ڕۆشەنبیرانەکی چەپی ووردە بۆرژوازی کە دژ بەم میتۆدییە سیاسیەن ، وە دژ بە یەکخراوبوونی سیاسی چینی کرێکار و چەوساوەکان ئەوەستنەوە ، وە بە شان و باڵی ناڕەزایەتییە خۆبەخۆییەکانی لەم جۆرە هەڵئەددەن، بەدوور لە ئامانجی یەکخراوبوونیان ، هیچیتر نیە،

بەجگە لە زەربەیەی ڕۆشنبیرانە و شان خالی کردنەوە لە خەباتی کۆمۆنیستی .
هەروەها هاوکاری و پشتیوانی چەپی بۆرژواکان لە هەڵبژاردنەکانی پەرلەمانی عێراق و ئەو بەڵێن و ئامانجە درۆزنانەی کە پێش هەڵبژاردنەکە بەرزیان کردبوەوە ، خۆی لە خۆیدا جۆرێکە لە خۆڵ کردنە چاوی جەماوەری چەوساوەی ئەم دەڤەرانە و، وە بەلاڕێدا بردن و بەچەکدادانی خەباتی چینایەتی ئەوانە، لە ڕێگەی بانگەشەو داواکردنی ئەوەی ، کە پێویستە ئەنجامدەرانی تەقەکردن لە خەڵکی گوندی لاجان بدرێنە دادگا !
بەم پێیە ئەوان دادگاکان و یاسا کۆنەپەرستیە ئاینی و خێڵەکیەکانی عێراق و هەرێم، کە بریتین لە بناغەو سەرچاوەی چەوساندنەوەی چینایەتی و سەپاندنی نادادپەروەری بەسەر جەماوەری ستەمدیدەدا، بە جێگەی متمانەو فریاد ڕەسی جەماوەری چەوساوە لە قەڵەم ئەدەن، بە چارەسەرکردنی ئەم جۆرە دەستدرێژی و سەرکوتە چینایەتیە خوێناویەی دەسەڵاتدارانی بۆرژوا- کۆمپرادۆری عێراق و هەرێمە دوو زۆنیەکەی ، وە خۆی لە خۆیدا پەیامێکە بە خودی دەسەڵاتدارانی زۆنی زەرد کە ئەوان وەک (چەپێکی بۆرژوازی) دژ بە بنەما سەرەکیەکانی کۆمەڵگای سەرمایەداری و یاساکانی نین .
خەباتێکی چینایەتی سەرەتایی و پڕ لە تەنگوچەڵەمەی سیاسی وتەکنیکی بە بیروبۆچوونی ئاینی و عەشیرەتی و خێڵەکی و ڕیفۆرمیستی کە لە ئارادایە ، هێزی سیاسی و ڕێکخراوی تەکۆشەری سەر بە میتۆدی شۆڕشگێڕانەی مارکس ئەخوازێت ، بەگومان ئەم خەباتە لەکاتی و ناوچەیی نیە، بەڵام لە هەمان کاتدا تەکۆشەرانی لەکاتی خۆی ئەخوازێت .

و.سابیر
۳/ ۱۲ / ۲۰۲۵

پارلەمان و پاڕلەمانتاریزم لانەو قەڵای نیشتمان پەروەری بۆرژواکانە!.. سابیر محەمەد

بۆ پڕۆلیتاریا و جەماوەری چەوساوەی خەڵک نە (بایکۆت) و نە (بەشداریکردن) لە هەڵبژاردنەکانی بۆرژوازی نیشتمانی لە وڵاتێکدا، پسوولەی شۆڕشگێڕبوون نابەخشێت بە هیچ پارتێک و بزووتنەوەیەکی سیاسی.
هەردوو ئاڵتەرناتیڤەکە بریتین لە تاکتیکێکی مێژوویی کە وابەستەیە بە تای تەرازووی هێزی چینایەتییەکان و سەنگی سیاسی و حزبی پڕۆلیتاریا لە ناو کێشمەکێشە سیاسی و چینایەتییەکاندا لەو وڵاتەدا.
بەر لەوەی باسەکە بێتە سەر قسەکردن لەسەر ئەم دوو تاکتیک و ئاڵتەرناتیڤە جیاوازە، پێویستە فۆکەس بخرێتە سەر ناوەرۆکی بەرنامەی سیاسی و چینایەتی و جهانبینینی ئەو پارت و ڕێکخراوانەی کە ئەچنە ناو پڕۆسەی دەنگدانەوە، یان بایکۆت ئەکەن لە پڕۆسەی دەنگدان .

لەهەلومەرجێکی لەو چەشنەی وەک ئێستا کە کرێکاران و چەوساوەکانی عێراق و هەرێم بێبەشن لە پارتی پێشڕەوی چینایەتی خۆیان، تا بتوانن دژایەتی و خەباتی خۆیان بۆ ڕیسواکردنی مێژووی حاکمیەتی دەسەڵاتدارییەتی لە عێراق وە هەرێم وحیزبە قەومی و لێبەڕالی و ئیسلامییەکان و میلیشیا شیعەکان و تەواوی پاکێجی سیاسی چەپە ڕیفۆرمیستە جۆر بەجۆرەکانی ئەو ناوچەیە هەرچی زیاتر بۆ جەماوەر ڕۆشن بکەنەوە، پێویستە جەماوەری چەوساوەو تێکۆشەرانی سەربەخۆی مارکسیستی لە تەواوی ناوچەکانی عێراقدا، نابێت چیتر خۆشباوەڕی وئومێدیک وچاوەڕوانییەکیان هەبێت بە ئەنجومەنی پارلەمانی بۆرژوازییەوە، کە بتوانێت گەندەڵی و گرانی و سووکایەتی بە ژنان و

کچان و بەکاری و مافە مەدەنی و یاساییەکانی تر لە ڕیشەوە دەربکێشێت و چارەسەریان بکات، چونکە سەرچاوەی هەموو ئەم چەوساندنەوەیە خودی سەرمایەو سیستەمە ئابووری و فەرمانڕەوایەتیە کۆنە پەرستانەکەیەتی.

ئەنجومەنی پارلەمانی هەیئەتی سیاسی بەڕێوەبردنی بەرژەوەندی چینە داراکان و بەرژواکانە لە سەرتاسەری جیهان و ئامرازی سەرکوتگەر و پارێزەری خاوەندارێتی تایبەتی و دارێژەری یاساکانی بردنە پێشەوەی کێبڕکێی سەرمایەو خەفەکردنی خەباتی چینایەتی کرێکاران و تەواوی چەوساوەکانە .

پارتە جۆر جۆرە قەومی و ئیسلامی و لیبڕاڵی و عیلمانیە بۆرژوازیەکان و مەدەنیەکان و تەنانەت چەپە ڕیفۆرمیستیە شەعبەویەکانی لە چەشنی (ح.ش عێراقی و کوردستانیەکەی)، هەمیشەو بەر لە ئێستا لە خولەکانی تری هەڵبژاردنی پارلەمانیدا بەشداریان کردوەو، چونکە ناوەڕۆکی بەرنامەی سیاسی و چینایەتی ئەم پارت و ڕێکخراوانە لەگەڵ خودی ئامانجەکانی ئەنجومەنی پارلەمانیدا ناکۆک نەبوون.
حیزبی شیوعی عێراقی کە سەر بە مەیلی ڕیفۆرمیستی شەعبەوی کۆمەنتەرنی ستالینیە، و لە ڕێگەی ئارمانی سیاسی (نیشتمانەکی ئازاد وگەلێکی بەختەوەر) ئەم سیاسەتە ڕیفۆرمیستی و سازشکارەیە هەر لە سەرەتای دروستبوونیەوە لە گەڵ بۆرژوازی نیشتمانی و دەسەڵاتداران پیادە کردووە.

هەروەها تەواوی ئەو تاقم و ڕێکخراوە وردەبۆرژوازیانەی تر کە بەناوی پارتەکانی (کۆمۆنیزمی کرێکاری) یەوە کار ئەکەن وەک نمایەندەی مەیلێکی ڕیفۆرمیستی کرێکاری سەر بە ئۆردوگای سۆسیال دیمۆکراسی وڵاتانی ڕۆژئاوا، دژایەتی خۆیان بە ڕیفۆرمیزکەی کۆمەنتەرمی ستالینی کردووە، وە لە خەباتەکدا کە لە ژێر ناوی دژایەتی (پۆلۆلیزمی چەپ)دا داکۆکیان لە جۆرێکی ترلە ڕیفۆرمیزمێکی کرێکاری کردووە، لە ژێر ناوی مارکسیزم و سۆسیالیزمدا، بەڵام ئەوەی شایانی باسە هەردوو مەیلە ڕیفۆرمیستیەکە لە یەک تەوەرەی سەرەکیدا یەک ئەگرنەوەو هاوتەبان ئەویش (ڕیفۆرم پێشمەرجی شۆڕشی سۆسیالیستیە) !
گەشەی سەرمایەداری و پەرەسەندنی خەباتی پڕۆلیتاریا لە هەرێم و ناوچەکانی ناوەڕاست و باشووری عێراق، هەرچی زیاتر ئەم هاوتەبایی و یەکگرتنەوەیەیان لە ڕووی پراکتیکیەوە لە پرۆسەی هەڵبژاردنەکانی ئەنجومەنی پارلەمانی 2025 دا بەرجەستە کردەوە.

کوڕنوش بردن و سازشکاری سەرانی مەیلی بەناو (کۆمۆنیزمی کرێکاری) بەتایبەت ئەو بەشەی کە لە هەرێمی کوردستان و لە خوارو وناوەڕاستی عێراق ، لە سەردانەکانیاندا کە کردویانە لە پێناو ڕێکخستنی ڕیزەکانی خۆیان لە گەڵ (ح.ش) و سەرجەم بۆرژوا قەومی و مەزهەبی و لیبڕاڵییەکانی عێراق و هەرێم، بۆ ئەوەی بتوانن بە یەک دەنگ بەشداری لەم هەڵبژاردنانەی ئەنجومەنی پارلەمانی کۆنەپەرستانەی عێراقدا بکەن، هەنگاوێکی چاوەڕوانکراو بوەو، هیچ کات نامۆ نەبووە بە ماهیەتی چینایەتی ووردە بۆرژوازیانەی ئەم پارتە سیاسیانە.
وە لە بنەڕەتدا چ لە ڕوی بەرنامەی سیاسی (دنیایەکی باشتر)ەوە ئەم ڕەوتە جۆرێکی ترە لە پاشماوەکانی کۆمۆنیزمێکی بۆرژوازی سۆسیال دیمۆکراسیانە کە بەناوی (کرێکاری) بوونەوە لەم ناوچانادا چالاکی خۆیان درێژە پێداوەو، وکرێکاران و تێکۆشەرە کۆمۆنیستەکانیان چەواشەکردووە.
هەروەها هەردووئەم مەیلە ڕیفۆرمیستیە وئەم جۆرە لە (کۆمۆنیزم) باوەڕیان بە بنیاتنانی سۆسیالیزمێکی بۆرژوازیانە هەیە لە ژێر چاودێری مۆدێرنیزمی نەتەوە یەکگرتووەکان وەک ڕێکخراوەیەکی ئیمپریالیستی جیهانی.

بەشداریکردن لە پڕۆسەی هەڵبژاردنی پارلەمانی 2025 دا، خۆی لە خۆیدا نیشاندەری ئاشکرا بونی ناوەرۆکی چینایەتی وردە بۆرژوازیانەی ئەم جۆرە حیزبانەیە لەسەر ئاستێکی فراوانتردا، وە بوون بە ئامرازێکی تەواوکەری سووکایەتی بە ژنان وکچان کە لە ناوئەنجومەنی پارلەمانی عێراقیدا داب و نەریتی شەریعەتی مەزهەبی جەعفەری پیادە ئەکەن و بەڕێوە ئەبەن .
بێگومان ئەوەی کە پەیوەست بێت بە ژنان و کچانێک کە بەشداری لەم هەڵبژاردنانەدا ئەکەن وخۆیان کاندید کردووە لەپێناو گەیشتن بە ئیمتیازاتی شەخسی خۆیان، هیچی تر نیە بێجگە لە پاشکۆبوونیان بە سیاسەت و دەسەڵاتداریەتی پیاوسالاری کەلە ناو پەرلەمان و یاساکانی عێراق و هەرێمدا پیادەئەکرێن، وە بەم هەنگاوەش ژنان و کچان هەندەی تر زنجیرەکانی کۆیلیەتی وسووکایەتی خۆیان پتەوتر ئەکەنەوە.

هەر بیانووەیەک بۆ بەشداریکردن لەم هەڵبژاردنەدا لە هەلومەرجێکی وەک ئێستای خەباتی ڕێکخراوی پڕۆلیتاریا کە لە دەرەوەی پەرلەمانی بۆرژواکاندا لە ئارادا نیە ، جۆرێکە لە هەڵوێستێکی خیانەتکارانەو ئەتک کردنی میتۆدی شۆڕشگێڕانەی مارکس و دژایەتیەکی ئاشکاوانەی سیاسەتی سەربەخۆی پڕۆلیتاریا و بەرژەوەندی جەماوەری چەوساوەی گشت

ناوچەکانی عێراق و هەرێمە .
هەروەها بەراوردکرنی هەلومەرجی پارتی ب□ل□ش□فی و تێزەکانی لێنین سەبارەت بە بەشداریکردن لە هەڵبژاردنەکانی بۆرژوازیدا ، لەگەڵ هەلومەرجێکی ئابووری و سیاسی و ب□ تایبەت بەراوردکرنی مەیلێکی ڕیفۆرمیستی شەعبەوی ستالینی یان مەیلێکی ڕیفۆرمیستی کرێکاری لەگەڵ چالاکی پارتێکی شۆڕشگێڕی ب□ل□ش□فی بەسەرۆکایەتی لێنین، کارێکی بێهودەو بیانوویەکی شەرمێونانە و بێئابڕوانەیە بۆ ملنان و ڕۆچوون بە ناو زەلکاوی کۆنەپەرستی قەومی و مەزهەبی لە عێراق و هەرێمدا.
هەروەها ئاماژەیەکی ناڕاستەوخۆیانە کە ببن بە جەللادی بەردەستی دامودەزگا سەرکوتگەرەکانی بۆرژوازی، وە چەوساندنەوەی کرێکاران و چەوساوەکانی تر و بەلاڕێدابردنی خەباتی ئەوان بە قازانجی خودی سەرمایەداران و دەسەڵاتدارانی عێراق و هەرێم و پەرلەمانە کۆنەپەرستەکانیان.
هەموو ئەم هەنگاوە وەک توێژە ووردب□رژوازیەکانی ناوکۆمەڵگا لەسەردەمی گەشەی نیولێبڕاڵیزم و پاشەکشەی خەباتی مارکسیستی کرێکاران، بە ناچاری وەک ئەرکێکی چینایەتی □ا□یانەی خۆیان بوون بە تەرەفدار و پشتیوانی بۆرژوا گەورە دەسەڵاتدارەکان.
پاراستنی ئارامی ژیان و چالاکی سیاسی وردەبۆرژوازیانەی خۆیان لەناوچوار چێوەی ئەم سیستەم ودەسەڵاتە نەگریسە قەومی و میللی و مەزهەبیە سەرتاپا کۆنەپەرستانەیدا، ئەوە ئەخوازێت کە بەمجۆرە و بە کردەوەو بە ئاشکرا ڕایبگەیەنن، کە ئەوان ئامادەن ببن بە بەشێک لە لەشکری باڵی چەپی بۆرژوازی کە دژایەتی خەباتی سیاسی و ڕێکخراوبوونی کرێکاران و تەواوی چەوساوەکانی تر بکەن، و کە ڕەنگە لە داهاتوویەکی تردا جێگە بە دەسەڵاتداریەتی بۆرژوازی لە عێراق و ناوچەکە لەق بکەن.
وە بەم شێوەیە بێشەرمانە دەمامکی درۆزنی مارکسیست بوونیان لەسەر خۆیان لادا، وناوەرۆکی چینایەتی خۆیان خستە ڕوو، وە پەیوەستبوونی خۆیان بە ئۆردوگای گەندەڵی چەپی بۆرژوایی جیهانی کە لە ئەوروپا و شوێنەکانی تری جیهاندا، کە لەناو ئەنجومەنە پارلەمانەکاندا بوون بە باڵی چەپی ئەو ئەنجومەنە بۆرژوازیانە، کە داکۆکی لە خاوەنداریەتی تایبەتی ئەکەن، لە ژێر ناوی داکۆکی کردن لە بەرژەوەندی خەڵک و جەماوەرو کرێکاران.
ئەوان واتا ئەم بزووتنەوە بەناو چەپانەی کەلە عێراق و جیهان هەن، بەدرێژایی مێژوو وەک جەللادانی پرۆلیتاریا وە (دژە شۆڕش) بەرپرسیاریەتی گەورەیان لە ئەستگ□رتووە بۆ چەواشەکردن و بەلاڕێدابردنی خەباتی پڕۆلیتاریا .

صابر.م
2025 / 11 / 8

مێژووچەی پڕۆسەی سیاسی پارتە ڕیفۆرمیستیە ماویەکان و ستالینیەکان لە نیپاڵ، وبەلاڕێدابردنی خەباتی پڕۆلیتاریا.. سابیر محەمەد

بەشی کۆتایی

سەرتای ئاشنابوونی نیپاڵ بە باسە کۆمۆنیستیەکان ئەگەڕێتەوە بۆ

ساڵەکانی 1930 بەدواوە، ئەویش پاش بڵاوبوونەوەی نوسراوە کۆمۆنیستیەکان لەلایەن کادێرانێکی سەرکی وەک (جانجالا شریستا- Gengalal Shrestha [٦] و (داشرات تشاند – Dashrath Chand Thakuri)، کە ئیلهامی سیاسیان لە بزووتنەوەی سەربەخۆبوونی هندستان و ک□نگرەی میللی هندستان وەرگرتبوو، وە لە درێژەی ئەم خەباتەدا لە ساڵی 1941 لەگەڵ دوو هاوڕێیانی تریان لە سێدارە دران .

بێگومان وەک پێشتریش ئاماژەمان بەوە کردووە کە بەرنامەی سیاسی پارتە ماویەکانی نیپاڵ و ناوچەکە، لەسەر بنەمای ئۆپۆزیسیۆنی بۆرژوازی نیشتمانی دژ بە ڕوکاری ڕوکەشی فەرمانڕەوایەتی ڕژێمی پاشایەتی دامەزراوە، کە خۆی لە گۆڕینی سەرانی حاکمڕەواکان و شێوەی حوکمڕانیدا ئەبینیەوە.

ئەوەی شایانی باسە خەباتی ئۆپۆزیسیۆنی بۆرژوازی، خەباتێک نیە دژ بە بنەمای ئابووری و سیاسی ڕژێمی سەرمایەداری، بەڵکە جۆرێکە لە ڕیفۆرمیزمی میللی .

لەسەر ڕۆشنایی ئەم بنەما سیاسیانە، ئەوەبوو لە ساڵی1950 (پارتی کۆنگرەی نیپاڵ – NC) ، لە ئەنجامی ی□ککگرتنی (پارتی دیمۆکراتی نیپاڵ – NDC) وە (کۆنگرەی میللی نیپاڵ- NNC) پێکهات .

وە ئامانجی سەرەکی تەواوی ئەوبزووتنەوە ڕەوتە سیاسیانەی کە ناڕەزایەتی و هەڵچوونە جەماوەیەکانیان ڕابەرایەتی کردووە، کۆتایی هێنان بووە بە دەسەڵاتداریەتی ڕەهای بنەماڵەی پاشایەتی (ڕانا – Rana Dynasty) یەکان بووە، کە لە نێوان ساڵەکانی نێوان (1846- 1951) دەسەڵاتی سیاسی وڵاتی نیپاڵیان بەدەستەوە بووە.

گەرچی دوای کۆتاییهاتنی قۆناغی دەسەڵاتداریەتی ڕەهای بنەماڵەی (ڕانا – Rana Dynsty)، خودی ڕژێمی سیاسی پاشایەتی کۆتایی نەهات و تا ساڵی 2008 ئەم ڕژێمە سیاسیەی پاشایەتی هەربەردەوام بووە، وێڕای هەندێک گۆڕانکاری لاوەکی تیایدا .

لە درێژەی ئەم هەلومەرجەدا و بە نهێنی لە 22. 9. 1949، دا پارتی کۆمۆنیستی نیپاڵ(CPN) لە لایەن (پوشبا لال شیریستها – Pushpa Lal Shrestha و چەند ین لە هاوڕێانی تری دروستکرا، ئەوەش دوای لە سێدارە دانی برا گەورەکەی بەناوی (جانجالال شریستا – Gengalal Shrestha) لەگەڵ چەند هاوڕێەکی تری کە پێشتر ئەندامی بزووتنەوەی (نیپاڵ براجا باریشاد) بوون، کە خەباتیان ئەکرد لە پێناو کۆتایی هێنان بە ڕژێمی پاشایەتی و ئەو سیستەمەی کە لەوکاتانەدا لە ئارادا بوو بەناوی سیستەمی (پانشایات-Panchayat).)

بەڵام بەهۆی دروست بوونی جیاوازی بیروبۆچوونی فکری لە ماوەی نێوان ساڵەکانی نێوان (1960- تا 1990)، سەبارەت بە هەڵوێستگرتن لەبەرامبەر ڕژێمی پاشایەتی و هەروەها چۆنیەتی چوونە ناو کوالیسیۆن و یەکگرتن لە ناو پارتەکانی تردا ، بە نموونە لە ساڵی 1962 دا جیاوازیەکانیان سەبارەت بە هەڵوێستگرتن لەبەرامبەر (پارتی کۆنگرەی میللی نیپاڵ)و لە ئەنجامدا جیابوونەوە ڕوویدا و دابەشبوون بەسەر دوو لایەندا ، لایەنێک لایەنگری چین و ماو تسی تۆنگ بوون، لاکەی تریشیان لایەنگری یەکێتی شووروەوی و کۆمەنتەرنی ستالین بوون، هەر بەم هۆیەوە لە ساڵی 1974 دا فراکسیۆنێک بە ناوی (سەنتەری ناوەندی) لە ناو پارتەکەدا دروست بوو، کە دژایەتی پڕۆسەی هەڵبژاردنەکان و ڕیفڕاندۆمێک بوو کە پاشا ڕایگەیاند .
وە دواتر لە ساڵی 1978 دا پارتی کۆمۆنیستی (مارکسی – لێنینی) بەسەرکردایەتی (شارما ئۆلی ومان موهان ئەدیکاری) دروست بوو، کەسەر بە جهانبینی سیاسی ستالین و شووروەوی بوو.
بەڵام لە پاش ساڵی 1990 و بەشداریکردن و یەکگرتنی چەندین گروپ و تاقمی کۆمۆنیستی لەگەڵ پارتی کۆنگرەی میللی نیپاڵدا ، کە بەیەکەوە لە بزووتنەوەیەکی جەماوەریدا کە بە (بزوووتنەوەی گەل – Jana Andolan) ناسرابوو ، وە توانیان کۆتایی بە ڕژێمی ڕەهای پاشایەتی بهێنن و لە شوێنیدا ڕژێمێکی پاشایانەی "دەستووری و دیمۆکراتی فرە حیزبی" دامەزرێنن .
لە درێژەی ئەم ململانێیەدا لەساڵی 1991 دا پارتی کۆمۆنیستی (مارکسی – لێنینی) ، لەگەڵ دەستەیەکی دیاریکراو بەناوی (ناوەندی سۆسیالیستی) توانیان یەکبگرن و بەمجۆرە پارتی کۆمۆنیستی (یەکگرتووی مارکسی – لێنینی) (CPN UML) دامەزراند.
لە پاش ئەم یەکگرتنەدا ئەوە بوو (پارتی یەکگرتووی مارکسی- لێنینی- CPN UML) سەرکەوتنێکی گەورەیان لە هەڵبژاردنە پەرلەمانیەکانی ساڵی 1994 دا بەدەستهێنا، وە بەهۆی زۆرینەی دەنگەکانیانەوە لە پەرلەماندا توانیان یەکەمین حوکومەتی بەناو کۆمۆنیستی لە نیپاڵدا ڕابگەیەنن.
بەهۆی ئەم گۆڕانکاری و ڕووداوانە و جیاوازی فکری نێوان پارتە سیاسیەکان لەسەر چۆنیەتی بەڕێوەبردنی دەسەڵاتی حوکومەت شەڕێکی ناوخۆیی هەڵگیرسا لە سەرەتای ساڵەکانی 1995 تا – 2006 دا درێژەی خایاند.
سەرەتای دەسپێکی شەڕی ناوخۆیی لەوەوە دەستی پێکرد، کە کۆمەڵێک لە ئەندامانی پارتی کۆمۆنیستی یەکگرتووی مارکسی- لێنینی CPN UML، بەسەرۆکایەتی (پاشا پڕاچاندا) جیابوونەوە لە حیزب وئەو ڕژێمە سیاسی و حوکومەتە دروستکراو نوێیەیان بە بەکرێگیراوی وڵاتانی

ئیمپریالیستی ناساند و، لە سەرەتای ساڵی 1995 دا پارتێکی نوێیان بەناوی (پارتی کۆمۆنیستی نیپاڵی – ماویست – CPN- Maoist) دروستکردو لە 13 .2. 1996 دا بانگەوازی دەستپێکردنی (شەڕی میللی)یان خەباتی چەکداری ڕاگەیاند، چونکە ئەوان پێیان وابوو لەسەر ڕۆشنایی باسەکانی ماوتسی تۆنگەوە ئەتوانن لە ڕێگەی شەڕی چەکداریەوە (کۆماری میللی نیپاڵ) دابمەزرێنن، وە لە گوندەکانەوە هێرش بکەنە سەر شارەکان ودواتر کۆمارێکی دیمۆکراتیک دامەزرێنن.

دواتر لەساڵی 2003 دانوساندن و ڕێککەوتنێکیان ئیمزا کرد کە هێرشە چەکداریەکانیان لەبەرامبەر حوکومەتدا بوەستێنن بۆ ماوەی ساڵێک، بەڵام ئەم ڕێککەوتنە چەند مانگێکی خایاند و هەڵوەشایەوە، وبەمجۆرە درێژەیان بە قۆناغێکیتر لە شەڕو خەباتی چەکداریداو ئەم هەلومەرجە خوێناویەیان بەسەر چینە چەوساوەکانی نیپاڵدا سەپاند کە نزیکەی (10 ساڵ)ی خایاند و نزیکەی 17000 هەزار لە خەڵکی گوند و شارەکانیان بە کوشتدا و سەدەها هەزار کەسی تریان لە دانیشتوانی گوندەکان ئاوارەو دەربەدەرکرد .

ئەوەبوو لەساڵی 2006 لەسەر وەختی دووەمین بزووتنەوەی خرۆشان و ناڕەزایەتی گشتی خەڵک لە نیپاڵ، کە بەسەرکایەتی هەر حەوت پارتە سیاسیەکانی ناو وڵاتدا بەڕێوە ئەچوو، وە پارتی کۆمۆنیستی نیپاڵ – ماویستەکانیش بەشێک بوون لەم جووڵە جەماوەریە ، توانیان بەیەکجاری ڕژێمی پاشایاتی بڕوخێنن و بەمجۆرە (ماویەکان) توانیان ڕێککەوتنامەیەکی بەرفراوانی ئاشتی لەگەڵ سەرانی حوکومەتدا ئیمزا بکەن و هێزچەکداریەکان تێکەڵ بە سوپای فەرمی نیپاڵ کرد و وە بوون بە بەشێک لە سیستەمی حوکومڕانی وڵات، بەڵام سەرباری بوونی ئەم هەلومەرجە شۆڕشگێڕانەیە و گۆڕینی ڕژێمی پاشایەتی، هەلومەرجی خۆیی(ذاتی) کرێکاران و چینە چەوساوەکان و سیاسەتی کۆمۆنیستی پڕۆلیتاریای شۆڕشگێڕ ئامادە نە بوو بۆ ڕووخاندنی یەکجارەکی سەرمایەداری لە نیپاڵ، کە بۆ ئەڵقەیەکی گرنگی بەستنەوەی سەرمایەداری لە چین و هندستان دائەنرێت، لە لایەکی ترەوە جیهانبینی دیمۆکراتیزمی بۆرژوایی و ڕیفۆرمیستە ماوی و ستالینیەکان بەتەواوی لەسەر ئاستی ناوچەکەو جیهان ڕیسوابوون وڕیزبەندی سیاسی و فکری خۆیان دژ بە خەباتی چینایەتی کرێکاران و چەوساوەکان ئاشکرا کرد .

بەڵام دوای ئەوە لە ساڵی 2009 دا ماویەکان ناوی پارتەکەیان گۆڕی بۆ (پارتی کۆمۆنیستی نیپاڵ – ناوەندی ماویستەکان-(CPN (Maoist Centre.

دوای ئەم گۆڕانکاریانە قۆناغێکی تازەی یەکگرتن و هاوپەیمانیەتی

لە نێوان ئەو دوو پارتە گەورەیەدا هاتە پێش و ئەوکاتە لە ساڵی 2018 دا پارتی (CPN (UML بەسەرۆکایەتی ک. پ. آولی، و پارتی (CPN Maoist Centre) بە سەرۆکایەتی پراشاندا، وە لە ئەنجامی ئەم هاوپەیمانی و یەکگرتنەدا توانیان لە هەڵبژاردنە پەرلەمانیەکانی وڵاتدا سەرکەوتن بەدەستبهێنن، و بەیەکەوە پارتێکی نوێ لەژێر ناوی (پارتی کۆمۆنیستی یەکگرتووی نیپاڵ - CPN (Unified) بنیات بنێن بەمەبەستی کۆتایی هێنان بە دووبەرەکی سیاسی و پێکهێنانی پارتێکی سیاسی یەکگرتووی خاوەن توانا.
بەڵام هەندەی نەخایاند ئەوبوو لە ساڵی 2021 دا، بەهۆی کێشەی دابەشکردنی پۆستە حوکومیەکان وە قەوارەی دەسەڵاتیان بە پێچەوانەی ئەو بەڵێنانەی کە پێشتر لەسەری ڕێککەوتبوون، ئەم یەکگرتنەی نێوان دوو پارتەکە هەڵوەشایەوە، جارێکیتر هەریەک لە آوڵی و پڕاشاندا پارتە سەرەتاییەکەی خۆیان بەهەمان ناوەکانی پێشووی خۆیان سەرلەنوێ زیندوکردەوە.

خەباتی چەکداری و پارلەمانتاریزم
وە تا ئێستاش ئەم دوو پارتە گەورەو سەرەکیە لە نیپاڵ لە بازنەیەکی داخراوی ململانێ و یەکگرتنەوەو هاوپەیمانیەتی وجیهانبینی خەباتی چەکداری و سازش و دانوساندن و بەشداریکردن لە دەسەڵاتی پارلەمانتاریزمی بۆرژوازیانەدا ئەژین و ماونەتەوە، چ لە نێوان خۆیاندا چ لەگەڵ (پارتی کۆنگرێی میللی) ، کە خۆی لە خۆیدا بوونەتە هێشتنەوەی ئاسۆیەکی ئاڵۆزو نادیار و پڕ لە ئاشوبی سیاسی لە و وڵاتەدا، وە بوونەتە مایەی چەواشە کاری و بەلاڕێدابردنی خەباتی دروستی چینایەتی لەو ناوچەیەدا.
بازنەی داخراوی سیستەمی هەڵبژارنی بۆرژوازیی پارلەمانی، هێشتا

گەورەترین کەڵەکە و ئامرازی خۆشباوەڕی وسیاسەتی چەواشەکارانەی بزووتنەوە سیاسییەکانی چەپی ڕیفۆرمیست و پۆپۆلیستیە شەعبەوییەکانی سەر بە ئۆردوگای ماوتسی تۆنگ و ستالینییەکان وهەروەها چەپە ڕیفۆرمیستیە کرێکارییەکانی تر کە سەر بە ئۆردوگای سۆسیال دیمۆکراسی وڵاتانی ڕۆژئاوان، هەر هەموویان بوونەتە کۆسپ وتەگەرەو ئامرازی فریودان و بەلاڕێدابردنی ناڕەزایەتیی کرێکاری و جەماوەرییەکان لە نیپاڵ و وڵاتانی دراوسێ و بگرە جیهانیش، وە ئەم جارەش دیمۆکراتیزمی بۆرژوایی و چەپی ڕیفۆرمیستی ئەم پارتانە لە نیپاڵ شکستی خۆیان لە بەڕێوەبردنی وڵاتدا سەلماند ، وە دەریانخست کە هیچکاتێک ئەوان دەستی چینە چەوساوەکان نین وناتوانن وەک ئاڵتەرناتیفی ڕاستەقینەی حاکمییەتی سیاسی چینی کرێکارو چەوساوەکانی نیپاڵ و ناوچەکە ڕۆڵ بگێڕن.

هەروەها سیاسەتی خەباتی چریکی و گەریلایی جوتیارانی ماوییەکان وە جیڤارایستییەکان کە لەسەر بنەمای تێڕوانینی ڕزگارکردنی بۆرژوازی نیشتمانی و ئازادی کەڵەکەو جووڵەی سەرمایەی خۆماڵی، کە لە ژێر ناوی (خەباتی ڕزگاری نیشتمانی) دا بەڕێوە چووە درێژەی هەیە هەمیشە قازانجی بۆرژوازی نیشتمانی و پاڕلەمانتاریزمی بۆرژوایی بە پێشمەرجی سەرەکی وەرگرتووە، وە بزووتنەوەی کرێکاران وجوتیارانیان بە شێوەی جۆراو جۆر سەرکوت وفریودراون وە خەباتی ئەوانیان بەلاڕێدا بردووە، بۆ نموونە سەندیکای کۆنفەدرالیەی سەندیکای مەزنی ANTUFE- R سەر بە پارتی (CPN-M) ماوییەکانە ، وهەمیشە لە ژێر هەڕەشەو بڕیاڕەکانی ئەواندا کاریان کردووەو کرێکارانیان لە چوارچێوەی سیاسەتەکانی خۆیاندا شەتەکداوە، کە لە دوا ئەنجامدا سیاسەتەکانیان بەدژی بەرژەوەندی خەباتی چینایەتی کرێکاران وە جوتیارانی چەوساوە و هەژارانی گوندەکان شکاوەتەوە، وە هەر هەموو ئەم سیاسەتە سازشکارانەیەش لە ژێر ناوی پاراستنی یەک ڕیزی خەباتی نیشتمانی بردەتە پێشەوە.

پارتە ماوییەکان بەهەمان چەشنی ئەو وتەیەی مارکس کە ئەڵێت (جوتیار تەنها سنووری دەوروپشتی لووتی خۆی ئەبینێت ، لە کاتی کێڵانی زەوییەکەیدا) ! ، ئەوانیش سنووری نێونەتەوەیی خەباتی چینایەتی پڕۆلیتاریا نابینن و لە چوارچێوەیەکی تەسکی ڕیفۆرمیستی بۆرژوازیانەدا، کە لە سنووری دامێنی چیاکانی نیپاڵ وە بەشداریکردن لە هەڵبژاردنەکانی حوکومەتی وڵاتی نیپاڵدا تێناپەڕێت.

ئەنجامگیریەکان وئاڕاستەی خەباتی چینایەتی بزاڤە جۆر بەجۆرەکانی (نەوەیZ)

ڕووداەکانی ئەم دوایانەی نیپاڵ، وەک سەرەتایەک و بەشێک لە شۆڕشێکی کۆمەڵایەتی دژ بە گەندەڵی و بێکاری و چاوچنۆکی حاکمان و کاربە□د□ستانی دەوڵەت و چاوچنۆکی سەرمایەدارانی ناوخۆیی و گرانی و ڕیسوابوونی سیاسەتی ڕیفۆرمیستانەی پارت و ڕێکخراوە کۆمۆنیست و چەپە جۆر بەجۆرەکان لەسەر ئاستێکی بەرفراوانی ناوخۆیی و جیهانی، پاڵنەرێکی سەرەکی بوون بۆهەڵسانێکی شۆڕشگێڕانەی لەم چەشنە.

نەوەی (Z) سەرقافڵەی ئەم خرۆشانە شۆڕشگێڕانەیە بووە ، نەک لە نیپاڵ بەتەنها بەڵکە لە بنگلادش و سریلانکا و کینیاو مەغریب و پێشتریش لە عێراق، بێگومان ئەم خرۆشانە جەماوەریە شۆڕشگێڕانە بەتەنها لە چوارچێوەی ئەم و ئەو وڵاتاندا نامێننەوە و درێژەشی ئەبێت بەهۆی قەیرانی ئابوری وسیاسەتی سەرکوتگەرانەو داگیرکاری ئیمپریالیستی و بەکرێگیراوی بۆرژوا خۆماڵیەکان و هەڵپەی کەڵەکەی سەرمایەو چەوساندنەوەی هەرچی زیاتری جەماوەرێکی ملیۆنی لە کرێکاران و توێژە چەوساوەکانی تر.

کۆپیکردنەوەی ئەمجۆرە لە خەباتێک کە پشت بە تۆڕەکۆمەڵایەتیەکان و بەرنامە دیجیتاڵیەکانی تری وەک دیسکۆرد و جۆرەکانی تر، بوونەتە دەروازەیەکی نوێی و سیمایەکی پەیوەندیە کۆمەڵایەتیەکان وئامرازێکی ڕێکخستنی شۆڕش و ڕاپەڕینەکانی سەردەمی گڵۆباڵیزمی سەرمایەداری لەسەر ئاستی جیهان .

بێگومان بەرنامە دیجیتاڵیەکان و تۆڕە کۆمەڵایەتیەکان وەک ئامرازێکی بەرهەمهێنان و سەرکوتگەری سەرمایەداری نوێ، لە ژێر کۆنتڕۆڵ و چاودێری و کۆنتڕۆڵی خودی ئیمپریالیستەکان و بورژوا ناوخۆییەکاندایە، هەر بۆیە خاڵی وەرچەرخانی سەرەکی کە پێویستە

بەسەر ئەم شۆڕشانەدا بێت، ئەوەیە کە جەماوەری ڕاپەڕیوی لاوان و چینە چەوساوەکان، پێویستە بگ□□ن□وە بۆ سەر بنەما واقیعیەکانی پەیوەندیە کۆمەڵایەتیەکانی خۆیان لەسەر زەوی و□ ک□و کۆمەڵ وڕێکخراوە خۆجێەکانی خۆیان لەسەر بەرپاکردنی شۆڕش تاوتوێ بکەن، نەک بەتەنها لەناو بەرنامە دیجیتال□ی و تۆڕە کۆمەڵایەتیەکاندا، وە ئامادەسازی بۆ پێکهی□نانی پارتی سیاسی شۆڕشگێڕی چینایەتی پڕۆلیتاریا لەسەر ڕۆشنایی میتۆدی دیالێکتیکیانەی مارکس وبەسوود وەرگرتن لە ئەزموونی خەباتی فکری و سیاسی لێنین.

شۆڕشی تەکنۆلۆجیای سەردەم هێندەی تر مرۆڤی کارگەر و تێکۆشەرانی لە جیهانی واقیعی و زیندووی خۆیان داب□ی□و، توشی نامۆبوونێکی بێوێنەی کردون.

ئەوان ئەگەر لە چوارچێوەی ڕێکخراوبوونێکی کاتی و ڕووکەشیدا هەڵسوکەوت بکەن لە ڕێگەی تۆڕە کۆمەڵایەتیەکانەوە، بە واتای ئەوە دێت کە مامەڵە لە گەڵ جیهانێکی گریمانەیی (ئیفتراضی) ئەکەن، کە ناتوانێت جێگیر بێت ودرێژەی هەبێت، بەمجۆرە شۆڕشی دیجیتال□یزم وەک هەر ئامرازێکی تری سەرکوتگەرانە کار لەسەر هێشتنەوەی ناڕەزایەتیەکان ئەکەن کە لە مەودایەکی دیاریکراوو داخراودا نەچن بەولاوە، کە خودی بۆرژوازی جیهانی لە پێناو بەتال□کردنەوەی ئەو هەلومەرجە شۆڕشگێڕانەیە سوودیان لێئەبینێت، وەک بەشێک لە بردنە پێشەوەی سیاسەتی چەواشەکارانەی ل□ب□□□یزمی جیهانی کە بریتیە لە ئەفسانەی درۆزنانەی (ئازادی بیرو ڕاو ڕەخنەگرتن) ! کە لە چوارچێوەی یاسا و ڕێسای دەسەڵاتداریەتی سیستەمی سەرمایەداری جیهانیدا ئەیانه□□ت□وە.

تێکشکانی دامودەزگاکانی دەوڵەت و سوتاندنی پارلەمانە سەرکوتگەرو بەدناوەکەی دەسەڵاتدارانی بۆرژوازی لە نیپاڵ و شوێنەکانی تر، وە ناچارکردنی دەستکێشانەوەی سەرۆک وەزیران و کاربەدەستانی ترلە کارەکانیان، هەنگاوێکی گرنگی مەشخەڵی چوونە پێشەوەی ئامادەیی پرۆلیتاریای شۆڕشگێڕی نیپاڵ و سریلانکا و بەنگلادش و شوێنەکانی ترە، بەرەو ڕووخاندنی تەواوی بنەماکانی دەسەڵاتداریەتی سەرمایەداری.

بەڵام ئەمە تەنها هەنگاوێکە لە ڕاستای شۆڕشێکی مەزنتردا، وە ناکرێت بە کەم بگیرێت بەتایبەت لە شوێنێکی وەک نیپاڵ و سریلانکاو بنگلادش کە ڕەنگە بەدوای خۆیدا پڕۆلیتاریای هندستان و چین و پاکستان بهی□ن□تە سەر سکەی ئامادەکاری پێکهی□نانی پارتی مارکسیستی پڕۆلیتاری لەو ناوچانەدا، هەروەک لێنین ئ□□□□ت:(هەرکەسێک چاوەڕوانی شۆڕشێکی کۆمەڵایەتی "پاک" بێت، هەرگیز بۆ بینینی ناژی، کەسێکی ئاوا کە باسی شۆڕش دەکات لەوە تێناگات کە شۆڕش چییە.) [٧]

بزاڤی تەشرینی (نەوەی Z ی ساڵی 2019 لە عێراق

لە پەیوەند بە عێراق وهەرێمەوە، یەکێکی تر لە نمونەو جۆری ئەو خەباتەی کە لاوانی (نەوەیZ) لە نیپال و شوێنەکانی تری جیهان کە پێی هەستاون، بریتیە لە ڕاپەڕینی تەشرینی ساڵی 2019 لە بەغداو شارەکانی ناوەڕاست و باشوری عێراق، کە ئەو کاتە ئەزموونێکی شۆڕشگێڕانەی لەم چەشنەیان نمایش کرد، بەڵام بەهۆی نەبوونی پارتی پێشڕەوی شۆڕشگێڕی ئەم قۆناغەی سەرمایەداری، وە زاڵبوونی مەیلی ڕیفۆرمیستانەو لیبڕاڵی و مەزهەبی و میللی نیشتمانپەروەری لە ناو ڕیزەکانیاندا، نەتوانرا ئاراستەی ئەم ڕاپەڕینە شۆڕشگێڕانەیە بەرەو ڕوخاندنی سیستەمی سەرمایەداری و دەسەڵاتداریەتی بۆرژواکان لە عێراق و ناوچەکە.

تێکۆشەرانی سەربەخۆی مارکسیستی لە بەغداو ناوچەکانی تری عێراق، نابێت چیتر بێدەربەستی و خۆشباوەڕییەک نیشانبدەن لە بەرامبەر هەلومەرجێکی لەو چەشنەدا کە کرێکاران و چەوساوەکانی عێراق و لەوانیش هەرەم پەیوستیان بە ئامرازی سیاسی شۆڕشگێڕانەی خۆیان هەیە، لە پێناو دژایەتی و ڕیسواکردنی مێژووی حاکمیەتی دەسەڵاتداریەتی لە عێراق وە هەرێم وحیزبە قەومی و لیبڕالی و ئیسلامیەکان و میلیشیا شیعەکان و تەواوی پاکێجی سیاسی چەپە ڕیفۆرمیستە جۆر بەجۆرەکانی ئەو ناوچەیە.

یەکێک لە دەستەخوشکەکانی پارتە کۆمۆنیستیەکانی نیپال، بریتیە لە حیزبی شیوعی عێراقی لەڕوی مەیلی ڕیفۆرمیستی شۆعبەویەوە، کە هەمیشە سات و سەودای لەگەڵ دەسەڵاتدارانی عێراق کردووە بگرە بەشێکیش بوون لەم دەسەڵاتە کۆنەپەرستانەیە وە گەندەڵی خۆیان لە گۆڕەپانی سیاسی عێراقیدا هەر لە سەرەتای دروستبوونیانەوە وەک مەیلێکی ڕیفۆرمیستی شۆعبەوی کۆمنتێرنی ستالینی نیشانداوە.

هەروەها تەواوی ئەو تاقم و ڕێکخراوە وردە بۆرژوازیانەی تر کە

بەناوی پارتەکانی (کۆمۆنیزمی کرێکاری) یەوە کار ئەکەن وەک نمایەندەی مەیلەکی ڕیفۆرمیستی کرێکاری سەر بە ئەردوگای سۆسیال دیمۆکراسی وڵاتانی ڕۆژئاوا.
گەشەی سەرمایەداری و پەرەسەندنی خەباتی پڕۆلیتاریا لە هەرێم و ناوچەکانی ناوەڕاست و باشووری عێراق، ناوەرۆکی ووردە بۆرژوازیانەی هەموو ئەم پارت و ڕێکخراوانەی خستەڕوو، وە شانبەشانی (ح.ش) ڕیزبەندی چینایەتی خۆیان لە گەڵ بەرژەوەندیەکانی بۆرژوا- کۆمبرادۆرەکانی عێراق و هەڵبژاردنەکانی پارلەمانی عێراق نیشانداوە، بەتایبەت ئەودوو بەشەی کە پەیوەندیان بە کوردستان وعێراقەوە هەیە.
چونکە بەرنامەی فکری وسیاسی هەردووئەم مەیلە ڕیفۆرمیستیە وئەم جۆرە لە (کۆمۆنیزم) بریتیە لە کۆمۆنیزمەکی بۆرژوازیانە و ڕیفۆرمستانە، ئیتر چ مەیلی شەعبەوی کۆمۆنتەرنی ستالینی بێت ، یان مەیلی ڕیفۆرمیستی کرێکاری بێت، کە هەردووکیان باوەڕیان بە بنیاتنانی سۆسیالیزمەکی بۆرژوازیانە هەیە لە ژێر چاودێری مۆدێرنیزمی نەتەوە یەکگرتووەکان وەک ڕێکخراوێکی ئیمپریالیستی جیهانی.
پارلەمان و پاڕلەمانتاریزم لانەو قەڵای نیشتمان پەروەری بۆرژواکانە بەشداریکردن لە پرۆسەی هەڵبژاردنی پارلەمانی 2025 دا، خۆی لە خۆیدا نیشاندەری ئاشکرا بوونی ناوەرۆکی چینایەتی وردە بۆرژوازیانەی ئەم جۆرە حیزبانەیە لەسەر ئاستێکی فراوانتردا، وە بوون بە ئامرازێکی تەواوکەری سووکایەتی بە ژنان وکچان کە لە ناو دەسەڵاتداریەتی پارلەمانی عێراقیدا وەک عورف و یاسای جەعفەریە مەزهەبیەکان پیادە ئەکرێن.
ژنان و کچانەک کە بەشداری لەم هەڵبژاردنانەدا ئەکەن وخۆیان کاندید کردووە لەپێناو ئیمتیازاتی شەخسی خۆیان، هیچی تر نین بەجگە لە کەسانێکی گومڕاو وسەرلێشواو و بوون بە پاشکۆی دەسەڵاتداریەتی پیاوسالاری کەلە ناو پەرلەمان و یاساکانی عێراق و هەرێمدا پیادەئەکرێن،و هەرچی زیاتر زنجیرەکانی کۆیلەتی وسووکایەتی بە کچان و ژنان پتەوتر ئەکەن.
هەروەها بەشداریکردن لە هەڵبژاردنەکی لەم جۆرەدا لە ژێر ناوی (مارکسیست) بوونەوە، جۆرێکە لە ئۆپۆرتۆنیزمی بێشەرمانەی خیانەتکارانەی جیهانی وردە بۆرژواکان کە پێشتریش هەمیشە بەناوی (سۆسیالیزم و کۆمۆنیزمەوە) لە شوێنەکانی تری جیهان یپیادەکراوە.
هەر بیانوویەک بۆ بەشداریکردن لەم هەڵبژاردنەدا لە هەلومەرجێکی وەک ئێستای خەباتی ڕێکخراوی پڕۆلیتاریا کە لە دەرەوەی پەرلەمانی بۆرژواکاندا لە ئارادا نیە ، جۆرێکە لە هەڵوێستێکی خیانەتکارانەو

وکو نوشک وسردانواندنکی موریدانی برژوا ئاسایانی، ک دژ ب برژونـدی چینـایتی کرکـاران و چوساوکـانـ، هروهـا براوردکرنی هلومرجی پارتی بلشفی و تزکانی لنین سبارت ب بشـداریکردن ل هبژاردنکـانی برژوازیـدا ، لگ هلومرجکی ئابووری و سیاسی و بتایبت براوردکرنی میلکی یفرمیستی شعبوی ستالینی یان میلکی یفرمیستی کرکاری لگ پـارتکی شششگی بلشفـی بسـرکایتی لنـیـن، کـارکی بهودو بیانوویکی شرمونانی ب داخزانی یکجارکی وعملی ئوان ب ناو دامودزگایکی سرکوتگری چینی چوساوکانی عراق و پرلمـانـ کنپرستـکیان، ئویـش تنهـا و تنهـا لبر پاراستنی ئارامی ژیان و چالاکی سیاسی وردبرژوازیانی خیانی لناوچوار چوی ئم سیستم ودستانی نگریس قومی و میللی و مزهبیی سرتاپا کنپرستانیدا، و ئوان بمجرری و ب کردو ئایانگیاند و سلمانديان ک لشکری دژی شششی پلیتاریان ک نگ ل داهاتوویکی تردا جگ ب دسلاتداریتی برژوازی ل عراق و ناوچک لق بکات.
و بـوون ب نمـوونیکی نـوی تـر ل یـزی ئو پـارت و چپ یفرمیست و گندل و دژ ب ششی ک ل نیپال ولاتانی تردا بوونیان هی، ک بدرژایی چندین سال وک جللادی پرلیتاریا برپرسیاریتی گوریان ل چواشکارن و بلادابردنی خباتی پلیتاریا ل ئستو گرتووو .

صابر.م
٥ / ١١ / ٢٠٢٥

-______________________

[٦] https://en.wikipedia.org/wiki/Gangalal_Shrestha

[٧] https://www.marxists.org/archive/lenin/works/1916/jul/x01.htm

---

ڕوداوەکانی ئەم دواییانەی نیپاڵ و ئاسەی خەباتی چینایەتی و سیاسی لەو ناوچانەدا-2-.. م. سابیر

بەشی دووەم:

پارادایمی دابەشکردنی شۆڕش بە دوو قۆناغ : وەک ئەفسانەیەکی ناسیۆنالیستی و پایەی سەرەکی فکری پارتە ماوییەکانی نیپاڵ !

بنەمای مێژوویی ئەم پارادیمە ئەگەڕێتەوە بۆ چەپی ناسیۆنالیستی و ڕەوتە ناسیۆنالیستەکانی ڕوسیای قەیسەری لە کاتی خۆیدا وە لەسەردەمی خەباتی بەلشەفیکەکاندا.
ئەم مەیلە فکری و سیاسییە وەک بەرەیەکی (دژە شۆڕش) دژایەتییەکی سەرسەختیان بە باسەکانی لێنین و بەلشەفیکە هاوڕێکانی نیشاندا، ئەوان پێیان وابوو کە قۆناغی گەشەی سەرمایەداری لە ڕوسیا هێشتا گونجاو نییە بۆ شۆڕشی سۆسیالیستی، بەڵکە قۆناغەکە شۆڕشی بەرژوا – دیمۆکراسیانە ئەخوازێت.

هەر لە درێژەی ئەم سیاسەتەدا، بۆچوونەکانیان سەبارەت بە مەسەلەی (مافی چارەی خۆنووسینی میللەتان)بەو جۆرە بوو، وە پێیان وابوو، کە ئەم مەسەلەی نەتەوایەتییە پەیوەندی بە خەباتی چینایەتییەوە نییە و، پێویستە بەرژوازی نیشتمانی ڕابەرایەتی بکات، وە نابێت بەسترێتەوە بە ڕابەرایەتی کۆمۆنیستی کرێکاران و جوتیارانی چەوساوەو شۆڕشی سۆسیالیستییەوە.

لێنین وپارتی بەلشەفیکی کە ئەو ڕابەرایەتی ئەکرد بە پێچەوانەی ئەم بۆچوونە خەباتیان ئەکرد، وە پێیان وابوو کە بەدەستهێنانی

ئەو مافە دیمۆکراتیکانە وە لەوانە (مافی چارەی خۆنووسینی میللەتان) لە ژێر ڕابەرایەتی کرێکاران و جوتیارانی ه□زار توانای بەدەستهـێنان و بەئەنجام گەیاندنیان هەیە، وە ئەم خەباتەش وابەستەیە بە مافی چارەنووسی پڕۆلیتاریا و چەوساوەکانەوە، نەک بۆرژوازی میللیەوە، هەربۆیە ئامانجی سەرەکی لێنین و پارتی بەڵشەفیکی ، پێکهـێنانی بزووتنەوەیەکی □□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□ □□ □□ □□□□□□□□□□□□□□□□ □ □□□□□□ □□□□□□ □ □□□□□□□□□□ □ ن□ک پ□کهـ□نانی □□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□ □□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □ □□□□□ □□□□□□□□□□ “□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ ” .
ل□ناو □یف□رمیستی□ – ناسی□نال م□یل□ ئ□م گ□ش□ی ق□ناغی ب□□شەفیکەکاندا ، بەوە گەیشت کە ستالین لە کتێبی (بنەماکانی لێنینزمدا) (١) ، تەواوی تێزەکانی کۆنگرەی دووەمی ئەنتەرناسیۆناڵ و باسەکانی لێنینی شێواند و بەلاڕێدا برد ، کە لە " تێزەکانی کۆنگرەی دووەمی ئەنتەرناسیۆناڵی کۆمۆنیست" لە 5ی حوزەیرانی ساڵی 1920 بڕیاڕیان لەسەر درابوو، بەتایبەت ڕەشنووسی سەرەتایی تێزەکان سەبارەت بە پرسی نەتەوەیی وپرسە کۆڵۆنیالیەکان(٢) وە بەو جۆرە هەوڵی ئەوەیدا کە بگەڕێتەوە سەر بنەمای پارادایمی دابەشکردنی شۆڕش بە دوو قۆناغ و لەو کتێبەدا پێداگری لەسەر پێشکەوتخوازی و ڕابەرایەتی بۆرژوازی نیشتمانی ئەکات ، پشتیوانی لە سیاسەتی ناسیۆنالیستانەو کۆنەپەرستانەی ئاغا و شێخ و سەرۆک عەشیرەتەکان و ئەفسەرە سەربازیە بەکرێگیراوەکانی کردو کۆمەکی هەمەلایەنەی کردن .

سەرەتاکانی جموج□□□ی سیاسی خۆیان وەک چەپێکی ناسیۆنالیست، کە باوەڕیان بە خەباتی چەکدارانەی جوتیارانی لادێکان هەبوو□، و□ □□□□ی س□ربخ□یيانەی پڕۆلیتاریای شارەکانیان بەهەند وەرنەگرتوەو ڕەتکردۆتەوە، دوابەدوای سەرهـەڵدانی قۆناغێکی تازەی ڕاگوزەری چوونە ناو خەباتی چینایەتی پڕۆلیتاریا لە هندستان و ناوچەکە لە دوای ساڵەکانی ١٩٣٠ بەدواوە دەستپێکردووە، وە بزووتنەوەی چەکداری (خەباتی ڕزگاری نیشتمانی) گەلانیان، بە بنەمایەکی فکری بنەڕەتی خۆیان زانیوه .

بێگومان کارکردی تێزەکان و بۆچوونەکانی کۆنگرەی باکۆی گەلانی ڕۆژهەڵات لە ساڵی 1921 بەسەرۆکایەتی گریگۆف زینۆفیف، کاریگەریەکی گەورەیان هەبووە لەسەر سەرهـەڵدانی ماویزم و بزووتنەوە سیاسیەکانی تریش لەو ناوچانەدا وە پشتیوانی بزووتنەوەی(تورکیای لاو – ترکیا الفتاة) و صن یات صن و پارتی میللی لە چین بکەن، بەتایبەت دوای ئەوەی کە خودی گریگۆڤ زینۆفیف(٣) شعاری (کرێکارانی جیهان

یكبگرن)، گی ب شعاری (كركارانی جیهان و گلانی چوساو یكبگرن) (٤)، و بم شویبناغ چیانیتیكی شواند.

بم جر وتی پشتیوانی ل برژوا – كمبرادركان و سرك خ و پیاوانی ئاینی و ئفسر بكرگیراوكان هرچی زیاتر بهزتر بوو، ل ژر ناوی (بشفیزم) و سوود ورگرتن ل هژمروونی شششی ئكتبر ل جیهاندا .

دواتـــر بیروبچوونكـــانی ماوتســـی تنـــگ ل دوای سالكـــانی 1948 بدواو گوژمكی بهزیاندا بم وت ناسیناچپی شششی (برژوا – دیمكراسی)دا، گوای شششی نیپا ششكی لكای نتوایتی و برژوازی نیشتمانی نیپا پشكتوخوازو ششگ، ئویـــش خی ل خیـــدا درـــژی هـــمـــان سیاســـتی ناســـینا-یفرمیستانی كنگری باكوو جهان بینی سیاستی ستالین بوو لباری
(سسیالیزم ل یك وات) دا ، ك بوون ب پشینیكی فکری و سیاسی ب پارتی میللی كمنتانگ (٥) ل سای 1923- تا سای 1927

لدوای شی جیهـــانی یكمو ســـرمایی جیهـــانی چت قنـــاغكی مژوویـــی نوـــو ، ئویـــش قنـــاغی ئیمپریـــالیزمو و توای پیونـدیكانی برهمهنـــانی ل جیهانـــدا بشـــوییك گیـــو ك لگ خودی ككی سرمایی جیهاندا یكبگرنوو بگونجن.
ئم قناغ نو و هژمروونی سرمایی جیهانی ، بوو ب توری بنتـــی دابشـــوونی كمگـــا بســـر دووچینـــی پلیتاریـــا و چوساوكـــان للایكوو ســـــرمایداران و نكرانـــــی برژوا خماییكـــانیش للاكی تـــرو، ئم وای مـــانوی هر جر دواكوتویی و پاشماوی كنی فیوداڵی و خككی ل واتانی وك ئاسیاو ئفریقاو ئمریکای لاتینی.
ل سر بنمای ئم گانکاری یشییی كمگا و پیوندیكانی برهمهنان، ناتوانرت ئو قناغ لو واتاندا ، ب قناغی شششی (برژوا – دیمكراسی) و پشكوتوخوازی برژوازی میللی ل قم بدرت، بك زر ب ششنی و اشكاوان قناغك پداویستی ششكی سسیالیستی ئخوازت، و هرچی زیاتر برژوندی سرك خ و عشیرت و برژوا- كمبرادركان وك پاشكو بكرگیراوك ب سرمایی جیهانیو بستتو، و ل ناو كمپانیا منپیی فرن نتوییكاندا پشکی تایبتی خیان هی .
ئم گانکاریان بوونت استیكی برچاو وزیندو، ك هیچ كسكی برژوا – كمبرادرو وردبرژوا پاشككانیان لم واتان توانای

ئەویان نەماوە حاشایان لێبکەن و بەدرۆیان بخاتەوە .

لە درێژەی ئەو هەلومەرجە سیاسی و چینایەتیەی کە لە نیپاڵ درێژەیان هەیە، ناڕەزایەتیە جەماوەریەکانی چینە چەوساوەکان و قوتابیان و تێکۆشەرانی□ک خەباتی خۆیان دژ بە ڕژێمی پاشایەتی بنەماڵەی Dynasty Rana درێژە پێداو، لە ساڵی 1949 بە دواوە قۆناغێکی تازەی خەباتی پارتە ماویەکان لە نیپاڵ دەستی پێکردوە .

درێژەی هەیە ….

سابیر. م
13.10.2025

پەڕاوێزەکان :

(١) أسس اللينينية ، ستالين .ل.٧٤ چەند وانەیەک لە زانکۆی سفردل□ق ل□ مۆسکۆ 1924 بە زمانی عەرەبی

(٢) تێزەکانی کۆنگرەی دووەمی ئەنتەرناسیۆناڵی کۆمۆنیست ، ڕەشنووسی سەرەتایی تێزەکان سەبارەت بە پرسی نەتەوەیی وپرسە کۆڵۆنیالیەکان(5 حوزەیرانی 1920)

المؤتمرات العالمية الأربعة الأولى للأممية الشيوعية – الكتاب كاملاً :

□□□□□□□□ – □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□

(٣) /https://revsoc.me/marxism/30606/31728

(٤) سايتى الأخبار ، www.al-akhbar.com

https://www.al-akhbar.com/Opinion/350548/-%D9%8A%D8%A7-%D8%B9%D9%85%D8%A7%D9%84-%D8%A7%D9%84%D8%B9%D8%A7%D9%84%D9%85-%D9%88%D8%B4%D8%B9%D9%88%D8%A8%D9%87-%D8%A7%D9%84%D9%85%D8%B6%D8%B7%D9%87%D8%AF%D8%A9–%D8%A7%D8%AA%D8%AD%D8%AF%D9%88%D8%A7

(٥) کۆمینتانـــــــــگ
https://ar.m.wikipedia.org/wiki/%D8%A7%D9%84%D9%83%D9%88%D9%85
%D9%8A%D9%86%D8%AA%D8%A7%D9%86%D8%BA%AA%D8%A7%D9%86%D8%BA

ڕوداوەکانی ئەم دوایییانەی نیپاڵ و ئاسۆی خەباتی چینایەتی و سیاسی لەو ناوچانەدا.. سابیر م.

لە ڕۆژی دووشەممە ڕێکەوت□ی 8 ی مانگی ئەیلولی ئەمساڵدا نیپاڵ گەورەترین خۆپیشاندانی توندوتیژانەی جەماوەری بەتایبەت لە پایتەختی ئەو و□لاتە کاتماندۆ بەخۆوە بینیوە.

ڕق و بێزاری کەڵەک□ ب□ووی جەماوەری چەوساوەی نیپاڵ ، بەڕووی حاکمانی و□لات وئەو پارتە چەپە ناسیۆنالیستیانە وەک پێکهاتەی د□س□□لاتی سیاسی لەو و□لاتەدا تەقیەوە ، کە بە درێژایی ساڵانێکی زۆرە لە سەر حوکمن ، بەتایبەت دوای داخستن و قەدەغەکردنی تۆڕە ک□م□□لا یەتیەکان و بەرنامە دیگیتاڵە تایبەتیەکانی پەیوەندیگرتن لەو و□لاتەدا .

سەرەتا ل□ بەر گرنگی شوێن و هەڵکەوتەی جوگرافیایی و□لاتی نیپاڵ کە کەوتۆتە دامێنی چیاکانی هێمالایا ، وە نزیکایەتی ئەم و□لاتە لەگەڵ هیندستان و چین وبەنگلادش و سریلانکاو ، وە دواتر کارکردی ڕاستر□خ□ یان نا□استر□وخۆی هەر بزووتنەوەیەکی سیاسی ڕادیکاڵ یان شۆڕشگ□□□ان□ ک□ ل□م و□لات□دا دێنە ئاراوەو سەر هەڵدەدەن ، ڕەنگدانەوەی خۆی ئەبێت لەسەر ئاسۆی خەباتی چینایەتی و سیاسی لە نیپاڵ و ە بە پێچەوانەشەوە ، هەر بەم هۆیەوە ڕەنگە نیپاڵ ئەگەری ئەوەی لە خۆدا □□گرتب□ت ، ک□ ب□بت□ میحوەری گۆڕانکاریەکان ل□ و□لاتانی ئەو ناوچەیەو ، تەواوی ئاسیاو بگرە پێشبینی کۆپیکردنی ئەم ئەزموونەی (نەوەی Z) ل□ و□لاتانی تری جیهانیش ئەکرێت .

هەربۆیە هەلومەرجی خۆیی و ئەبژەکتیڤی ئەو ناوچەیەو نیپاڵ، ئەوە ئەخوازێت کە ئاوڕێک لە مێژووی سیاسی ئاڵۆزو پێچیدەی ئەو وڵاتە بدرێتەوە وە کارکردی ئابوری و سیاسی وە فەرهەنگی خەباتکارانەی ئەو پارتە سیاسیانەی کە لەو وڵاتانەدا هەبووە چیە و چۆن بووە ؟

وە چۆن توانیویانە خەباتی خودی چینی کرێکارو چەوساوەکانی ئەو وڵاتە بەلاڕێدا بەرن و چەواشە بکەن ؟

بەدرێژایی ئەو چەند ساڵەی کە بەدوای کۆتایی هاتنی حوکومەتی مەلیکیدا هاتوە لە دوای ساڵی 2008 وە ، نیپاڵی بەرەو قۆناغێکی تازەی چەندایەتی و چۆنایەتی خەباتی چینایەتی گواستەتەوە ، وە چینی کرێکار و چەوساوەکانی تر وەک جوتیارانی هەژار وگەنجان و لاوانی خستۆتە بەردەم دووڕیانێکی نوێی خەباتی چینایەتی و سیاسی لەو وڵاتەدا ، دووڕیانێک کە هەرچی زیاتر ڕۆڵی پارتە (کۆمۆنیستی و چەپەکانی) لەوڵاتەدا خستۆتە بنبەست و قەیرانێکی سیاسی گەورەوە ،وە جیهانبینی ڕیفۆرمیستانەی مائۆیستانەیان ،هەرچی زیاتر بە جەماوەری ستەمدیدەی ئەو وڵاتە ڕۆشنتربۆتەوە ، وە زەمینەیەکی فیکری و سیاسی لەبارتری دروستکردووە ، بۆ سەرهەڵدانی بزووتنەوەیەکی شۆڕشگێڕانەی مارکسیستی .

لە ئاکامی ئەم خرۆشانە جەماوەریانەی 8ی مانگی ئەیلولدا ، کە لاوان و گەنجانی(نەوەی Z) لە نیپاڵ پێی هەڵسان وە بەسوود وەرگرتنیان لە بەرنامە دیگیتاڵیەکان لە پێناوی ڕێکخستنی ئەم ڕاپەڕینە جەماوەریە ، وە توانیان سەرو سیما بە جوڵانەوەیەکی ناڕەزایەتی نوێی تایبەتمەند بدەن ، وە بگەن بە ئاستێک لە هێزو توانایی خۆیان ، کە سەرۆک کۆماری نیپاڵ ناچاربکەن ، کە بڕیار بدات دانیشتنەکانی پەرلەمان هەڵپەسێرێت و تاهەڵبژاردنێکی تر ڕایانبگرێت ، شانبەشانی ئەم بڕیارەی سەرۆک کۆمار کە پەرلەمانی لە کارخست ، سوپای فەرمی نیپاڵ پەیوەندی کردوە بە گروپێکی دیاریکراو لە هەڵسوڕاوانی لاوانی ڕاپەڕیوی نیپاڵ کرد ، بەناوی (Hami Nepal) ، بەڵام ئەوەی لەرەدا شایانی باسکردنە ، ئەوەیە کە شوناسنامەی سیاسی ئەم گروپە نادیارەو ، خۆیان بە گروپێکی (سەربەخۆ !) لە قەڵەم ئەدەن.

بەگوێرەی ئەو پەیوەندیەی کە سوپا لەگەڵ ئەواندا کردویەتی ،سوپا ئەوانی ڕاسپاردووە ، کە سەرۆک وەزیرانێکی کاتی لەناو خۆیاندا هەڵبژێرن ، تا بتوانێت ئەم ماوەی شەش مانگەی کەلە بەردەمیاندایە بگوزەرێنێت ، تا هەڵبژاردنێکی داهاتوی تر ، کە بڕیارە لە مانگی ئازاری ساڵی 2026 دا ئەنجام بدرێت.

ئەوەبوو ئەو ڕاسپاردەیەی کە سوپای میللی پێی سپارد بوون بەئەنجام گەیاندو ، توانیان بەو بڕیاڕە بدەن کە (سۆشیلا کارکی – Sushila Karki) تەمەن 73 ساڵ وەک سەرۆک وەزیرانێکی کاتی ه□□ب□ژارد. دەستنیشانکردن و بڕیاڕدانی ئەم گروپە کە (سۆشێلا کارکی –) ببێتە سەرۆک وەزیرانێکی کاتی ، ڕەزامەندی سەرۆک کۆمارو سوپای فەرمی میللی نیپاڵیشی بەدوای خۆیدا هێنا .

ئەم هەڵچوون و خرۆشانە جەماوەریانە کە لە پایتەختی (کاتماندۆ) وە شارەکانی تر ڕوویان دا، بوونە هۆی کوژرانی لانی کەم 75 کەس، وە بریندار بوونی زیاترلە 2100 کەس ، وە هەڵاتنی نزیکەی ١٣ هەزار زیندانی .

بێگومان ئەمە یەکەمین ڕووداو و ڕاپەڕین و گۆڕانکاری سیاسی نییە لەم وڵاتە ، وە دوایەمینیش نابـێت ، وە ڕەگ وڕیشەی قوڵی ئابووری و سیاسیان هەیە ، هەروەها بەهۆی کارکردی خراپی حوکمڕانی بۆرژوا نیشتمانیەکانی نیپاڵ و پارتە ڕیفۆرمیستە مائۆیستەکانی هەمیشە کۆمەڵگای نیپاڵ لە قەیرانێکەوە بۆ قەیرانێکی تر درێژەیان بە حوکومەتەکانی خۆیانداوە .

هەربۆیە واپێویست دەکات کە بە وردی ئاوڕێک لە بنەمای بەرنامە و پایەی فیکری و سیاسی پارتە سیاسیەکانی ئەو وڵاتە لە ڕابوردودا بدرێتەوەو، وە ئاسۆی خەباتی سیاسی و چینایەتی ئەو ناوچەیەو لانی کەم نیپاڵ هەڵبسەنگێندرێت .

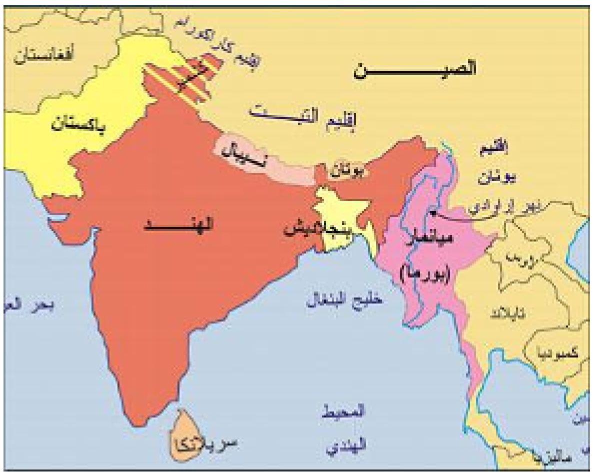

درێژەی هەیە …..

سابیر .م
29.9.2025

سەبارەت بە کارەساتی بەنزینخانەکەی هەولێر و لە پەیوەند بە کەرامەتی ناسیۆنالیستانەی کوردەوە!..
سابیر محەمەد

لە ڕۆژی ٦ /٨/ ٢٠٢٥ لە شاری هەولێر لە نزیک بازاڕی ماجدی مۆڵ کارمەندانی بەنزینخانەی شێر(SHER Oil) ، سێ کەسی بێتاوانی کوشتوە ، دوانیان گەشتیاری عەرەب زمان بوون کە یەکێکیان بە ناوی “حمودی ریاض” وە پاڵەوانی لەشجوانی عێراق بوو ، لەگەڵ هاوڕێکەی ، هەروەها کەسی سێیەم کە کرێکارێکی کورد بوو وە لەو نزیکانە بوو ، هەرسێکیان بەبێ تاوان کوژران لەو کاتەدا ، بکوژ دەستبەجێ لە ماوەیەکی زۆر کورتدا دەستی ئەگاتە چەکی کارمەندی سیکۆریتی بەنزینخانەکە و ، ئەم کارە وەحشیەی پێئەنجامداوە .
لەبارەی لێکۆڵینەوەو وردەکاری ئەم کارەساتە دەتەزێن و نامرۆییە ، گەلێک پرسیار و ناڕۆشنی گەورەو پچوک لە خۆ ئەگرێت ، لەسەر ڕەوشی شارەزایانەی و بەردەوامبوونی لە تەقەکردندا وە سووربوونی لە سەر ئەوەی کە پێویستە سەد لەسەد دڵنیا بێت لە کوشتنیان ، هەروەها چۆن وە بە چ شێوەیەک وە چۆن لە ماوەیەکی کورتدا توانیویەتی دەستی بگاتە چەکی کۆمپانیای سیکۆریتیەکە ، هەموو ئەمانەو شتەکانی تریش جێگای پرسیار و گومانن .
مەدیای مەلیشیا کوردیەکان ئەم کێشەیە بەوە ئەبەستنەوە کە کەسی بکوژ لە ڕووی دەروونیەوە نەخۆش بووە!
مەدیا چەواشەکارە جۆر بەجۆرەکانی مەلیشیا دەسەڵاتدارەکانی کورد ، چاو پۆشی لە بوونی ڕەوتێکی کۆنەپەرستانەو کوێرانەیەی میللی ئەکەن کە لەبەرامبەر عەرب زمانەکاندا و زمانەکانی تری گەلانی ناوچەکە پیادە ئەکرێت .
دەسەڵاتی میلیشیایی کورد پشت بە ئاماری تاوانەکانی کوشتن ئەبەستێت لە وڵاتە ئیمپریالیستیە پێشکەوتوکانی جیهان وەک ئەمریکا ، بە پەردەپۆشکردن و ڕەوایی پێدانی تاوانی لەمجۆرە ، کە

پەیوەندیان بە هزرو بۆچوونێک و پەروەدەو فێرکردنێکی ڕەگەزپەرستانەی کوێرانەی ناسیۆنالیستی (کوردایەتی) یەوە هەیە ، لە چەشنی " داکۆکیکردن لە کەرامەتی قەومی کوردان " وە کەسایەتی ستەملێکراوی کورد " .

هەلومەرجی ناکۆکیە سیاسی و ئابووریەکانی هەرێم و بەغدا ، خۆی لە خۆیدا ڕەنگدانەوەیەکی خراپی هەیە ، لەسەر گەشەی بیروبۆچوونی کوێرانەی ڕەگەزپەرستانە ، هەر بۆیە ناو بەناو کێشە و سیناریۆی لەم جۆرانە لێرەو لەوێ پەیدا ئەبن ، هەروەک کێشەی جوتیارەکەی کەرکوک بەر لە شەش مانگێک ، کە ئەویش بووە مایەی گەشەی بیروبۆچوونی ڕەگەزپەرستانەی ناسیۆنال□یستی نێوان کوردەکان عەرەبەکان لەو ناوچانەدا ، لە پێناو بەلاڕێدابردنی هزری جەماوەرە لەسەر کێشە ناوخۆیی و چینایەتیەکانی خەڵکی چەوساوەی ناوچەکە.

هزری کۆنەپەرستانە و کوێرانەی ناسیۆنالیستی سەرچاوەی پەیدابوونی دەیەها ڕووداوی لەمجۆرەیە ، وە درێژەشیان ئەبێت و بگرە بەرەو ئاڕاستی□کی خراپتردا ئەڕۆن.

دەسەڵاتی میلیشیایی کورد لەو ناوچەیەدا پەرە بەم جۆرە هزرو پەروەردە سیاسیە ناسیۆنالیستیە ئەدات ، لە پێناو خزمەت بە ئەجینداکانی خۆیان لە ناوچەکەدا .

دەسەڵاتی میلیشیایی ، لەسەر بنەمای سیاسەتێکی دوولایەنە کار ئەکات ؛ لەلایەک کۆنەپەرستی قەومی دەرخواردی خەڵک ئەدات ، لەلایەکی تریشەوە لە سات و سەودادایە لەگەڵ بۆرژوا حاکمەکانی بەغدا ، لە پێناو ئیمتیازات و پتەوکردنی ئابووری خۆی ، چونکە ئابووری ناوچەی هەرێم وا بەستەیە بە ئابووری ناوەڕاست و باشووری عێراقەوە .

سێکتۆری گەشتیاری و جموجووڵ و گەشەی سەرمایە و کڕین و فرۆشتن لە شارەکانی هەرێم ڕاستەوخۆ بە جەماوەری عەرەب زمانەوە بەستراوەتەوە ، وە ئەگەر خەڵکی ناوەراست و باشوری عێراق وەک گەشتیار ڕوونەکەنە شارو شارۆچکەکانی ناوچە کوردیەکان ، تەواوی پڕۆژەو سەرمایەکەیان ئەکەوێتە مەترسیەوە ڕوبەڕووی قەیرانێکی گەورە ئەبن ،، هەروەک لە ماوەی ئەم دوو هەفتەی ڕابوردوودا گەلی عەلی بەگ و ئەو شوێنە گەشتوگوزاریانە ئەو ناوە ، دەرگیری قەیرانێکی گەورەی نەبوونی گەشتیارە عەرەب زمانەکان بوون لەو ناوچانەدا ، وە ڕێکلام ئەکەن بۆ هاتنی زیاتری گەشتیارەکان.

لە کۆتاییدا وە لەسەر ڕۆشنایی ئەم ڕووداوانەی کە لێرەو لەوێ ڕوو ئەدەن ، قەڵشتێکی گەورەی کۆمەڵایەتی لە نێوان پێکهاتە نەتەوەییەکانی عێراقدا دروست ئەبێت ، وە بەرەو ئاکامێکی زۆر خراپتر ئەڕوات ، هەر بۆیە دەسەڵاتداریەتی میلیشیایی هەرێم و دامودەزگاکانی بەرپرسن ل□ زیان و سەلامەتی وە بژێوی و ئارامی

ژیانی خەڵک تەواوی خەڵک لەهەموو شارو شارۆچکەکانی هەرێم . ..
صابر .م
٢٠٢٥ /٩/٨

بەهارو نورۆز لە پەیوەند بە خەباتی چەوساوەکان و جەژنە قەومی و ئاینیەکانەوە!.. سابیر م .

لە هەر ڕۆژێکی دیاریکراوی ساڵدا، وەک ڕۆژی نورۆز و دەسپێکی بەهارێکی نوێ ، چەرخی ژیان ناوەستێت ، کارو کاسبی و ڕەنج و هەوڵێک بۆ پەیداکردنی بژێوی ژیان ناوەستێت .
کرێکاران و چەوساوەکانی کوردیش هەروەک فارسەکان. و ئەفغانیەکان وە ئازبایجانیەکان و تاجیکستان و تورکمنستانەکان ، بەردەوام لە خەمی ژیانی خۆیاندان و ململانێی چینایەتی وە کێشە سیاسی و ئابووریەکانی خۆیان وەلا نانێن وە بگرە بواری جەژن گێڕان وە توانا مادیەکانیان ڕێگە نادات بەهەمان ئەندازەی چینە دەوڵەمەندەکان و بۆرژوا کۆمبرادۆرەکانی کوردو وتوێژە ووردەبۆرژوازیەکان کە ژیانیان وابەستەو پابەندە بە خودی دەسەڵاتداران وە ئەم سیستەمی چەوسانەوەی سەرمایەداریە کۆنتڕۆڵ ئامێزەی ناوچەکەوە هەیە .
هەر یادێک و هەر بیرەوەریێک بۆ شوێن ئەوەی کە ببێتە کات و ساتی بیرکردنەوە لە ڕزگاری یەکجارەکی ، نابێت ڕێگە بدەین ببنە ڕۆژی خەفەکردن و بێجەکدادان و ئەفیونی مەستکردن و سڕکردنی هزرو بیری خەباتی چینایەتیمان .
چینە باڵاو خاوەن دەسەڵاتەکان ، زیادەڕەوی لە سازماندان و ڕێکخستنی بەربڵاوی ئەم یادانە ئەگرنە ئەستۆیان ، وە ئیمکانیانێکی ماڵی و مەدیای زەبەلاحی بۆ تەرخان ئەکەن ، وە هۆش و بیرو هزری جەماوەری چەوساوە بۆ تێڕوانین و ڕۆشنبیریەکی قەومیانەو بەرتەسکی نەتەوایەتی قانگ ئەدەن ، وە لەهەوڵی سڕینەوەو پەردەپۆشکردنی بوونی چینێکی بەرفراوان لە کرێکاران و چەوساوەکان ئەدەن ، وە

بانگەوازی برایەتی و هاوتەبایی و ئاشتی لەگەڵ دەسەڵاتداران. و چینە سەرمایەدارەکان ئەکەن .
ئەم ئایدیۆلۆژیەتە بۆرژوازیە زاڵەی کۆمەڵگا ، تەوژمە مامناوەنجیەکانی خستەتە ناو جۆش و خرۆشەک و مەستبوونەکی تەواوەو ، کە لەو ڕۆژەدا مەڕو گورگ بەیەکەوە ئاو ئەخۆنەوەو شایی و ئاهانگ ئەگێڕن .

ناسیۆنالیزمی قەومیانەی بەرتەسک و ئاین و مەزهەب و ئیسلامی سازماندراوی جیهادی ، تا بتوانن ڕێکلامی مەزن و سەرتاپاگیر بە بەنە قەومی و ئاینیەکان ئەکەن ، وە تەنانەت بەنە سروشتی و ڕۆژمێرەکانی ساڵیش بەرگی نەتەوایەتی و قەومی و ئاینی و مەزهەبی و شەریعەتیان بەبەردا ئەکەن ، بەم شیوەیە ئەوا. تا ئەستاش سەرکەوتو بوون لە ڕاپەچانی هەرەزۆری کۆمەڵگای چەوساوەن بە ئەم ئایدیاو تێڕوانیە قەومی و مەزبیانەو ، وە بەمەش دوژمنایەتی نێوان کرێکاران و چەوساوەکانیان زیادکردوەو ، بەگژ یەکتردا کردوەو ، تەنانەت ئامادەشن لەسەر بیروڕاکانی خۆیانن نزیکترین کەسەکانی خۆیان بێڕێز سەیر بکەن وە بگرە بیشیان کوژن .

کۆمەڵگا شوانکارەو دواکەوتووەکان کە تائێستاش دابونەرێتی عەشایەری وە تایەفەگەری و مەزهەبی و قەومی بەرتەسکانەیان تیادا ماوە وە سەرباری ئەم دواکەوتوویەش بوون بەژێر هەژموونی گلۆبالیزمی سەرمایەداریەوەو توانای خۆگونجاندن و تێگەیشتن لە سەکتەرەکانی ئەم پێشکەوتنە تەکنەلۆژیانە نیە ، کەوتوونەتە گێژاوێکی بێسەروبەرو نامۆبوونێکی لە ڕادەبەدەر لە ژێر سایەی لیبرالیزمی نوێ و هەڵپەی کەڵەکەی سەرمایەو بەخاوەنداریەتی تایبەتیکردنی هەموو شتەک وە مرۆڤەکان و ژنان بەتایبەتی .

هۆی شەرلەشەواوی کۆمەڵگای چەوساوەکان ، هەر تەنها ئەوە نیە کە دەسەڵاتداران و حیزب و حاکمەکانیان و سیستەمەکەیان چەن جەماوەر گەوج ئەکەن و کاڵفامیان ئەکەن ، وە مەستیان ئەکەن ، بەڵکە ئەگەڕێتەوە بە نەبوونی هێزەکی ڕادیکاڵی کۆمەنیستی شۆڕشگێڕانە ، کە هەلومەرجی زاتی و مەوزوعی لە ئارادا نیە و ئەوەی کەلە ئارادایە وە بەناوی مارکسیزمەوە هەڵسوڕان ئەکەن چەپەکی بۆرژوازیانەی ڕیفۆرمیستانەو لیبرالانەیە ، کە جیهانی خەباتی چینایەتی سەرتاسەری نابینەت وە پێیوایە مۆدێرنیزم جوابگۆی سیاسی پڕۆلیتاریای ئەمڕۆیە ، نەک سیاسەتەکی ڕێکخستنی کۆمەنیستانە و ڕێکخراوبوونەکی سیاسیانەی مەحکەمی نهێنی و عەلەنی گونجاو کە ئامانج ڕووخاندنی دەسەڵاتی سیاسی بۆرژوازی بێت.

لە یادی دەسپێکی یەکەم ڕۆژی بەهارو ڕۆژمێری نورۆزدا ، هیوای شادی و خۆشی تەواوی ئەو کەسانەی کە دەیان بە ئازادی و ڕزگاری چینە

چەوساوەکان لەئەدات ، گەرچی شادی و خۆشی چەوساوەکان تەنها بە تاکە هیوایەک نایەتەدی ، ئەگەر لەو پێناوەدا خەبات و تێکۆشانی بۆ نەکرێت .

سابیر . م
٢١ / ٣ / ٢٠٢٥

کێشەی فەلەستین و مەیلە جیاوەزەکان!.. سابیر محەمەد

کێشەی فەلەستینیەکان کێشەی نێوان (جوولەکەو) وەموسولمانە عەرەبەکانی فەلەستین نیە!
کێشەی فەلەستین و کۆتاییهاتنی جینۆسایدی فەلەستینیەکان ، پەیوەندی بە کۆتاییهێنانی (زایۆنیزمە) وەک سیاسەتێکی ئیمپریالیستانەو داگیرکاریانەی جیهانیەوە هەیە !
یەکێک لە خاڵە جیاکەرەوەکان کە وابەستن بە چارەسەری کێشەی فەلەستین ، لەم نێوەدا هەر لەسەرەتای ئەم شەڕەوە ، چەند مەیلێکی دیاریکراو لە ئارادابوون و هەن…
. یەکەمیان مەیلی بۆرژوازی جیهانی و نەتەوە یەکگرتوەکان ، کە لە پێناو پشتیوانیکردن لە ئیسرا.ئیل پێداگریان لەسەر ئەوە ئەکرد کە (حە.ماس) تیرۆ.ریستە ، وە زایۆنیزمی جیهانیان بە خاوەن هەق ئەزانی کە داکۆکی لە خۆیان بکەن و هەرچیەک بۆیان ئەکرێت لە کوشتارو جینۆساید ئەتوانن ئەنجامی بدەن و بیکەن ..!
مەیلی دووەم ، ئەوەبوو کە خودی (حە.ماس) بە بەشێک لە ئۆپۆزیسیۆنی موقاوەمەی فەلەستینی دائەنرا ، وە ڕێوایەتی ئەم لێدانەی ٧ ئۆکتۆبەریان ڕائەگەیاند ، بەبێ ئەوەی پەنجە بخەنە سەر ئەو سیاسەتەو ستراتیجیە مەزهەبیانەی دژ بە (جوولەکە) کە خودی حە.ماس پیادەی ئەکرد ، وە ئەم شەڕەیان واتە کێشەی فەلەستینیەکان وەک کێشەی نێوان (جوولەکەو موسوڵمانان) ئەبینی ، وە چاوی خۆیان لەبەرامبەر زایۆنیزم وەک سیاسەتێکی ئیمپریالیستانە و سەرمایەداریانەی جیهانی ، کە تەنهاو تەنها بە شۆڕشێکی ڕێکخراوی سۆسیالیستانەو ، وە ئامادەیی جەماوەر لە ڕاپەڕینەکانی خەڵکی

فەلەستینی بە شێوەی خۆپیشاندان و بەردهاویشتن ل□ بەرامبەر هەر داگیرکاریەک کە دەوڵەتی ئیس.ڕائیل ئەیکات ، وە توانای هەڵپێکان و ڕێکخستنی ساتە وەختی دەستبردن بۆ خەباته چەکداری ، واتە پێ بەپێی چوونە پێشەوەی بەرهەڵستی جەماوەر وە خەباتی ئەوان ، بتوانن سازماندانی چەکدارانە بخەینە دەستووری کاری خۆیانەوە ، و□ ئەم ستراتیژیەتە دروستە ڕاستە لە فەلەستین نەگەیشتبووە دەستی سیاسەتێکی شۆڕشگێڕانەی سۆسیالیستی ، بەڵام گەلێک لە چەپە ناسیۆنالیستەکان ، لە ڕاستای ئەم ستراتیژەیەدا کاریان ئەکرد ، وە جیاوازیەکی ئایدیۆلۆژیکی و ستراتیژی لە نێوان ئەوان وە بزووتنەوە ئیسلامیەکانی ئیخوانی موسلمین و بەتایبەت حە.ماس لە ئارادا بوو وە هەیە ، وە لێدانەکەی حە.ماس لە ٧ ئۆکتۆبەردا لە پێناو سەرخستنی ئەو ستراتیژیەتەی خۆیا نبوو ل□ بەرامبەر ستراتیژیەتی موقاوەمەتی جەماوەری خەڵکی فەلەستین ، کە تاڕادی□ک لەو سەروبەندانەدا هەلومەرجی جیهانی گەیشتبووە سەر لێواری بڕیاڕدان و ناساندنی مافی چارەنووسی سیاسی فەلەستینیەکان ، واتە ئەم لێدانەی حەماس کۆتایی بە هەموو خەونەکانی موقاوەمەتی جەماوەری فەلەستینیەکان هێنا ، وە بۆ چەندین نەوەیتر ، ئاسۆو ستراتیژیەتی خەباتی جەماوەریان لە بیر خەڵک بردەوەو ، وە حەواڵەی ئایندەیەکی نادیاریان کرد …

مەیل□ی س□□ی□م وەک مەیلێکی شۆڕشگێڕانە ئەوەیە کە کێشەی فەلەستینیەکان کێشەی بۆرژوازی نیشتمانی عەرەبی لە دژی بۆرژوازی نیشتمانی (جوولەکە) بە بزووتنەوەیەکی نا شۆڕشگێڕو نا دیمۆکراتیک ئەزانی و ئەناسێنێت ، واتە بزووتنەوەی ڕزگاری نیشتمانی فەلەستنی ل□ ژ□□ر س□□رکردایەتی بۆرژوازی نیشتمانی ، بزووتنەوەیەکی کۆنەپەرستانەیەو ئەم ئاکامە خراپەو لەوە خراپتریش بە خۆیەوە ئەبینێت لە داهاتوودا .

لەکاتێکدا چارەسەری کێشەی داگیرکاری فەلەستین و مافەکانیان لەژێر سایەی یەک دەوڵەتی سۆسیالیستی و جەماوەری شۆڕشگێڕانەدا چارەسەر ئەکرێت ، کە ئ□و□یش خۆی لە خۆیدا پەیوەندی بە (شۆڕشێکی جەماوەری) سەرتاسەری نەک تەنها لە فەلەستین بەڵکە لە تەواوی ناوچەکە هەیە ، کە تیایدا تەواوی د□س□□□اتداریەتی قەومی و نەتەوەیی بەکرێگیراوانەی و□تانی عەرەب کۆتایی پێبهێنێت … !

بێگومان وەک ئاماژەیەک بە لایەنگرانی مەیلی یەکەم و دووەم زیاتر بریتیبوون لەڕێکخراوو کەسایەتیانەی ک□س□□ر بە (چەپە بۆرژوا ڕیفۆرمیستەکانی) دارودەستەی سۆسیال دیمۆکراسی جیهانی و نەتەوە یەکگرتووەکان بوون ، واتە سێبەری سیاسەتی ئیمپریالیزمی جیهانی بوون لەمەڕ کێشەی فەلەستین ، وە بە قسە سۆسیالیست بوون ، بەڵام بەکردەوە لایەنگیری و پشتیوانی سیاسەتەکانی نەتەوە

یەکگرتووەکانیان ئەکرد …
لە کۆتاییدا ئەوە بەس نیە کە تەنها ڕووی چەوتی ستراتیجیەتی ئیسلامیانەو مەزهەبیانەی حەم.اس دژ بە (جوولەکە) وە ئیسرا.ئیل بخەینە ڕوو ، بەڵکە پێویستە پێداگری لەسەر شۆڕشێکی سەرتاسەری سۆسیالیستی و دژایەتی داگیرکاری زایۆنیزمی ئیمپریالیزمی جیهانی بکەین لە بەرامبەر ئەو جینۆسایدەی کە بەدرێژایی زیاتر لە ٨٠ ساڵە بەسەر فەلەستینیەکاندا سەپێنراوە …

١٧/ ١ / ٢٠٢٥

ڕوونکردنەوەیەکی پێویست سەبارەت بە نەرێتی (پیرۆزبایی) بەبۆنەی سەری ساڵی تازەوە!.. سابیر .م

ململانێیەکی فیکری و میتۆدۆلۆژی و ململانێی چینایەتی هەیە بە لێکدانەوەی ڕووداوەکانی مێژوو و کۆمەڵگا و ئەوەی پەیوەندی بە ژیانی مرۆڤەوە هەیە لە ڕووی لێکدانەوەی ماددی و ئایدیاڵیەوە بە گشتی.
بەڵام زاڵبوون و کۆنترۆڵی فیکری و میتۆدۆلۆژی لە لێکدانەوە و لێکدانەوەکانی ڕووداوەکانی کۆمەڵگە و مێژوودا بە درێژایی مێژوو لە دەستی چینە دەسەڵاتدارەکاندا ماوەتەوە، بە هۆی کۆنترۆڵی ئابووری و سیاسی و کولتووریان لە کۆمەڵگادا، بۆیە ئەو لێکدانەوە و لێکدانەوەیانە هەڵیانگرتووە لەلایەن دەسەڵاتداران و چینە دەسەڵاتدارەکانەوە [illegible] لەسەر ئەدرێت ، ئەبنە بۆچوون و فەرهەنگە باڵادەستیەکانی جەماوەر لە کۆمەڵگادا .
سەبارەت بەو ئاهەنگ و جەژنانەی کە ڕێکدەخرێن وە پەیوەندیان بە ساڵی نوێی زایینی، هیجری، یان سەری ساڵی دیکەوە هەیە و حیسابکردنی مانگ و ڕۆژەکانی ساڵ، خۆی لە خۆیدا هیچ نییە جگە لە ئامرازێک کە بۆ ئەژمارکردنی کات و ساتە بۆ ژیانی مرۆڤەکان .

لێرەوە ئەتوانین سەرنجی کاریگەری ململانێی چینایەتی و فەرهەنگی
چینە دەسەڵاتدارەکان ببینین لەسەر ڕەوتی ڕووداوەکان و بەم پێیەش
لەسەر ڕۆڵ و کارکردی ڕۆژمێری زاینی ساڵانە یان هیجری و ڕۆژمێری
ساڵانەی تر دەبینین ، کە چۆن سوودی لێ ئەبیننرێت .
ئیستغلالکردنی هەموو دیاردە و ڕووداوێک لەلایەن چینە
دەسەڵاتدارەکان و وەبەرهێنانەوەیان لە پێناو قازانجی مانەوەیان و
بەردەوامیی سیستمەکەیان بۆتە جەوهەری بنەڕەتی هەموو ئەو ئاهەنگ و
ڕووداوانە و دوورکەوتنەوەیان لە کاراکتەری ئاسایی خۆیان وەک
پرسێکی تا ڕادەیەک سەربەخۆ لە ململانێکان کە لەناو کۆمەڵگادا هەن.
بەڵام ئەوەی بنەڕەتی و سەرەکی□ ل□□ر□دا ئەوەیە کە بۆ بابەت و
ئامانجی سیاسی و ئابووری گەورەتر ئیستغلالی ئەم دیاردە و بۆنە و
ڕووداوە هەنووکەییانەی مرۆڤایەتی ئەکەن ، لە پێناو کاڵفامکردن و
ڕامکردنی چینی ستەملێکراو و کرێکار و چاندنی وەهمەکانە کە لە
ساڵی نوێدا بەختەوەر تر ئەبن و دوور ئەبن لە کارەسات و
نادادپەروەری و ستەمکاری، بەڵام ڕاستی مەسەلەکە وا نییە بەڵکو بە
تەواوەتی بە پێچەوانەوەیە ،
دەوڵەمەندەکان دەوڵەمەندتر دەبن و هەژارەکان هەژارتر دەبن و
کوالیتی و چەندایەتی کۆیلەکردن و دڕندەیی چڕتر دەبێتەوە.
سەرمایەداری بەرامبەریان و ڕەنگە ئەم ئاهەنگانە وەک زنجیرە
گوڵێکی خەیاڵی بەکار بێنێت بۆ داپۆشینیی زنجیر و کۆتی چەوساوەکان
کە دەست و قاچی ئەوانی بەستۆتەوە وەک کۆیلەی کرێ گرتەی سەرمایە ،
هەروەک چۆن هەموو بۆنەو چەژنە ئایینی و قەومیەکانی تر ئەم ڕۆڵە
ئەگێڕن ، کەلەسەر بنەمای فەرهەنگی چینایەتی زۆرداران و بۆرژواکان
سازکراون .
کرێکارێک و چەوساوەیەک تا بەیانی بۆ ئاهەنگ گێڕان بەبۆنەی هاتنی
ساڵی نوێەوە فریو ئەدەن کە تا بەیانی شەونخونی بکێشێت وە
تەماشاچی ئاهەنگەکانی بۆرژواکان بێت و وەهمدارە و لەلایەن
کولتوورێکەوە مادەی هۆشبەری خواردووە کە وای لێدەکات باوەڕ بەوە
بکات کە ساڵی داهاتوو دوور ئەبێت لە گۆشەگیری و کۆیلایەتی ،مکە
ئەمەش خۆی لە خۆیدا وەک بازنەیەکی داخراوی دۆزەخیانە کە بە
درێژایی ساڵ بە خۆشیەوە چاوەڕوانی ئەو ڕۆژە بکات ، و بەو هیوایەی
کە لە ساڵی داهاتوودا لەم دۆزەخەو لەم بازنە داخراوە دەرب□چ□ت و
ڕزگاری بێت و بەم شێوەیە چەرخی مێژوو دەسوڕێتەوە و مێژوو جگە لە
خەباتی چینایەتی هیچی تر نیی□ ، وە چینە باڵا دەستەکان و
بۆرژوازکان ب□ ش□و□ن درێژەدان وە پاراستنی بنەماکانی
دەسەڵاتداریەتی خۆیانەوەن .
چینی کرێکار و چەوساوەکان پێویستە لەم پرسە بنەڕەتیی و سەرەکیە

تەبگەن، و لە ڕووی فیکرییەوە چەکدار بن بە بیروباوەڕی ململانێی چینایەتی و سیاسی و بنەما فیکرییەکانی ، وە تیشک بخەنە سەر ڕۆڵی بۆرژواکان سەبارەت بەو مەبەستە سیاسی و چینایەتییەتیانەی کە پیادەی ئەکەن کە پیادەی ئەکەن لە پڕۆسەی چەوساندنەوە کاڵفامکردنی جەماوەر و وەئەم بەنانە وەک ماددەیەکی هۆشبەری پرۆلیتاریا بەکار ئەهێنن ، وە ملیارەها دۆلاریش لەسەر ئامادەکردن و ڕازاندنەوەو سازکردنی ئەم ئاهەنگ و چالاکیانەی کە بەناوی جەژنی سەری ساڵەوە ، لە پێناو گەیشتن بەم ئامانجە بنەڕەتییە تەرخان ئەکەن .
ئەمەی کەمۆنیست و شۆڕشگێڕی چینایەتی کە هەوڵی ڕووخاندنی ئەم سیستەمە سەرمایەدارییە دەدەین، کە لە هەوڵی دروستکردن و سازکردنی هەلومەرجی زاتی (سوبژەکتیڤ) داین و ە هەروەها هەلومەرجە بابەتییەکانی قەیرانی حوکمڕانیەتی بۆرژوازی بقۆزینەوە ، لە پێناو سازماندان و و ڕێکخستنی شۆڕشی چینایەتی بە پڕۆلیتاریاو هەموو چینە چەوساوەکان .
ئەمە لایەنگران درێژەدەرانی میتۆدی شۆڕشگێڕانەی مارکس ، ناکرێت تەنها پشت بکەینە ئەم ڕووداو ئاهەنگ و بۆنە ئاینی و قەومیانە ، لە ژێر پەردەی ئەوەی کە ئەمە فەرهەنگی بۆرژوازیە ، لە چەشنی ڕەوتە ئاینییەکان و ئانارشیستەکان ، بەڵکە پێویستە ئەمەش هەمیشە ئەو لایەنە چینایەتییە بۆرژوازییە ڕسوابکەین کە لە پشتی ئەم دیاردانەوە وەستاوە ، وە کاتێک ئەمە وەک بەشێکی چالاکی کۆمەڵگا و چینیی کرێکار بەرخورد بەم بۆنەیەوە ئەکەین ، بە ئەوە نییە کە تەسلیمی (پیرۆزبایی) و ئەو کاڵفامکردنە بین کە خودی دەسەڵاتداران و بۆرژوازەکان پیادەی ئەکەن ، بەڵکە پێویستە لەهەمان کات و ساتیشدا بە هاوچینەکانمان و هاوڕێانمان بڵێین کە پێویستە ڕۆژە نوێمان ببێتە ڕۆژی خەباتێکی ڕێکخراوتر و شەلگیرانەتر ، وە ئەمەش لە لایەن خۆمانەوە ئەم ڕۆژە و ئەم ئاهەنگانە بکەینە پڕوپاگەندەیەکی سیاسی چینایەتی بە قازانجی خۆمان و خەباتی ئایندەمان ، کە لەم ڕێگەیەوە بتوانین تەواوی سیاسەتە دارایی و ئیداریانەی کە دەسەڵاتداران ئەنجامی دەدەن ، ملیۆنان دۆلار لەم بۆنەیەدا خەرج ئەکەن ، کە بە هیچ شێوەیەک سوودێکی بە ژیانی پرۆلیتاریا و ە خەباتی ئەوان نیە .
ئەمە (پیرۆزبایی) لە هاتن و ڕۆیشتنی ساڵ و ڕۆژو ساتەوەختێک ناکەین کە تیایدا کوشتار و شەڕ و برسێتی و ئاوارەبوون تیایدا بەردەوامە و درێژەی هەیە کە لە لایەن ئەم سیستەمەوە ئەنجام ئەدرێت ، بەڵکو دەبێت پەیامەکەمان تەواو جیاواز بێت، کە بریتییە لە ئامادەکاری و هەڵسانەوە و ڕێکخستنی ڕیزەکانی چینایەتیمان نەک (پیرۆزبایی) …و هاتنی ساڵی نوێ، بەڵکو دەبێت هەموو ئەو کارەسات و

نەھامەتیانە بخەینەوە یادی چەوساوەکان ، کە بەدرێژایی ئەو ساڵە ژیانیان لەگەڵدا بەسەر بردووە ،وەک بێکاری و گرانی و شەڕ و کوشتن و ئاوارەبوون، وە ئەوە بخەینەوە بەر چاوی ھەموان کە مرۆڤایەتی لە ئێستادا قۆناغی بەربەریەتیشی تێپەڕاندووە. و کاتێک باسی مرۆڤایەتی دەکەین مەبەستمان لە ھاوچینەکانمانە کە بەشی ھەرە زۆری [illegible] مرۆڤایەتی چەوساوە پێکئەھێنن .

سابیر .م
بزووتنەوەی مارکسیستی کرێکاران و چەوساوەکان !
۲/ ۱/ ۲۰۲۵

تیئۆری و بۆچوونی (ھونەر تەنھا بۆ ھونەر)، و بازرگانی بەسەر دیمۆکراسی و ئازادی ڕادەربڕین!.. سابیر. م

لە کۆمەڵگای چینایەتیدا ھیچ ھێزێک و کۆمەڵەیەک و تاقمێک لە ئارادا نیە ، ئەگەر مەبەست و نیازێک و ئامانجێکی سەرەکیان لەم چالاکیەی خۆیاندا نەبێت .
خەباتی پڕۆلیتاریا و کۆمۆنیستەکان دژ بە سەرمایەداری ئامانجەکەی ڕووخاندنی دەسەڵاتداریەتی بۆرژوازی و ھێنانە سەرکاری دەسەڵاتداریەتی شوورایی پڕۆلیتاریایە واتە (دیکتاتۆریەتی پڕۆلیتاریا) .

با بزانین تیئۆری و باوەڕی (ھونەر تەنھا بۆ ھونەر) ! لە لایەن چ ھێزو کۆڕوکۆمەڵ و بەتایبەت لەلایەن چ توێژێکی کۆمەڵایەتیەوە پیادەکراوە و ئەکرێت ؟!
لە ڕاستیدا لە ناو مەدیا جیھانیەکاندا و تۆڕە کۆمەڵایەتیەکان و قوتابخانە ھونەریەکان ، زۆرێک لە لایەنگرانی ئەم ڕەوت و تیئۆریە فیکریە ئەبینین و بەرچاومان ئەکەون .

ئەم ڕەوت و تاقمە فیکری و سیاسی و هونەریانە لە ژێر ناوی (ئازادی ڕادەربڕین) و (دیمۆکراتیەت لە قسەکردن و دەربڕینی بۆچوونەکاندا) ، خۆیان حەشارداوەو بازرگانی بەسەر ئەم ووشانەوە ئەکەن ، وە بەمەش دژایەتی مارکسیزم و ئامانجی سەرەکی پڕۆلیتاریا ئەکەن .

پێویستە بە کورتی باسێکی تیئۆری (هونەر تەنها بۆ هونەرە) یان (هونەر بۆ هونەر) بکەین، تا بتوانین ڕۆشنگەری لە سەر بنەمای فەلسەفی و چینایەتی ئەم قوتابخانە فیکریە بدەین .

قوتابخانەی فیکری و باوەڕی (هونەر تەنها بۆ هونەرە) هەروەها بە باوەڕی (برناسی) ئەناسرێتەوە ، سەرەتا و یەکێک لە کەسایەتیە یەکەمەکان (ڤیکتۆر هۆگۆ) بوو کە خودی ئەم زاراوەیەی بەکار هێنا لە ساڵی ١٨٢٩ لە یەکێک لە پلمیک و جەدەلەکانی لە گەڵ (ڤۆڵتێر) دا .

هەروەها لایەنگرانی ئەم قوتابخانە یە بریتی بوون لە ؛

- (لوکانت دی لیل) کە ئەتوانین بڵێین سەرقافڵەی ئەم باوەڕەو قوتابخانە فیکریەیە.
- (شارل بۆدلێر)کە لە ساڵەکانی ١٨٦٧ – ١٨٢١ دا چالاکی خۆی نواندووە ، شارل بۆدلێر خوازیاری ئاژاوەگێڕی بوو لە سێکسدا و وەک کەسێکی (سادي) واتە ئەوانەی کە چێژ لە ئازاردانی خەڵکیتر ئەبینن .
- (تیۆڤێڵ گوتیێ) کە لە ساڵەکانی ١٨١١ – ١٨٧٢ ، چالاکی خۆی نوواندووە .
- (مالا ڕامێ) ، لە ساڵەکانی ١٨٤٢ – ١٨٩٨ دا چالاک بووە .
- (ئۆسکار وایڵد) ، لە ساڵەکانی ١٨٥٤ – ١٩٠٠ ، دا ژیاوە.

ئەم باوەڕەو قوتابخانە فیکریەی (هونەر تەنها لە پێناوی هونەردا) ، لە سەر بنەمای تێڕوانینە ئایدیالستیەکانی (ئیمانویل کانت) دامەزراوە ، کە باوەڕی وابوو کە هیچ شتێک لە دەرەوەی زیهن و هزری مرۆڤدا نیە ، وە ڕاستیەکان تەنها لە مێشکی مرۆڤدان و پەیوەندیان بە هیچ فاکتەرێکی دەرەکیەوە نیە.

فەلسەفەی جوانکاری کە ئەگەڕێتەوە بۆ قوتابخانەی فیکری (هونەر بۆ هونەرە) ! ئەوە ڕائەگەیەنێت کە هونەر هیچ پەیوەندیەکی بە

کۆمەڵگاو بە تێکۆشانی ناو چینەکانەوە نیە و نابێت تێکەڵ بەم کێشمەکێشانە بکرێت ، تا جوانی خۆی لەدەست نەدات .

ئەم تێڕوانیە و قوتابخانە ئەدەبیە بە شێوەیەک لە شێوەکان کارکردی خۆی لە ناو زۆرێک لە توێژە کۆمەڵایەتیە ووردە بۆرژوازیەکان و بۆچوونە سیاسیەکانیان داناوە.

وە لە بوواری سیاسیدا هەمیشە باس لە ئازادی ڕادەربڕین ئەکەن یان باس لە دیمۆکراتیەت ئەکەن ، بەبێ ئەوەی کە سەرچاوەی کارکردی بەرژەوەندیە چینایەتیەکان دیاری بکەن .

پۆستمۆدێرنیزم و ئانارشیزم و ئەدەب و هونەری سەربەخۆو ، چەپی ناسیۆنالیستی و هەر هەموو ئەو فەلسەفە وردە بۆرژوازیە لێبڕاڵ ئامێزانەی کە ڕەخنە لە مارکسیزم ئەگرن هەمیشە پێداگری لەسەر ئازادی تاکی مرۆڤ و جودایی زانستی جوانناسی لە هەموو بەش و سێکتەرە فەلسەفی و ئابووری و کۆمەڵایەتیەکانی تری ژیان ئەکەن ، هەروەها نەوەیەکی پاسیفیست لە وردە بۆرژوازیە هونەرمەندەکان دروستکردووە ، کە دژایەتی خەباتی سیاسی پڕۆلیتاریاو ڕێکخراوبوونی ئەکات دژ بە سەرمایەداران و دەوڵەتەکانیان .
لە ڕووی تێڕوانینی سیاسیەوە هەموو ئەم ڕەوەندە وردە بۆرژوازیانە ئەچنەوە سەر بیروبۆچوونە بۆرژوازیەکانی سۆسیال دیمۆکراتی لە جیهاندا کە بە گوێرەی ئەو زاراوە بە ناوبانگەی (ئیدوارد برنشتاین) کە ئەڵێت؛
” چالاکی بریتیە لە هەموو شتێک ، بەڵام ئامانج هیچ شتێک نیە ” !

لە ناوچەی بە ناو ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و بە تایبەت لە چوارچێوەیەکی جوغرافی وەک هەرێمی کوردستان ، گەشەی سەرمایەداری و هاتنە مەیدانی چینی کرێکار هێشتا لە سەرەتا زۆر لاوازیدایەو و بەم هۆیەشەوە ئەو ناوچەیە بە کاری دەستی و پیشەی پچووک و خاوەن کۆگاو بازاڕو دوکانە پچوکەکان بەشێکی گەورەو بەرچاوی ئەو کۆمەڵگایەی پێک هێناوە ، ئەوە بێجگە لە ژمارەیەکی تریش لە کارمەند و فەرمانبەری بەناو دەوڵەتی کە بەجۆرێک لە جۆرەکان وەک (البطالة المقنعة) واتە بێکاریەکی پەردەپۆشکراو و لایەنگران و موریدانی حیزبە قەومیەکان و دەست و پەیوەندو تاقمچەکداریەکانیان ، بوونەتە بەشێکی تری بەرچاوی ئەم کۆمەڵگایە .

لە کۆمەڵگایەکی ئاوادابیروبۆچوونی وردە بۆرژوازیانەو موحافەزەکارانە و سازشکارانەو ئۆپۆرتۆنیستانە زۆر بەئاسانی وەک

پەتایەکی کوشندە و قێزەون بڵاو بوونەتەوەو ئەبێتەوە و پاسیفیستبوون و دژایەتی ڕێکخراوبوونی کرێکاران و دژایەتی مارکسیزم و سەفسەتەبازی و هەوڵدان بۆ بەسەربردنی کات و جوونەوەی باسەکان و دوورکەوتنەوەو خۆپاراستن لە کاری هەدەفمەندانەو ئامانجدار ، و پلمیک و جەدەل تەنها بۆ سەفسەتەبازی نەک لە پێناوی گەیشتن بە ئامانجێکی دیاریکراو، ئەمانە بوونەتە سیمای گشتی بەرچاوی ڕۆشنفکرانێکی سەرلێشێواوی چینایەتی کە لە ژێر ناوی ئازادی ڕادەربڕین و دیمۆکراتیەت و هەوڵدان بۆ خۆسازاندن لەگەڵ هەموو بیروبۆچوونە جیاوازەکان ، …هتد ؛

هەموو ئەمانە سیمای بەرچاوی کۆمەڵگای کوردی و ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستین و لە تۆڕەکۆمەڵایەتی و مێدیا دەوڵەتی و حیزبی و نا حیزبی و ڕێکخراوەکانی کۆمەڵگای مەدەنی و کە لە چوارچێوەی نەزم وڕێسای دەسەڵاتداریەتی بۆرژوازی کوردی و عەرەبی و نەتەوەکانی تر کار ئەکەن .

سابیر. م
١٢ / ٩ / ٢٠٢٤

(چالاکی هەموو شتێکەو، ئامانجیش هیچ نیە)!.. سابیر م.

لە وا بەست بە ڕووداوەکانی ئەم دووایانەی داخستنی « دەزگای ڕۆشنگەری چاودێر»ەوە!

ئەم ووتەیەی سەرەوە کە تایتڵی ئەم باسەیە ، ووتەی ناسراوی ئیدوارد بڕنشتاینە ، کە سەرخەتی هێڵە گشتیەکانی سۆسیال دیمۆکراسی بۆرژوایی لە ئەوروپاو جیهان دامەزراند ، ئەویش دژ بە میتۆدو بۆچوونەکانی مارکس سەبارەت بە ئامانجی شۆڕشی پڕۆلیتاریا کە (دیکتاتۆریەتی پڕۆلیتاریا) یە .

لەم ئیستنباطە زانستیە کۆمەڵایەتی و چینایەتیەی مارکسەوە کە لە (گشتەوە بۆ تایبەت ، وە لە تایبەتەوە بۆ گشت) کردوو□تی ، وە ئامانجی سەرەکی سیاسی پڕۆلیتاریا لە (دیکتاتۆریەتی پڕۆلیتاریا) دا داڕشتوە ؛

ئا لەم دیدگایەوە با شۆڕبینەوە بۆ سەر میتۆدو هزری سیاسی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست ، وە بەتایبەت وابەست بە کوردەکان و بزووتنەوە چەپەکانی، وە چالاکی بزووتنەوە جیاوازەکانی چەپە بۆرژواکان لەو ناوچەیە .

بێگومان تەواوی بزووتنەوەو ڕەوەندە جیاجیاکانی تر ، کە هەریەکەیان بە ناوێکی تایبەتەوە خۆیان نمایش ئەکەن ، وە پێیان وایە کۆمۆنیزمی سەردەمی مارکس و ئەنگلس و لێنین کۆن بووەو ، بەجۆرێک لە جۆرەکان درێژە بە بۆچوونەکانی یەکێتی چەپەکان و سەوزەکانی ئەوروپا ئەدەن وە لەوانە ؛
(دانیاڵ کۆهێن- بەندیت) ئەدەن ، کە نمایەندەی فراکسیۆنی بۆرژوایی چەپەکان و سەوزەکانی فەڕەنساو ئەوروپای کردووە .

کەمنین ئەو مەیدانانەی کە سۆسیال دیمۆکراسی بۆرژوایی وەک ئایدیۆلۆژیای جیهانی ئیمپریالیستی ڕۆژئاوایی کاری لەسەر ئەکەن ، هەم لە جیهاندا و هەم لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا.

کەمنین ئەو مەیدانانەی کە سۆسیال دیمۆکراسی بۆرژوایی وەک ئایدیۆلۆژیای جیهانی ئیمپریالیستی ڕۆژئاوایی کاری لەسەر ئەکەن ، هەم لە جیهاندا و هەم لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا.

لە گشتدا بزووتنەوەکانی چەپ لە دوای شۆڕشی ئ□□رانەوە هیچیتر نەبوون بێجگە لە (چەپێکی ڕیفۆرمیستی کرێکارانە) وە سۆسیال دیمۆکراتیانە ، کەلەبەرامبەر پۆپۆلیزمی شەعبەوی و میللی ئەو س□رد□مانەدا هاتۆتە ئاراوە.

وە خودی تاک و لایەن و ڕەوتە چەپەکان چالاکیەکی برفراوانیان هەیە ، بەڵام چالاکی لە ڕوانگەی چ میتۆدێکەوە ؟ ئایا چالاکی لە پێناو خودی نیشاندانی چالاکیەکانە ؟ کە لەسەر بنەمای تیئۆری (هونەر لە پێناو هونەردا)! بەڕێوە ئەچن ؛

یان ئامانجێکی تری شۆڕشگێڕانەی هەیە؟ هەموو چەپەکانی سەر بە میتۆدی سۆسیال دیمۆکراسیانەی بۆرژوازی چالاکی جۆراو جۆر ئەنوێنن ، چ لەبواری دژ بە ڕاسیزم و نەژادپەرستی و فاشیەت و مافی مرۆڤ و

ئازادی ڕادەربڕین و هەوڵدان بۆ دژایەتی کەمایەتیە ئاینیەکان، لەژێر ناوی بە سۆکۆلاریزمکردنی کۆمەڵگا ، وە هەموو بوارەکانی تریش هتد ......

ببینە چ میتۆدێک و هزرێکی سیاسی لیخن و قێزەونی بۆرژوازیانەو وورد□ بۆرژوازیــانەی چەپ چ ســەبارەت بە (شۆڕش) ، (کۆمۆنیــزم) ، (علمانیەت) ، (ئازادی بیرو ڕاو هەڵسوڕانی سیاسی)، ... هتد لە جیهان و ناوچەکە بەڕێوە ئەچێت !

یەکێک لەو مەیدانانە ئەو تێزەیە کە پەیوەندی بە (ئازادی بیرو ڕاو هەڵسووڕانی سیاسیەوە) هەیە .
با بزانین(ئازادی هەڵسوڕانی سیاسی) لە ڕوانگەی چین و توێژە جیاوازەکــانەوە ، چ مانــایەکی چینــایەتی و سیاســی هەیە ، وە بە قازانجی چ ئامانجێکی سیاسی ئەم شیعارە دووبارە ئەکرێتەوەو سوودی لێئەبینرێت ؟!

بێگومان وە ئەوەی شایانی باسە پڕۆلیتاریا لە ڕوانگەی بەرژەوەندیە سیاسی و خەباتکارانەکەی خۆیەوە ، خوازیاری شۆڕشگێڕانەی دانەبڕاو لە سیاسەتێکی ڕێکخستنی شۆڕشگێڕانە ، ئەو□ی ک□ ئازادی لە خەبات و تێکۆشانی سیاس و ئابووری و جەماوەریدا هەبێت، بۆ ئەوەی بتوانێت خەباتی چینایەتی و سیاسی خۆی بە کەمترین کۆسپ و ڕێگریەوە بەرێتە پێشەوە.

بەڵام پرسیارەکە لێرەدا ئەوەیە ، ئایا لە خودی هەرێمی کوردستان و عێــراق و نــاوچەکە بزووتنەوەیەکــی سیاســی شۆڕشگێڕانە بە قــازانجی خەباتی سیاسی و ئابووری خەڵکی کارگەر و چەوساوە بوونی هەیە یان نــا ، تــا بتــوانێت ئەم شیعــارە بە قــازانجی خەبــاتی سیاســی خۆی بەکاربهێنێت ؟

یەکێک لە جۆرەکانی (چەپی بۆرژوایی) ئەو نمایەندەییە کە خودی (مەلا بەختیار) لە هەوڵی ئەوەدایە کە خۆی پێوە هەڵبواسێت ، لەناو گێژاوی ئەو ململانێی سیاسی و ئابووری خێزانی کە لە ناو یەکێتیدا تێیکەوتووە ، سۆسیال دیمۆکراسی بۆرژوازیانەی خودی دەوڵەتانی ئیمپریالیســتی ئەوروپــاو جیهــانی ڕۆژئــوایە ، کە بۆ وڵاتــانی ژێردەستەی سەرمایەی ئیمپریالیزم لە یوتۆپیایەکی ڕووت هیچی تر نیە .

ڕەوەنــدی قووڵبــوونەوەی لێبڕاڵیزمــی نــوێ و گەشەی ســەرمایەو گڵۆباڵیزمبوونی ، جار بۆ جار ئەم ڕیفۆرمیزمەی چەپ بەرەو لایەنە

بۆرژوازیی ڕاستڕەوەکان وە بەتایبەت سۆسیال دیمۆکراسیەکانی بۆرژوازی پاڵپێوە ئەنێت ، وە لایەنگیری چینایەتی (اصطفاف طبقي) خۆیان ، بە خودی دەسەڵاتدارانی هەرێم وە مانەوەی قەوارەی هەرێم (لێرەدا مەبەستمان لە مانەوەی دەسەڵاتداریەتی حیزبەکانیەتی) ڕەوەندە چەپەکانی ئۆپۆزیسیۆنی ئێرانی نموونەی ئاشکرای ئەم دیاردەیەن ، کە بوون بە سەر قافڵەی مەیلەکانی چەپی میللی و ڕیفۆرمیستیە کرێکاریەکانی تر ، کە پشتیان بە سیاسەتی خۆسازان وە چالاکی و خولانەوە لە چوارچێوەی بازنەیەکی داخراوی سیاسەتی نێوان قوتبی سەوزو زەردا درێژە پێئەدەن .

لە پەیوەند بە ناکۆکیەکانی ناو باڵە جیاوازەکانی ناو حیزبە قەومیە کوردیەکانەوە ، وە بەتایبەت (دەزگای ڕۆشنگەری چاودێر) ، کە لێرەدا پێویستە ئەوە بڵێین وە بپرسین ؛ چ ڕۆشنگەریەک لێرەدا مەبەستە ؟ وە ئایا کۆمۆنیستەکان بە شوێن ئامانجی (سێکۆلاریزم و عیلمانیەتی بۆرژوازیەوەن) ؟
کە لەم جۆرە سێکۆلاریزمەدا دەسەڵاتداریەتی بۆرژوازی پارێزراوە ، وە پڕۆلیتاریا برنشتاین وتەنی نابێت شوێن ئامانجی سیاسی (دیکتاتۆریەتی پڕۆلیتاریا) بکەوێت ، بەڵکە بەشوێن چاکسازی و عیلمانیکردن و سێکۆلارکردنی ئەم دەسەڵاتەوە بن ، کە ئەمەش بەخۆی وەک مۆدێلێکی حاکمیەتی بۆرژوازی جێی ڕەزامەندی جومهوری ئیسلامی نیە .

ئایا چینە کارگەر و چەوساوەکانی کورد ، وە سیاسەتی ڕاستەقینەی کۆمۆنیستەکان پێویستە ئەوە بێت ، کە ناکۆکی نێوان خێزانی باڵە بۆرژوازیەکانی دەسەڵاتی هەرێم و هەریەکێک لە حاکمیەتی زۆنەکان ، قووڵتر بکەنەوەو ئاشکراتر بکەن بۆ جەماوەری ستەمدیدەی کوردستان ، لە پێناو بردنە پێشەوەی خەباته سیاسی و فیکری چینایەتی خۆیان ، یان خۆیان و جەماوەر هانبدەن و ە بکەن بە تەڕەفدارو لایەنگری یەکێک لەم باڵانە ؟! ؛
کە دەیەها ساڵە سەرکردەکانیان جڵەوی سەرکوت و سووکایەتی بە مارکسیزم و چینی کرێکارو هەموو ئامانجە بەرزەکانی شۆڕشی ئۆکتۆبەرو تەواوی پڕۆلیتاریای جیهانیان لە ئەستۆ گرتبوو وە گرتووە ، وەک ئەرکێکی چینایەتی بەکرێگیراوانە بۆ ئیمپریالیستە سۆسیال دیمۆکراسەکانی جیهان و دەوڵەتە زلهێزەکانیان ؟!

ئایا شەڕی (براکوژی) یەکێتی و پارتی بە (پێشێلکردنی ئازادی هەڵسووڕانی سیاسی) دائەنرێت ؟! یان بە مەتەکەی ژیانی تەواوی خەڵکی کارگەر و چەوساوەی کوردستانە لە هەرێم ؟

ئایا جیاوازی ململانەی کۆڕەکەی سەرمایەو ، مانەوە لە دەسەڵاتدا لەناو زۆنی سەوزدا ، یان زەردا ، وە هەر هێرشکردنێک بێت بە سەر یەکتری بۆ (پێشێلکردنی ئازادی هەڵسوڕانی سیاسی) دائەنرێت ؟

ئایا پێویست بەوە ناکات کە ئەوە ئاشکرا بکەین و ڕیسوا بکەین ، کە ئەم دەسەڵاتداریەتەی هەموو باڵە کۆنەکان و تازەکانی ناو یەکێتی و پارتی و حیزبە ئیسلامی و لێبڕاڵەکان وە تەواوی لایەنەکانی سوودمەند لەم دەسەڵاتە و لەم قەوارەیە ؟!
وە پێداویستی ڕوخاندن و نەهێشتنیی دەسەڵاتداریەتی ئەوان ، ببێتە ئامانجی سەرەکی هێزی جەماوەری کارگەران و چەوساوەکانی کورد ، کە لە ئایندەیەکی تردا پێویستە شکڵبگرێت ، شانبەشانی پڕۆلیتاریای ناوچەکانی تری ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست ، وە ئەم ئامانجە ببێتە سەر لەوحەی ئامانجی شۆڕشگێڕانەی چینە چەوساوەکانی ئەو ناوچەیە ، بە ڕووخاندنی دەسەڵاتداریەتی بۆرژوازی – کۆمپرادۆری ڕەیعی لە ناوچەکە ؟

دەسەڵاتداران و بۆرژوا – کۆمپرادۆرە ڕەیعیەکانی ئەم ناوچەیەو ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست ، باش لەوە شارەزابوون و فێربوون ، وە بە پشتیوانی ئیمپریالیزمی جیهانی ، کە چۆن بتوانن جەماوەر کاڵفامبکەن و بەلاڕێدا بەرن ، وە هەر جارە بە بیانوویەک بیان کەن بە هێزی پاشکۆو جەماوەری خۆیان ، واتە هەر یەکێک لەم باڵە سەرکوتگەرو بۆرژوا – قەومیانە ، هەروەک چۆن بزووتنەوەی گۆڕانیان دروستکرد ، وە شیعاراتی چینایەتی ئەوانیان دزی و خۆیان کرد بە ڕابەی بەرژەوەندیەکانی ئەوان ، ئەمەش لە پێناو بەلاڕێدا بردنی خەباتی جەماوەری خەڵکی چەوساوەو ، وە گۆڕینیان بە هێزێکی جەماوەری پاڵپشت بە خودی هێزو حیزبە جەلادەکانیان .

ئەم قەیرانی سیاسی و ئابوورییە ناوچەیەییە برفراوانەی ، کە خودی دەسەڵاتدارانی قەوارەی هەرێمیش تێیکەوتوون، ڕەنگدانەوەی قەیرانی سەرمایەداری جیهانی و ناوچەییە، ڕەنگدانەوەی ململانەی ئێران و تورکیاو عێراق و وڵاتانی کەنداوە ، وە دواتر درێژکراوەی شەڕی قوتببەندی جیهانی چین و ڕوسیاو ئێران ..وە لایەنگرانیان ، لە بەرامبەر قوتببەندی ڕۆژئاواو ناتۆو وە ئیمپریالیزمی ئەمریکا .

وە هیچکوام لە حاکمانی زۆنی سەوزو زەرد ناتوانن تا سەر لەسەر سیاسەتی ڕیفۆرمکردن و چاکسازیکردن بە سەرکوتکردنی بەرامبەرەکەیان بژین ، بە چارەسەرکردنی ئەم کێشە قووڵە ئابووری و سیاسیانەی کە بەرۆکی بە ئەوانیش گرتووە .

ئەم سیاسەتی چاکسازییەی دژ بە گەندەڵی لە ڕێگەی سەرکوت و عەنتەریاتی سەربازییەوە ، هیچ ئامانجێکی تری نیە ، بەجگە لە گێوجاندن و شەقکردنی ڕیزەکانی جەماوەری خەڵک و دروستکردنی ئاژاوەیەکی کۆمەڵایەتی و سیاسی وە ڕەنگە پێکدادانی چەکدارانەشی بەدواوە بێت ، کە بۆ خودی جەماوەری کارگەر و چەوساوە خنکێنەرو بەلاڕێدابەرەو لە پێناو سەرکوتی ئەوانە ، وە هەندێیتر ئەوان خۆیان و مونافیسە سیاسییەکانیان بۆ نەبەردە قارەمانییەکانی شەڕی چینایەتی داهوو لە ناوچەکەدا لە لایەن کارگەران و ستەمدیدەکانی کوردستان ئامادە ئەکەن وە خۆیان بەهێز ئەکەن .

سابیر .م
١٠ / ٩ / ٢٠٢٤

کارگەران و چەوساوانی کورد لە نێوان بەرداشی ناسیۆنالیزم و شۆڤێنیزم و هزری کوردایەتیدا!.. سابیر .م

سەرەتا کوردەکان لە ناوچەیەکدا ژیاون کە ململانێی و کارکردی سیاسەتی کۆڵۆنیالیزمی بەریتانی و ڕوسیا ڕۆڵێکی گەورەیان هەبووە لە چارەنووسی ئەم ناوچانادا.
بەهۆی ئەم زۆرداری سیاسەتی کۆڵۆنیالیزمەوە وە کارکردی دەوڵەتانی ناوچەکە وە شەڕی نێوان ئیمپراتۆریەتی فارس و عوسمانییەکان ، سەرجەم ئەم فاکتەرانە ڕێگریان لە چوونە پێشەوە و گەشەی ئابووری ئەو میللەتانەی کە لەو ناوچانەدا کۆڵۆنیالیزم دەستیان بەسەردا گرتوون ، هەمیشە جوتیارانی هەژارو چەوساوەکانی کورد هێزی جەماوەری و سووتەمەنی سەرەکی ئەو بزووتنەوە سیاسی و چەکداریانە بوون کە لە پێناو پاراستنی بەرژەوەندی چینێک و توێژێکی دیاریکراو لە سەرۆک خێڵ و ئاغاکان و شێخەکانی ئەوکاتە هاتوونەتە ئاراوەو وە بەناوی (سەربەخۆیی کوردستان و کوردان) جەماوەریان گێوجاندووە .

بەڵام ڕەنج و تەقەللاو خوێنی سەدان هەزار گیان بەختكردووی فریودراو بە (وەهمی شۆڕش و ئاخێزی كوردایەتی) چەتە گیرفانی چین و توێژی بۆرژوا پەرستەكان و زەرداران و ئاغاو دەرەبەگ و شێخ و مەلاو چینە باڵادەستەكانی كوردو حیزبە خێڵەكیەكانیان، وە نەوە دەدەنگەكانیان .
ئەم چینە كۆمەڵایەتیەی كارگەران و چەوساوانی كوردیش تا ئێستاش نەبەتە خاوەنی بزووتنەوەیەكی سیاسی و جەماوەری سەربەخۆی خۆی و هێشتا گیرۆدەی هزری دواكەوتوانەی كوردایەتی و ڕەعیەت و خێڵە و سوننەتی دواكەوتوانەی فەرهەنگ و ئەدەبی دەرەبەگانەی جنێوفرۆشی لە حیوارو گوفتوگەدا و كوڕنوشبردنی كۆمەڵایەتیانەی ئەسڵ و نەسەبی خزمایەتی خێڵەی دەشتیەكان .
وە هەمیشە چینە باڵادەستەكانی ئێستای كورد بە ناوی دیمۆكراسی و سۆسیال دیمۆكراسی و چەپەكی بۆرژوازیانە وە پاشكەو ڕیفۆرمیستیە جۆربەجۆرەكانیان خەباتی ئەم چینەیان كردووە بە قوربانی ستراتیجیەت و ئامانجی قەومیانەو هزری كوردایەتی حیزبە خێڵەكی و چەكدارەكانی خۆیان ، وە بەردەوام جەماوەریان هانداوەو و هەڵخەڵاندووە كە لە ژێر چەتری ئەم بزووتنەوە نەتەوایەتیە و پۆپۆلیستیە كۆنەپەرستانەدا بمێننەوەو لە خەبات و تێكۆشانی سەربەخۆی چینایەتی خۆیان دوور ڕابگرن .
تا جیهانی سەرمایەداری و بەرژەوەندی چینایەتی بمێنێ و تا بەرژەوەندی ئیمپریالیستەكانی جیهان لەم ناوچانەدا بەو جۆرە بچێتە پێشەوە ، وە كۆلۆنیالیزمی كۆنی خۆیان بە بەرگێكی تازەی لیبڕالیزمانەوە درێژە پێبدەن ، بەردەوام خێڵەكان و گروپ و دەستەی داڕزیوو بۆگەنی ووردە بۆرژوا قانگدراو بە هزری كوردایەتی بۆرژوازیانە ، هەڵئەتۆقن و جارێك بەناوی سەربەخۆیی كوردستانەوە ، جارێك بەناوی ئاخێزی كوردانەوە ، جارێك بەناوی گەڕانەوەی ئایدیتێنتی كوردو ، .....هتد ، كە دوورو نزیك بوونەتە پاشكەی فەرهەنگەكی ئیمپریالیستانەی جیهانی و وە لەوانە سۆسیال دیمۆكراتە جەلادەكانی پرۆلیتاریای جیهان و ئەوروپا ، ئیتر چ دژ بە میتۆدی خەباتكارانەی ماركسیستی بێت لە ناوچەكەدا ، یان دژ بە خودی بەرژەوەندی ملیۆنەها كارگەرو چەوساوەی كورد بێت ، لە ڕێگەی سووكایەتی و گاڵتەجاڕی بە خەباتی چینایەتی و نێونەتەوەیی پرۆلیتاریا لە ناوچەكەو جیهان .

هەربۆیە وڵاتە ئیمپریالیستە زلهێزەكان و وڵاتانی ناوچەكەش بەردەوام بە شێوەن گەشەپێدان و كۆمەكی مادی و مەعنەوی و بەردەوامبوونی خەباتێكی بۆرژوا ناسیۆنالیستانەی چەكداری ، یان

فیکری ناسیۆنالیستی بوون لە ناوچەکەدا ، لە پەناو ڕێگەگرتن و بەربەست دروستکردن لەبەردەم هاتنە ئاراوەی بزووتنەوەیەکی چینایەتی سەربەخۆی چەوساوەکانی کوردستان ، کە هێزی بالفعل و بنەڕەتی گەورەن بۆ هەر گۆڕانکارییەکی ڕادیکاڵانە لە ناوچەکەدا بە قازانجی لابردنی ئەم هەڵاواردنە قەومی و نەتەوەییەی کە لەم دەڤەرانەدا هەیەو ، وە دواتر دژایەتی و بەرهەڵستی هەر سیاسەتێکی شۆڤێنیستانەو فاشیستیانەی دەوڵەتانی ناوچەکە وە حیزب و هێزە سیاسییەکانیان.

سابیر .م

٦/ ٨ / ٢٠٢٤

هەرێمی کوردستان بازاڕێکی گەورەی سەرمایەی جیهانی ، و خراپی ژیان و گوزەرانی خەڵکی چەوساوە!.. سابیر . م

مەسەلەی دواکەوتن و نەدانی مووچەو پاشەکەوتکردنی مووچە ، بۆتە تارماییەکی ڕەش بەسەر سەری چینە هەژارو کەمدەرامەتەکانی خەڵکی کوردستان لەو ناوچەیە . ئەم سەبەری تاغوتەی کە بەسەر سەری خەڵکی چەوساوەوە دانراوە، گەلێک هۆی ئابووری، سیاسی ، وە ئەمنی ، وە هەروەها ستراتیجی گەمژاندنی خەڵک و دوورخستنەوەیان لە خەباتی چینایەتی بنەڕەتی هەیە ، کە ڕەنگە لەم کورتە باسەدا مۆڵەتی ئەوەمان نەبێت بچینە سەر ووردەکارییەکانی ئەم هەلوومەرجە وە ئەم سیاسەتە دیاریکراوە.

بەڵام وەک سەرنجێکی سەرپێی ئەوەمان بۆ دەرئەکەوێت ، کە :

یەکەم ؛ سیاسەتی پێکهێنانی حکومەتێکی تائیفی و قەومی و مەزهەبی لە عێراق ، خۆی لە خۆیدا ستراتیژیەتێکی گەورەی ئیمریالیزمی ئەمریکاو سەرمایەداری جیهانی لە پشتەوە بووەو تا ئێستاشی لەسەر

بەت.
دووەم ؛ دانانی ئەم جۆرە حوکومەتە تائیفیە ، بەمانای پێدانی مافی ڕەوای خەڵکی کوردستان نیە، کە بتوانێت سەربەخۆیانە ئیدارەی خۆی بدات.
سێیەم ؛ لە ڕواڵەتدا وەک گەمەیەک یان پلانێکی سیاسی نێوان دەسەڵاتدارێتی هەرێم و بەغدا بێتە بەرچاو ، بەڵام لە بنەڕەتدا خودی تەواوی دەسەڵاتدارانی بەکرێگیراوی کوردو عەرەب و تورکومان و ە ئەوانی تریش ، هەر هەموویان هاوپەیمان و شەریکی یەکترن لە دابەشکردنی دەسەڵاتی سیاسی و داهاتی ئابووری عێراق وە کوردستانیش ، وە بە ئەنجامدانی ئەو سیاسەتە مەرکەزیانەی خۆیان وەک لەسەرەوە ئاماژەمان پێکرد ، جۆرێک لە ناتەبایی و ناکۆکی ڕووکەشیانە و سەرلێشێواوی و تەپوتۆز و کوێرکردنی جەماوەر پیادە ئەکەن ، وە وای نیشان ئەدەن کە بەرژەوەندی نێوان دەسەڵاتدارانی هەرێم و دەسەڵاتی بەغدا، دوو شتی جیاوازو ناکۆکن بە یەکتر .
چوارەم ، لای هەمووان ئاشکرایە کە خودی حیزبە چەکدارەکانی کورد پشتیوانی سەرەکی ئەمریکیەکان بوون، بە پلەی یەکەم ، وە دواتریش حیزبە شیعەکانی بەرەی موقاوەمەت ، بەکرێگیراوی ڕاستەوخۆ بوون لە جەنگی ئیمپریالیستانەی ئەمریکاو ڕۆژئاوا دژ بە عێراق و کوردستان ، وە تا ئێستاش ئەوان سەرخەتی تەواوی ئەو سیاسەتەی ئەمریکاو دەستوورەک کە بە عێراق و حوکومەتی مەرکەزی داناوە لە بەغا ئەبەن بەڕێوە .
پێنجەم ؛ خودی کەمەکی ئەمریکیەکان وە ئیمپریالیزمی جیهانی کە ناوچەی هەرێمی کوردستان بکەن بە نموونەیەکی دەسەڵاتدارێتی بەناو دیمۆکراسیانەی ڕۆژئاوا لە ناوچەکە، وە بیگەڕێنن بە ناوچەیەکی ستراتیژی و بنکەیەکی موخابەراتی و چەقی ئاڵوگۆڕی سەرمایە لە ناوچەکەدا ، وە لە ڕووی پێشکەوتنی ئینفراستوکتوریەوە واتە گەشەی میعماری و دروستکردنی ناوەندە ڕەفاهیەکان بە خودی سەرمایەدارانی بیانی و ناوخۆیی ، کراوەتە هۆیەک و ئامرازێکی بەراوردکارانە لە بەرامبەر بە مۆدێلی حوکومڕانیەتی شیعەو ئێران بەتایبەتی لە ناوچەکانی ناوەڕاست و خوارووی عێراق، واتە ئەم جیاوازی گەشەی میعمارییە ی هەرێم نیازێک و ئامانجێکی ستراتیجی سیاسیانەی ئەمریکای لە پشتەوەیە .

شەشەم ؛ دواخستن و پێنەدانی مووچەو ، گۆڕینی بە کێشەیەکی سەرتاپاگیری ناوچەکە ، لە پێناو زیندووڕاگرتن و گەشەپێدانی بیروبۆچوونی ناسیۆنالیستی و شۆڤێنیستی نەتەوەی کوردو عەرەب و ، وە ڕێگە گرتنە لەهەر هاوخەباتیەکی هاوبەش لە بەرامبەر

خودی تەواوی دەسەڵاتدارانی بۆرژو — کۆمبرادۆری کوردو وعەرەب و نەتەوەکانیتر .
لە لایەک دەسەڵاتدارانی هەرێم لەپێناو گەیشتن بە ئیمتیازاتی زیاتری خۆیان ، وە دەستگرتن بەسەر تەواوی خێرو بێراتی ئەو ناوچەیە ، کە بواری ئەوەیان بە نەماوەتەوە ، مووچەو خەرجی ژیانی خەڵک و خزمەتگوزاریە گشتیەکان پێشکەش بە جەماوەر بکەن ، تاوانی نەدانی مووچە ئەگەڕێننەوە بۆ خودی دەسەڵاتداریەتی مەرکەزی ، ئەم کێشەیەش لە سەر بنەمای ئەو ناکۆکیانە هاتەنەتە ئاراوە ، کە پەیوەندیان بە پشکی بودجەو داهاتی هەرێم لە بودجەی گشتی عێراقدا بەگوێرەی ڕێژەی دیاریکراوی دەستووری عێراق ، لە بەرواردا بە داهاتی نەوت و گازو گومرگی دەروازەکان و داهاتەکانی تری ناو خودی ناوچەکانی هەرێم ، کە ئەچێتە دەستە دەستی دەسەڵاتدارانی هەرێم خۆیانەوە ، کێشەی ململانێکی گەورەی ڕەوتە شۆڤێنیستیەکانی ناو دەسەڵاتی مەرکەزی دروستکردووە ، لە بەرامبەردا دەسەڵاتێکی قەومی کۆنەپەرست و کەمتەرخەم و مشەخۆر دژ بە جەماوەری خەڵکی هەژار و کارگەرە لە هەرێم .

هەروەها هەوڵێکە لەلایەن حوکومەتی بەغداوە ، بۆ ڕاکێشانی ڕاوبۆچوونی خەڵکی کوردستان و هەرێم ، بۆ لایەنگریکردن لە سیاسەتێکی شۆڤێنیستانە دژ بە خودی خەڵکی هەرێم خۆی ، لەبەرامبەر هەر فەسادێکی ئیداری و فینانسیی کەلە هەرێم ئەنجام ئەدرێت لەلایەن سەرانی دەسەڵاتدارانی ئەو ناوچەیە ، وە داهاتی ئەو ناوچەیە ئەچێتە گیرفانی توێژێکی دیاریکراوی چینە داراکانەوە .

لە سەرەنجام کەی تەواوی ئەم هەنگاوانەو ئەم سیاسەتە ئیمپریالیستیانەو گەشەو دەستگیرەیی ئەحزابی قەومی حاکم لە هەرێم و مەزهەبی و تائیفی لە بەغدا ، ئامانجە سەرکیەکەی ئەوەیە کە دەسەڵاتداریەتی ئەمریکاو ئێران بە گوێرەی تای تەرازووی سیاسەتە نەودەوڵەتیەکان لە ناوچەکە بپارێزن و درێژە بەم جۆرە مەدەلە لە حوکمظانیەتێکی تائیفی و مەزهەبی و فیدڕاڵیەتێکی ڕوکشانە ، بدەن لە عێراق و هەرێم ، ئەمە لە لایەک ، لەلایەکی ترەوە بتوانن ڕێگری بکەن لە گەشەی هێزو بیری سۆسیالیستی و ڕادیکاڵانە بدەن لە کۆمەڵگادا ، وە خودی جەماوەری کارگەرو چەوساوەکان دوور ڕابگرن وە سەریان نەپەرژێتە سەر ئەوەی کە خەباتی هاوبەشانەی خۆیان دژ بە سەرجەم سەرمایەدارانی کوردو عەرەب ڕێکبخەن ، وە کۆمەڵگا تاسەر لەم سەرگەردانیەتە بهێڵنەوە.

سابیر . م

٢٤ / ٨ / ٢٠٢٤

دارایی عێراق داوای لیستی مووچەی مانگی 8ی هەرێم دەکات – خەڵک میدیا

ڕۆڵی فاکتەری مادی لە پەیوەندیە کۆمەڵایەتیەکاندا!.. سابیر م

بە تێگەیشتن لە گۆڕانکاری پەیوەندیە کۆمەڵایەتیەکانی مرۆڤ، لەهەموو بوارەکانی ژیاندا، پێویستە بگەڕێینەوە بۆ ئەو بنەما ئابوریانەی کە ژیانی مرۆڤەکان و کۆمەڵگای پێوە بەستراوەتەوە.
چونکە پێ بە پێی گەشەی هێیەکانی بەرهەمهێنان، پەیوەندیە ئابووری و کۆمەڵایەتیەکانیش گۆڕانکاریان بەسەردا دێت.
وە بەم شێوەیە شانبەشانی ئەم هەلومەرجە تەواوی فاکتەرە سەرەکیەکانی یاخود کارگردە لاوەکی و بنەڕەتیەکانی ژیانی کۆمەڵایەتی مرۆڤەکان ئەگۆڕدرێن.
تێڕوانینی میتافیزیکی و ئاینیانەی لە چەشنی ئەوەی کە مرۆڤ تەنها بە (ڕوح) یان هەست و سۆز ئەژی، تێڕوانینێکی تاک لایەنەو دوورە لە بنەمای زانستی وە تەنانەت واقیعی ژیانی خودی مرۆڤەکان.
چونکە ئەگەر گریمان ئەم تێڕوانینە ڕاست بێت، ئەی کەواتە ڕۆڵی هێزەکان وە هێیەکانی بەرهەمهێنان لە کۆمەڵگای سەرمایەداریدا چیە لەسەر ژیانی مرۆڤەکان؟
لەکاتێکدا کە ساویلکەترین و نەخوێندەوارترین مرۆڤی سەر ئەم زەمینە ئەوە ئەزانێت، کە کۆمەڵگا دابەشبووە بەسەر دوو چیندا، چینێک هایلایف ئەژی وە چینێکیش تەنها لەسەر ڕەنجی شانی خۆی نەبێت و ئەگەر کارنەکات ناتوانێ بژی.
ئەوەی شایانی باسە جار بەجار لەگەڵ پەیدابوون و گەشەی سەرمایەداری و جیهانی نیۆلێبڕالیزم و هەڵپەی خەڵک بۆ کەڵەکەی سەرمایەو وە ڕاکردنیان بەشوێن جیهانی دیگیتاڵیزم و زانستی ڕۆ بۆت

، تەواوی پەیوەندییەکانی مرۆڤ و هەست و نەستی ڕاستەقینەیانی لەباربردووە و ئەیانمرێنێت ، هەروەها زیادبوونی ڕێژەی نامۆبوون و هەڵسوکەوتکردن لەگەڵ جیهانێکی ئیفترازی (نا واقیعی) وە ڕیاکاری و وە گوێنەدان بە کەسایەتی وە حەیسییەتی دروستی مرۆڤانەی خۆیان ، وە خۆچەماندنەوەو وە تەممەلوقیان بە ئەو کەسایەتی و هەزانەی کە بەرژەوەندیەک و دەستکەوتێکی مادیان لێوەرئەگرن ، واتە تەواوی هەڵسوکەوت و هەڵوێست و سۆزو عاتیفەو خۆشەویستی مرۆڤەکان بەگوێرەی قازانج و بەرژەوەندیە مادیەکانی خۆیان ، ئەباتە پێشەوەو هەرچی چەنێک بێت لەگەڵ نیازەکانی خۆیدا ئەیانگونجێنێت.
هەربۆیە لە لێکدانەوەیەکی زانستیانەی بلیخانۆفدا لە کتێبی (ڕۆڵی فاکتەری ئابووری لە مێژوودا) ، باس لە ڕۆڵی ئەم فاکتەرە ئابوورییە ئەکات لە کۆمەڵگای چینایەتیدا ، بەتایبەت لە ئێستای گڵۆبالیزەبوونی سەرمایەدا ، باس لەوە ئەکات کە چۆن فاکتەری مادی کارکردی خۆی لەسەر هەست و نەست و مەشاعیری کەسەکان داناوە.
لەوەدا بلێخانۆفی بلیمەتانە بەراوردێک لە نێوان دوو دایکدا ئەکات ، لەناو ئەم کۆمەڵگای چینایەتی و سەرمایەداریەدا ؛
سەرەتا باس لە جۆری لاواندنەوەو شین و گریان وا وەیلای بێوە ژنێکی بەتەمەن و هەژار ئەکات لە گوندێکدا ، کاتێک کە لەسەر تەرمی کوڕە تاقانەکەیدا شین و واوەیلا ئەکات ، وە چۆن وە بە چ جۆرێک شین و واوەیلاکەی بەدەم گریانەوە بە سەر تەرمی کوڕەکەیدا هەڵئەدات ، کە بەم شێوەیە ئەلاڵێتەوەو گوزارش لە خەمی ژیانی خۆی ئەکات کە ئیتر چی بەسەر دێت دوای مردنی کوڕەکەی ؟

(” بەدەم گریانەوە ئەپرسێت ، کە کێ ئەتوانێت چاودێری و خزمەتی من بکات بەم بێکەسیە ؟!
ئیتر ئەو کاتە بە خەم هەر ئەبم بە ژنە سوالکەرێکی هەژاری بێدەرەتان و هیچیتر !
کە لە سەرمای پایزو زستاندا بە هانامەوە دێت و فریام ئەکەوێت ، وە داری سووتانم بۆ دێنێت وە وردیشیان بکات بۆم ؟
وەکێ ئەچێت بۆ ڕاو شکارو پەیداکردنی بژێوی ژیانم و کەروێشکێکی کێوی بێنێتەوە ؟
ئای کاسیانەڤنای داماو ، تەواو کوڕەکەشت مرد ، وە تفەنگی کوڕەکەشت بە هەڵواسراوی مایەوە، بە خۆی ژەنگ ئەیخوات ! “) (١)
بەڵام ئەگەر بەراووردی شین و گریان و وایلای دەوڵەمەندەکان بکەین، سەیر ئەکەیت فاکتەرە ئابوورییەکان کاریگەری و ڕەنگدانەوەیان هەیە لەسەر ژیان و هەست و نەستی و خۆشەویستی وە خۆشی و ناخۆشی ئەوانیش ، با بزانین ژنە دەوڵەمەندێک چۆن گوزارش لە ماتەمینی و

ناخۆشیەکانی خۆی ئەکات و لەکاتی شین و گریان واوەیلای مردنی مناڵەکەی چۆن ئەلاوێنێتەوە وە ئەڵێ
(” ئەی گیانەکەم ، ئای چەندین ئێوارەو شەوانی خۆش و دڵڕفێن بەسەر بردووە لەگەڵ مناڵەکانمدا و ئەوکاتانەی کە هەموویان بەدەورمەوە لە نزیکی دایکیان لەسەر باوەش و ڕانم پاڵئەکەوتن و لەو کاتانەدا کاتی خەم بە بیرکردنەوە لەکۆڵینەوە لەسەر زمان و ڕۆزمان و مێژووو بەسەر ئەبرد ، وە هەندەکیش لە دەستەکانمان لەولاوە لە سووچی لای زۆپاکەوە بەیەکەوە دەمەتەقێیان بوو !
بەداخەوە
ئەو کاتە ئەو ژیانە خۆشەم بەکەم ئەگرت !
بەڵام ئەوەتا دەستی ستەمی ڕۆژگار کچەکەی لەسەندم !
ئای چ جەرگ سووتانێکە ، خوا سەبووریم بدات !
تەنانەت خۆشیم لە هیچ شتێک نە ئەبینی ئەو ساتە وەختانەی کە ئەمبینی دەی ناخۆشە، تەنانەت پەست و دڵگران و تووشی خەمێکی ئەبووم ، تەنانەت خۆشیم لە هیچ شتێک نەئەبینی ئەو ساتە وەختانەی کە جەم ئەهێشت و ئەچووم بە ئاهەنگە خۆشەکانی هەڵپەڕکێ و سەماکردن ، لەو کاتەدا کە لەناو نیگای چاوەکانیدا خەم و پەژارەم بەدی بکردایە . ” «۲۷») (۲)
ئەم بەراورد کردنەی جۆرج بلێخانەف بە هەست و نەستی ئەو دوو دایکە ، بە واتای ئەوە نایەت کە دەوڵەمەندەکان مناڵەکانیان خۆشتر ئەوێت ، بەڵکە بەو مانایەیە کە هەست و سۆزە هەریەکەیان بەجۆرێک نمایش لە ژیان و گوزەرانی خۆی ئەکات و ڕەنگدانەوەی ووردەکاری بنەمای بژێوی ئەوانە ، هەروەک چۆن لە شیوەنی دایکە هەژارەکەدا ئەبینرێت کە ژیانی وە مانەوەی بەند بووە بە کوڕەکەیەوە ، بەڵام لە شیوەنی دایکە دەوڵەمەندەکەدا ئەوەمان بۆ ئەخاتەڕوو کە وردەکاری ژیان ئەو چەند خۆش بووەو ، مردنی کچەکەی ئەو یادەوەریە خۆشانەی وەبیرئەهێنێتەوە کە لەکاتی خۆیدا وە لە سەروەختی ژیانی کچەکەیدا تیایدا ژیاوە .

هەربۆیە .
کاتێک کە هەریەکێکمان لەوە تێبگات کە سەرچاوەی بەرخورد و ڕەفتاری مرۆڤەکان لە کوێوە سەرچاوە ئەگرێت ، وە لەبەر چ هۆیەک بەو شێوەیە هەڵسوکەوت و ڕەفتار ئەکات ، ئەو کاتە کێشەیەکی گەورەمان لە لێکدانەوەی چۆنیەتی ئەو پەیوەندیە کۆمەڵایەتیانەدا نامێنێت ، وە بگرە نزیکترمان ئەکاتەوە لە بنەماکانی ژیانی مرۆڤەکان و چۆن کۆمەڵگا دابەشبووە بەسەر بە دوو چینی کۆمەڵایەتی ، وە هەنگاوێک نزیکترمان ئەکاتەوە لە کۆتایی هێنان بەم پەیوەندیە

ساختەکاریەکانی کۆمەڵگای سەرمایەداری وە خەبات و تێکۆشانی پێویست بۆ ژێرەو ژوور کردنی کۆمەڵایەتیە چینایەتیە و بەرژەوەندیە ئابووریانەی ئەم جیهانە ، وە بنیاتنانی (جیهانێکی نوێ وە دنیایەکی نوێ) کە هیچ بەرژەوەندیەکی چینایەتی تێدا نەبێت ، .

لە کۆتاییدا چەند ووشەیەک لەسەر بلیخانۆف بڵێم ، ئەویش ئەوەیە ؛ کە بلیخانۆف ڕاستە لە کۆتاییەکانی ژیانی سیاسی خۆیدا چووە بەرەی مەنشەفیکەکان و دژ بە شۆڕشی ئۆکتۆبەر وە درێژەپێدانی وەستایەوە وە ووتی(نە ئەبوو دەستمان بدایەتە چەک)! کە بەم هەڵوێستەشی چووە ناو بەرەی (دژە شۆڕش) ، بەڵام ئەوەمان بیر نەچێتەوە کە خودی بلێخانۆف دامەزرێنەرو گەشەپێدەری ڕەوتی مارکسیزم بووە لە ڕوسیادا و بلیمەتیەکی بێوێنەی نواندووە لە سەرخستن و زیندووڕاگرتنی بیروبۆچوونەکانی مارکس و ئەنگلز ، وە ماموستای خودی لێنینیش بووە ، وە ئەو نووسیانەی تا ئەو کاتە ساتەی کە نەچووبوە ڕیزی بەرەی دژ بە شۆڕشەوە ، وەک هەر یەکێک لە ئوروستۆکراتەکانی تری ڕووسیا ، بە گرنگترین و بەسووترین سەرچاوەکانی ماکسیزم و ماتێڕیالیزمی دیالەکتیک و مێژوو دائەنرێن ، وە زۆر بلیمەتانە ناوەرۆکی ڕاستقینەی بۆچوونەکانی مارکس و ئەنگلزی نەک بۆ ڕوسیا بگرە بۆ گشت پڕۆلیتاریای جیهان شیکردۆتەوەو داکۆکی لێکردووە !

ئوم□□د□وارم هەر تێکۆشەرێکی سیاسی کە سەرقاڵی ڕووخاندنی سەرمایەداری وە تێگەیشتن لە ماتێریالیزمی دیالەکتیک وە میتۆدی شۆڕشگێڕانەی مارکس و ئەنگلز ە ، تەواوی ئەو کتێبە کۆنانەی بلێخانۆف بخوێنێتەوە ، چەندێک کە بۆمان بکرێت ، بەبێ ئاگاداربوون و خوێندنەوەی ئەم لێکدان□و□انەی بلێخانۆف بۆشای□کی گەورەو پایەیەکی سەرەکی مەعریفی و زانستی لەم ناوچانەدا سەبارەت بە تێگەیشتن و شیکردنەوەی باسەکانی خودی مارکس و ئەنگلز و تەنانەت مارکسیزم وەتا ئەو کاتەش وەک بەڵشەفیکێک خەباتی کردووە شانبەشانی لێنین ، ئەم بۆشای□ بەبێ ئەم شیکارە مەعریفیانەی بلێخانۆف پڕ نا بێتەوە .

سابیر م.

٩ / ٨ / ٢٠٢٤

-———

(١) لە کتێبی (ڕۆڵی فاکتۆری ئابووری لە مێژوودا) بلیخانۆف ، ل. ١٦٠-١٦١ ، وەرم گێڕاوەتە سەر کوردی

(٢) هەمان سەرچاوەی پێشوو .ل.١٦١

د□ق□ . (ت□□امان□کـــان) – ” التـــأملات ” : ه□گ□ فیکت□ر] «□٢٧□

فەڕەنسیەکە .
یان ئەتوانن بگەڕێنەوە بۆ وەرگێڕانەکانی نووسینەکانی بلیخانۆف کە کردوومانە : (“هونەر و تێڕوانینی مادیانە بۆ مێژوو “)]

کۆمۆنیزمی بۆرژوایی و میتۆدی مارکس!.. و.سابیر

ڕۆژی ٥ / ٥ / ١٨١٨ ڕۆژی لە دایکبوونی کارڵ مارکسە ، کە خۆی لە خۆیدا لەدایکبوونی میتۆدێکی شۆڕشگێڕانەی خەباتی بەردەوامە دژ بە سەرمایەداری .

مارکس خۆی مردووە وەک لاشە، بەڵام میتۆدی بیرکردنەوەی لەسەر تاسەری جیهاندا هەمیشە زیندووەو ، ڕوو لە بەرزیەو بۆتە تارمایەکی زۆر ترسناک بۆ خودی بۆرژواکان و دەسەڵاتەکانیان لەسەرتاسەری جیهاندا .

یەکێک لەو خاڵە بنەڕەتیانەی کە پەیوەندیان بە میتۆدی مارکسەوە هەیە بە لێکدانەوەو ڕەخنە گرتن لە جیهانی سەرمایەداری و سیستەمی بەرهەمهێنان وە جێگاو ڕێگای کۆمەڵگاکان ، ئەوەیە کە میتۆدی خەباتکارانەی ئەو تەنها وابەستە نیە بە ئاین و دژایەتی ئاینەوە .

جێگاو ڕێگای کۆمەڵگاکان لە پڕۆسەی خەباتی چینایەتیدا ، لەسەر بنەمای کۆمەڵگای سێکۆلاریستی و زانست پەروەرەکان وە کۆمەڵگای ناسێکۆلاریست و ئاینی و ەدژ بە زانست ، دەستنیشان ناکرێن و ناخەمڵێنرێن.

کۆمۆنیزمی مارکس لە پێناو سێکۆلاریزە کردنی کۆمەڵگا نەهاتۆتە ئاراوە، کۆمۆنیزمی مارکس لەبەرامبەر خودی ئاینەکان وە بەرەی دژ بە سێکۆلایزم و دژ بە زانست نەهاتۆتە ئاراوە ، کۆمۆنیزمی مارکس دژ بە بنەما ئابووری و سیاسیانە هاتۆتە ئاراوە، کە بتوانێت ڕەگ و ڕیشەی چەوساندنەوەی چینایەتی و خاوەنداریەتی تایبەتی دەستکۆتا بکات، وە چینە چەوساوەکان و پڕۆلیتاریا لە سیستەمێکی چەوسێنەرانە دەربهێنێت ، کە ئەوانی کردووە بە کۆیلەیەک و کاڵایەک کە کڕین و فرۆشتنیان پێوە ئەکرێت.

کۆمەڵگای سێکۆلار و زانستخواز پێوەر نیە بۆ ئازادی و سەرفرازی چینە چەوساوەکانی کۆمەڵگاو پڕۆلیتاریا ، بەڵکە بە پێچەوانەوە خۆی

لە خۆیدا بەشێکی دانەبڕاوی کۆمەڵگای سەرمایەداریەو ، هەموو زانست و سێکۆلاریزمێک بە قازانجی لەبڕاڵیزمی بۆرژوازی ئەچێتە پێشەوە.
وە تەواوی دەستکەوتە زانستی و عیلمانییەکان وە دیگیتاڵیزم و گەشەی تەکنەلۆژیای مۆدێرن و زیرەکی دەستکرد ..هتد لە ژێر چاودێری و بە گوێرەی بەرژەوەندیەکانی گەشەو کەڵەکەی سەرمایەو بەرژەوەندیە مۆنۆپۆڵیەکانی ئیمپریالیزمی جیهانی دەستنیشان ئەکرێن وئەچنە پێشەوە.
خودی جیهانی ئەمڕۆو دوێنێش هیچ کات لەسەر بنەمای دابەشکاری لە نێوان کۆمەڵگا ئاینی و کۆنەپەرستەکان وە کۆمەڵگای سێکۆلار و زانستخواز و عیلمانییەکان دەستنیشان نەکراوە ، و لێکنەدراونەتەوەو وە لەسەر ئەو بنەمایە شیکاریان بۆ نەکراوە.
بەڵام بابزانی بۆچی کۆمۆنیزمی مارکس وە میتۆدی هزری مارکس لەلایەن کۆمۆنیزمی بۆرژوازی و بۆررژوا چەپەکان تەنها و تەنها لە چوارچێوەی (ئاینداری و دژ بە ئاینبوون) دا لێکدراوەتەوەو شێوێندراوە و ناوەرۆکی شۆڕشگێڕانەی هزرو میتۆدی مارکسیان ، گۆڕیوە بە لایەنگریکردن لە سێکۆکاریزم و زانست و دژایەتی ئاین و وثیۆلۆگی (Theology) ؟
وە ئایا ئەم باسە مانای ئەوە ئەگەیەنێت کە مارکس ڕۆڵی ئاینی بە باش و پۆزەتیڤانە ئەژمارکردووە ؟ بێگومان نەخێر ، لەلای مارکس ئاین ڕۆڵێکی خەفەکەرو سەرکوتگەری ڕوحیەتی شۆڕشگێڕانەی جەماوەر لەبەرامبەر سەرمایەداری وە چینە داراکان ئەگێڕێت ، ڕەنگە یەکێک بێت و بپرسێت ئەی ئەوە نیە کە لە زۆربەی ڕێکخراوە جیهادیە ئاینیەکاندا وەک ئیسلام دژ بە داگیرکەران ئەجەنگن ؟! مەگەر ئەمە شۆڕشگێڕبوون نیە ؟! بێگومان ئەگەر بەدیدگاو هزری کەسێکی ئۆپۆزیسیۆنی بۆرژوازیانە بیربکەینەوە ، وە لەمەودایەکی تەسکی ئۆپۆزیسیۆنی بۆرژوازیەوە بە وەدەستهێنانی ئیمتیازاتی زیاتر ، ئەو کاتە هێزێکی بەرهەڵستکاری بۆرژوازی لەبەرامبەر دەسەڵاتێکی سەرکوتگەر و بۆرژوازیدا ئەم چالاکیانە بە شۆڕشگێڕانە لە قەڵەم ئەدەن یان ئەژمار ئەکرێن .
مارکس ڕۆڵی ئاین لە پڕۆسەی بەرهەمهێنانی سەرمایەداریدا ئەبینێتەوەو ، وەک بەشێک لە سەرخانی بۆرژوازی سەیری ئەکات ، بە گۆڕینی پەیوەندیەکانی بەرهەمهێنان و کۆتاکردنی دەسەڵاتی سیاسی بۆرژوازی لەلایەن(دیکتاتۆریەتی پڕۆلیتاریا) وە زەمینە سازی ئابووری و سیاسی و کۆمەڵایەتی و فەرهەنگی بە گواستنەوەی کۆمەڵگا بەرەو سۆسیالیزم ، خودی ئاینیش زەمینەکانی مانەوەی خۆیان لەدەست ئەدەن .
زۆر جار قسەوباس و نووسینەکان لەسەر خودی شێواندنی هزری

شۆڕشگێڕانەی مارکس کراوە ، هەروەک لێنین و بەڵشەفیەکانیش کردوویانە ، وە بگرە ڕۆڵێکی گەورەیان بینیوە لە زیندوکردنەوەی ئەم میتۆدە شۆڕشگێڕانەیەی مارکس و ئەنگلز.
هەروەها مێژووی خەباتی چینایەتی لە ئەوروپا و جیهانی پێشکەوتو وە سێکۆلاری ، گەیشتەتە ئاقارێک کە جاربەجار کۆمۆنیزمی بۆرژوازیی و بۆرژوا چەپەکان هەنگاوی ژەهراوی زیاتر ئەنێن بۆ شێواندنی ئەم هزرە شۆڕشگێڕانەیە.
یەکێک لەو قوتابخانە میراتی و بەرچاوەکانی ئەمڕۆی جیهانی سۆسیال دیمۆکراسی مۆدێرن و سێکۆلاریزمی ئەوروپا بریتییە لە EUL/ NGL (یەکێتی چەپەکانی ئەوروپا – چەپی سەوزی نۆردی) ، ئەم پێهاتە سیاسی و ڕێکخراوەیەی بۆرژوازی کە بەناوی مارکس و کۆمۆنیزمەوە قسە ئەکات ، ئەرکی سەرەکی مراندنی ئەو میتۆدە شۆڕشگێڕانەیەی مارکسە .
وە ئەوەی شایانی باسە ئەم ڕێکخراوە ئیمپریالیستیەو وە چەندین ڕێکخراوەی تر ، ئەرکی سەرەکیان ئەوەیە کە درێژە بە هەوڵێکی بێهودەی کۆنی خودی بۆرژواکان بدەن بۆ شێواندنی هزرو و میتۆدی مارکس ، هەر لەگەڵ ساتەوەختی هاتنە ئاراوەی ڕەخنە تێکشێنەرەکانی بۆ خودی بنەماکانی ئابووری سیاسی بۆرژوازی.
سێکۆلاریزمی بۆرژوایی و دژ بە تیۆلۆگی و ئاینەکان بەشێوەی جۆراو جۆر خۆیان نمایشکردووە ، وە بەشێکیان وەک بۆرژوا چەپەکان کە خۆیان بە میراتگری مارکس ئەزانن .
لە ئەوروپا و جیهانی پێشکەوتوی سەرمایەداری (سێکۆلاریزم) بووە بە پەرچەمی دژایەتی و ڕەگەزپەرستی ئاینی، وە هەڵاواردنی کەمایەتیە ئاینیەکان . وە سێکۆلاریزم بۆتە هێلانەی هاوبەشی بۆرژوا لیبراڵەکان و بۆرژوا چەپەکان ، بنەماو پێکهاتەی سیاسی ئەو جموجوڵانەی کە بەناوی سێکۆلاریزمەوە لە ژەوروپاو جیهانی سەرمایەداری پیادە ئەکرێت، شایەتحاڵی
لەسەرەتادا ڕۆژنامەی دانیمارکی (یۆڵاندس بوستن) کە پشت بە ئایدیۆلۆژیایەکی لیبراڵانەی خۆپارێزانەیە (کۆنسەرڤاتیڤ) وە سەر بە پارتی پارتی گەلی پارێزگارە ، لە 30/ 9 ی ساڵی 2005 هەڵسا بە بڵاوکردنەوەی وێنە کاریکاتێریەکانی محمد وەک پێغەمبەری موسوڵمانەکان ، دواتر لە 10 ی کانونی دووەمی / 2006
ڕۆژنامەی نەرویجی بی ماگازیننەت وە ڕۆژنامەی ئەڵمانی دی فێڵیت ، کە ئەویش سەر بە ئایدیۆلۆژیایەکی لیبراڵانەی خۆپارێزانەی کۆنسەرڤاتیڤە ، وە ڕۆژنامەی فەڕەنسی فڕانس سۆیر و شارڵی ئەبدۆ کە سەر بە ئایدیۆلۆژیای (بۆرژوا چەپەکانە) لە ساڵی 2006 ، وە گەلێک ڕۆژنامەی تریش وێنەکانیان جارێکیتر بڵاوکردەوە.
میتۆدی کاکردن لەسەر برەودان بە سێکۆلاریزمی بۆرژوازی ، هەوڵێکی

سۆسیال دیمۆکراتیانەی ڕیفۆرمیستانەیە ، بە بنیاتنان و هێنانە ئاراوەی زەمینەکانی یاخود پێشینەکانی گواستنەوەی کۆمەڵگای سەرمایەداری ، بەرەو کۆمەڵگای سۆسیالیستی .

ئەم جۆرە نەخشەسازییە بۆ گۆڕینی کۆمەڵگا ، لەسەر بنەمای دژایەتی ئاینەکان و ئیدۆلۆگی بە شێوەیەکی گشتی هیچ پەیوەندییەکیان بە میتۆدی مارکسەوە نییە، بەڵکە هەوڵێکی ژەهراوییە بۆ گۆڕینی کۆمۆنیزمی مارکس بۆ کۆمۆنیزمێکی بۆرژوازیانە .

هەوڵێک کە بەهوودە تەواوی ستراتیژییەتی ئیمپریالیزمی ئەمریکی و جیهانی و دامودەزگا مەدیایی و موخابەراتەکانیان وە هەمیوود لەسەر ئەوە کەکن ، کە پەیوستە دژایەتی کۆمۆنیزم بکرێت ، دژایەتییەکی فێلبازانەی سۆسیال دیمۆکراتیانە ، دژایەتییەک کە کار لەسەر شێواندن و لە گۆڕانی میتۆدی مارکسە ، وە تەنها مرۆڤایەتیان خستەتە بەردەم چەندین لێکدانەوەی جیاواز لە تێڕوانینی نادروست لەسەر تێگەیشتن لە میتۆدی مارکس ؛ بەتایبەت لە وڵاتانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست مە* ساد کار لەسەر دوو تەوەرە ئەکات ، یەکەمیان : مارکس مولحیدەو دژایەتی تەواوی ئەو کەسانە یان ئەو کۆمەڵگایانە ئەکات کە باوەڕیان بە ئاینەکان وەک ئیسلام هەیە .

دووەمیان : مارکس جوولەکەیەو دژایەتی هەموو جوولەکەکان ئەکات .

تێکەڵکردنی تێڕوانینی مارکس لەسەر ئاین و ڕۆڵی لە خەباتی چینایەتیدا ، بە مەسەلەی دژایەتیکردنی ئەو جەماوەرەی یان ئەو کۆمەڵگایانەی کە تیایاندا ئاینێکی دیاریکراو زاڵە ، تەواو بدعەیەکی بۆرژوازیانەیە.

هەروەها تێڕوانینێکی کوشندانەی تر بە شێواندنی میتۆدی مارکس ، ئەوەیە کە کۆمەڵگای سەرمایەداری لە ڕێگەی ڕیفۆرم و چاکسازی و ڕێکخراوەکانی کۆمەڵگای مەدەنی یان ڕێکخراوەو سەندیکاو نقابە پیشەییە جیاوازەکانەوە ، یان هەر مۆدێلێکی تری ڕێکخراوەی جەماوەری ، توانای ئەوەیان هەیە کە پێشینە گرنگەکانی گواستنەوە بەرەو کۆمەڵگای سۆسیالیستی فەراهەم بکەن .

ئێدوارد بێرنشتاین و کارل کاوتسکی سەر قافڵەی ئەم جۆرە لە تێڕوانینە ژەهراویانە بوون ، بە شێواندنی میتۆدی مارکس ، وە بۆرژوا چەپەکان و سەوزەکان و یەکییەتییەکانیان زادەی ئەم جۆرە میتۆدە بۆرژوازییەی سۆسیال دیمۆکراسییەن ، کە خۆی لە خۆیدا بۆتە سەرخانێکی فیکری پەیوست بە وڵاتانێکی ئیمپریالسیت ، کە توانیان دەوڵەتی خۆشگوزەرانی و ڕەفاه دروستبکەن ، لەسەر بنەمای کەڵەکەی سەرمایەیەک کە لە وڵاتانی هەژارو ناوچەکانی تری جیهانەوە ، لە ڕێگەی داگیرکاری و شەڕو چەوساندنەوەو دەستگرتن بەسەر سەرچاوە گرنگە سروشتییەکانی کەرەسەی خاوو نەوت و سووتەمەنی و گازو هەروەها

دەستگرتن بەسەر شوێنە ستراتیجیەکانی بازرگانی وە ئەمنی و ئابووری جیهانی .
بۆرژوازی جیهانی و ئەمریکا ، دامودەزگا موخابەراتی و مەدیاکانیان وە ڕۆژنامەو گۆڤارەکانیان وە سیستەمی پەروەردەو فێرکردن و …هتد لە سەر ئەم سێ تەوەرە سەرەکیە کاری بەردەوامی خۆیان درێژە پێئەدەن ، وە وەک ئەرکێکی سەرەکی خۆیان لە ناوچەکانی بەناو ڕۆژهەڵاتی ناوین و جیهان لە ئەستۆ گرتووە .
یەکێک لەم بلۆکە ڕیفۆرمیستیە باوانەی کە توانیان میتۆدی مارکس بشێوێنن ، وە ببن بە لایەنگری ئاینەکان و لە مەراسیم و بۆنەکانیاندا بەشداری ئەکەن وە کاری هاوبەش لەگەڵ خودی بۆرژوا تائیفی و قەومیەکان و مەزهەبیەکان ئەکەن ، سەرهەڵدانی ستالینیزم وەک ڕیفۆرمیزمێکی چەپی شەعبەوی و میللی لەسەر ئاستی جیهان و ناوچەکە ، کە لە حیزبە بەناو شیوعیە تەقلیدیەکانی وەک ح. ش.ع دا بەرجەستە بۆتەوە.
هەروەها ڕەوتێکی تری سەسیال دیمۆکراتیانەش کە میتۆدی خەباتکارانەی مارکسیان شێواندووە ،وە لەو ناوچانەدا سەریان هەڵدا وە برەویان پەیدا بەدوای شۆڕشی ئێران ١٩٧٩ ، ڕەوتی (کۆمۆنیزمی کرێکاریە) ، کە خۆی لە خۆیدا جۆرێکە لە پێکهاتەی فیکری لیبراڵیزمی ئەوروپایی و میتۆدی بۆرژوا چەپەکانی ئەوروپا کە کار بە بە سەکۆلاریزەکردنی کۆمەڵگای ناوچەکەو و دژایەتی کۆمەڵگا ئاینیەکانیان ئەکەن .
تا سەرمایەداری و چەوساندنەوەی چینایەتی شەڕو هەڵاواردن و بێمافی و سووکایەتی بە کەمایەتیە کۆمەڵایەتیەکان و هەڵاواردن لە نێوان میللەتان و ئاینەکان …هتد مابێت ، مارکسیش هەر زیندووە ، وە میتۆدی شۆڕشگێڕانەی مارکس زۆر لەوە بەهێزترە کە بۆرژوا چەپەکان بتوانن بیشێوێنن .

و.سابیر
٢٠٢٤ / ٥ /٧

جەژنە قەومی و ئاینیەکان و □□□یان لە خەفەکردنی خەباتی چینایەتی !.. سابیر . م

بەگوێرەی لێکدانەوەی پێشهاتە جیهانیەکان، چارەنووسی ڕۆژهەڵاتی ناوێن، بەستراوەتەوە بە ڕکابەری زلهـێزە جیهانیەکانیەوە ، هەربۆیە دژایەتی ڕادیکاڵیزمی ناو کۆمەڵگا ، وە گەشەی بۆچوونە قەومی و ناسیۆنالیستی و ئاینی و مەزهەبیەکان و هەرچی خورافاتی سەدەکانی ناوەڕاست ، هەروەها دروستکردنی فەوزاو شەڕی ناوچەیی و لۆکاڵێ وجیهانی لە ناوچەکەدا ، وە ئاسانکاری بۆ دروستکردنی دەیەها باندو ڕێکخراوی تیرۆریستی و مەزهەبی و خێڵەکی و سەلەفی و …هتد ، وە زیندووکردنەوەی ئاینە بەسەرچوەکانی مێژووی کۆنی ناوچەکە ، و ە سەرگەرمکردن و هاندانی جەماوەر لە ڕێگەی مێدیا خۆماڵیەکان و دەسەڵاتدارە بەڕێوەبەرەکانیانەوە ، کە جەژنە قەومی و ئاینیەکان بکەن بە بناغەی کەسایەتی وئایدیتێنتی تاکی ب□ تاکی جەماوەر لەو ناوچانەدا ، تا بتوانن لەم ڕێگەیەوە خەباتی چینایەتی دژ بە دەسەڵاتدارانی بەکرێگیراوو نمایەندە ناوخۆییەکانیان لەو ناوچەیەدا ئیفلیج بکەن وە دژایەتی بکەن تا ئاستی سەرکوتکردنیشی .

ئەمانەش بریتین لە یەکێک لە ئامانجە سەرەکیەکانی ستراتیژیەتی سیاسەتی دەرەوەی ئەمریکا لە دوای شەڕی ساردی جیهانی دووەمەوە ، وە لەم پێناوەشدا هەوڵ ئەدەن کە هەژموونی ئێران بەهێزترو بەهێزتر بکرێت ، وەک ئەلگۆیەکی کارا بۆ دژایەتی کۆمۆنیزم و ڕادیکاڵیزم لە سەراپای ناوچەکەدا، لە پێناو مانەوەی دەسەڵاتدریەتی وە هەژموونی ئابووری و سیاسی خۆیان لەو ناوچە ستراتیژیەو بگرە تەواوی جیهانیش .

هەربۆیە کارکردن لەسەر دنە دان و گەشە پێدانی هەموو هزرو بۆچوونێکی میللی و تایەفەگەری و عەشیرەتی و ، وە ڕاگرتنی جەماوەر لە فەلەک و بازنەی بۆ نموونە
(کوردایەتی) وە (عروبە) و ..هتد ، وە شەڕە مەزهەبی و ە کڵانیەکان و گۆڕینی ئاینی ب□سەرچاوەو بنەمای یاسا مەدەنیەکان لەو وڵا تانەدا بوونەتە سەرخەتی سیاسەتەکانی ئەوان .

هەروەک ووتمان مەبەست لەم ستراتیژیەتە دژایەتی ڕادیکاڵیزم و خەباتی چینایەتیە وە ڕێگە گرتنە لەسەر هەڵدانی میتۆدو هزری خەباتی چینایەتی لەو وڵاتانەدا ، هەربۆیە سەیر ئەکەیت ، کە

سوودورگرتن لە بەندو جەژنە نەتەوەییانەیان ئاینیانە ، بەتە کاری سەرەکی حیزبە دەسەڵاتدارەکان و مەدیاکانیان ، تا بتوانن زۆرترین جەماوەر هەڵخڕێنن بۆ بەشداریکردن لەم بۆنانەداو ، وە خۆڵ بکەنە چاویان ، وە هەوڵدان بە گۆڕانی ئەم جەژنانە لە گەڵ خودی چەوسێنەرانی ناوخۆیی خۆیان و ئاشتی و تەبایی چینایەتی لەناو خەڵکی ئەم ووڵاتانەدا ڕابگرن ، بە قازانجی مانەوەی دەسەڵاتداریەتی خۆیان .

هەموو تاک و کەسێک و تەنانەت گەلێکیش مافی خۆیەتی کە چۆن نمایش و گوزارش لە خۆشی و بۆنە کەسایەتی و قەومی و ئاینیەکانی خۆیان ئەکەن ، باسەکە پەیوەندی بە ڕێگەگرتن لەم ئازادیە نیە !

باسەکە پەیوەندی بە کارەکی سیستماتیکی سیاسی داڕێژراوە ، پەیوەندی بە هەوڵدانەکەوە هەیە کە ئاڕاستەی بردنە پێشەوەی ئەم ئاهەنگانە بە قازانجی خۆیان بەرنە پێشەوە ، وە کار لەسەر گەوجاندنی جەماوەر و خۆڵکردنە چاویان و ئاهو ناڵە و برسیەتی و بێمووچەیی و نەداری وە نەبوونی خزمەتگوزاریەکان وە ئازادیە سیاسیەکانی ئەوان لە بیر بەرنەوە ، وە نەچنە سەر فەلەک وە تەوەرەی هزری خەباتی چینایەتی ، وە هەمیشە ئەوان وک دیلی دەستی ناسیۆنالیزم و مەزهەب و قەومچیەتی و خێڵگەرایی و ..هتد بەردەوامی بهێڵنەوە .

هاتنی بەهارو وەک وەرزێکی نوێی بووژاندنەوەی سروشت و ژیانی نوێی ساڵ

(نەو رۆز) ، هەر لەکۆنەوە گەلانی ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوین وە لەوانەش کوردەکان بەو بۆنەیەوە خۆشی و ئاهەنگی خۆیان گێڕاوە .

کۆمەڵگای چینایەتی ئێستاو قەڵشتی قووڵی دابەشبوونی کۆمەڵگای کوردیش بەسەر دوو چینی بەرچاو ، خۆی لە خۆیدا ئاڵوگۆڕی بەسەر چەندایەتی و چۆنایەتی گێڕانی ئەم ئاهەنگ و بۆنانەشدا هێناوە ، بەڵام هەمیشە دەسەڵاتداران و حیزبە قەومیە کۆنەپەرستەکانیان لەهەوڵی ئەوەدان کە تەبایی گەل و ڕاگرتنی ئارامی چینایەتی و هەوڵدان بۆ خەفەکردنی ناڕەزایەتیەکانیان لە شوێنێکدا ڕابگرن ، وە هەمیشە لەهەوڵی ئەوەدان کە ژیانی کۆن و نوێی ئەم میللەتە لە یەک بدەن وە ئاڵای کوردستان بکەن بە سومبوڵی تاک بە تاکی کۆمەڵگا لە ژێر سایەی دەسەڵاتداریەتی خۆیاندا .

ئەم هەلومەرجە ئابووری و سیاسی و کۆمەڵایەتیە نوێیەی دەسەڵاتداریەتی چینە باڵاکانی کوردو حیزبە چەکدارەکانیان ، ئەرکێکی نوێی تازەی هێناوەتە ئاراوە بۆ یادکردنەوەی ئەم بۆنە مێژوویە ، ئەرکێک کە پێویست بە خەباتێکی نوێ ئەکات لەگەڵ هاتنی ئەم ڕۆژە نوێەدا، نەک خولانەوەو قەتیسمان لە ناو هەمان ئەدەب و کولتووری سەدەکانی ناوەڕاستدا لەوابەست بە ئاهەنگگێڕانی ئەم ڕۆژە

، فریودانی جەماوەر بە گێڕانی ئەم ئاهەنگانە وە کردنە بەری پۆشاکی کوردی وە میللی ناتوانێت ڕێگە چارەی ڕزگاربوونی ئەم جەماوەرە بەرینەی چەوساوەکانی کوردستان بێت ، لە جەورو ستەمی سەرمایەداری و ە تەنانەت لە هەڵاواردنی نەتەوەییش لە بەرامبەر میللەتانی تری ناوچەکە .

تەنها ڕێگە چارەیەک بە گێڕانەوەی شکۆی خۆشی و کەسایەتی و ە نەتەوەیی چەوساوەکانی کوردستان ، هەوڵدانە بە بەڕێخستنی بزاڤێکی شۆڕشگێڕانەی مارکسیستی دوور لە ناسیۆنالیزم و مەزهەب و خورافات و دەمارگیری نەتەوەیی، بە ئیلهام وەرگرتن لە خەباتێکی سەرتاسەری گەورەتردا کە پەیوستە لەو ناوچانەدا بێتە ئاراوە.

لەم نێوەدا باڵی چەپی بۆرژوازی لە جیهاندا واتە چەپێکی ناسراو کە هەمیشە مارکسیزمی کردووە بە قوربانی بەرژوەندیە بەرتەسکەکانی خۆی ، وە لە پەرلەمانی ووڵاتانی ئیمپریالیستدا هاوبەشی حاکمیەت و دەسەڵاتداریەتی ئەوانن ، وە بەجگە لەمەش ئەوانەش کە هێشتا بە کردەوە نەبوونەتە هاوبەشی حاکمیەتی دەسەڵاتدران ، بەهەمان میتۆدو هزری ڕیفۆرمستانەو چاکسازیانەی بۆرژوازیانەی ئەواندا تێپەڕ ئەبن و پیادەی هەمان هزرو میتۆدی فیکری و سیاسی ئەوان ئەکەن.

هەرئێستا چەپە ڕیفۆرمیستەکانی ئەوروپا و ئەمریکاو جیهان لەلایەک پیرۆزبایی هاتنی مانگی ڕەمەزان و جەژنە ئاینیەکان وە قەومیەکان لە جەماوەر ئەکەن ، بەڵام لە لایەکی ترەوە سیاسەتی ڕەگەزپەرستی و جیاکردنەوەی کەمە نەتەوایەتیەکان بە شێوەی جۆراو جۆر گرتۆتە بەر ، وە چەوساندنەوەیەکی نەرم و نیانەو هەڵاواردن بەرامبەر بە تەواوی ڕەگەزە جۆرە بە جۆرەکان پیادە ئەکەن .

هەربۆیە ئەبینین کە ئەوانیش نەک هەر بونەتە بەشێک لەم جەماوەرە کاڵفامکراوە ، بەڵکە ئەوان وەک توێژێکی بەناو ڕادیکاڵ کار لەسەر جێکەوتن و هێشتنەوەی زنجیرەکانی کۆت و بەندی جەماوەر ئەکەن ، وە ئیحساساتی قەومی و بگرە مەزهەبیانەی خۆیان لەم بۆنەو جەژنانەدا نیشانی جەماوەر ئەدەن ، کە هێندەی تر جەماوەر لە فەلەک وە تەوەرەی خەباتی چینایەتی دوور ئەخەنەوە .

ئەم قەیرانی ئابووری و سیاسی و ناشۆڕشگێڕانەیەی کە ئێستا لەسەر ئاستی جیهاندا تیایدا ئەژین ، بەهۆی زاڵبوونی قۆناغی لیبڕاڵیزمی نوێ وە شەڕێکی کاولکەری تا ڕادەیەک جیهانی ، بێگومان لە دوا ئەنجامدا ، ڕێچکەیەک و دەرچەیەک بە ڕزگاربوون لەم چەوساندنەوەی سەرمایەداریە هەر ئەبێت بێتە ئاراوە ، وە خاڵی بنەڕەتی ترسی سەرەکی ووڵاتە زلهێزەکانی جیهان خودی ووڵاتە ئوروستوکراتیەکانی خۆیان نیە ، بەڵکە ووڵاتە هەژارەکان و دواکەوتوەکانن ، کە لە دۆخی هەڵچوون و خرۆشانەکی جەماوەری شۆڕشگێڕانەدا ئەژین ، هەربۆیە

ئەو ستراتیژیەتە دوژمنکارانەی بڵاوکردنەوەی خورافاتی ئاینی و ڕەگەزپەرستی قەومی تێیاندا گەشە پێئەدەن ، بە بەلاڕێدا بردنی ئەم ناڕەزاییەتیە جەماوەری و سیاسیانە .
سابیر . م
٢١ . ٣ . ٢٠٢٤

سەنگەر گرتن لە بەرامبەر مارکسیزم دا بە بیانوی دژایەتی چەپ!.. و. سابیر

هیگڵ واتەنی «ئەگەر ویستت کارێک ئەنجام بدەیت پەکت لە بیانوو ناکەوێت» ، ئەگەر یەکێکیش بیەوێت دوژمنایەتی پڕۆلیتاریاو مارکسیزم بکات پەکی لە بیانوو ناکەوێت .
با بزانین سەنگەر گرتن لە بەرامبەر شۆڕشی پڕۆلیتاریاو خودی مارکسیزم ، کارێکی هەنووکەییەو تەنها بەستراوەتە بە ئەمڕۆوە ، یان ڕیشەی مێژووی خۆی هەیە ؟
شانبەشانی سەرهەڵدانی خەباتی کریکاری دژ بەسەرمایەداری وە دواتر هاتنە ئاراوەی ڕەخنەکانی کاڕڵ مارکس و ئەنگلس لە خودی بنەماکانی نیزامی سەرمایەداری و چۆنیەتی خەباتکردن لە بەرامبەر ئەم نیزامەداو بەرپەرچدانەوەی زانستیانەیان بە تەواوی ئەو تێڕوانین وبەچوونە خەیاڵیانەی کە سەبارەت بە سۆسیالیزم لەلایەن توێژە ووردە بۆرژوازیەکان و دواتر بۆرژواکانەوە هەبووە.
زۆر لە مێژە بۆرژواکان دەهۆڵی ئەوە ئەکوتن کە مارکسیزم کۆن بووەو بە سەردەم و کاتێکی دیاریکراو نووسراوە و، وە مارکسیزمی سەدەی نەزدەیە و بەکەڵکی سەدەی بیست و یەک نایەت .
زۆر لەمێژە هزرو فیکرو دەستکەوتە زانستیەکانی مارکس و ئەنگلس و لێنین و ترۆتسکیان خستۆتە ناو تاقی کتێبخانەکان و تەنها وەک ئایقۆنێکی جوان و ئەکادیمی سەیریان ئەکرێت ، کە دوورە لە میتۆدی کارکردنی شۆڕشگێڕانەی مارکس .
مێژووی مارکسیزم گەلێک قۆناغی بەخۆوە بینیوە ، لەهەر قۆناغێکدا بۆرژواکان ویستویانە پەڕوباڵی بکەن و بیشێوێنن وە لەگەڵ

بەرژەوەندی دەسەڵاتەکەی خۆیاندا بیگونجێنن، ئەم شێواندنە لەژێر ناوی (چەپ) دا ئەنجامدراوە .

هاتنی لێنین و بەلشەفیکەکان وە لەوانەش ترۆتسکی ، قۆناغێکی نوێی زیندوکردنەوەی ناوەرۆکی میتۆدۆلۆژی شۆڕشگێڕانەی مارکسیان دەستپێکردەوە.

تا ئەم ساتەی ئەستاشمان ئەم مێژووە درێژەی هەیە، مێژوی چەوساندنەوەی چینایەتی و سەرکوتی دەوڵەتەکان و شێواندنی مارکسیزمیش لە گۆڕێدا بەردەوامە، هەروەها تا ئەو ساتەش کە لەکۆمەڵگادا ئەم هەموو بێدادی و چەوساندنەوە و شەڕو کوشتارو قەیرانە ئابوری وە برسێتی و گرانی و ئاوارەیی وەچەوساندنەوەی منداڵان و ژنان و کەمایەتیە جیاوازەکانیش بوونیان هەبێت و بمێنێت ، بەچوونەکان و ڕەخنەکانی مارکس لە نیزامی سەرمایەداری درێژەی ئەبێت وە بەزیندوویی ئەمێنێتەوە ، وە تا ئەم بەربەریەتە بمێنێ ، مارکسیزمیش وەک پەرچەمی شۆڕشگێڕانەی چینە چەوساوەکان هەر ئەمێنێ .

ئەمەیکە لە ناو ناوەندە کۆمۆنیست و ڕادیکاڵەکانی ئەوروپا و گەلێک وڵاتانی پێشکەوتوی تردا ، زاراوەو ناسنامەی (چەپ بوون) ئاشکرابووەو جێی نەفرەتە ، چونکە ئەو پارت و ڕێکخراوانەی کە خۆیان بە (چەپ) ناساندوە ، بریتین لە باڵی چەپی پەرلەمانە ئیمپریالیستیەکان ودەوڵەتەکانیان ، بە پێشگرتن بە خەباتی پڕۆلیتاریا و شێواندنی مارکسیزمە وە دابەزاندنی بۆ ئاستی سۆسیال دیموکراتی بۆرژوازیانە .

لە ڕاستای ئەم مێژووە چەند سەد ساڵەدا گەلێک ڕێکخراوەو دەستەو حیزبی جۆراو جۆر دروستکراون و لە ژێر ناوی (چەپ) بووندا چالاکی خۆیان نواندووەو بردەتە پێشەوە .

بەوانە یەکێتی چەپەکانی ئەوروپا لەگەڵ حیزبە سەوزەکانی (GUL/NGL) ، ئەم ڕێکخراوانە تەنها بە لە خشتەبردن و چەواشەکردنی پڕۆلیتاریای وڵاتانی ئیمپریالیستی ئەوروپایی و جیهانین ، تەنها بە دژایەتیکردنی مارکسیزم و کۆمۆنیستە ڕادیکاڵەکان ، بە کۆمەک ویارمەتی ئابوری و یاسایی و کۆمەڵایەتی خودی بۆرژواکان ئاسانکاری چالاکی و هەڵسوڕانی سیاسیان بۆ ڕەخسێنراوە. ، تا بتوانن داکۆکی لە خودی بنەماکانی سەرمایەداری و (خاوەنداریەتی تایبەتی) و هێشتنەوەی ئەم نیزامە بکەن ، لە ڕێگەی جوانکردن و ڕازاندنەوەی ئەم دەسەڵاتە بە زاراوەو بەچوونی جۆربەجۆری شێواوانەی بنەما سۆسیال دیموکراتیانە وە جار بەجاریش دووبارەکردنەوەی وتەکانی مارکس و ئەنگلس و لێنین و تەنانەت ترۆتسکیش ، هەموو ئەم هەوڵانە تەنها بە لادانە لە شۆڕشی پڕۆلیتاریا و خەڵکردنە چاوی جەماوەر ،

وەدواتر نیشاندانی ئەوەی کە مارکسیزم کۆن بووە وە سوودی بە بردنە پێشەوەی خەباتی ئەستای پرۆلیتاریا نەماوە .

خودی مارکس و ئەنگلس کۆمۆنیستێکی ڕادیکاڵ بوون ، نەک (چەپ) ، چونکە مێژووی زاراوەی «چەپ» ناتوانێت هەڵگری ئایدیاکانی مارکس و ئەنگلس بێت ، وە ئەم مێژووە ئەگەڕێتەوە بۆ سەردەمی شۆڕشی فەڕەنسا لەساڵی ١٧٨٩ ، وە شوێن و جێگەی دانیشتنی ئەندامانی پەرلەمانی ئەو کاتە، لە کاتێکدا کە کۆمەڵگای فەڕەنساو وە تەواوی ئەوروپا بەسەر سێ کوتلەی سیاسی و کۆمەڵایەتی دابەشبوو ،کوتلەی یەکەم پاشاو پیاوانی ئاینی ، کوتلەی دووەم؛ چینی شازادەکان و سەرۆکە دەرەبەگەکان ، کوتلەی سێیەمیش لێبڕاڵەووردە بۆرژوازیەکان و خوێنەوارەکان بوون .

واتە لەڕووی چینایەتیەوە ، کوتلەی پاشاو پیاوانی ئاینی و هەروەها کوتلەی شازادەو سەرۆک دەرەبەگاکان بە گشتی پێکهاتەی کۆمەڵایەتی و ئابووری چینی بۆرژوازیان پێک ئەهێنا.

لەلایەکی ترەوە لێبڕاڵەکان کە نمایەندەیی توێژە خوێنەوارە ڕۆشنبیرەکان و وردە بۆرژوازی و کرێکارانیان ئەکرد ، وە ناڕەزایەتی بەردەوامیان هەبوو لەسەر ئەوەی کە جێگاو ڕێگای کۆمەڵایەتی ئەوان هێندە بە گرنگ لەبەر چاو ناگیرێت ، بە بەراوورد لەگەڵ جێگاو ڕێگای پیاوانی ئاینی و شازادەو دەرەبەگە گەورەکان .

شوێن و جێگای کورسی لێبڕاڵەکان کەتبووە لای دەستە (،چەپی) خودی پاشاوە ، وە هەرچی شازادەو پیاوانی ئاینی بوون کەتبونە لای دەستە ڕاستی کورسی پاشاوە .

پڕۆژەو بەیاننامەی هاری ترۆمان سەرۆکی ئەوسای ئەمریکا لە کاتی جەنگی ساردەو سەری هەڵداوە ، وە هەموو هەوڵ و تەقەلایەکی خۆیان بە دژایەتی (کۆمۆنیزم و مارکسیزم) خستبووە گەڕ ، وە هاوپەیمانی و کۆمەکی ڕاستەوخۆو ناڕاستەوخۆی هەموو هێزو ڕێکخراوە ئاینییەکانیان کردوە ،هەربۆیە مۆسادی ئیسرائیلی بە سەرۆکایەتی و هاوکاری ئەمریکا زۆر لەمێژە پڕۆژەی کۆمەک و سازماندانی هەرهێزێک کە بتوانێت ئەم کارە بکات لە تەواوی ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا خستەتە گەڕ ، وە کۆمەک و پشتیوانی لە تەواوی ئەو حیزبانەی کە بە ناوی (چەپی قەومی)
(وە سۆسیالیزمی قەومی) و عروبە بکەن لە پێناو ئەم ئامانجەدا وە بە سەرلێشێواندنی جەماوەر.

بەم شێوەیە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست کرا بە ناوەندێکی جیهانی بۆ تێکەڵ کردنی بیروبۆچوونی چەپی قۆمی و عروبە لەگەڵ بیروبۆچوونی ئیسلامی و کۆنەپەرستانەی ڕاستڕەوان.

کوردستانیش وەک بەشێک لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست ، مەیدانێکی گرنگ و

شوێنێکی ستراتیجی پڕبایەخ بوو بە ئەمریکاو ئیسرائیلە ، هەربۆیە کارکردی مەسادی ئیسرائیلی و ڕێکخراوەکانی سەر بە ئەمریکا لە قووڵایی مێژووی بزووتنەوە چەکدارییەکانی کوردایەتیدا کاریگەری خۆیان داناوەو ڕیشەیان داکوتاوە.
«کوردایەتی » میتۆدو هزری سیاسی دەرەبەگەکان و سەرمایەدارانی کوردە بە مەسەلەی (مافی چارەی خۆ نووسین) ، بەڵام کۆمۆنیستەکان بە بەدیهێنانی ئەم مافە شان بەشانی بۆرژواکان و کۆمپرادۆرە ملیاردێرەکانی کورد خەبات ناکەن و وەک چەپە ڕیفۆرمیستەکان کە بەشداری ڕیفراندۆمیان کردو لە هەوڵی خۆسازاندن بوون لەگەڵ ئەم حیزبە کوردیانەدا .
«کوردایەتی » وەک یەکێتی نەتەوەیی کورد ، بەمانای بیرتەسکێکی قەومیانەو ڕەگەزپەرستانە دەست لەبەرامبەر نەتەوەکانی تردا ، هەروەها بەمانای دژایەتیکردنی چینە چەوساوەکانی کوردو کارگەرانیانە .
بزووتنەوەی ڕزگاری کارگەران و چەوساوەکانی کورد بە چەوساندنەوەی میللی لەسەر بنەمای (کوردایەتی) قەومیانەی بەرتەسکی(ڕەگەزپەرستانە) ڕاسیستانە دانەمەزراوە ، بەڵکە لەسەر بنەمای شۆڕشێکی بەرینی چەوساوەکان و کارگەرانی کورد ، لەگەڵ چەوساوەکان وکارگەرانی نەتەوەکانی تری دراوسێدا دامەزراوە ، ئەویش بە پێشگرتن بە هەر سووکایەتیەکی میللی و قەومی وە هەڵاواردنێکی ئابووری وسیاسی و فەرهەنگی ، وە تا ئەندازەی ڕەخساندنی فرسەتی جیابوونەوەش ، ئەگەر شایەت ئەو جیابوونەوەیە بە قازانجی چینە چەوساوەکان بێت .
ئەمە بنەمای میتۆدی لەنینە ، بۆ چارەسەری مەسەلەی نەتەوایەتی .
لە ناو کۆمەڵگا دواکەوتووەکاندا هێشتا مەسەلەی (چەپبوون) بە مارکسیست بوون لە قەڵەم ئەدرێت ، وە مێژووی شێوێندراوە شکستی حیزب و ڕێکخراوە چەپە بۆرژواییەکان ، بە مێژووی شکستی مارکس و مارکسیزم دائەنرێت ، وە ژەهری ئەوە ئەڕێژن کە ئەم تیئۆریانەی لەنین و بەلشەفیکەکان لەسەر ئیمپریالیزم و و شۆڕش و ڕێکخراوبوونی کرێکاران وە هەروەها ڕۆڵی پرۆلیتاریا بۆ چارەسەری مەسەلەی میللی باویان نەماوەو کۆن بوون و بە میللەتی کورد و کرێکاران شیاو نین .
هەربۆیە لەمەڕدا بەهۆی دواکەوتوویی چینە داراکان و بۆرژوا کۆمپرادۆرە کوردیەکان وە ساوایی خەباتی چینایەتی لەو ناوچەیەدا وە نەبوونی بنەمای ئابووری پێکهێنانی دەوڵەتی سەربەخۆیی نەتەوەیی کورد و کوردستان ، لەمەڕدا تەنها حیزبە قەومیە کوردیەکانن وەک پارتی ویەکێتی وە لیبراڵیستەکەی گۆڕان وە نەوەی نوێ و حیزبە

ئیسلامیەکان نمایەندەی سەرەکی ئەم ڕەوتە ناسیۆنالیستەن ، وە هەروەها حیزبە (ناسیۆنالە چەپەکانی) ئێران و ڕۆژهەڵات وهاوشانیان لە چەپی پۆپۆلیستی میللی و ڕیفۆرمیستی کرێکاری لەو ناوچەیە ،کە لە هەوڵی خۆسازاندن و خۆ گونجاندان لە نێوان بۆچوونەکی چەپی بۆرژوازیانە و بۆچوونی حیزبە قەومیە کوردیە سەرەکیەکان سەبارەت بە سەربەخۆیی کوردستان .
لە کۆتاییدا ئەوە بڵێین کە ڕەنگە ئەوە ڕاستگۆیانە تر بێت ، کە مەرەق بە ئاشکرا سنورو بنەمای جیاوازیە سیاسیەکانی خۆی لە بەرامبەرچەپی بۆرژوایی مەوجودا دابنێت و بکێشیت ، بە بەراورد لەگەڵ ئەو کەس و تاقم و ڕێکخراوانەی کە کار بۆ درێژەدان و جوانکردنی ئەم نیزامە و دەوڵەتە بۆرژواکانی ئەکەن لە ژێر ناوی (چەپ) بووندا .
بەڵام نە پڕۆلیتاریای شۆڕشگێڕو نە کۆمۆنیستە ڕادیکاڵەکانی چاوپۆشی لەوە ناکەن وە بەدەنگ نابن لە بەرامبەر هەر لێکدانەوەیەکی چەواشەکارانەی لەم چەشنە کە بە بیانوی شکستی چەپی بۆرژوایی هێرش بکەنە سەر مارکس و مارکسیزم و دەهۆڵی کۆن بوونی مارکسیزم بەگوێی خەڵکیدا ئەدەن کە شیاوی ئەم سەدەیە نیە .
وە تا جیاوازی چینایەتی و ململانێی جەماوەری ناڕازی سەرجەم پڕۆلیتاریا بمێنێت ، مارکس و مارکسیزم هەر بە زیندویەتی شۆڕشگێڕانەی خۆی و وەک مەشخەڵەی ڕزگاری بەخشی پڕۆلیتاریا بە شەکاوەیی ئەمێنێتەوە .
وە مێژووی کۆمۆنارەکانی پاریس وە شۆڕشی بەلشەفیکەکان و لێنین باشترین بەڵگەن کە چۆن دەسەڵاتداریەتی بۆرژوازی و باڵە چەپە بۆرژوازیەکانیان لەو کاتانەدا ژێرەوژوورکرد و تێکشکاند .

بژی خەباتی شۆڕشگێڕانەی پڕۆلیتاریا !
بژی مارکسیزم !
بزاڤی مارکسیستی کرێکاران !
و. سابیر
٢١ / ١/ ٢٠٢٤

خەباتی چینایەتی و تیرۆری هاوڕێ بەکر علی!.. سابیر م

سەرەتا ئەوە بڵێین کە دابڕینی کارەساتی تیرۆری هاوڕێی گیان بەختکردوو (بەکر علی) لە سەرجەم هەلومەرجی سیاسی و ئابوری و فەرهەنگی خەباتکارانەی چینایەتی ئەو سەردەمە ، جۆرێکیترە لە تیرۆری هەوڵ و تێکۆشانی خەباتکارانەی (بەکرعەلی) و هاوڕێکانی ، وە جۆرێکیترە لە سەرکوتی بزووتنەوە ناڕەزایەتی و چینایەتیەکانی ناو کۆمەڵگای کوردستان .

ئەو گیان بەختکردووی ”نیشتمان و کوردستان“ نەبوو ، بێگومان ئەو دەستی نووسینی شیعرو هونەری هەبووە، بەڵام ئەمە پێکهاتەی کەسایەتی ئایدتەنتی سیاسی تەواوی ئەو هاوڕێ گیان بەختکردوە نیە.

ئۆپۆرتۆنیزمی بێشەرمانەی ووردەبۆرژوازی و خۆهەڵواسین بە خۆبردنە پێشەوە لەناو کۆمەڵگادا بەسوودوەرگرتن لە تیرۆر و خوێنی گەشی هاوڕێ بەکر عەلی کارێکی نامەردانەو بەتەواوەتی ئابڕوچوانەیە. لە قۆناغێکی مێژوویی کە عێراق و هەرێمی کوردستان دوابەدوای داگیرکردنی عێراق و خرۆشانە جەماوەریەکانی ئەو دەڤەرانە ، بوارێکی سیاسی و کۆمەڵایەتی ئازادانە بە سەرجەم چینە چەوساوەکانی عێراق و کوردستان هاتنە ئاراوە.

ئەوە باسێکیترە کە بۆچی بزووتنەوەی کۆمۆنیستی و کرێکاری نەیتوانی بە ئاراستەیەکی شۆڕشگێڕانەدا بڕوات ، بەڵام چاوپۆشیکردن و خۆگێل کردن لە خەباتێکی چینایەتی ئەو سەردەمە بە هەر کەمو کوڕیەکەوە کارێکی ئۆپۆرتۆنیستانەو بۆرژوازیانەیە.

جێگەو ڕێگەی بەرزی هاوڕێی گیان بەختکردوو لە (شاعیر) بونیدا نیە ، بەڵکە هوڵقوڵاوی بزووتنەوەیەکی بەرچاوو بالفیعلی بێکاران و خەڵکی چەوساوەی کوردستان بوو. لە (یەکێتی بێکاران)دا بە هیممەتی جەسورانەی هاوڕێیانی کۆمۆنیست خەباتێکی سەرسەخت و تاڕادەی گیانبەختکردن پیادەئەکرد دژ بە هەر تیرۆرێکی سیاسی کە بەنیازبوو ئەم ڕێکخراوە جەماوەریە بەرەو متیۆدێکی ناسیۆنالیستانەو بۆرژوازیانە بەرێت.

حیزبە قەومیە کوردی و ئیسالمی و لیبراڵەکان و بەرەی کوردستانی ئەو کاتە زۆر نیگەران و تووڕەبوون لە سەرهەڵدانی خەباتگێڕانەکی جەسووری چینایەتی لەو کاتەدا. ڕێپێوانە نەخشە بەکێشراوەکەی یەکێتی بێکاران لە ١٩/٦ کە نەتوانرا ئەنجام بدرێت ، برووسکەیەکی تاسێنەری چینایەتی بوو دژ بە حاکمان و دەسەڵاتدارانی ئەو

سەردەمەی بۆرژوا -کۆمبڕادۆرەکانی کورد.
هەڵپەکانی توانا دەڵەر و سیاسی و جەماوەری و هونەری و شیعریەکانی بەکر علی لە گەڵ خەباتێکی چینایەتی و جەماوەی وە بەتایبەت لەگەڵ یەکێتی بێکاراندا لەم چەشنەدا، ترسێکی گەورەی خستە دەسەڵاتدارانی بەکرێگیراوی مۆنۆپۆڵە جیهانیەکان لەوکاتەدا. ئەزموونی سیاسی ئەو کاتەو هاتنە مەیدانی خەباتی جەماوەری ، تەنها بڕیاڕێکی حیزبی دابڕاو نەبوو لەو هەلومەرجە گشتیەی ئەو کاتە. چەپی ڕیفۆرمیست و ڕەوتە سیاسیەکانی ئەو سەردەمە وێڕای شکستی میتۆدی ڕیفۆرمیستانەیان لە ڕێکخستنی شۆڕشی پڕۆلیتاریدا ، ئەوە بڕیاڕی ئەوان نەبوو کە خەباتی جەماوەری بەم شێوەیە سازمان بدرێت.
هەر تێکۆشەرێکی سیاسی و جەماوەری و بەتایبەت مارکسیست لە یەکێتی بێکاراندا کە بەیەکەوە کارمان کردوە، ئەو ڕاستیەیان ئەزانی کە ئەم جۆرە بزووتنەوە جەماوەریانە پێویستیان بە پشت و پەنایەکی سیاسی و شەلگیری سیاسی وەک حیزبێکی ڕابەری پڕۆلیتاریای عێراق و هەرێم هەبوو ، بەڵام بەداخەوە ئەو هەلومەرجەی ئەوکاتە لەسەر ئەوە ڕانەئەوستا ئایا ئەو حیزب و ڕابەرایەتیە چینایەتیە لە ئارادایە یان نا.
خەباتی چینایەتی ئەو کاتە لە هەلومەرجێکی سیاسی ئەوتۆدا بوو، کەدەبوایە وە ئەرکێکی چینایەتی ئەو خەباتە بە هەر کۆموکوڕیەکەوە بەت بەرە پێشەوە بەرین وە ئەنجام بدەین. ئەوە هەڵسوڕاوانی ئێمەو ئەو هاوڕێیانە بوو کە خودی ئەو ڕەوەندە سیاسی و ڕێکخراوە سیاسیەکانی چەپی ڕیفۆرمیستیەکانی ئەوکاتەی ئەوان بە کۆمەڵگا بناسێنین وە پێگەی ئەوان لە کۆمەڵگادا بەرزکەینەوە ، نەک بە پێچەوانەوە.
تیرۆری نەزیر عومەر، شاپور و قابیل و فڕاندنی هەڵسوڕاوانی یەکێتی بێکاران ، ..هتد ، زادەی ئەم هەلومەرجە سیاسی و ئابووریەی ئەو سەردەمە بوون. حاکمان و دەسەڵاتدارانی بۆرژوا کۆمبرادۆری ئەو کاتەو ئێستای هەرێم و عێراق نەک هەر ویستویانە کادیران و تێکۆشەرانی خەباتکارانی بزووتنەوە چینایەتیەکان تیرۆر بکەن ، بەڵکە لەپاڵ ئەمەشدا هەوڵیانداوە کە خودی میتۆدی خەباتکارانەی ئەم ڕێکخراوە جەماوەریانە بگۆڕن بە میتۆدێکی ناسیۆناڵ چەپانەوە وە لەدوا ئەنجامدا بیانخەنە باوەشی حیزبە ناسیۆنالیست و قەومیە کۆنەپەرستەکانی کوردایەتیەوە.
کە لە کۆتاییدا نەک هەر ئەم نەبەردیەی خەباتی چینایەتیەیان تێکشکاند ، بەڵکە توانیان تیرۆری گەلێک هاوڕێیان و تێکۆشەرانی ناو ئەم بزووتنەوەیە ئەنجام بدەن، وە لەژێر ترس و خەفقان و ئیستبدای خۆیان کە دروستیان کردبوو لەم ڕاستایەدا گەلێک لە هاوڕێیانی

تێکۆشەریان ناچارکرد کە بچنە دەرەوەی وڵات.
ئەو خواست و ئاواتە سیاسیەی کە چینی کرێکار و جەماوەری چەوساوەی هەرێم و عێراق ، کە ئەو کاتە ئاواتەخوازی ئامادەبوونی بوون لە مەیدانی سیاسی خەباتی چینایەتیدا ، وەک هێزێکی سیاسی و ڕێکخراوی چینایەتی مارکسیستانە تا ئێستاش نە لە هەرێم و نە لە عێراق و بگرە لە ناوچەکەشدا ، نەهاتەتە ئاراوە ، هیچ هێمایەکی دڕخەشکەرانە لە ئارادا نیە کە ناوکەکەیەکی سیاسی تێکۆشەرانەی لەم چەشنە لەسەر گۆڕەپانی خەباتی چینایەتی لەو ناوچانە بەدی ناکرێت ، بەجگە لە چەند هەوڵێکی تاک و تەرای لێرەو لەوێ.
یادی گیان بەختکردنی هاوڕێ بەکر عەلی بەرزو بەڕێز بێت!
سەرکەوتوبێت خەباتی چینایەتی دژ بەسەرمایەداران و بۆرژوا - کۆمبرادۆرەکان!
بەرەو وەدیهێنانی ئامانجە سیاسیەکانی خەباتی چینایەتی تەواوی هاوڕێیانی گیان بەختکردوو ، لە سازماندانێکی شۆڕشگێڕانەی سیاسی پڕۆلیتاریا لەو ناوچانەدا !

سابیر م .
٢ / ٩ / ٢٠٢٣

دنەدان و گەشە پێدانی شەڕی تائیفی و قەومی لە کەرکوک لە کوێوە سەرچاوە ئەگرێت؟.. سابیر م .

کارل ڤۆن کالوزەڤیتز ئەڵێت:
(شەڕ تەنها درێژەپێدەری سیاسەتە بە ڕێگەی تر. بۆیە دەبینین شەڕ تەنیا کردەوەیەکی سیاسی نییە، بەڵکو ئامرازێکی سیاسی ڕاستەقینەیە، و درێژەپێدەری پەیوەندی سیاسیە کە لەڕێگەی دیکەوە ڕوودەدات. ئەوەی لە بارەی شەڕەوە بە تایبەت دەمێنێتەوە، تەنیا سروشتی ناوازەی ئامرازەکانیەتی…)

لێرەدا ئەمانەوێت ئەوە بڵێین ئایا ئەم ڕوداوانەی ئەم دوایانەی شاری کەرکوک تەنها ڕوداوێک و شەڕێکی لاوەکی خۆجێیشۆڤێنیزم و ناسیۆنالیزمی حیزبە میلیشیایی و چەکدارەکانی حاکمانی ناوچەکە و هەرێم و بەغدان ، یان ئەبعادی جیهانی دوورتری هەیە؟

سەردانەکانی و فشارەکانی ئەمدوایانەی وەزیری دەرەوی تورکیا و جومهوری ئیسلامی بۆ سەر ناوچەکەو، ململانەی ئەم دوودەوڵەتە زلهێزەی ناوچەکەو، دابەشبوونیان بەسەر دوو قوتبی جیهانی جیاوازدا ، واتە ستراتیجیەتی ئەمریکاو تورکیاو وڵاتانی ئیمپریالیستی ڕۆژئاوا و ئەوروپا لە ناوچەکە لە لایەک و لەولاشەوە بردنە پێشەوەی ستراتیجیەتی ڕوسیاو چین و ئێران و ئەردوگای سەر بەم قوتبە لە عێراق ، وە هەوڵدان بۆ هەرچی زیاتری تاڵان و بەڕێکردنی سەروەت و سامانی عێراق و هەرێم و بەتایبەت شاری کەرکوک وەک ناوچەیەکی نەوتی و گازی بەنرخ لە سەر ئاستی جیهان .

لێرەدا ئەوە گرنگە کە بزانین کە خودی جەماوەری چەوساوەی کورد وە نەتەوەو کەمایەتیەکانی تریش لە کەرکوک بەدەستی گرانی، و بێکاری، بێئەمنی ، نەبوونی خزمەتگوزاریەکان ، فەسادی کاربەدەستان و حاکمان ئەناڵێنن.

دنەدان و گەشەپێدانی هەستی کۆنەپەرستانەی تائیفی و قەومی و ئاینی و مەزهەبی نێوان ئەم چینە بەرفراوانەی جەماوەر، هەیەک و ئامرازێکی گرنگی شێواندنی هەلومەرجێکی سیاسی و ئابوری ئەو شارەو تەواوی کوردستان و عێراقە.

کە سوود مەندە لەم ئاژاوەو سەرگەردانی و کوشت و کوشتاری کوردەکان و خەڵکانی تر ؟

یەکێک لەو کەسانەی کە حەماسی قەومی پاڵی پێوە نابوو ، یان لەلایەن حیزبەکەوە هاندرابوو کە بێتە سەر شەقام بە دژایەتی داخستنی ڕێگەی هاتوچۆی هاتنە ناوەوەی شاری کەرکوک ، لە دوائاکامدا بە ناکامی مایەوەو ووتی:) تێناگەم بۆچی حیزبە قەومیە کوردیەکانمان نایەن داکۆکیمان لێبکەن ، ئەوەتا ئەوان بە چەک ئێمان کوژن …(.

لێرەدا دەبینە سەر ناوەڕۆکی باسەکە ، ئەویش ئەوەیە بزانین چۆن شەڕ درێژە پێدەری سیاسەتە بە شێوەیەکی تر ؟

بە گشت کوردان و نەتەوە تائیفەکانی تری هەرێم و عێراق مەعلومە کە دەسەڵاتی هەرێم و بەغدا و حیزبەکانیان. و میلیشیاکانیان ، هەموو بەیەکەوە تەباو گونجاون ، وە ئیدارەی ئابوری و سیاسی عێراق و هەرێم ئەدەن ، وەک بەرژوایەکی – کەمبرادەری بەکرێگیراوی دەوڵەتە ئیمپریالیست و زلهێزەکانی ناوچەکە.

ئەوان هەر هەموویان حوکومەتێکی تائیفی و لەسەر بنەمای پشکی ئابوری و سیاسی دامەزراوە، وە هیچ پەیوەندیەکان نە بە مەسەلەی

چەوساندنەوەی خەڵکەوە هەیە ، وە نە لە پێناو نەهێشتنی هەرجۆرە چەوساندنەوەیەکدا هاتوونەتە سەر حوکم.
ئەوەی کە گرنگە بەرژەوەندی ئابوری و سیاسی خۆیان بپارێزن ، وە سەرکوتی هەر چەشنە ناڕەزایەتیەکی چینایەتی بکەن کەلە هەر شارێک و کونجێکی ئەم هەرێمەو ئەم عێراقەدا سەر هەڵئەدات .
خاڵی بنەڕەتی لێرەدا ئەوەیە بۆ ئەم دەوڵەتە ئیمپریالیست و دەوڵەتە زلهێزو شۆڤێنیستەکان و قەومیەکانی ئەم ناوچەیە ئەوەیە کە بە شوێن بیانویەکدا بگەڕێن ، یاخود بیانویەک دروست بکەن ، کە ببێتە مایەی گێژاوێکی سیاسی و فیکری لەم چەشنە ئەویش داخستنی مەقەڕی (پ.د.ک) لە کەرکوک .
گێژاوێکی فیکری و سیاسی کە تێکەڵە بە نەعراتی قەومی و تائیفی و سەر لەجەماوەر شێواندن کەئەم شەڕە شەڕی کوردو عەرەب و تورکمانە نەک مەسەلەیەکی تر.
ئەمە نەخشەیەکی جەهەنەمی و لەڕادەبەدەر زیرەکانەیە بۆ لە خشتەبردنی جەماوەر.
ئەم ڕوداوە کارێکی عەرەضی واتە سەرپێی نەبووە، بەڵکە دانوسانێکی لەمێژینەی خودی هەموو دەوڵەتە زلهێزەکانی ناوچەکەی لە پشتەوە بووە ، وە بەکرێگیراوانیان لە کەرکوک ئەنجامیانداوە .
لەم نێوەدا ئەوەمان بۆ دەرئەکەوێت کە ئەم جۆرە دانوسانە نهێنیانە تەواوی حاکمان و دەسەڵاتداران تیایدا بەشدارن و وە ئاگادارن چ جۆرە نەخشەیەک بەرامبەر هەرێم و عێراق لە ئارادایە و بەڕێوە ئەچێت ، کە ئەمەش خۆی لە خۆیدا وەڵامێکە بۆ بێدەربەستی حاکمانی کوردو حیزبەکانیان و مەلیشیاکانیان لە بەرامبەر ڕشتنی خوێنی هاووڵاتیانی کورد ، وە هەروەها بێدەربەستی لایەنەکانی بەرامبەریش لە ڕشتنی خوێنی کوژراوەکانیان.
ئەم شەڕە شەڕی قەومی و نەتەوەیی و تائیفی نیە لە بنەڕەتدا ، بەڵکە وا دروستکراوە کە بچێتە قاڵبی شەڕی قەومی و تائیفی وئاینیەوە ، ئەم شەڕە شەڕی بەرژەوەندی لایەنە دژ بەیەکەکانی وەک ئێران و تورکیاو وڵاتانی تری ناوچەکەیە لەسەر نەوت وداهاتە کەرکوک و دەستبەسەراگرتنی ئەم شارە.
پێویستە بە توندی دژ بە پڕوپاگەندەی حیزبە قەومی و کۆنەپەرستەکانی کوردو عەرەب و تورکومان و ئیسلامیەکانیان ولەبەرەیەکانیان بوەستینەوە ، کە هەمیشە بە جۆرێک لە جۆرەکان مێشکی خەڵک لە ڕێگەی مێدیاکانیانەوە بە ژەهری نەتەوەپەرستی و تائیفە گەری و مەزهەبگەرایی قانگ ئەدەن.
ئەم شەڕە پێویستە بکەینە شەڕێکی چینایەتی مەزنتر دژ بە هەموو کاربەدەستان و حاکمانی ناوچکەو بەغدا ، کە دۆزەخێکی گەورەیان بۆ

ئەو جەماوەرە بەرینە دروست کردوە.
لاوان و تێکۆشەرانی تێگەیشتوی خەباتی چینایەتی لە کەرکوک و شارەکانی تری هەرێم و عێراق لەم سات و سەودا و پالنە ژێربەژێرەکانی وڵاتانی ناوچەکە و جیهان تێئەگەن، وە لەم ئێستایەدا پێویستە میتۆدی خەباتی چینایەتی سەرتاسەری لەبەرچاوبگرن دژ بە بۆرژواکان و حاکمانی ناوچەکەو عێراق و سەرمایەدارانیان ، وە ڕێگە نەدەن کەسانی تر بکرێنە قوربانی ئەم سیاسەتە چەواشەکارانە .
زۆر بەداخەوە بە ڕژانی خوێنی الوان و گەنجانی ئەو شارە، بەڵام دۆنیا بێن ئەم ڕەنج و گیان فیداکاریە ناچێتە تەرازوی بەرژەوەندیەکانی خۆیان و چینەکەیان ، بەڵکە دەبێتە گوژم و تاوێکی تری بەهێزبوونی دەسەڵاتداریەتی ئەم هێزە بۆرژو -اکەمبرادەریە بەکرێگیراوانە.

سابیر . م
٤/ ٩ / ٢٠٢٣

بنەمای فەرهەنگی باو لە کۆمەڵگای سەرمایەداریدا لەسەر دژایەتی کۆمۆنیزم و چینی کرێکار دامەزراوە!.. سابیر.م

تەواوی کارگەران و جەماوەری هەژار و کەم دەرامەتی چەوساوەی کۆمەڵگا بە شێوەیەک لە شێوەکان وە بە جیا لە هەر ئایین و بیروباوەڕێک کە هەیانبووە یان بەدەستی خاوەنکارەکاریەکانیان یان بەدەستی بەرپرسانیان ، یان بەدەستی حوکومەتەکەیان چەوسێنراونەتەوە.
چەوساندنەوە ، تەوەرەی سەرەکی پێکهاتەی کۆمەڵگای چینایەتیە ، چەوساندنەوە کارو فەرمانی “خوداکان “نیە لەسەر زەوی هەروەک قەشەکان و مەلاکان ، و دامودەزگا ئاینیەکان ، وە فەرهەنگی

پەروەردەو فێرکردنی سەر بەم دامودەزگایانە،
ڕەواجی پێئەدەن.
واتە هەم "جەهەنەم " وە هەم "بەهەشت" دوو تێزی خەیاڵی نین وە لە
ئاسمانەکاندا حەشاردرابن، بەڵکە هەردوکیان دوو
واقیعیەتی چینایەتی بەرجەستەو حاشاهەڵنەگرن لەسەر ئەم زەویەی کە
مرۆڤ تیایدا ئەژی.
بەرلەوەی کە سەرۆکی ئەمریکا هاری ترۆمان لە ٢٢/ ٥/ ١٩٤٥
ڕایبگەیەنێت کە پێویستە سیاسەت و ستراتیجیەتی
دەرەوەی وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا لەسەر (دژایەتی کۆمۆنیزم)
بنیات بنرێت.
خودی خەباتی چینایەتی و کۆمۆنیزم بەدرێژایی نزیکەی لە سەدەیەک
ئەوکاتە قورسایی و هەژموونی خۆی لەسەر
کۆمەڵگای چینایەتی و سەرمایەداران و دەوڵەتەکانیان دانابوو.
خودی سەرهەڵدانی ڕێبازی شۆڕشگێڕانەی مارکس و ئەنجلس بۆ ڕزگاری
چینی کرێکار و سۆسیالیزم هەمیشە وەک
شەبەحێک بەسەر سەری بۆرژواکان ودەسەڵاتدارانی دنیادا بە
ئێستاشەوە دەهات و دەچوو و لە ئێستاشدا هەر لە ئارادایە.
دواتر شۆڕشی ئۆکتۆبەر و خەباتی لێنین و بەلشەفیکەکان جارێکی تر
خودی ئەم ڕێبازە شۆڕشگێڕانەیە مارکس و ئەنجلسیان
لە تەحریفاتی سۆسیال دیموکراتیکانە ڕزگارکردو وسەر لەنوێ
مارکسیزم و کۆمۆنیزمیان بەشێوەیەکی واقیعی و عەمەلی
هێنایە سەر شانۆی سیاسی و سەکوتی دەسەڵاتداریەتی کۆنەپەرسترین و
سەرکوتگەرترین دەسەڵاتی جیهانی وەک قەیسەری
ڕوسیایان تێکشکاند.
لەم نێوەدا و وابەست بەم ستراتیجیەتەی (دژایەتی کۆمۆنیزم) ئاین
ڕۆڵێکی سەرەکی ئەبینێت بۆ گەمژاندن و کاڵفامکردنی
خەڵکی چەوساوە لە هەرکوێیەکی جیهان بێت.
لەوابەست بە "ڕۆژهەڵاتی ناوین " کوردستانەوە ، هەر وەک تەواوی
دەسەڵاتەکانی تری جیهانی بۆرژوازی لە عێراق و
ناوچەکەو تەنانەت هەرێمی کوردستان دەستور لەسەر بنەمای قورئان و
شەریعەتی ئیسلام دانراوە.
وە تەواوی هێزو توانا مادی و مەعنەویەکانی دەسەڵاتداران و
دەوڵەتەکانیان بۆ ئەوە بووە کە تابتوانن تۆڕێ کۆمەڵایەتیە
سیاسی و فەرهەنگیەکانی کۆمەڵگا بە خودی ئاینی ئیسلام گۆش بکەن
وەلەم پێناوەدا ملیارەها دۆلار ساڵانە خەرج ئەکرێت وە
تەنانەت بە شەریعەتدانی یاسایی بەم کارە) وەزارەتی ئەوقاف(یان
بە دروستکردووە.

کــارگەران و چەوساوەکــان و خەڵکــی کەم دەرامەت بە وشیــارییەکی
چینایەتی بەرژوازیانەوە گیرۆدەی هەژاری و نەداری و
بێ موچە و چەوساندنەوەو ، دەیەها مەینەتی ئەژانەی تر بوونەتەوە.
لە پاڵ ئەم گێژاوەی فەرهەنگی کۆمەڵگای سەرمایەداری و فەرهەنگ و
ستراتیجیەتی" دژە کۆمەنیست بوون" دا خودی (
چاوچنۆکی ، تەماع ، خۆپەرستی) بوونەتە تەوەرەی سەرەکی فەرهەنگی
تاکەکەسەکان لە کۆمەڵگادا.
!(لەڕەدا ئەوە گرنگە وتەکەی مارکس دووبارە و چەندبارە بکەینەوە
کە) ئاین ئەفیونی گەلانە!
وە ئەوەش نەشنە کە کارگەرەک یان هەر چەوساوەیەکی تر بەتە وە بە
حوکمی کارکردی مێژووی ئاین لەسەریان و
تەوەگالنیان لە خورافاتی ئاینی ، خۆیان لە ماڵەوە نوێژو ڕۆژوو ،
ئیتاعەتی "خودای" خۆیان ئەکەن ، بەڵام خودی
دەسەڵاتداران و حیزبە ئیسلامی و داموەزگا جیهادیەکان لەنـاو
ئیسلامدا بەوە ناوەستنەوە وە هەوە ئەدەن کە ئەم جەماوەرە بە
کارەکی فراوانتر سازمان بدەن ، ئیتر لە ڕێگەی بەخشینەوەی
کەلوپەلی ناو ماڵەوە بێت ، یان پارەو پولەوە بێت، یان
هەرجۆرە ئیمتیازاتەکی ترەوە بێت، وە لە دوئامانجدا ئەم جەماوەرە
بکەن بە ئامرازەکی ڕاگەیاندنی سیاسی و ئایدیۆلۆجی
کۆنەپەرستانەی خۆیان.
هەر بۆیە خەڵکانەکی زۆریان بە ئەم ستراتیجیەتەو بە ئەم سیاسەتە
کۆنەپەرستانەو جەهالەتەی ئاین بەم شێوەیە سازماندراوە ،
وەلە تەواوی پەیوەندیە کۆمەڵایەتیەکانی خۆیاندا ئەو فەرمانەیان
پێسپێردراوە کە دژ بە کۆمەنیستەکان و الیەنگرانیان
بوەستنەوە.
هەروەها لە تەڕێ کۆمەڵایەتیەکاندا ئەیانکەن بە ئامرازەکی سیاسی
بۆ بانگەشەی ئیسلام و خورافاتی ئاینی و دەست و
پەیوەندی مەلا دواکەوتوەکانیان.
ئەوانیان لە بوونەوەرەکی ئاسایی کەتەنها لە ماڵی خۆیان ئاین وەک
(مەسەلەیەکی تاکە کەسی) ئەبینەوە ، دەریان ئەهێنن و
جیایان ئەکەنەوە لەو نەرمە سادەیەی کۆمەڵگای ، وە ئەیانکەن بە
مینبەر و مەدیایەکی تەواوکەر وەک بەکرێگیراوەکی
سیاسەتە کۆنەپەرستانەکانی خۆیان.
کۆمەنیستەکان و تێکۆشەرانی مارکسیست و لایەنگرانیان پێویستە بە
وشیاری و وردبینیەکی تەواوە سەرنجی دەوروپشتی
خۆیــان بــدەن و تەواوی ئەو نەخشەو هەوڵە کۆنەپەرستانەی ئەم جۆرە
کەسە سەرلێشاواانە پوچەڵ بکەنەوە ، یان بەشێوەیەک

لە شێوەکان پەنا نەبەنە بە ر تەنها خودی (ئاتەئیزم) لە دژایەتی
ئاینەکاندا ، گەرچی خودی ئاتەئیزم وەک لێنین ئەڵێت
سەرەتایەکی باشە بۆ تێگەیشتن لە خەباتی چینایەتی، وەسەرچاوەی
نەهامەتیەکان.
نا بێت ڕێگەبدەین وە بەخەباتی سیاسی و فیکری چینایەتی خۆمان کە
کەسانی چەوساوەو هەژارو کەم دەرامەت بکرێن بە
داردەست و ئامرازی بانگەشەو دیعایە بۆئیسلام لە هیچ شوێنێکی ناو
کۆمەڵگادا وە پەردە لەسەر هاندەرە سیاسیەکانیان و ئەو
کەسانە هەڵماڵین کەلە پشتی ئەم نەخشە تێکدەرەوە وەستاون وە بەهەر
شێوەیەک کە بۆیان بکرێت ئەو خەڵکە بگەوجێنن.
ئەوانەی کە ل□ تۆڕەکۆمەاڵیەتیەکاندا بانگەشە بۆ ئیسلام و جیهادیزم
ئەکەن پێویستە هێما□ی□کی پرسیاری گەورەیان لەسەر
دابنرێت ، چونکە ئاین لەالی ئەم کەسانە لەمەسەلەیەکی شەخسی چۆتە
دەرەوە، وە بەرژەوەندی مادی و مەعنەوی و سیاسی
تری لە پشتەوەیە.
بژی کۆمۆنیزم!
سەرکەوتوبێت خەباتی چینایەتی کارگەران و چەوساوەکان!
بەرەو بنیاتنانی بزووتنەوەیەکی مارکسیستی کرێکاران!

سابیر .م

گەشەی سەرمایەداری و پەیماننامەی لۆزان و خۆشباوەڕی بۆرژوا- کۆمبرادۆری کورد بە یەکێتی نەت□و□ایەتی و هەڵوێستی چەپی ناسیۆنالیست! .. سابیر.

م

گەشەی سەرمایەداری و پەیماننامەی لۆزان و خۆشباوەڕی بۆرژوا- کۆمبرادۆری کورد بە یەکێتی نەتەوایەتی و هەڵوێستی چەپی ناسیۆنالیست!

ژێرخانی ئابووری) هۆیەکانی بەرهەمهێنان(هەمیشە بە بنەمای سەرەکی بۆ ڕادەی پێشکەوتنی میللەتان و کۆمەڵگاکان هەروەها ڕەنگدانەوەیان وە کارکردیان لەسەر)پەیوەندیەکانی بەرهەمهێنان(واتە چۆنیەتی پەیوەندیە کۆمەڵایەتیەکان لەناو سیستەمی بەرهەمهێنان و ئاڵوگۆڕی بازرگانی و کڕین و فرۆشتنی بازاڕدا بە گوێرەی بەرژەوەندی تاکەکەسەکان و دواتر چینەکان خۆیان ئەسازێنن.
مێژووی گەشەی سەرمایەداری لە سەرەتای سەدەی نۆزدەوە پێی نایە قۆناغی ئیمپریالیستی واتە ناردنە دەرەوەی سەرمایە لە وڵاتێکەوە بە وڵاتێکی تر ، وڵاتانی ئەوروپای ئەو سەردەمەی کە پەیماننامەی سیڤەر و لۆزانیان تیادا بەستراوە هەنگاوی گەورەیان دەستپێکردبوو بە داگیرکاری و ناردنەدەرەوەی سەرمایەی) لەکاڵی(و نەتەوەیی خۆیان بۆ شوێنەکان و وڵاتانی تری جیهان.
وە ئەو قۆناغە لێبڕالیزم لە وڵاتانی وەک ڕوسیا و هەندێک وڵاتی تری جیهان لە قۆناغی سەرەتایی خۆیدا بوو.
شەڕی جیهانی یەکەم و دووەم وەک قەیرانی ئابووری و سیاسی ناردنە دەرەوەی سەرمایەی لەکاڵی ، داگیرکاری وڵاتانی ترو دابەشکردنەوەی جیهانبوو لە نێوان وڵاتانی ئیمپریالیستی ئەو سەردەمە بوو، وەک بەریتانیا، فەڕەنسا ، ئیتاڵیا ، .... هتد ..
وە بەم هۆیەوە شەڕی جیهانی وەک درێژکراوەی سیاسەت و بەرژەوەندی ئابووری بە شێوەی سەربازی و شەڕ خۆی بەرجەستەکردەوەو جیهانی خستە مەترسیەکی کاولکارانەو کوشندەی گەورەوە .
ڕۆژهەڵاتناسە ئەوروپاییەکان کاتێک توێژینەوەو لێکۆڵینەوەیان لەسەر نەتەوەو وڵاتانی ڕۆژهەڵات کردوە، کوردو کوردستانیان وەک چەند هۆزو خێڵێک ناساند
وە مێژووی کوردو ڕەچەڵەکی بە گوێرەی سەرچاوە جیاوازکان بریتی بوون لە ؛ سەئی یان سەباری ، لۆلۆییەکان، گۆتیەکان، کاشیەکان، خوریەکان، میتانیەکان، کاردۆخیەکان، ..)١(

خەڵکی کورد لە هەر پارچەیەکدا بووبێتن هەر لە دەر زەمانەوە وە
تەنانەی بەر لە پەیماننامەی لەزانیش ، وەک نەتەوەیەکی
یەکگرتوو خاوەن دەسەڵاتێکی سەرتاسەریان نەبووە ، بەڵکە بە شێوەی
حوکمڕانی عەشیرەتی و خێڵ و ئیماراتی و ناوچەیی لێرەو
لەوێ ژیاون، وەک میرنشینی حەسنەوی، میرنشینی ڕەوادی، میرنشینی
دۆسکی و مەڕوانی، میرنشینی ئەردەڵان، میرنشینی
سۆران، میرنشینی بادینان، میرنشینی بابان.
لەبەر ئەم هۆیەش ژێرخانی ئابووری و هۆیەکانی بەرهەمهێنان لەم
ناوچەیە پێشنەکەوتون وە بەدواکەوتوویی لە قۆناغی بەر
لەدەرەبەگایەتی و دەرەبەگایەتیدا ماونەتەوە .
هەر بەم هۆی ئەم پەرژوبڵاوی و پێکهاتە کۆمەڵایەتیەوە بووە کە هیچ
بزووتنەوەیەکی ناسیۆنالیستی دروست نەبووە تا ئەم
ساتەوەختەی ئێستاش.
بزوتنەوە ناسیۆنالیستیەکان وە پێکهێنانی دەوڵەتی نەتەوەیی
بەرئەنجامی گەشەی سەرمایەو سەرمایەداری بوو لە ناوچەیەکی
دیاریکراودا کە میللەتێکی یەکگرتوی تیادا ژیاوە.
پڕۆسەی گەشەی سەرمایەو سەرمایەداری لە جیهاندا بەیەک پێودانگێک و
وەتیرەیەک ناچێتە پێشەوە ، ئەمە ڕەنگدانەوەی یاسا
دیالێکتیکیانەی سروشتە کە هیچ شتێک بە هێڵێکی ڕاست و بەبێ پێچ
وپەنا ناچێتە پێشەوە.
بنەماکانی یەکێتی نەتەوایەتی و میللی زادەی خودی قۆناغی
سەرمایەداری نین ، بەڵکە مێژووییەکی دوور و درێژتری بەر لە
سەرمایەداری هەیە ، ئەم مێژوە الی کوردەکان بنەمایەکی نەتەوایەتی
وە میللی نەبووە تەنانەت بەر لە لەزان و پەیماننامە
جیهانیەکانی دوای شەڕی جیهانی یەکەمیش .
تانوپۆی سیستەمی ئابووری لەم ناوچانەدا بەهۆی سەختی سروشت و
نەبوونی هۆیەکانی گەیاندن و هاتوچۆوە وایکردوە کە پشت
بە سیستەمی ئیدارەو بەڕێوەبەری گوندەکان وە زەویوزارە
ناوچەییەکان ببەستێت وە لەسەر بەخێوکردنی مەڕوماڵات و کشتوکاڵ
و جوتیاری زۆر سادە وە دواکەوتو ببەستێت ، وە ئاغاکان و
دەرەبەگەکان وە شێخەکان ئیدارەی ئەم ناوچەو گوندانەیان داوە و
بەڕێوە بردوە.
فراوانی و مەودای سیستەمی بەرهەمهێنانی چ بەر لە دەرەبەگایەتی
وەدواتر دەرەبەگایەتی وە تا ئێستاش کە جیهان لە قۆناغی
سەرمایەداریدا ئەژی ، لە ناوچە کوردیەکاندا لە چوارچێوەی گوندو
شاردا ماوەتەوە وە لە مەودای شار دەرنەچووە.
بەبێ‌پشتی کارو ژیانی شارەکان بە دابڕاوی لەیەکتر پشتیان بە

بازرگانی ناوچەیی بەرتەسک و لەسەر داهات و بەروبوومی
الدەکان ژیانیان بەسەر بردووە.
حوکمڕانی ئیمارەیی واتە دەسەڵاتی بنەماڵەیی شێخ و ئاغاو دەرەبەگ و
مەلکان گونجاوترین شێوەو فۆڕمی سیاسی حوکمڕانی خێڵ
و عەشیرەت بوون و ە تائەستاش بوونیان هەیە.
لە هەلومەرجەکی وەک ئەستادا ، کە پڕۆژەی حاکمیەتی ئیماراتی و
تائیفی و خێڵەکی و مەزهەبی لە عێراق و کوردستان پشتیوانی
لەکراو وە ئاکامەکەی داگیرکردنی عێراق و ناوچەکوردیەکان و
بەکارهێنانی کوردستان وەک ناوچەیەکی ستراتیجی بەڕێوە بردنی
سیاسەتە ئابوری و ئەمنی و جیهانیەکانی کۆمپانیا مۆنۆپۆڵییە
جیهانیەکان ، ئەوە ئەخوازێت کە سەرانی حاکمانی ئیمارەتی زۆنی
سەوزو زەرد ملکەچی تەوای سیاسەتەکانی ئەمریکاو ووڵاتانی
ئیمپریالیستی زلهێزی جیهانیبن ، وە ببن بە نمایەندەیەکی بەرژوا-
کۆمبرادۆری خێڵەکی تا بتوانن بەرژەوەندیەکانی ئیمپریالیزمی
جیهانی لەم ناوچەیە بپارێزن وە سەرکوتی بزوتنەوەی مارکسیستی
و کرێکاری وە هەر جۆرە ناڕەزایەتیەکی چینایەتی لەم ناوچەیەدا
بکەن.
سەرانی درشت و بچوکی بە ناو) هەرێمی کوردستان(وە حیزبە
چەکداریە – خێڵەکیەکانیان ڕۆژ بە دوای رۆژ پەرچەمی
درەزنانەی) کوردایەتیان (بە خێڵەکی کوردستان ئاشکراتر کردووە .
لە ئەستادا بەهەی ئەم هەموو قەیرانە جۆربەجۆرە ئابوری و سیاسی و
فەرهەنگی و ئاشکرابوونی پەرچەمە درەزنەکانیان وەک
پسوولەیەکی سیاسی فریودەرانە هاتوون کۆڕوکۆمەڵە و کۆبونەوە و هاتو
هاوارو سەمینار لە سەر) پەیماننامەی لۆزان(ئەبەستن وە
الفی بنیاتنانی)ستراتیجیەتی یەکگرتوویی گەلی کورد (وەک)
بزووتنەوەیەکی ناسیۆنالیستی کورد(لەئەدەن ، لە کاتەکدا خودی
ئەم حاکمانەو ئەم سەرانی حیزبە چەکدارە -خێڵەکیانە تا دوێنی
خۆیان ئامرازو داردەستەکی گرنگی دەستی ووڵاتانی داگیرکەرو و
ئەمریکاو جاشی حوکومەتە دراوسێکان و تەنانەت جاش و موخابەراتی
حیزبی بەعسی عێراقی بوون ، تەنها مەبەستەک لە
سازکردنی ئەم سیناریۆیەدا تەنها ئەوەیە کە دەسەڵاتی بەرژوا-
کۆمبرادۆریە خێڵەکیەی دەسەڵاتی کوردی لە داەمانی کەتایی
بپارێزن وە هزرو بیررو سەرنجی جەماوەری کارگەر و چەوساوەکان
بەرەوە پەیماننامە دەوڵەتیەکان بەرن وە خۆڵ بکەنە چاوی
ڕەنجدەرانی ئەم دەڤەرەو کوردستان کە کەشەی کوردستان نەبوونی
)بزووتنەوەیەکی ناسیۆنالیستی و وشیاری نیشتمانی و
کوردایەتیە ….(وەلەکەتاییدا مەبەستی ناوەڕۆکی چینایەتی

باسەکانیان هیچی تر نییە بەجگە لە دژایەتی کردنی خەباتی چینایەتی
و مارکسیزم و هاوتاکردنی لێنین و ستالین و زڕاندنی ناوی
کۆمۆنیزمە.
بەڵام با بزانین ئایا کێشەی ئێستای خەڵکی چەوساوەی کورد لە
ئێستادا) بنیاتنانی بزوتنەوەی ناسیۆنالیستی کوردە(؟ یان
بنیاتنانی
بزووتنەوەیەکی چینایەتی و مارکسیستی کرێکارانە دژ
بەدەسەڵاتدارانی کوردو عەرەب و تورک و فارس و بۆرژوازی جیهانی؟
وەڕای ئەوەی کە کۆمەڵگای کوردی بە چ قۆناغێکی مێژوویدا تێپەڕیوە
وە چ جۆرە قۆناغێکی دەرەبەگایەتی بە خۆیەوە بینیوە یان
نا ، یان گەشەی سەرمایەداری لە کوردستان لە چ ئاستێکدایە ، لە
ئێستادا جیهان و خودی عێراق و ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و دواتر
خودی) کوردستان(لە ژێر هەژموونی پەیوەندیەکانی بەرهەمهێنانی
سەرمایەداریدایە ، وە جوتیاری هەژاری کورد کار بۆ
سەرمایەداران ئەکات نەک بۆ دەرەبەگەکان…
لێرەدا مەبەست لەوە نیە کە چاوپۆشی و حاشاکردن لە بوونی نەتەوەی
کورد ومەسەلەی ئایدیتێنتی کورد بوون بکرێت وێڕای هەر
مێژوویەک و هەر ڕابوردویەکی ئابووری و سیاسی کە تیایدا ژیاوە ،
وە الی هەموان ڕۆشنە کە تەواوی بزووتنەوە چەکداریە –
خەڵکیەکانی کورد بە درێژایی زیاتر لە سەد ساڵی ڕابووردو تەنها
بریتی بوون لە بزوتنەوەی چینە باڵادەستەکانی کورد وەک شێخ
و دەرەبەگ و مەالو سەرۆک عەشیرەت و ئاغا خاوەن موڵک و زەوی
زارەکان .
ئایا لە ئێستادا بەهۆی بنبەستبوونی دەسەڵاتی خێڵەکیانەی کورد بە
درێژایی زیاتر لە)٣٠(ساڵ سەرانی مورتەزقەو پەنادیواری
ئەم دەسەڵاتە وە چەپی ناسیۆنالیست و ڕۆشنبیرە ئەپەرتەنیستە قەڵەم
بەدەستەکان کە بوونەتە پاشکۆی ئەم ڕەوەندە کۆنەپەرستە و
سیمنار و کۆبوونەوە ساز ئەکەن لەسەر ئەم بزوتنەوە ناسیۆنالیستیەو
وە باسەکانیان باڵوئەکەنەوە بە وەڕێخستنی یاخود بنیاتنانی
بزووتنەوەیەکی ناسیۆنالیستی ڕەسەنی کوردی کە بەشوێن) دەوڵەت ،
نیشتمانەوە(هەنگاو بنێن ، چۆن ئەتوانن پاساو بە هەموو
ئەو سەرکوت و چەوساندنەوەیە چینایەتیە بهێننەوە کە بەدرێژایی ئەم
ماوە زۆرە جەماوەری چەوساوەی کوردستانیان لە ژێر
دەسەڵاتێکی چینایەتی بۆرژوا- کۆمبرادۆریانەی بەکرێگیراوانەی
کوردیدا کە بە زەبری دەسەڵاتی خێڵان و مێدیاو دامودەزگاکانیان
کۆمەڵگایان لەم دۆخە قەتیسماوەدا ڕاگرتووە؟
چۆن وە بە چ ئایدیاو بۆچوون و ڕێبازێکی سیاسی ئەتوانن ڕابەرایەتی

ئەو) بزووتنەوە ناسیۆنالیستیە ڕەسەنەی کورد(بکەن لە
داهاتودا؟
لە کۆمەڵگای چینایەتیدا ڕێگە چارەی سێەم لە ئارادا نیە بێجگە لە
ڕێگە چارەی بۆرژوازیانەی ئەم دەسەاڵتە خێڵەکیەی ئێستا یان
ڕێگە چارەی مارکسیستی پڕۆلیتاریا؟ وە ئەگەر ڕێگە چارەی سێەم
هەبێت ئەوە ڕێگە چارەی توێژە مامناوەنجیەکانی کۆمەڵگایە کە
بەگوێرەی بەرژەوەندی چینایەتیان ناچارن ببن بە پاشکۆی ڕێگەچارەی
بۆرژوازیانە بەاڵم بەشێوەیەکی شەرمێونانەو
ئۆپۆرتۆنیستانە .
ئاشکرایە کە لەم قۆناغەی ئێستای گەشەی سەرمایەداری لە جیهانداو
هاتنە ئاراوەی نیۆل□ب□□لیزم مەودای ئەوە نەماوە وەک قۆناغی
سەرەتاکانی ل□ب□□یزم بۆرژوازی نیشتمانی سەرمایەی لۆکاڵی خۆی تاو
بدات و بەشوێن سەربەخۆیی نیشتمانی خۆیەوە بێت ،
هەروەک لە سەردەمی بەڵشەفیکەکاندا میللەتانی ڕوسیای قەیسەری
خوازیاری سەربەخۆیی نیشتمانی بۆرژوازیانەی خۆیان بوون .
هەروەها گەشەی سەرمایەداری و با□دەستبوونی سیستەمی
ئیمپریالیستیانەی سەرمایە هیچ بوارێک و تاقە دەروازەیەکی بۆ
پێشکەتوخوازی بۆرژوازی نیشتمانی نەهێشتۆتەوە تەواوی سەرانی
حاکمان و دەسەاڵتدارانی حەکومەت و ئیدارە بۆرژوازیەکانی
جیهان وەک یەک خێزانی جیهانی خاوەنی یەک بەرژەوەندی سەرتاسەری و
یەکگرتوانەن ل□ بەرامبەر سەرکوتی چینی کارگەران
و چەوساوەکان و ژنان و الوان لە جیهاندا .
وە ڕۆژ بەڕۆژ سەرمایەداری هەم پەیوەندیە کۆم□ا□تی□تیەکانی خێزان و
کۆمەڵگا هەڵئەوشێنێتەوە هەم کێشەی سەرەکی کۆمەڵگا
ئەگۆڕێت بە کێشەی ململان□ی کارو سەرمایە .
وە هەروەها بازاڕی کوردستانیان کردۆتە بازاڕێکی جیهانی
نێونەتەوەیی بۆ فرۆشتن و کڕینی هێزی کاری هەرزان و هێزی
کاری هاوردە لە تەواوی واڵتانی تری هەژاری جیهانەوە بۆ خزمەتکاری
و بەڕێوەبردنی ژیان و گوزەرانی چینێکی دیاریکراو لە
خەڵکی خاوەن پارەو دەستەاڵتداران،
هەر بۆیە خودی) مەسەلەی کورد(چیتر لە ئەستۆی) بزوتنەوەیەکی
ناسیۆنالیستی کوردیدا(نەماوەو قۆناغی خۆی جێهێشتوە .
چارەسەری)مەسەلەی کورد (و گەڕاندنەوەی ئایدیتیتێنتی شێواو
تێکشکاوی تاکی کارگەری کورد و تەواوی کۆمەڵگا ی کوردی
وەک کۆمەڵگایەکی پلەدوو لە ئەستۆی ئەحزابی چەکداری- خێڵەکی و
تەنانەت لە ئایندەشدا لەئەستۆی بزوتنەوەیکەی خەیاڵی
ناسیۆنالیستی کوردیدا نیەو نەماوە، بەڵکە خودی خەڵکی کوردستانیش

دابشبوون ب سر چینکان ، و چینکی برینی
کماییتی برفراوان ل کارگران و چوساوکان ل کوردستان ژیان
بمرو مژی بسر ئبن، و شیلی گیانیان لالین
برژوا- کمبرادر کردکان و کمپانی نونتویکانو
ئمزرت و بتان ئبرت.

خشخیای چپ و شنبیرانی ووردبرژوازی

-١ خشخیای چپی ناسینالیستی یکم:

سرتا با لو دیدگاو میتود فیکریو دستپبکین ک سبارت ب
تزی) نتو و دوت ب کورد(ل ئارادا هی.
وک هموومان ئزانین توژک ل شنبیرانی ووردبرژوازی کورد
ه ک همیش پ لسر ئو دائگرن ک)ئایدیتنتی
کسایتی کورد (تکشکنراو و تزی ب برزاگرتنی)مژوو و خاک
و خکی کوردستان(بکم گیراوو ژرپخراو .
ئم دیدگای پیوای ک)وشیاریی نتویی(خی ل خیدا بریتی
نی ل وشیاری ناسینالیستی و بگر گ خشکر ب
وشیاریی نونتویی و ئنترناسینالیستی ….
سدهاو هزارها نووسرو شنبیرانی ناو بازنی میللی کوردا
هن ک باس لم تزانو دیها تزیتری لم بابت ئکن ک
) کورد وشیاریی نتویی نی(…هتد ! بی بم ئاکام گیشتوو.
و) کوردبوون(و نیشتمان پروری ب) کوردستان (بت تورو
میحوری ناورکی میتودی بیرکردنو پاکتیکی ئم توژ
کماییتیو تاقم و دارودستی سیاسیان .

میتودی لنین سبارت ب مسلی مافی چاری خنووسینی میللتان
:

تورو ناوکی باسکانی لنین سبارت ب مسلی مافی چاری
خنووسینی میللتان تنها ب ئو نبوو ک پشتیوانی
برژوازی نیشتمانی بکات بدروستکردنی دوتی قومی بک همیش
پداگری لسر ی پلیتاریاو ابرایتی سیاسی
کرکاران و جوتیارانی هژار کردوو لمسلی جیابوونوو
سربخیی میللتاندا .
پپلیستکانی وسیاو سردمی خباتی بشفیککان ل م) مافی
چاری خنووسینی میللتان(دا لنین باس لم جر
پپلیزم ئکات ک ل ناو) سسیالیستکاندا(هبوو وک)
مییلکی یفرمیستی شعبوی (، و ناورکی ئم پپلیزم و
ئم یفرمیزمی چپی ناسینالیست ل بچوونکانی) یرکفیچ (
سسیالیستی پپلیستی ئکرانیدا وون ئکاتو ، ک
پداگریان لسر قناغبندی خباتی چینایتی ئکرد ، ک پیان

وابوو سەرەتا پێویستە) خەباتی ڕزگاری نیشتمانی (بکەن دواتر
کە ڕزگاریان بوو ئەوکات دەست بۆ پڕاکتیک و خەباتی چینایەتی بەرن
.
ڵینین زۆر بەتوندی لە کتێبی) مافی میللەتان بۆ چارەی
خۆنووسیندا(دا بەرامبەر ئەم میتۆدەو و بیرکردنەوە پۆپۆلیستیەی
چەپی
ناسیۆنالیست وەستاوەتەوە و وە خەباتی چینایەتی بە بڕبڕەپشتی
یەکالکردنەوەی کێشەی نەتەوایەتی دەستنیشان ئەکات و □ وونی
ئەکاتەوە.
هەروەها دواتریش ستالین لە ڕێگەی دروستکردنی کوتلەیەک لەگەڵ
گریگۆری زینۆفیف و کامین□ف ل□بەرامبەر ترۆتسکی و
ڕەخنەکانی لە NEP کە دواتر توانی سەرۆکایەتی ئەم ڕەوتە بکات .
سەرەتای بە جیهانی بوونی جیهانبینی) بزووتنەوەی ڕزگاری نیشتمانی
(بۆرژوازیانە :
کۆنگرەی یەکەمی گەالنی ڕۆژهەاڵت لە باکۆ پایتەختی ئەرمینیا کە لە
سەرەتای ئەیلولی ساڵی ١٩٢٠ بەسترا بە سەرۆکایەتی
Russian Communist Party (RCP(,
Grigory Zinoviev, Karl Radek, Mikhail, □و Anatoly Skachko) ٢(
: Pavlovich
بەسترا وە بۆ یەکەمین جار ئەم جیهانبینیە پۆپۆلیستیەی
ناسیۆنالیزمی چەپ واتا□) م□یلی ڕیفۆرمیستی شەعبەوی – میللی (
ڕەواجی
پەیداکرد لەژێر کاریگەری هەژمموونی شۆڕشی ئۆکتۆبەر کە دواتر لە
کۆنگرەکانی دواتری دوای مردنی لێنین و سەردەمی ستالین
حیزبە بە ناو شیوعیەکان لەسەر ئەم بنەما و جیهانبینیە فیکریە
دامەزرێندران ، بەاڵم بە پێچەوانەی میتۆدی مارکسیستانەی لێنین کە
ڕابەڕایەتی کۆمۆنیستانەی پڕۆلیتاریا لەبەر چاوبگیرێت ئەم
کۆنگرەیە بۆ یەکەمین جار شیعاری) کرێکارانی جیهان و گەالنی
ژێردەست یەکبگرن(! بەرزکرایەوە.
وە لە ڕاستای ئەم باسەدا ستالین لە کتێبی) بنەما سەرکیەکانی
لێنینزم(دا ئەوە ئەڵێت کە:) کوڕە پاشایەکی ئەفغانی ئەتوانێت
سەرۆکایەتی)بزووتنەوەی ڕزگاری نیشتمانی (بکات …
هەروەک چۆن دواتر بزوتنەوە بە ناو ڕزگاری نیشتمانیەکانی کوردو
ماند□الو ڕۆهەاڵتی ئاسیاو ئەمریکای التین …هتد بینران ،
بینیمان چۆن کوڕە مەالو شێخ و ئاغاکانی کوردو بوون بە سەرۆکی ئەم
بزووتنەوانەو بەدرێژایی سەد ساڵ زیاترە بازرگانی بە
کێشەی نەتەوایەتی و مەسەلەی کوردەوە ئەکەن بەهەمان شێوەی

فەلەستینیەکان .
کۆنگرەی باکۆ پشتیوانیەکی بێوێنەی بۆ ڕێکخراوی) تورکیای الو (
وە کەمال ئەتاتورک کرد لە ژێر ناوی)پشتیوانی لە ڕۆڵی
پێشکەتوخوازیانەی بۆرژوازی نیشتمانی و بزووتنەوە ڕزگاری
نیشتمانیەکان (!
وە بەتایبەت دژ بە ئیستیعماری ئەنگلۆ – فەڕەنسی لە تورکیا ، وە
ژمارەی بەشداربوانی تورک لە کۆنگرەکەدا) 235(کەس
بوون، لەم کۆنگرەیەشدا ژمارەی نمایەندە کوردەکان)٨(
کەس بوون بەاڵم بەڵگەی زیاترمان لەبەر دەستدا نیە لەسەر چۆنیەتی
کەسایەتی و بیرکردنەوەی سیاسی ئەندامانی بەشداربوو.)٣(
پۆپۆلیستەکانی ڕوسیاو سەردەمی خەباتی بەڵشەفیکەکان لە مەڕ) مافی
چارەی خۆنووسینی میللەتان(دا لێنین باس لەم جۆرە
پۆپۆلیزمە ئەکات کە لە ناو) سۆسیالیستەکاندا(هەبوو وەک)
مەیلیلێکی ڕیفۆرمیستی شەعبەوی واتە میللی (، وە ناوەرۆکی ئەم
پۆپۆلیزمە و ئەم ڕیفۆرمیزمەی چەپی ناسیۆنالیست لە بۆچوونەکانی)
یۆرکفیچ (سۆسیالیستی پۆپۆلیستی ئۆکرانیدا ڕوون ئەکاتەوە
، کە پێداگریان لەسەر قۆناغبەندی خەباتی چینایەتی ئەکرد ، کە
پێیان وابوو سەرەتا پێویستە) خەباتی ڕزگاری نیشتمانی (بکەن
دواتر کە ڕزگاریان بوو، ئەوکات دەست بۆ پڕاکتیک و خەباتی
چینایەتی بەرن.
لێنین زۆر بەتوندی لە کتێبی) مافی میللەتان بۆ چارەی
خۆنووسیندا(دا بەرامبەر ئەم میتۆدەو و بیرکردنەوە پۆپۆلیستیەی
چەپی
ناسیۆنالیست ئەوستێتەوە وە خەباتی چینایەتی بە بڕبڕەپشتی
یەکالکردنەوەی کێشەی نەتەوایەتی دەستنیشان ئەکات و ڕوونی
ئەکاتەوە.
لە هەلومەرجێکی ئابووری و سیاسی وە فەرهەنگی سەرمایەدارانەی
لێبڕالیزمی نوێی ئێستادا بە سەرۆکایەتی دستەاڵی کوردی
لەژێر سایەی ئیمپریالیزمی جیهانیدا زۆرێک لە جەماوەری کورد لە
سەختترین هەل و مەرجی کارکردندان ژیان بەسەرئەبەن و
تەنانەت دروستکردنی هەلومەرجێکی بێکاری کە خەڵک ناچار بێت ببێت
بە سەربازو چەکدارو دەیەها قوتابخانەی سەربازی
ناوازەو دامەزرێنراون تا لەم ڕێگەیەوە هانی الوانی بێکار بدەن و
بە ناچاری بچنە ناو ئەم دامودەزگا سەربازی و پۆلیسی و
ئاسایشیە سەرکوتگەرە و پێدانی) موچەیەک (وەک) بێکاریەکی
ماسککراو – بطالە مقنعە (و بندیوار …هتد تا بژێوی ژیانی
خۆیان پەیدا بکەن .

ئایا لە هەلومەرجێکی لەم چەشنەدا چەندە شەرمئاوەرو قێزەونی
چینایەتیانەیە کە گوێ بۆ خۆشخەیاڵی ورد□ بۆرژوازیانەی
ڕۆشەنبیرانێکی ئۆپۆرتۆنیست بگرین سەبارەت بە) کەسایەتی
کوردبوون(وە) مێژوو خاکی خەڵکی کوردستان (و) وشیاریی
نەتەوەیی(،) شانازی بە کورد بوونەوە (…هتد ؟
ئاید یتێنتی کەسایەتی کارگەری کورد وە خودی گەیشتن بە مافی
دیمۆکراتیکەکانی خەڵکی کورد لە ئەمڕۆی قۆناغی سەرمایەداریدا
بە توندی و بەبێ هیچ گومانێک بە سەرکەوتنی شۆڕشی س□سیالیستیانەی
پڕۆلیتاریاوە بەستراونەتەوە وە ناتوانرێت لێکیان
جیابکەینەوە.
ئەم ش□□ش□ س□رتاسەریە نەک لۆکاڵی وە لە چوارچێوەی قەوارەی
هەرێمێیکی کۆن□ پەرستانەدا نییە.
٢- خۆشخەیاڵی چەپی ناسیۆنالیستی دووەم :
ئەم میتۆدە لە خ□شخ□یاڵی و یوتۆپیایی وورد□ بۆژوازیانەی ڕەوتی)
سۆسیالیزمە خەیاڵیەکان(کە پشت بە تیئۆری و بۆچوونەکانی
فۆریە ، ئۆین ، سان سیمۆن … هتد ئەبەستێت .
هەروەها ئەم بۆچوونە سۆسیالیزمی خەیاڵیە لە جەمسەرێکی ترەوە
لەگەڵ بۆچوونێکی ئانارشیستانە یەک ئەگرنەوە کە ناتواێت
ش□□کی چینایەتی دژ بەلەناو بردنی) خاوەندارای□تی تایبەتی (
بەرپا بکات بەڵکە لە ڕێفۆرمێکی لۆکاڵیدا جۆرێک لە گۆڕانکاری
سیاسی وەک مۆدێلێکی تری بەرهەمهێنانی سەرمایەداری ئەخاتە ڕوو کە
پشت بە سیاسەتی ڕیفۆرمیستانەی هەرەوەزی و
خۆبەێوەبەری و کۆمیتە شۆڕشگێڕی ناقوچەکی بەدەر لە خەباتی
مارکسیستی و ڕێکخراوبوونی سیاسی چینی کارگەران و
ستەملێکراوان وە دژایەتی کردنی بەڵشەفیزم و لێنین و وەک جۆرێک لە
خواستی جیهانی لێبڕالیزمی نوێ وە تەنانەت هاوتاکردن و
یەکسان کردنی بۆچوونەکانی لێنین و ستالین بەیەکترو ناشیرینکردنی
کۆمۆنیزم بە بیانوی شکستی شۆڕشی ئۆکتۆبەر وە داماڵینی
لێنین لە میتۆدو و بۆچونەکانی مارکس و ئەنگلس وە ناوزڕاندنی
کۆمۆنیزم و بەڵشەفیزم لە ژێر ناوو تێزی شێوێنراوانەی ناساندنی
د□س□□اتی یەکێتی سۆڤێت بە د□س□□ات□کی سەرمایەدارانە و
بۆرژوازیانە لە کاتێکدا ئەو د□س□□ات□ بۆرژوازیانە نەبوو بەڵکە
زیاتر
بەرەو د□س□□ات□کی بیرۆکراتیانەی کرێکاری ڕۆیشت لەدوای مردنی
لێنین و ق□□چ□کردنی بەڵشەفیکە کۆنەکان و شورا
کرێکاریەکان و دانانی بەڕێوەبەڕانی بیرۆکرات بەسەر کارگاو
کارخانەکاندا لە سەرەتای ساڵەکانی سیەکاندا، وە سەرلەنوێ

بووژاندنەوەی سەرمایەداری لە یەکێتی سۆڤیەتدا .
شکستی شۆڕشی ئۆکتۆبەر بە واتای شکستی کۆمۆنیزم و مارکسیزم تەنانەت بۆڵشەفیزم نیە وەک ئامرازی سیاسی ڕێکخراوبوونی
پڕۆلیتاریا ، بەڵکە ڕاستەوخۆ پەیوەندی بە هەڵنەگیرسانی شۆڕشەوە بوو لە وڵاتانی تری ئەوروپاو بەتایبەت لە ئەڵمانیا کە هەموو
ئەمانەش هۆی تایبەتی خۆیان هەبوون ، وە سەرباری ئەوەش هێرشێکی ئیمپریالیستیانەی گەورەی زیاتر لە (١٥) وڵاتی
زلهێزی جیهان بۆ گەمارۆدان و تێکشکاندنی ئەم شۆڕشە لە ئارادا بوون .
٣ـ خۆشخەیاڵی باڵێکی تری ڕیفۆرمیزمی چەپ:
کە خۆی لە (کۆمۆنیزمی کرێکاری- دنیای باشتردا) دا نمایشکردووە پشت بە ڕیفۆمیزمی کرێکاری وە دروسکردنی دەسەڵاتێکی
سێکۆلار و مەدەنی یان لە ژێر ناوی ئەنجومەنە کرێکاری و شوراکانیان لە ناو خودی قەوارەیەکی کۆنەپەرستانەی هەرێمدا خۆی
وە لە ژێر چاودێری نەتەوە یەکگرتووەکاندا خۆدا جۆرێکی ترە لە چاندنی خۆشباوەڕی لەناو جەماوەردا کە سەربەخۆیی کوردستان
لە ژێر چاودێری وڵاتە زلهێزەکاندا لە ڕێگەی دانپیانانی ئەم وڵاتانە بە دەسەڵاتێکی ” شوورایی” وە بردنە پێشەوەی ئەم سیاستەتە
لە ڕێگەی خەباتی ڕێکخراوەی جەماوەرییەوە ، واتە سیاسەتی ڕێکخستنی سەندیکالیستی و دروستکردنی ڕێکخراوەی عەلەنی
پیشەیی لە ژێر سایەی ئەم دەسەڵاتە کۆنەپەرست و سەرکوتگەرەدا کە لە دوائاکامدا هیچی تر نیە بەجگە لە سیاسەتێکی
تریدیۆنیانەی (ئیقتصادیانەی) کە (ڕیفۆرم) بە پێشمەرجی شۆڕش ئەناسێنێت، کە خۆی لە خۆیدا دوورە لە سیاسەتی ڕێکخستنی
مارکسیستانە بۆ سازماندانی شۆڕشگێڕانەی سیاسی چینی کرێکار وە ئامادەسازی چینایەتیان بۆ سازماندانی شۆڕشی سۆسیالیستی.
لە کۆتاییدا گەشەی سەرمایەداری و گۆڕانکاریە ئابووری و کۆمەڵایەتی و ژینگەییەکان کە خودی ناوچەکەو کوردستانیش بە
خۆیەوە ئەبینێت ، واتە لە باری زاتی و مەزوعیەوە ، وە توندبوونەوەی کێشەی سەرەکی نێوان کارو سەرمایە و بەرژەوەندیە
چینایەتیەکان کۆمەڵگا بەرەو سازماندانی بزووتنەوەیەکی مارکسیستی کرێکاری و وەلانانی تەواوی ئەو میتۆدە ڕیفۆرمیستی و
سۆسیال دیمۆکراسی و تەنانەت ناسیۆنالیستیە قەومیە کوێرانەی کوردو نەتەوەکانی تریش ئەخاتە دەستوری کاری چالاکڤانان و
تێکۆشەرانی خەباتی چینایەتی لەو ناوچەیەو لە کوردستانیش وە ڕۆژ بەڕۆژ دوو ڕوویی و درۆزنی حیزبە قەومیە کوردیەکان وە
تەنانەت جواڵنەوەکانی تریش کە یان پشت بە ئیسلام و مەزهەب

ئەبەستن ، یان بە ڕیفۆرمیزمەکی یوتۆپیانەی جەماوەری (گەل)
ئەبەستێت کە دوور بێت لە سازماندانی سیاسی چینی کارگەران و سۆسیالیزمی مارکس لەو ناوچەیە دەنێ سەر شانەی سیاسی و
ئەبن بە سیمای سەرەکی ئەم کۆمەڵگایانە وە لەوانە کۆمەڵگای کوردیش
.

---

(١) https://zaniary.com/blog/60084b9a55d01/%DA%95%DB%95%DA%86%DB%95%DA%B5%DB%95%DA%A9-%D9%88-%D9%85%DB%8E%DA%98%D9%88%D9%88%DB%8C-%DA%A9%D9%88%D8%B1%D8%AF

https://en.wikipedia.org/wiki/Congress_of_the_Peoples_of_the_East (٢)

(٣) http://ciml.250x.com/archive/comintern/arabic/1920_first_meeting_of_the_peoples_of_the_east.pdf

سابیر . م
١٥ / ٨ / ٢٠٢٣

پڕۆژەی یاسای بودجەی دارایی عێراق بۆ ساڵی 2023و کاریگەری لەسەر ژیانی خەڵکی بەش مەینەت.. سابیر محەمەد

یەکەم: پاڵنەرە ئابوریەکان

ئەبێ پاڵنەرە ئابوری و سیاسیەکان چی بێ بۆ داڕشتنی یاسای بودجە بۆ سێ ساڵ لە عێراق؟ئایا مەنەنجەیی ئیمپریالیانە و سندوقی دراوی نەو دەوڵەتی و وەبەرهێنەران لە کۆمپانیا کارتلاتە زەبەلاحە فرە

ڕەگەزەکان و لە نەویشیاندا دەوڵەتانی دراوسێی عێراق وەکو سعودیەو تورکیاو ئێران کە دەستیان تێیدا هەیە و بەشداربوون لەبەر بوونی بەرژەوەندی هاوبەش لەگەڵ دەسەڵاتە بەرژواکانی عێراق بە دەستکەوتنی دەنیایی یاسایی بەشێوەیەک حکومەتی عێراق پەیوەست بکات کە یاسا تایبەتەکانی تایبەت بە بودجە و پشکی وەبەرهێنەران دابڕێژێ
.

ئەمە بە ئەوەی تاکە درەختە بەرچاومان نەگرێ و ببێتە ڕێگر لەوەی هەموو دارستانەکە ببینین پەیوەستە لەسەرمان لە هەموو لاکانەوە وەک یەک تەماشای دارستانەکە بکەین بۆ ئەوەی هەمووی ببینین ئەمە بەو مەبەستە دێت کە کۆی پێکهاتە سیاسی وئابوریەکە ببینین لەبەر ئەوە ناچینە ناو ناوەڕۆکی وردەکاری یاساکانی تایبەت بەمادەی 13و14کە دوو لایەنەکەی حکومەتی هەرێمی کوردستان و حکومەتی مەرکەزی بەغداد لەسەری ناکۆکن بەنیسبەت بەشە بودجەی هەرێم لە پارەی داهاتی نەوتی هەناردەکراو و شێوازی ڕێگای هەناردەکردنەکەی و داهاتی خاڵە گومرگیەکان و مووچە، بەڵکو دەگەڕێین بە شوێن ڕەگ و ڕیشە سەرەکیەکانی بڕیارەکانی ئەم نیزامەی کە هەیە وبونیادنراوە لەسەر پشک پشکێنەی نەتەوایەتی و تایەفی و ئایینی لەعێراق ئەوەی گومانی تێدا نیە عێراق هەر لەڕابردووش و ئێستاشدا لەژێر هەژمونی دەسەڵاتە بەکرێگیراوەکانی دەوڵەتە زلهێزەکان و ناوچەکە بووە بەڵام دوای داگیرکردنی عێراق لەلایەن ئەمەریکاوە سەرگەردانی سیاسی و ئابوری و پشێوی کۆمەڵایەتی و گەندەڵی لە بەڕێوەبردندا بەشێوەیەکی بەربڵاو تەشەنەی کردووە لەو سەروبەندەدا ئەمەریکیەکان حکومەتێکی پشک پشکێنەی تایەفی و ئاینیی و نەتەوەیان پێک هێنا کە لەگەڵ سیاسەتی ئابوری و سیاسی خۆیاندا بێتەوە یەک و وەڵامدەرەوەی پێداویستیەکانی لیبڕالیەتی نوێ و سیاسەتی بازاڕی سەرمایەداری سەردەم بێت بەم شێوەیە داهات و خێرو بێری عێراق کەوتە دەستی تاقم و گروپێکی سیاسی بەکرێگیراو کە کاریان تەنهاو تەنها تاڵانکردنی داهات و خێرو بێری عێراق بوو بەم شێوەیە گەندەڵی بووە دیارترین و زاڵترین سیمای عێراق و زاڵبوونی کەرتی ئەهلی و پشتگوێ خستنی دامودەزگا گشتی و خزمەتگوزاریەکان بوو بەکاری ئەم دەستەو تاقم و گروپانانە کەموقەدەراتی ئەم وڵاتەیان پێ سپێردرا لەئەنجامدا بە کاری بەڕێژەی ترسناک زیادی کرد ترس و تۆقاندن و کوشتن و ڕفاندن و هەست نەکردن بە دەنیایی تەشەنەی کردو 35% لەکۆی گەلی عێراق لەژێر هێڵی هەژاریەوە ژیان ئەگوزەرێنێ و کەرتی خزمەتگوزاری گشتی و تەندروستی و پەروەردەیی بە ئاستێکی زۆر نزم دابەزین ئەوەی پەیوەستە بە بودجەی عێراقەوە سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران

ڕازیبوو لە مانگی ئازاری ڕابردوو لەسەر بودجەی ساڵی 2023و ڕایگەیاند کە کورتهێنانی دارایی هەیە بەڕێژەی ٤٨٫٥ملیار دۆلار بەڵام پڕۆسەی تێپەڕاندنی بودجە چەند مانگەکی بەسەردا تێپەڕی و دوای بگرەو بەنێیەکی قورس لەنێوان حکومەتی هەرێم و حکومەتی بەغداد لەسەر مادەکانی یاسای بودجە تێیانپەڕاند

.

بەڵام چونکە ئابوری عێراق ئابوریەکی بەرسەبەڕە (ڕەیعیە) گریمانەکان سەبارەت بەهەناردەکردنی نەوتی خاو لەبودجەدا دەگاتە ٣٫٥ ملیۆن بەرمیل نەوت ڕۆژانە و٤٠٠هەزار بەرمیلی ڕۆژانە لەڕێی هەرێمەوە هەناردە دەکرێت

بەپێی لێدوانی ئەنجومەنی وەزیرانی عێراق ئەم بودجەیە بۆ ساڵانی ٢٠٢٣و٢٠٢٤و٢٠٢٥ نرخی یەک بەرمیل نەوتی خاو بە (٧٠) دۆلار مەزەندە کراوە و بەپێی ئەو مەزەندە کردنانەش بەت سەبارەت بە داهاتی نەوت ئەگاتە٩٠٫٩ملیار دۆلارو داهاتە غەیرە نەوتیەکان ئەگاتە١٣٫٣ملیار دۆلار

.

بەنیسبەت خەرجیە پێشنیارکراوەکان بە١٥٢٫٢ملیار دۆلار مەزەندە کراوە پشکی خەرجیەکانی تایبەت بە پڕۆژە بەرهەمهێنەکان بە ٣٦٫٦ملیار دۆلار دەبێت ئەم بودجە سێ ساڵیەش بەپێی بۆچوونی شارەزایانی ئابوریی خۆی لەخۆیدا سەرکێشیەکی گەورەیە بۆ باری ئابوری و دارایی ژیانی ملیۆنان خەڵکی هەژاری عێراق چونکە ئەم بودجەیە بونیاد نراوە لەسەر مەبنای دهاتی نەوتی خەمڵێنراوبە٩٠٫٩%لەکۆی داهاتی عێراق و پشت ئەستوور بە نرخی ئەستای نەوت کە ٧٠دۆلارە بەرامبەر نرخی گۆڕینەوەی دۆلاری ئەمەریکی بە١٣٠٠دیناری عێراقی بۆ هەر دۆلارێک بۆ سێ ساڵی داهاتوو کە ئەگەری بەرزو نزمی بازاڕی جیهانی لەئارادایە و ئەو شەڕەی لەنێوان ڕوسیاو ئۆکرانیاو ئەو تەنگژانەی ڕوویان کردۆتە ئابووری سەرمایەداری و بارو ظروفی جهان سەبارەت بە وزە

.

سەرکێشی بە ئەم بودجەیەوە لەو خەرجیانەدایە کە خەمڵێنراوە بە ١٥٢٫٢ملیار دۆلار قابیلی گۆڕانکاریە بەپێی بەرزو نزمی نرخی نەوت و لە باری جێبەجێ نەبوونی ئەم پڕۆژانە و نەخشەڕێ ئابوریەو خەرجیانەدا ئەبێتە هۆی هێندە تربوونی کورتهێنانی دارایی لە ساڵانی داهاتودا بەتایبەت کە پاڵپشتی کردنی دارایی ئەم کورتهێنانە بە ئەو بڕە پارانەی کە ئەبێ قەرز بکرێ چ لە ناوخۆ چ لە دەرەوە بەڕێژەی٦٦% کە ئەمەش خۆی هۆکارێک ئەبێ بۆ زیادکردنی قەرزداریەتی و سیاسەتی ڕێنمونی دارایی و خراپتربوونی

خزمەتگوزاریە گشتیەکان و بەرزبوونەوەی باج و نرخەکان و زیادبوونی بێ ئیشی و بێ ئومێدبوونی ئابووری و کۆمەڵایەتی و داڕوخانی زیاتری کاروبارەکان
پ□ل□مانی عێڕاق بڕگەیەکی تایبەتی زیادکردووە بۆ دابین کردنی بڕی ٣٥٠ملیۆن دۆلار ساڵانە بۆ خەرجی پ□ل□مان وەزیادکردنی٥٠٠هەزار هەلی کار بۆ کەرتی گشتی بەمەش ژمارەی فەرمانبەران لەعێڕاق ٥،٤ملیۆن هەلی کار تێدەپەڕێنێت ئەمەش بۆ خۆی قورساییەکی دارایی تری گەورە لەسەر ئابوریی عێڕاق دروست دەکات چونکە ئەم بەشە گەورەیە لە فەرمانبەر کە زۆرینەی دانیشتوانی عێڕاق پێک دێنێ خۆی لەخۆیدا شێوەیەکە لە شێوەکانی بێکاری ڕوپۆشکراو
.
یاسای عێڕاقی کۆمەڵێ بڕگەو مادەی تێدايە کە هانی بەرهەم هێنان دەدات لە بەرژەوەندی سەرمایەدارەکان لەعێڕاق لەسەر حیسابی ماندووبوونی (هێزی کاری) چینی کرێکار بە کەمترین نرخ و کەمترین مووچە
لە سایەی خراپترین دۆخی ژیان و ژینگەی کارکردندا کە چینی کرێکار بە دەستیەوە دەناڵێنێ ل□ و□تانی کەنداو و ڕۆژهەڵاتی ئاسیاو زۆربەی وڵاتە هەژارەکانی دونیا لە چەوساندنەوەو بەکۆیلە کردن لەپێناو کەڵەکەبوونی سەرمایەی زیاتر بۆ سەرمایەدارە بەرهەمهێنەرەکان و زۆربوونی قازانجیان جا ئەو سەرمایەدارانی□ ع□□اقی بن یان غەیرە عێڕاقی ئەویش بە ؛
١-خاوەنداریەتی زەوی و عەقارات و ئاسان کاری لەبواری هاوردەکردنی کەرەستەی خاو و لێخۆشبوون لەباج و گومرگ
٢- پێدانی قەرزو هاوکاری ماددی دوای تەواوبوونی ٢٥%ی پڕۆژەکە
٣- بەخشینی هەموو ئەو موڵکانەی پەیوەستن بە پڕۆژەکەوە لە باج و ڕسومات
٤- پێدانی وزەی کارەباو ئاوو هەموو پێداویستیەکانی تر بەنرخێکی زۆر هەرزا بەو پڕۆژە بەرهەمهێنە عێڕاقی و غەیرە عێڕاقیانە بەپێ ی یاسای وەبەرهێنانی عێڕاقی
٥-یاسای وەبەرهێنانی عێڕاقیئاماژە بە پێویستی پێدانی ئاسانکاری ئەکات لەبابەتی دڵنیایی و بەکارخستنی دەستی کاری عێڕاقی خۆجێی یان بیانیˇ
کەرتەکان و بوارەکانی وەبەرهێنان لەعێڕاقدا فرە لایەنە لە پێشی هەموویانەوە و بەشێوەیەکی سەرەکی کەرتی نەوت و گازە کە زیاتر لە٩٠%ی کۆی بواری وەبەرهێنان پێکدێنێ وە کەرتی کشتوکاڵ و ئاودێری و کەرتی کانزایی بەتایبەت یۆڕانیۆم و زیو و قەسدیر کەرتی بیناسازی و خانوبەرەش بەیەکێک لە کەرتە بەرفراوانەکان دائەنرێت

پەیوەست بە و□ بەرهێنان چونکە عێڕاق پێویستی بە بنیات نانەوەی ژێرخانەکەیەتی کەشەڕو جەنگەکان وێران ی کردوون وە زۆر کەرتی تر هەیە بەت ایبەت دەرمان و کەرەستەی جوانکاری و پیشەسازی و کیمیاویەکان و ڕستن و چنین…هتد.
بودجەی دارایی و یاساکانی پەیوەست بەم بودجە تایبەتە سێ ساڵیە کەبە ئاگاداری و ڕێنمایی صندوقی دراوی
نێودەوڵەتی (ئای ئێم ئێف) ئەبێ حکومەتی عێڕاقی ملکەچ بێ لەوەو دوا بۆ بەرزکردنەوەی باجی گشتی لەسەر چینە بەرینەکەی جەماوەرو کەمکردنەوەی خەرجی گشتی و مووچەو هاندانی کەرتی تایبەت و پتەوکردنی بناغەی لیب□رالیەتی تازەی ئابووری سەرمایەداری و پاڵپشتیکردنی چینە دەوڵەمەندو سەرمایەدارەکان و لێخۆشبونیان لەزۆربەی باجەکان یان کەمکردنەوەی و قورسترکردنی باری سەرشانی گەلانی کارگەری عێڕاق و کرێکاران بە باجە جۆراو جۆرە سەپێنراوەکان بەسەریانداو خراپتر بوونی خزمەتگوزاری گشتی و تەندروستی و پەروەردەو فێرکردن و خۆشگوزەرانی بەهۆی کەمکردنەوەی خەرجیە گشتیەکان و جێبەجێکردنی ئەو بڕگەو مادداانەی تایبەتن بەیاسای بودجەی عێڕاق و گەورەیی ئەو بودجەیەوەو چاپ کردنی دراوی کاغەزو کۆمپیالەو سەنەدە دراویەکان ئابوری عێڕاق بەرەو ڕووی قەیرانی گەورەو زیاتر ئەکاتەوە لە ڕێژەی دەستەوستانی دارایی چونکە یاسای عێڕاق ڕێی تەواوی داوە بە وەبەرهێنەکان بە دەستاودەستکردنی وپشک و بۆندەکان لە بازاڕەکانی عێڕاق کە ئەمەش بۆ خۆی ڕێژەی هەڵاوسان زیاد ئەکات و لەوێشەوە توانای کڕین لای ئەوانەی دهاتیان سنوردارە و چینی کرێکاران لاواز ئەکات.

دووەم : پاڵنەرە سیاسیەکان

گومانی تێدا نیە گەورەکردنی کێشە ئابوریی و ئیداریەکانی نێوان بەغداد و هەرێم لەسەر ئاستی ڕاگەیاندن و سیاسی لەژێر بیانوی بەگژاچونەوەی گەندەڵی دارایی و دروستکردنی کێشەی لاوەکی و ڕوکەش لەنێوان دەسەڵاتدارە نەتەوەیە بۆرژواکانی کورد لەهەرێمو دەسەڵاتە نەتەوەیی و مەزهەبیە بۆرژوا عەرەبەکانی بەغداد لەژێر کاریگەری دەوڵەتە ئیمپریالیە ڕۆژئاواییەکان لەسەرو هەموویانەوە ئەمەریکا بۆ دەستگرتن بەسەر سەرچاوە نەوتی و گازیەکان و وزە بەتایبەتی دوای هەڵگیرسانی شەڕی ن□□وان ڕوسیاو ئۆکرانیاو لێکەوتە جیهانیەکانی.

ئەم دوو دەسەڵاتە سیاسیە کە هەیە لە هەرێم و بەغداد بە هەردوکیان هێزێکی تایەفی و بۆرژوازی پ□ک□د□نن و بڕیارە سیاسی و

ئابوورییەکانیان تەنها هۆکارەکە بە گومڕاکردنی جەماوەری کارگەر و چاندنی تۆوی دووبەرەکی و ڕەگەزپەرستی و نەژادی لەنێوان پڕۆلیتاریای عەرەبی و کوردی و نەتەوەکانی تردا کە لە عێڕاقدا نیشتەجێن وە هەر بڕیارێک کە بە ناوی گەلی عێڕاقەوە یان کوردەوە وەهەر بڕیارێک کە دەری ئەکەن هیچ پەیوەندییەکی نییە بە بەرژەوەندی ئەم گەلانەوە بەڵکو بە بەرژەوەندی چینە دەوڵەمەند و وەبەرهێنەکان و دەوڵەتە ئیمپریالیە گەورەکانە و بەم شێوەیە واپیشان ئەدەن بەم جۆرە سیاسەتانەیان نوێنەری ڕاستەقینەی گەلن

.

دەسەڵاتدارە نەتەوە پەرستەکانی کورد بەش بەحاڵی خۆیان خۆ لە بەرپرسیارێتی ئیداری و ئابوریی و دارایی ئەدزنەوە بە بیانوی ئەوەی بەغداد بەشە بودجەی هەرێم لە بودجەو مووچە نانێرێت بەمەش خۆیان لەبەرامبەر چینە کارگەرەکان وا پیشان ئەدەن کە ئەوان هۆکاری سەرەکی بەد بەختی خەڵکی بەش مەینەت نین

.

لەجەمسەری دووەم ئەوەی پەیوەستە بە بەغداوە بەردەوام وا لە جەماوەر ئەگەیەنن کە بودجەی عێڕاق و داهاتەکانی بەفیڕۆ ئەدرێ بەهۆی بونی دەسەڵاتدارە کوردەکان و سیاسەتە نەوتیەکەیان، ئەم خاڵەش ڕاستیەکە کەس ناتوانێ نکۆڵی لێ بکات بەڵام ئەمە وەک عەرەب دەڵێ (قسەیەکی هەقە بە مەرامێکی پوچ) بەکاری دێنن

بەمە هەوڵی چەواشەکردنی ڕای گشتی چینە بەش مەینەکەی عەرەبی لە پارێزگاکانی ناوەڕاست و باشور ئەدەن و بە مەبەست هەوڵی شاردنەوەی ئەو هەموو گەندەڵیە ئیداری و دارایی و نادادی و هەژاری و بێکاری و ماڵوێرانی و خراپی ئیدارەدانی خزمەتگوزاری گشتی لەو پارێزگایانە ئەدەن

.

سەرەڕای بونیادی ئیداری دەسەڵاتی هەرێم وەک هێزێکی بەرژوازی هاوبەش و بەشداریەکی بەرچاوی هەبووە لەدروست بوونی حکومەتی ئێستای عێڕاق وئەوەش ڕوونە کە دەسەڵاتدارانی حکومەتی ناوەندی سیاسەتێکی شۆفێنیانەی پاڵپشت بە دەوڵەتانی دراوسێ پەیڕەو ئەکەن کە بەهاوبەشە کوردیەکەیان ڕازی نین کە سەربەخۆییەکی ئیداری هەبێت لەبەر ئەم هۆیە حکومەتی ئیتیحادی یاساکانی بەو شێوە داڕشت دژی سەربەخۆیی یاسایی و ڕێپێدانی لە داڕشتنەوەو دەستوەردانە یاسان لەلایەن ئیدارەی کوردیەوە لەکۆتاییدا لەڕێی ئەم یاسا تایبەتانەوە بودجەو ماددەکانی تایبەت بە بودجه حکومەتی ناوەند هەوڵ ئەدات کە هەژموونی ئیداری و سیاسی و ئابوریی خۆی بەسەر کۆی پارێزگاکانی عێڕاق لەناویشیاندا پارێزگاکانی سەربە هەرێمی کوردستان بسەپێنێ

بەبێ گوێدانە بابەتی مافە دیموکراتییەکان و ڕۆشنبیرییەکانی گەلی کورد لەم ناوچەیە لەکاتێکدا دەسەڵاتی هەرێمی کوردستان و دەسەڵاتی حکومەتی بەغداد هەردووکیان سەربە سیاسەتی ئەمەریکاو ڕۆژئاواو سیاسەتی لیبەڕالیە تازەکەنی.

لەلایەک ئەبینین بودجەی عێراق بە دەیان ملیار دۆلار ئەخەمڵێنرێ و لە لایەکی تریش ژیانی خەڵکی بەش مەینەت و هەژاری گەلانی عێراق دەبینین بەعەرەب و کوردو نەتەوەکانی تریشەوە لەژێر باری خراپترین دۆخی ژیانکردندا دەناڵێنن و
پێویستیان بە سەرەتاییترین خزمەتگوزاری سەرەکییە وەک ئاو و کارەباو تەندروستی و خوێندن و خۆشگوزەرانی نیشتمانی.
برەودان بە هەستی نەتەوەیی تەسک و هەستی شۆڤێنی بەهۆی سەرهەڵدانی کێشەی ئابوری و داراییەکان هیچ نیە تەنها بیانویەک نەبێ بە دزینی هێزی کاری چینی کرێکاران و داهاتی بە شوماری عێراق بە خزمەتی چینێکی دیاریکراو لە بازرگان و سەرمایەدارەکان لەسەر حسابی بەدبەختی و بەش مەینەتی چینە چەوسێنراوەکەو بڵاوبوونەوەی بێکاری و بێ هیوایی لەناو گەنجانی کوڕو کچانی عێراقدا.

.بەم پێیە پڕۆلیتاریای عێراق بەعەرەب وکورد و نەتەوەکانی ترو تایەفەکانیەوە هیچ دەستێکی لەم کێشە ئابوریی و سیاسییەدا نیە کە لەنێوانئەم دوو جەمسەرە بۆرژوازیە دەسەڵاتدارەی هەرێم و بەغدادا هەیە بەڵکو بە پێچەوانەوە ئەوان زەرەر مەندی یەکەمن لە زەربوونی باج و ڕسومات و بێ هیوایی و هەژاری کە ڕۆژ بەڕۆژ بەشێوەیەکی پێچەوانە لەگەڵ کەڵەکە بوونی سەرمایەی سەرمایەداران لەعێراقدا ئەویش زیاد دەکاتو دەبێتە هۆی ئەوەی عێراق شەپۆلێکی تری ناڕەزایی جەماوەری بەخۆیەوە ببینێ و ڕاپەڕینی تشرین و تشرینییەکان دووبارە ببێتەوە و بچێتە قۆناغێکی باڵاترو توندترەوە بەڵام پرسیارە سەرەکییەکە لێرەدا ئەوەیە کام هێزە سیاسیە ئەتوانێ خۆپیشاندانەکان و ڕاپەڕینە جەماوەریە ملیۆنیەکان لە داهاتودا ئاڕاستە بکات؟
لەبەر ئەم هۆیەش خەباتی سیاسی و فیکری شان بەشانی خەباتی ئابوریی کە ئەم چینە پێی هەڵئەستێ وەک هەموو زوڵم لێکراو و چەوساوەکانی ناوچەکە لەکارە پێشینەکانی ئەرکە سەرەکییەکەی قاڵبگرتنە لەهێزێکی مارکسیستی سیاسی ڕێکخراوی دوور لەهەموو ئاڕاستە ڕیفۆرمخوازەکانیچەپی جەماوەری و نەتەوەیی و کرێکاری لایەنگری سۆشیال دیموکراتەکانی جیهان و ڕێکخراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنی و سەندیکا هەڵپەرستەکان بە ئەوەی بتوانێ خەباتی جەماوەری بە هیوا و پەرتەوازە کۆبکاتەوەو ڕێکبخات و شێلگیرانە ئاڕاستەی بکات وە هیچ

نەرمیەک نەنوێنێت لەبەرامبەر ڕوخانی ئەم دەسەڵاتە زاڵمانەیە .

صابر . م
٢٠٢٣ / ٦ /١٠
براڤی مارکسیستی کرێکاران !

دیـــاردەی تیـــرۆر لە کۆمەڵگـــای عێراقـی وهەرێمـی کوردانـدا!.. سابـیر . م

سەرەتا ئەوە بڵێین کە خودی زمانحاڵی مەدیا بەرژوازییەکانی دەسەڵات و ئۆپۆزیسیۆن و هەموو لایەنەکانی تر کە ماهیەتی چینایەتیان دژ بە کارگەران و کۆمۆنیزمە ، دان بەوەدا ئەنێن کە ڕەنگە ڕۆژێک نیە بە بەبیستنی هەواڵی تیرۆرکردنی گەنجێک یان ژنێک یان کچێک یان چالاکڤانێک ڕۆژ بەرینە سەر .
تیرۆرکردنی (خواناس وریا) یەکەمین تیرۆر نیە و دوایەمین تیرۆریش نابێت لەم کۆمەڵگایاندا.
بابزانین هۆی ئەم دیاردەیە چیە ؟ ئایا تەنها کێشەی کەسایەتی و نەخۆشی دەرونی …هتد سەرچاوەکەتی یان بنەمایەکی ئابوری و سیاسی و کۆمەڵایەتی و فەرهەنگیە کەلە کۆمەڵگای عێراقی بگرە ناوچەکەو بەدیاریکراویش کۆمەڵگای کوردیدا هەیە .
کۆمەڵگـای ئەم وڵاتە دواکەوتوانە لە ڕوی گەشەی سـەرمایەدارییەوە بەهەمان پڕۆسەی گەشەی سەرمایەداری لە وڵاتانی ئەوروپاو دەوڵەتە سەرمایەدارییە گەورەکاندا نەچۆتە پێشەوە.
(پەیوەنـدییەکانی بەرهەمهێنـان) لەم وڵاتانـدا پەیوەنـدییەکی بەرهەمهێنـانی سـەرمایەدارانەیە ، بەڵـام تازەپیـاکەوتوویی ئەم کۆمەڵگایـانە بۆ نـاو بـازاڕی سـەرمایەداری و هـاتنی لە پڕتـاوو بەرفراوانی سیستەمی بازاڕی ئازاد و نیولیبڕالیزم وەک بازدانێکی ناسروشت و گواسـتنەوەیەکی لە پڕتـاو لە هۆیەکـانی بەرهەمهێـنانی دەرەباگایەتیوە بۆ هۆیەکانی بەرهێنانی سەرمایەداری نەیتوانیوە داب و نەرێتی ئاینی، و عەشیرەتی ، و خێڵەکی ، تائیفی ، پیاوسالاری

دژ بەژنان ...هتد کۆتایی پێبهێنێت بەو شێوەیەی کە لە وڵاتانی ئەوروپادا شانبەشانی گەشەی سەرمایەداری دابو نەریتە ئاینی و کۆمەڵایەتی و مافی ژنان و فەرهەنگیە مەدەنیەکانی تر گەشەیان کردوە کە بگونجێت لەگەڵ کەڵکەی سەرمایەو لابردنی ڕێگریەکانی بەردەم ئەم گەشەکردنە، بە نمونە مارتن لۆتر چاکسازی بەسەر ئاینی مەسیحدا کرد لە پێناو ئەوەی کە سەرمایەی نیشتمانی گەشەبکات و لایەنە ڕێگریەکان وەک ڕێگری لە ژنان و هەر فەرهەنگێکی تر کەمبکاتەوە.

هەروەها گۆڕانکاریەکی گەورەی شۆڕشی کۆمۆنەی پاریس کە بەیانەی جیاکردنەوەی (ئاینی لە دەوڵەت) دەرکردو وە کۆتایی بە دەسەڵاتداریەتی هزری دەرەبەگی و بەکارهێنانی ئاین و ڕەواجپێدانی لەلایەن دەوڵەت و دامودەزگا ئاینیەکانی و کەنیسە وە هێنا.

لە وڵاتانی دواکەوتوی ناوچەکەو عێراق و هەرێمی کوردواندا (ئاین) سەرچاوەی بنەڕەتی دەستورو یاسایە ، هەمو سێکتەرەکانی کۆمەڵگا لە هەمو مەیدانەکاندا وەک پەروەردەو فێرکردن ......هتد پەیوەستە وە بەناچاری وە بەزۆرەملی ئەبێت لەسەر ئەم دەستورەو ئەم یاسایە بڕوات وە کۆمەڵگا پەیڕەوی بکات .

واتە لێرەدا وە لەم کۆمەڵگایانەدا نە یاساکان مەدەنین وە نە یاساکان و دامودەزگا یاساییەکان ئازادن لە بڕیاردان بەدەر لە کارکردی دابونەریتی عەشیرەتی و خێڵەکی و ئاینی و وە هەرهەمویان لە پێناو ڕاگرتنی ئەم سیستەمە کۆنەپەرستەو دواکەوتوەی حوکومڕانی چەند چەمکیەی (ئاین ، عەشیرەت، خێڵ ، پیاوسالاری ..) بە زەبری چەک و باندی چەکدار و میلیشیاکان پارێزگاریان لێدەکرێت.

یەکێک لە و دامودەزگا فەرهەنگیانەی کە ئەرکیان گومڕاکردن و ساردکردنەوەی خەباتی چینە چەوساوەکان دژ بە دەسەڵاتداران و چینە داراکان و سەرمایەداران کە لە کۆمەڵگا دواکەوتوەکانی وەک عێراق و ناوچەکەو هەرێمی کوردواندا هەیە بریتیە لە (وەزارەتی ئەوقاف) ، هەر بە ئەم مەبەستە ئەم دەستورو دەسەڵاتە سیاسیانە ملیۆنەها دۆلاریان بە درێژەدان بە فەرهەنگی ئاینی و چەواشەکردنی جەماوەری چەوساوەی خەڵک داناوە کە هەو بنەما ئابوری و فەرهەنگی و فیکریەکانی چەوساندنەوەی چینایەتی پەردەپۆش بکەن وە هەرهەموو نادادی و چەوساندنەوە یەک بگەڕێنەوە بە بڕوابوون و نەبوون بە ئاین یان دژ وەستانەوەی .

مارکس و لینین هەڵوەستی پڕۆلیتاریا و کۆمۆنیستەکانیان ڕۆشنکردۆتەوە بەرامبەر ئاین ، کە ئاین چ ڕۆڵێکی سەرکوتگەرانە و چەواشەکارانە ئەبینێت لە خەفەکردنی خەباتی چینایەتی چینە چەوساوەکان .

وە خودی (ئیلحاد) بە هەنگاوێکی سەرەتایی ئەزانن لە چونە پێشەوە لە خەباتیاندا دژ بە سەرمایەداران و دەوڵەتەکانیاندا ، بەڵام ئەوەی شایانی باسە کۆمۆنیستەکان نابێت لە چوارچێوەی (ئیلحاد) دا قەتیس بمێننەوە بەڵکە یەکگرتوویی پڕۆلیتاریا لە خەباتیاندا بە خاڵی سەرەکی لەبەرچاوبگرن بە جیا لە باوەڕی ئاینی و قەومی و ڕەگەزی وە ڕەنگی پێست و ...هتد ، بەڵام لە هەمان کاتیشدا پڕۆسەی ڕۆشنکەرەوانەی سیاسی و فیکری خۆیان درێژە پێبدەن دژ بە هەرجۆرە چەواشەکاریەکی ئاین لەسەر خەباتی یەکگرتوانەی چینە چەوساوەکان .
لەبەر ئەوەش کە (وەزارەتی ئەوقاف) بەشێکی سەرەکیە لەم دامودەزگا و سیستەمە سەرمایەدارییە دواکەوتووەی کە لەم وڵاتانادا هەیە هەربۆیە هەمیشە ئیمکانیاتەکی ماڵی گەورەیان لەبەردەستدایە هەم بە کردنەوەو نۆژەنکردنەوەی مزگەوتەکان وە هەم بە پەروەردەو دروستکردن و هێنانە ئاراوەی سەدەها بگرە هەزارەها مەلای ئاینی کە پیشەکەیان پاراستنی ئەم دامودەزگا و سیستەمەیەو هەروەها پاراستنی دەسەڵات و دامودەزگاکانیانە ، وە بەم شێوەیە گوتاری توندوتیژی سیاسی و ئاینی تێکەڵ بەیەککراون لە لایەن ئەم دامودەزگا زەبەلاحەی (وەزارەتی ئەوقاف) وە بەیاننامەی سەرکۆنەو ئیدانەی کوشتن و تیرۆرکردنی گەنجانێکی وەک (خواناس وریا) بە ڕاشکاوی نابینرێت وە ناتوانن دژ بەو تاکە مەلاو کەسایەتیە ئاینیانەش بوەستنەوە ئەگەر گوتارێکی جیاوازی توندتر یان سەلەفیانەتر هەبێت .
بۆچی (خواناس وریا) تیرۆرکرا؟
کۆمەڵگای عێراق و کوردی لەم چەند دەیەی دواییدا دەرگیری پەیوەندیە زاڵمانەکانی بەرهەمهێنانی سەرمایەداری بوونەتەوە ، وەلە بەرامبەر ئەمەشدا سەدان هەزار گەنج و لاوی وریاو هزر فراوان و تێگەیشتوو لە سەرچاوەکانی چەوساندنەوەی سەرمایەداری هاتوونەتە گۆڕەپانی سیاسی و فەرهەنگی و هونەریەوە کە تەواوی ئەم سیستەمە بە نەفرەت ئەکەن ، ڕاپەڕینەکانی تەشرینیەکان نمونەیەکی بەرچاوی ئەم دیاردەیەن.
تیرۆرکردنی (خواناس وریا) بە ترساندن و تۆقاندن و ڕێگە گرتن لە گەشەکردنی بۆچون و تێڕوانینی زانستی و دیالۆگی چینایەتی دژ بە ئاینەکان وە دواتر ڕێگەگرتن لە گەشەی هزری خەباتی چینایەتی و دژایەتی کۆمۆنیستەکان و ئازادیخوازان و بەرەی ڕادیکاڵی ناو کۆمەڵگایە.
ئازادی بیروڕا و ئازادیەکانی تاکە کەس کاتێک مسۆگەر ئەبێت کە مرۆڤ دڵنیا بێت لەوەی کە تەنانەت لەسەر هەردیاردەیەکی کۆمەڵایەتی ،سیاسی ، ئاینی، وە فەلسەفی ، بتوانێت جیهانبینینی خۆی ڕۆشنبکاتەوە کەسیش هەڕەشەی کوشتن و مەرگی لێنەکات .

ئاین و باوەڕبوون بە ئاینەکان کارێکی شەخسی و تاکەکەسەکان خۆیانە ، هیچ هێزێک و دەوڵەت و یاسایەک بۆی نیە پیرۆزبوونی ئاینێکی بەسەریدا فەرزبکات و بسەپێنێت ، ئەمە تەنها ڕێگایەکە ئەگەر لەم کۆمەڵگایاندا هاتە دی ئەوکاتە ئەتوانین بڵێین مرۆڤەکان ئازادن و ئازادی ڕادەربڕین مانای تەواوی خۆی وەرئەگرێت .

تێکۆشەرانی ڕێبازی خەباتی چینایەتی و کۆمۆنیستەکان بەم جۆرە تیرۆرانە ناسڵەمنەوە وە ئەوەندەی تر پێداگری لەسەر ڕێکخستنی سیاسی و فەرهەنگی چینە چەوساوەکان ئەکەن وەک بزاڤێکی گەورەتر بۆ دەرکێشان و ڕزگارکردنی کۆمەڵگا لەم بەربەریەتیەی کوشتنی کچان و ژنان و لاوانی چالاک و هونەرمەندو ڕۆژنامەوانی سیاسی شۆڕشگێڕ وە دواتریش سەرکوت و کوشتنی کۆمۆنیستەکان .

هەروەها ئەم دیاردەی تیرۆرو (خفقان) و ڕەشەکوژیەی کە لەم کۆمەڵگایانەدا هەیە کە لەپێناو بەرتەسکردنه وەی دیالۆگ و صراعی فکری و سیاسی و چینایەتی و فەلسەفی لەناو کۆمەڵگادا کە بە قازانجی چینی کرێکارو چەوساوەکانی تری کۆمەڵگا ئەچێتە پێشەوە ، ئەوەندی تر هزری شۆڕشی سۆسیالیستی و کۆمۆنیستی لەناو کۆمەڵگادا گەشە پێئەدات وە لەهەنگاوی دوایی خۆیان نزیکیان ئەخاتەوە کە ئەویش شۆڕشی سۆسیالیستیە هەم لە ناوچەکەو هەم لە عێراق و دەڤەری کورداندا.

سابیر . م

بزاڤی مارکسیستی کرێکاران !

٢٥ / ٦ / ٢٠٢٣

فەرهەنگی گشتی کۆمەڵگا ڕەنگدانەوەی چیە و چ ئاڵتەرناتیڤێکمان هەیە ؟..

صابر محمد

فەرهەنگی گشتی چ سیاسی و کۆمەڵایەتی و ڕۆشنبیری و هەموو لایەنەکانی تری ژیان وە مانەوەی بنەما و ڕەوشت و کولتووری عەشائری و تایەفەگەری و بنەماڵەیی وە بەتایبەت لە تێڕوانینیان بە (ژنان) ، پەیوەندییەکی دانەبڕاو وە جودای نییە لە گەڵ ئاستی پێشکەوتنی (هێزەکانی بەرهەمهێنان) لەو ناوچەیە یان لەو ووڵاتە .
هەوڵدان بۆ گۆڕینی سەرخانی فیکری و فەرهەنگی و کولتووری کۆمەڵگا ، لە ڕێگەی ڕێنوێنی و مەوعیزەو توتی ئاسایانە هەوڵدان بۆ فێرکردنی مرۆڤەکان و تاکەکانی کۆمەڵگا ، ئەبێتە شتێکی خەیاڵی و بێهودە ، چونکە خودی (ئامرازەکانی بەرهەمهێنان) بە بردنە سەری ژیان لە ئاستێکی زۆر دواکەوتونەو نا مۆدێرندایە وە ناشتوانرێت فەرهەنگی کۆمەڵگایەکی پێشکەوتوی سەرمایەداری بکەیت بە بەری کۆمەڵگایەک کە تیایدا هێزەکانی بەرهەمهێنان تیایاندا دوکەوتوە ، وە فەرهەنگی ئابووری ئەم دوو جۆرە لە ئاستی پێشکەوتنی (هێزەکانی بەرهەمهێنان) بەیەکتر نامۆن و ە ناگونجێن .
کەمنین ئەو نووسەرو ڕۆژنامەوان و کەسایەتیانەی کە بە پەرۆشی وە بەدڵسۆزیەوە لە هەوڵی گۆڕینی فەرهەنگی کۆمەڵایەتی (خێڵکی کوردن) بۆ فەرهەنگێکی پێشکەوتوخوازانەو مۆدێرن کە مرۆڤ و کەسایەتی مرۆڤەکان و ە پەیوەندی سروشتیانە و خۆشەویستی نێوان (ژنان و پیاو) تیایدا بەرجەستە بێتەوە و ڕێز لە خودی بنیادو ستراکچەری مرۆڤ بگیرێت بە شێوەیەکی گشتی .
بەڵام ئەم بە پەرۆشی و خەونە لەگەڵ ژێرخانێکی ئابووری(هێزەکانی بەرهەمهێنان) دواکەوتو ڕوو بەڕوو ئەبێتەوە، کە لە دوا ئەنجامدا بە کارێکی بێهودەو بێسوود ئەمێنێتەوە ، وە ئەبێتە باسێکی نامۆ بە شێوەی بەرهەمهێنان و ئاڵوگۆڕی ئابوریانە کەلەو کۆمەڵگایەدا هەیە
.
لە قۆناغی ئێستادا کەئیمپریالیزم واتە دەسەڵاتداریەتی «سەرمایە» کە کارکردی خۆی و هەژموونی خۆی بەسەر هەموو کون و کەلەبەرێکی ئەم جیهانەدا خزاندووە و سەپاندووە ، بەو مانایە نییە کە ئەم کۆمەڵگا دواکەوتوانە کە (هێزەکانی بەرهەمهێنان) تیایاندا دواکەوتوە وە بگرە پاشماوەکانی دەرەباگایەتیشیان تیادا ماوە ، دەبنە ڕێگر لە بەردەم چوونە پێشەوەی سیستەمی بەرهەمهێنانی ئیمریالیستیانەی سەرمایە داری و پێشڕەوی خۆیان و وە خودی کۆڵەکەی سەرمایەیە .
بە پێچەوانەوە پڕۆسەی کۆڵەکەی سەرمایەو خودی (سەرمایە) هەندێ بەهێزە و کاریگەرە کە بێتە هێزێکی بڕیاردەرو چارەنووساز و

توانای گۆڕینی زەوی و ئاسمانی هەیە و دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا ئەشکێت و وە بەواتای هیگڵ بێت ئەو هێزە ڕەها (مطلق) ی کە وەک (خودا) ناساندوویەتی ، کە دەسەڵاتی بەسەر هەموو ئەرزو ئاسماندا هەیە و وە ئاگاداری خشەی هەموو مارو مێرویەکە !

هەربۆیە ڕاگرتنی دواکەتویی و سادەیی شێوەی بەرهەمهێنان لە زۆر ناوچەکانی جیهان بۆتە یەکێک لە ئامانجە سەرەکیەکانی خودی سەرمایەدارای ئیمپریالیستیانەی جیهانی و بگرە خودی (سەرمایە) لە ناو زەلکاوە بۆگەن و دواکەوتوەکاندا باشتر گەشە ئەکات و کەڵەکە ئەبێت وە زۆرترین قازانج لە وڵاتانی هەژار و دوواکەوتووی ئابووری وەرئەگرن وە کەڵەکەی ئەکەن .

کاتێک کە ڕۆژانەی کرێکارێکی سۆماڵی یان ئەفریقایی بەشێوەیەکی گشتی لە سنووری (یەک دۆلاری) ئەمریکیدا بێت ، ئەمە باشترین هەلومەرجێکی ئابووریە بۆ گەشەی سەرمایەو کەڵەکەی سەرمایەی کۆمپانیاو دامودەزگا نێونەتەوەیی و جیهانیەکانیان .

بەهەمان شێوە لە ڕۆژهەڵاتی ئاسیاو هیندستان و پاکستان و فیلیپین و بنگلادیش و …هتد ئەو وڵاتانەشدا کە تائێستاش جۆرێک لە کۆیلەیەتی ڕەها پیادە ئەکرێت و ئەبینرێت لە بەرامبەر چینێکدا کە پێویستیان بە وە هەیە ڕۆژانە هیچ نەبێت بە هەر نرخێک بێت ئەگەر سەری خۆشیان لە پێناویدا دابنێن پێویستە کار بە سەرمایەداران و بەکرێگیراوانی کۆمپانیا ئیمپریالیستی جۆر بەجۆرەکانی جیهان بکەن ، بە نمونە کۆچی ملیۆنەها کرێکاری ئەو ناوچانە بۆ وڵاتانی وەک ئیمارات و عەرەبی سوعودیەو قەتەرو عەرەب نشینیەکان و ..هتد ، کە ئێستا ناوچە کوردیەکان و شارە کورد نشینەکانیشی گرتۆتەوە ، و دەیەها کرێکار وەک بارمتە ئەهێننەوە بۆ ناچاری لەو وڵاتاندا بە کرێیەکی کەم کە بەشێکیان ناچار بە خۆکوژی و مردن بوونەتەوە.

نموونەی کرێکارانێک کە لە بنکەی هەڵوەشاندنی پاپۆڕەکاندا کار ئەکەن باشترین بەڵگەی کۆیلەیەتی کرێکارانە لەم جیهانەدا .

هەروەها کارگەی ڕستن و چنین و هەموو ئەو کرێکارانەی کە شەوئەخەنە سەر ڕۆژ بۆ کەمکردنەوەی بەردی بە نرخ لە ناو کانەکاندا کار ئەکەن بۆ کۆمپانیاکانی پیشەسازی مۆبایلەکان و تاپلێتی زیرەک و ئامێرە ئەلکترۆنیەکان .

لە ناوچە کوردیەکاندا بەهەمان شێوە ، وێڕای بوونی هزرێک و فەرهەنگێکی دواکەوتوانەو عەشیرەتی و دەرەبەگیانە بەهۆی پێشنەکەوتن و دواکەتووی هۆیەکانی بەرهەمهێنان لەم ناوچەیەدا یان باشتر بڵێم لەوە ش بەولاوەتر نەبوونی سیمای کۆمەڵایەتی و سەیکۆلۆژی (نەتەوەیەکی) یەکگرتوو کە لەکاتی خۆیدا بتوانن دەوڵەتی سەربەخۆی نەتەوایەتی خۆیان پێکبهێنن و ڕابگەیەنن شان

بەشانی میللەتانی تر .

لە ئەستادا مەسەلەی پێشکەوتن و گەشەپێدانی(هێزەکانی بەرهەمهێنان) وەک ئامانج و مەسەلەی سەرەکی خودی
(بۆرژوازی میللی) نەماوە ، هەربۆیە ئەبینین وە بەدرێژایی ٣٠ سی ساڵ لە حاکمیەتی بۆرژوازی کوردی لەو ناوچەیە ئەوانیش وەک بەکرێگیراوانێکی ئیمپریالیزمی جیهانی لایەنگری هێشتنەوەی کۆمەڵگان لە ئەو پەڕی دواکەوتوویی و فەرهەنگی عەشیرەتیدا ، وە زۆربەی هەرەزۆری سەرمایەو ئیمکانیاتە مادیەکان کە لەبەردەستیاندایە بە سەکتەر و کەرتە خزمەتگوزاریەکان خەرج ئەکرێت ، وەک :
دروستکردنی شاری یاری ، دروستکردنی هۆتێلی بەرز، دروستکردنی شارە جۆربەجۆرەکانی نیشتەجێبوون لە کەرتی بیناسازیدا ، دروستکردنی گازینۆ و قومارخانەو شوێنی ڕابواردن و حەوانە بۆ سەرمایەدارانی جیهان و کەسانی خاوەن ئیمکانیات و سەمایداران لە ناو کورداندا ، … هتد .
بەڵام لە هەمانکاتدا چینێکی بەرین لە خەڵک ڕۆژانە پێویستیان بەوە هەیە کە بژێوی ژیانی خۆیان دابین بکەن و بۆ نموونە کار بۆ ئەو کۆمپانیا بیانیانە بکەن کە پاک و خاوێنی شارەکانیان گرتۆتە ئەستۆ بە مووچەیەکی زۆر کەم وە مەمرەو مەژی ، هەروەها ناچاربوون کارکردن لە کۆمپانیاکانی نەوت و گازو کۆمپانیا نێودەوڵەتیەکانی هاتوچۆ بۆ گواستنەوەی شمەک و نەوت و گاز بۆ دەرەوەی شارە کوردیەکان وە گەیاندیانیان بە دەوڵەتان و کۆمپانیا ئیحتیکاریە جیهانیەکان …. هتد.
زۆرێکی تریش لە هەموو سەکتەرو کەرتە پیشەسازیە لۆکاڵیەکان و خزمەتگوزاریەکانی تردا کار ئەکەن ، وە لەهەمووشی کوشندەتر ڕاگرتنی توێژێکی بەرین لەم چینە لە ژیانی بێکاریدا کە خۆی لە خۆیدا فشارێکی گەورەی خستۆتە سەر مووچەی ئەوکەسانەش کە ئەچنە سەر کارو هەروەها پەیدابوونی هەلی کار .
ڕزگاری و پێشکەوتنی فەرهەنگی کۆمەڵایەتی و سیاسی و کولتووری وە هەوڵدانی گۆڕینیان بۆ کۆمەڵگایەکی مۆدێرن ، لە گرەوەی شۆڕشی سۆسیالیستیدایە.
هەر بۆیە ناتوانرێت پشت بە کۆمەڵگایەکی لەم جۆرەی وەک کوردان ببەسترێت بە سەرکەوتنی شۆڕشی سۆسیالیستی ، وە هەر بۆچوونێکی لەم بابەتەی چەپی ناسیۆنالیستی خەیاڵێکی ووردەبۆرژوازیانەیە .
لە سیاقی جیهانیداو لە سیاقی لۆکاڵیشدا سەرکەوتنی ئەو شۆڕشە سۆسیالیستیە لە گرەوەی بەستنەوەی هەموو هێزو توانای مارکسیستەکان و تێکۆشەرانی ناوچینە چەوساوەکانی ناو ئەم کۆمەڵگا دواکەوتوانە ی

وەک (کورد) ب□ ش□ش□ک و هەوڵێکی مەزنتر کە لە پانتاییەکی گەورەتر کە لەناوچەکەدا وە لەناو نەتەوەکانی تری ناوچەکدا هەیە.
هەرهەوڵێک و تێڕوانینێکی ناسیۆنالیستانەی تر کە بانگەوازی (ڕزگاری نیشتمانی) ئەکات ب□ پێچەوانەی خواست و ڕەوتی چوونە پێش□و□ی سەرمایەداری و کەڵەکەی سەرمایەوەیە وە دژ بە سیاسەتی ئیمپریالیستەکانە لە ناوچەکە دا ، هەربۆیە بەئەنجام گەیاندن و خۆشخەیاڵی بەسەرکەوتنی بزووتنەوەیەکی ناسیۆنالیستانەی لەم جۆرە هیچی تر نیە بێجگە لە بردنە پشەوەی سیاسەتی ئیمپریالیستەکان لە ناوچەکەو گەوجاندنی چینی کرێکارو خەڵکی چەوساوەیە و خۆڵکردنە چاویانەو دوورخستنەوەیانە لە خەباتی چینایەتی .
هەروەها هەر ئال□ت□رناتیق و بەدیلێکی تر کە خوازیاری دروستکردنی (دەوڵەتی مەدەنی و س□□ک□لار) ل□ ش□و□نی د□س□□□اتداریەتی کۆنەپەرستانەی حیزبە قەومی و ئیسلامی و لێبڕاڵە کوردیەکان، دیسانەوە خەیاڵێکی ووردە بۆرژوازیانەی ناسیۆنال□ چ□پەکانە ، کە مەبەست و ناوەرۆکەی تەنها خۆسازانە لەگەڵ دەسەڵاتداریەتی لۆکاڵی کۆنەپەرستانی کوردو سیاسەتی ئیمپیالیستی جیهانی و هەوڵێکی نەزۆکانەیە بۆ دروستکردنی کۆمەڵگایەکی (سۆسیال دیمۆکراتیانەی) بۆرژوازی لەناوچەکەدا ، کە خۆی لە خۆیدا ناکۆکە لەگەڵ ڕەوتی گەشەی سەرمایەو سیاسەتی ئیمپریالیستی جیهانی .
سەروساماندان بە هزرێکی شۆڕشگ□□□انەی مارکسیستی لەم چەشنەش هەروا کارێکی ئاسان نیەو کاری شێلگیرانە ئەخوازێت ؛ هەروەها ئەویش بەهەمان شێوە لە گرەوەی هەم توازون قوای جیهانی و لۆکاڵی خەباتی چینایەتیدایە ؛
بەڵام ئەمە بە واتای ئەوە نایەت کە لەشوێنی خۆماندا بمێنینەوە وە لە ناو چوارچێوەی ئەم زۆنگاوی کۆمەڵگای کوردیدا بتلێینەوە !

صابر محمد

بزووتنەوەی مارکسیستی کرێکاران

تیۆری (هونەر لە پێناوی هونەر) وە ڕەنگدانەوەی لە سەر خەباتی سیاسی پڕۆلیتاریا!..

بزاڤی مارکسیستی کرێکاران

قوتابخانەی فیکری (هونەر لە پێناو هونەردا) پەیوەندیەکی ڕاستەوخۆی هەیە بە بیروباوەڕی
(بەناسی) یەوە .
بیروباوەڕی بەناسی کە لە ناوی شاخەکی یۆنانیەوە وەرگیراوە لەسەدەی نۆزدەهەمدا سەری هەڵداوە .
وە ئەم قوتابخانە فیکریە (هونەر وێژە) لە هەر جۆرە کارکردەکی سیاسی و فیکری و ئاینی و فەلسەفی دا ئەماڵێت و دائەبڕێت و وەپێیان وایە کە ئەدەب و هونەر پێویستە و ئەبێ هەر بۆ خۆی بژی و جوانی خۆی بۆ خۆی بێت خۆی تێکەڵ بە ناکۆکیە سیاسیەکان و فەلسەفیەکان و ئاینیەکانی ناو کۆمەڵگا نەکات .
یەکەمین کەسێک کە زاراوەی (هونەر لە پێناوی هونەردایە) ڤیکتۆر هۆگۆ بوو کە لە ساڵی ١٨٢٩ لە گەرمەی ووتووێژێکدا لە گەڵ ڤۆڵتێردا بەدەستی هێنا وە گەڵاڵەی کرد .
وە دواتریش لایەنگرانی بۆ پەیدا بوو وەک ؛
شاڕڵ بودلێر 1821-1867
لوکانت دیلیل 1804
تیوفیل گوتیە 1811-1872
مالا رامێ 1898
شیلی شاعیر 1822
ورد زورث 1850
وە سەرانی ئەم قوتابخانەیە پێیان وابوو کە (ئەدەب و هونەر) لە هەموو بەرژەوەندیەکانی تر ڕزگار ئەکەن و بێڕەهەندی ئەیهێڵنەوە .
قوتابخانەی فیکری (هونەر لە پێناوی هونەردا) پەیوەندیەکی دانەبڕاوی هەیە لەگەڵ قوتابخانەی
(ڕۆمانسیەت) کە زیاتر پشت بەهەست و نەستی کەسایەتی مرۆڤەکان وەک(تاکە کەس) ئەبەستێت ، وە بریتیە لە هەوڵێک بۆ جوانکاری لە (هونەر و ئەدەبدا) .
یەکێک لە بنەما سەرەکیەکانی سەرهەڵدانی ئەم قوتابخانە فیکریە

ئەوەبوو (هونەر و ئەدەب) پێویستە ڕۆڵی باشترکردنی ڕەوشتی تاکە کەسەکان ببینێت ، وەک ناوەرۆکی پڕۆسەی پەروەردەو فێرکردن .
هەروەک زۆربەی قوتابخانە فیکرییەکانی تر ئەم قوتابخانەیەش لەسەرەتاوە لە ئەوروپا سەریان هەڵداوە بە تایبەت لە فەڕەنسا کە دواتر بەرەو ووڵاتەکانی تر ڕۆیشت و بڵاو بۆوە، وەک ئەڵمانیا و ئیتاڵیا و دواتر ئەمریکاو ووڵاتانی تری جیهانیش .
شۆڕشی پیشەسازی سەرچاوەی سەرەکی ئەم قوتابخانەیە بوو کە لەو سەردەمانەدا هەوڵەی جیاکردنەوەی ئاین لە دەوڵەت ئەدرا بە بەربەرەکانێی هەوڵەکانی کڵێساکان .
هەروەها (Structuralism – البنيوية) وە بە زمانی فارسی بە واتای (ساختارگرایی) دێت ،
بریتین لە زادەی ئەم قوتابخانەیە فیکرییە کە لە ئەوروپای نوێدا سەری هەڵدا .
خەسڵەتی سەرەکی ئەم قوتابخانەیە پێ داگرتنە لەسەر جوانی نووسین ، داڕشتن ، دەقەکان ، بە شێوەیەک کە کار لە دڵ و دەروونی مرۆڤەکان بکات ، وە ئەوان بەرەو ڕەوشتێکی جوانتر بەرێت ، وە لە کۆتاییدا هیچ پەیوەندییەکیان بە جیهانی دەرەوەی خۆیەوە وەک سیاسەت و فەلسەفەو بۆچوونەکانی تر ەوە نەبێت.
ستاتیکای جوانی هونەر و ئەدەب شتێکی دابڕاوو جودایە لە دنیای دەرەوەی خۆی و لە چوارچێوەیەکی داخراوی خودی جوانی ئەدەب و هونەردا ئەهەڵێتەوە .
بەکارهێنانی میتۆدی ئەم قوتابخانەیە لە جیهانی سیاسەتدا ، بەو شێوەیە ڕەنگ ئەداتەوە و بەرجەستە ئەبێتەوە کە دەست نابات بۆڕوخاندنی دەسەڵاتی سیاسی و تەنها لە چوارچێوەی قەیران و ئەزمەکانی ئەم نیزامەدا ئەخولێتەوەو سەدان ڕۆشەنبیرو نووسەری ووردەبۆرژوازی لە چوارچێوەی ئەم بازنەیەدا خۆیان گونجاندووە.
«ڕەهەندییەکان» لە کوردستان نمایەندی ئەم قوتانخانەیەن ، وە لە ڕێگەی مێدیاکان و پەیج و بڵاوکراوەکانی خۆیانەوە نمایەندەی بۆرژوازی لێبڕاڵ ئەکەن ، وە سەرچاوەی هەموو کێشە کۆمەڵایەتی و ئابووری و سیاسییەکانی کۆمەڵگا بە (ناعەقڵانییەتی) دەسەڵاتداران وە بە تێنەگەیشتنی ئەوان لە داب و نەریت و پڕەنسیپی ئەخلاقی وە تێنەگەیشتن لە خودی بایەخی لێبڕاڵیزم و پڕەنسیپەکانی ، هەروەها هەی تەواوی کێشەکانی کۆمەڵگا ئەگێڕنەوە بەتەنها بە کارکردو ڕۆڵی تایینەکان .

ڕەنگدانەوەی لەسەر خەباتی سیاسی پڕۆلیتاریا دا ؛
سیاسەتی (ڕیفۆرمیستی) چەپی بۆرژوازیش خۆی لەخۆیدا جۆرێکە لە

شۆڕبوونەوە بۆ ناو مانەوە لە چوارچێوەی سیستەمی سەرمایەداری و دەست نەبردن بۆ ڕێکخستنی جەماوەری پڕۆلیتاریاو خەڵکانی کرێکار و چەوساوە لە پێنــاو ڕوخانــدنی دەســەڵاتداریەتی بۆرژوازی لە ناوچەیەکدا یان لە ووڵاتێکدا .
هەروەها دەست نەبردن بۆ کۆتایی هێنان بە (خاوەنداریەتی تایبەتی) وە هێشتنەوەی ئەو خەباتە لە چوارچێوەی کۆمەڵێک ڕیفۆرمی سیاسی و پیشەیی بۆ جەماوەری ستەمدیدە ، خۆی لە خۆیدا سیاسەتێکە تەنها بۆ هەڵسان بە چالاکی سیاسیەکان ، بەڵام ئامانجی ئەمچالاکیە سیاسیانە بە کــوێ ئەگــات زۆر گرنــگ نیەو پەیوەنــدی بە جیهــانێکی دەرەکــی و کــارکردێکی تــرەوە نیە ، وە پیــادەکردنی فەلســەفەی سۆســیال دیمۆکراتیانەی؛
(چــالاکی هەمــوو شتێکەو ، ئامــانجیش هیــچ نیە !) خــودی ئیــدوارد بڕنشتــاین ئەم زاراوەیەی داهێنــا و ئەویــش لە بەرامبەر دژایەتــی ڕوحیەتی شۆڕشگێڕانەی مارکس و ئەنجلز کە پێیان لە سەر ئامانجی خەباتی پڕۆلیتاریا دائەگرت کە بریتی بوو لە
(دیکتــاتۆریەتی پڕۆلیتاریــا) واتە بەرینتریــن و فراوانتریــن دەسەڵاتی دیمۆکراتیانەی پڕۆلیتاریا و شوراکانیان ئەگرێتەوە .
ڕەنگــدانەوەی فیکــری (ڕەهەنــدیەکان) لە سیاســەتدا و دژایەتــی ڕێکخســتنی سیاســی و حیزبــی لەلایەن ڕەهەنــدیەکانەوە ، وە دوواتــر دژایەتی مارکسیەت ، تەیفێکی تری لە چەپی ڕۆشەنبیر هێناوەتە کایەوە کە ئەیانەوێت توافقێک یاخود خۆگونجاندنێک پێکبهێنن لە نێوان(ڕەهەندیەکان) وە لە نێوان (سۆسیال دیمۆکراتەکان) وە لە کۆتاییدا گرنگ ئەوەیە کە سیاسەت لە پێناوی سیاسەتدا شرۆڤە بکرێت وە لە ڕێکخســـتنی سیاســـی پڕۆلیتاریـــا بەدوور ڕابگیرێـــت وە ئەڵەتەرنــاتیڤێکی سیاســی لە دەرەوەی ئاڵتەرنــاتیڤی مارکســی و ڕێکخستنی پڕۆلیتاریا بەرجەستە بکاتەوە .
بۆ تــوێژە ووردە بۆرژوازیەکــان ئەمە گونجــاوترین و ئاســانترین ئاڵتەرنــاتیڤە کە دەســت نابــات بۆ ڕێکخســتنی پڕۆلیتاریــا لە پێناوهەڵپێچــانی دەســەڵاتی بۆرژوازی و کۆتــایی هێنــان بە خاوەنداتیەتی تایبەتی ، وە خۆ خەریکردن بە کارێک کە تەنها لە چوارچێوەی چالاکی مەدەنی یان جەماوەریدا ئەهێڵێتەوە ، کە هیچ جۆرە مەترســیەکی گەورەی نیە بۆ ســەر دەســەڵاتداریەتی سیاســی خــودی بۆرژواکــان ، لەلایەکــی تــریشەوە هەوڵێکە بۆ خۆڵ کــردنە چــاوی پڕۆلیتاریـــا کە بەم جۆرە پێویســـتە خەبـــات بچێتە پێشەوە وە لە چاورچێوەی هزرو فیکری
(هونەر لە پێناو هونەردا) بمێننەوەو ، بە واتایەکی تر (سیاسەت لە پێنــاوی سیاســەت و چالاکــدایە، ئامــانجیش هەر ئەوەیە!) نەک لە

بزاڤی مارکسیستی کرێکاران

چاوپێکەوتنی ئەڵتەرناتیڤی سۆسیالیستی لەگەڵ صابر محمد ناسراو بە «وەستا سابیر»

ئەڵتەرناتیڤی سۆسیالیستی بە پێویستی ئەزانێت لەسەر دۆسی□ی ئەگەری جەنگی ئەمریکا و ئێران ڕای هاوڕێیانێک وەربگرێت و ئێوەش یەکێکن لەو هاوڕێیانەی کە هەمان پرستان پێکراوە لەسەر ئەم دۆسیەیە تا لە ماڵپەڕەکەمان ب□□اوی بکەینەوە. و ل□و زووترین فرسەتدا وەڵامەکانتانمان بەدەست بکەوێتەوە سۆپاستان ئەکەین.

پرسیاری یەکەم/ لەئێستادا ئامادەکاری ئەمریکا بۆ جەنگ هەموو دەنگ وباسی تۆڕەکۆمەڵایەتییەکان و تەواوی میدیاکانی جیهانی داگرتووە، ئایا ئێوە بۆچونتان چییە لەم بارەیەوە؟ ئایا ئەگەری ڕودانی ئەم جەنگە هەیە؟

پرسیاری دووەم/ ئایا ئەم جەنگە لە نێوان ئەمریکا و ئێران لە کاتی ڕودانیدا چ کاریگەرییەکی دەبێت لەسەر عێراق و ناوچەکە و جیهان؟

پرسیاری سێیەم/ لە حاڵەتی ڕودانی جەنگدا ئایا ئەرکی کۆمۆنیست و سۆسیالیستەکان وەک بەشی پێشڕەوی پرۆلیتاریا چییە؟ و پرۆلیتاریا لە ناواخنی جەنگێکی کاولکەر چ ئەرکێکی لەسەرشانە؟ ئایا ئەگەری ئەوەهەیە ئەم جەنگە بگوێزرێتەوە بۆ جەنگێکی شۆڕشگێڕانە لە دژی بۆرژوازیی؟

پرسیاری چوارەم/ هەواڵەکان سەرەڕای ئامادەکارییەکانی ئەمریکا لە کەنداو و هەڕەشەکانی ئێران وا شیکاری بۆ ئەکەن کە ئەمریکا ئەیەوێت فشار بخاتە سەر ئێران و ئەمریکاش وا خۆی نیشان ئەدات کە خوازیاری ڕودانی ئەم جەنگە نییە، ئایا لە کاتی ب□□س□ندنی ئاگری ئەم شەڕە نەگریسە ئێمە لە عێراق ئەتوانین چ کارێک بکەین ؟

ئەڵتەرناتیڤی سۆسیالیستی

١٦/٥/٢٠١٨

سەرەتا سوپاسی هاوڕێیانی (ئەڵتەرناتیڤی سۆسیالیستی) ئەکەم بۆ ئەم دەرفەتەو ئەم بەسەر کردنەوەیە کە بتوانین بۆچوون و تێڕوانینەکانی خۆمان لە بارەی ڕەوشی پڕۆلیتاریاو ئەگەری هەڵگیرسانی شەڕێک لە نێوان ئەمریکاو ئێران و ئاکامە ئابووری و سیاسییەکانی بەسەر ژیانی ملیۆنەها کرێکارو زەحمەتکێشی ئەو ناوچەیەو ڕەوشی کۆمۆنیستەکان لە ناو ئەم هەلومەرجەدا .

وەڵامی پ. ١:

سەرەتا پێموانیە ئەگەری دروستبوونی شەڕ لە گەڵ ئێراندا لەم ئێستادا هەبێت ، لە بەر چەند هۆیەک ؛
ئەمریکا دووای شکستی لە سوریا ئەیەوێت توازنی هێزەکانی خۆیان لە (ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست) جارێکی تر بخاتەوە سەر یەک .
هەوڵدان بۆ تەمێکردن و فشارهێنان بۆ سەر ڕژێمی جمهوری ئیسلامی ئێران کە هێزەکانی خۆی لە سوریا و لە یەمەن بکێشێتەوە ، وە هێزەکانی حشد الشعبی لە عێراق سنووردار بکات و کارکردیان لە سەر حوکومەتی عێراق نەهێڵێت .
هیچ هێزێکی ئەڵتەرناتیڤی ئۆپۆزیسیۆنی بە هێز لە ئێراندا بوونی نیە لەو چەشنەی کە لە عێراق هەبوو ، نە بزووتنەوەی کوردایەتی لە ئێران و نە ئەهوازیەکان ونە موجاهیدەکان و شاهەنشایەکان هێزێکی ئەوتۆیان نیە تا بتوانن ببن بە جێگر ی داهاتووی جومهوری ئیسلامی .
خودی جومهوری ئیسلامی لە هەموو ئاڵتەرناتیڤێکی تری بۆرژوازی تر «مەقبوولترە» جیگەی ڕەزامەندیترە بۆ ئەمریالیزمی ئەمریکا ، بە دژایەتی کۆمۆنیزم و ڕادیکالیزم لە ناوچەکەدا .

پەیماننامەی ئابووری و سەربازی سوعودیەی عەرەبی لە گەڵ ئەمریکا بە بڕی ٤٠٠ ملیار دۆلار ، پێویستی بە مانۆڕێک و ئاڵۆزیەکی لەو بابەتە هەیە بۆ ئەوەی چەکفرۆشی و داهاتی سەربازی ئەمریکی بخاتە بوژاندنەوەو کەڵەکەی سەرمایەی زیاتر و دروستکردنی زیهنیانەی هێزێکی مەترسیدار ی وەک ئێران بۆ سەر بەرژەوەندی دەوڵەتانی ووڵاتەکانیی کەنداو کە (ئێرانە) لە پەناو ڕاگرتنی تای تەرازووی هێزی ئێران و عەرەبیەی سوعودیەو ئیسرائیل و بە هاوپەیمانی خۆیان لە گەڵ ئەمریکا بۆ پێشگرتن بە هەر گۆڕانکاریەکی چاوەڕوان نەکراو کە بێتە پێشەوە بە هۆی شکستی ئەمریکا لە سوریاو

تەواوی ناوچەکە ، ئەوەی شایانی باسە بە پلەی یەکەم ئەسڕائیل کە پێشڕەوایەتی سوعودیەش ئەکات ، وەبە پشتی ئەمریکاوە بە جیبەجێکردنی (نەخشە ڕێگای) نوێی ئەمریکاو و ئیسرائیل لە ناوچەکەدا ؛ بە نموونە گۆڕینی پایتەختی ئیسرائیل لە (تل ئەبیب) بۆ (قودس) و دوواتریش لە نەورۆزی ئەمساڵدا بەرزاییەکانی جۆلان خرانە سەر ئیسرائیل ،......ئەم هەنگاوە ڕووەو لە پێشە ....واتە پایتەختی ئیسرائیل ڕەنگە بە ماوەیەکی درێژ هەر لە قودس نەمێنێتەوە ، وە ئەوەی شایانی باسە هەرێمی کوردستانی عێراقیش بنکەیەکی سەربازی ئەمریکیەو ڕەنگە وەلە درێژەی ئەم نەخشەیەدا ئەو ناوچانە تا ئەگەنە هەرێمی کوردستان لە یەک بدرێن ئەگەر لە سوریا سەرکەوتنیان بەدەستبهێنایە و ئەم نەخشەیە ڕەنگە سنوورەکەی بگاتە دەریای قەزوێن بە نزیکەوتنەوە لە ڕووسیا هەروەک لە ڕۆژنامەی نیۆیۆرک تایمز دا لە مانگی ئوکتۆبەری ساڵی ٢٠١٣ باسی نەخشەی نوێی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست کراوەو وچۆن دابەش ئەبێت بەچەند دەوڵەتێکی تر؛ هەموو ئەم نەخشە ڕێگایە لە بەرامبەر ڕووسیاو چین و ئێراندا دەبرێنە پێشەوە .

هەلوومەرجی فەنزەوێللاو ململانێی ئەمریکا لە گەڵ ڕووسیا بە کۆنتڕۆڵکردنی ووڵاتی ڤەنزەوێللا یەکێکە لە فاکتەرە گرنگەکانی تر بۆ قەرەبووکردنەوەی شکستی ئەمریکا لە سوریاو لە (ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست) ، فشارێکە بۆ سەر ڕووسیا و چین و ئێران وتورکیا کە واز لە پشتیوانی دەوڵەتی فەنزەوێللا بهێنن .

هەلوومەرجی ئابووری و سیاسی جیهان لە دووای شەڕی جیهانی یەکەم و دووەم و دەرس و ئەزموونی بۆرژوازی و ئیمپریالیزمی جیهانی کە چیتر و بۆ جارێکی تر نابێ زەمینەی ئابووری و سیاسی بۆ هەڵگیرسانی شۆڕشێک لە چەشنی شۆڕشی ئوکتۆبەر بۆ کۆمۆنیستەکان وپرۆلیتاریا بهێننە کایەوە ، بە تایبەت ڕۆڵی نەتەوە یەکگرتووەکان لە درێژە دان بە سیاسەتی (ڕیفۆرمیستی بۆرژوایی) بە درێژە دان بە ژیان وحاکمیەتی بۆرژوازی و سەرمایەداری لە جیهاندا ؛ ئەم هەلوومەرجە وا ئەکات کە کێشەی یەکلاکردنەوەی ململانێی کێبڕکێی سەرمایە لە نێوان قوتبە ئیمپریالیستەکاندا نە چێتە قۆناغی یەکلاکردنەوەی ململانێکان بەشێوەی (شەڕو جەنگ سازی) بەڵکە ململانێکە زیاتر لە جەنگەکی ئابووری و گەمارۆ ئابووریەکاندا خۆی بەرجەستە بکاتەوە.

هەروەها هۆیەکی تر کە ڕێگرە لە بەردەم هەڵگیرسانی جەنگێکی ئاوا ئەوەیە کە نە ئەوروپای یەکگرتوو وە نە پەیمانی ناتۆ وە بەتایبەت ئەڵمانیاو وهۆڵەنداو ئیسپانیا بە ڕاشکاوی دژ بە هەڵگیرشانی شەڕن

لەو ناوچەیەدا ، سەرباری هەموو ئەم ووڵاتانەش ڕوسیا و چینیش کە گومانی تێدا نیە لە گەڵ هەڵگیرسانی ئەم شەڕە نین لە لایەن ئەمریکاوە .

خاڵێکی تر کە پێویستە باس بکرێت ئەم «هاش و هوش »و هات و هاوارەی سەرانی ئەمریکا دژ بە ئێران بریتیە لە سیاسەتێکی ناوخۆیی بۆرژوازی ئەمریکا بۆ وەرچەرخاندنی زیهنی پڕۆلیتاریای ئەمریکا بۆ دەرەوەو و بەلاڕێدابردن و چەواشە کردنی پڕۆلیتاریای ئەمریکایە کە دوژمنی ئەمڕۆمان ئێران وتیرۆریزمە نەک خودی دەسەڵاتداریەتی ئیمپریالیزمی ئەمریکی و دەستدرێژیەکانی بۆ سەر ناوچەکانی تری جیهان ، و چەوساندنەوەیان بۆ پڕۆلیتاریای ئەمریکاو بگرە جیهانیش ؛ ئەم سیاسەتە ناوخۆیەی ئێستا کە ئەیانەوێت هێزو بازووی سەربازی خۆیان نیشان بدەن ، پەیوەندی بە هەڵبژاردنەکانی ئایندەی ئەمریکاو خودی سەرانی حیزبی جومهوریەکان و ترامپ وەک پسوڵەیەکی بەهێز لە بەرامبەر هەڵوێستیان دژ بە ئێران .

وەڵامی پ. ٢ :

کاریگەری شەڕێک کە لەو ناوچەیەدا ڕوو ئەدات ڕۆشنە ، سەرەتا بۆ تێکشکاندنی هەلومەرجی شۆڕشگێڕانەی چینی کرێکارو پڕۆلیتاریای ئەو ناوچەیە بە گشتی ، یەکەم لە باری ژیان و گوزەران و برسی کردن و درێژە دان بە تۆقاندن و ترس و ئیرهابێک کە مەوداکەی زۆر لە کاریگەری خراپی تاقمە تیرۆریستیەکانی قاعیدەو داعش زیاتر ئەبێت ، دووەم بە تاڵانبردن و دەستگرتن بەسەر سەرچاوە نەوت وگاز و کانزایەکانی تری ئەو ناوچەیەو زیاتر کردن و کۆنترۆڵی ڕاستەوخۆی ئەمریکا بۆ سەر ئەم ناوچەیە. وە لەم نێوەدا هەلومەرجێکی ترسناک و وەحشەت ئامێز لە چەشنی هەلومەرجی یەمەن بەسەر تەواوی جەماوەری کرێکارو زەحمەتکێشی ئەو ناوچانەدا ئەسەپێنرێت.

ئەبعادی ئەم شەڕە تەنها ناوچەیی نامێنێتەوە بەڵکە جەمسەرو قوتبە ئیمپریالیستیە جیهانیەکانی تریش تیایدا بەشدار ئەبن ، لە کاتێکدا ئەگەر ئەم شەڕە پانتایەکی گەورەی لەم چەشنە ی گرتە خۆ ئەو کاتە ڕۆڵی ڕابەرایەتی مارکسیستانەی کۆمۆنیستەکانی ناوچەی (ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست) ، لە سەر بنەمای ئەو بەرنامە سیاسیەی کە باسمان کرد ، ئەبێتە کارێکی بەرجەستەو و پڕۆلیتاریای شوێنەکانی تری جیهان بەدووای خۆیدا ئەهێنێت ، چونکە ئاکامەکانی شەڕێکی ئاوەها لە ڕووی ئابووری و سیاسیەوە کار ئەکاتە سەر ژیانی تەواوی پڕۆلیتاریای جیهان و گشت ناوچەکە .

وەڵامی پ. ٣ :

سەبارەت بە ڕۆڵی کۆمۆنیستەکان وپڕۆلیتاریا !

سەبارەت بە ئەرکی کۆمۆنیستەکان لە ئێستاداو لە کاتی جەنگداو وە لە هەر هەلومەرجێکی تردا لە ژێر دەسەڵاتداریەتی سیستەمی سەرمایەداریدا ڕۆشنە ؛ سەرەتا خۆ ئامادەکاری کۆمۆنیستەکان وەک نوخبەیەکی ووشیارو تێکۆشەری ناو چینی کرێکار لەوەوە دەستپێ ئەکات کە ببنە خاوەنی بەرنامەیەکی مارکسیستی کە بە ڕاشکاو دابڕاوی فیکری خۆیان لە گەڵ « سیاسەتی ڕێکخستنی تریدیۆنیستانەو و ڕیفۆرمیستانە » بخەنە ڕوو ، هەروەها دابڕانی تەواو لە هەمو مەیلە سۆسیال دیمۆکراتەکان و چەپی ئەوروپایی و هەروەها دابڕان لە گەڵ (ڕیفۆرمیزمی کرێکاری)لە چەشنی «کۆمۆنیزمی کرێکاری» و بەرنامە ڕیفۆرمیستیەکەیان بە ناوی (دنیای باشتر) و هەروەها(سۆسیالیزمی پۆپۆلیستی) لە چەشنی مۆدێلی ئەمریکای لاتینی و چاقێزی و چەندین بیروبۆچوونی تری بە ناو مارکسیستانەو تەنانەت بە ناو ترۆتسکیانە کە بەرنامەکانیان پشت بە سیاسەتی ڕێکخستنی تریدیۆنیستی و ڕیفۆرمیستی ئەبەستێت و بەتایبەت دوا بەدووای ساڵەکانی ١٩٣٧ و ١٩٣٨ کە ترۆتسکی و هاوڕێکانی ویستیان (ئەنتەرناسیۆناڵی چوارەم)پێکبهێنن وە بەشایی چالاکی سیاسی مارکسیستانەو ڕێکخستنی سیاسیانەی پرۆلیتاریا بۆ ڕوخاندنی سەرمایەداری و رژێمە سیاسیەکانیان بە چالاکی نیشاندان لە ناو ڕێکخراوە جەماوەریەکان و هەروەزیەکان و سەندیکاکان بە بێ بوونی پارتی ڕێکخراوو بەڵشەفیانەی پرۆلیتاریای سەردەمی ئێستا پڕ ئەکەنەو لە چوارچێوەیەکی بەرتەسکی کۆمەڵایەتیدا بمێننەوە .

هێرشی پرۆلیتاریا و ئامادەیی ئەوان لە ناوچەکەدا هەڵێنجراوی ئیرادەی خود بەخودی پرۆلیتاریای ئەو ناوچەیە نیە ؛ بەڵکە پرۆلیتاریای ئەم ناوچەیە ئیلهام لە ئیرادەی شۆڕشگێڕانەی پڕۆلیتاریای جیهانی ورئەگرێت و بە هەمان شێوە ش کار ئەکاتە ئیرادەی شۆڕشگێڕانەی پڕۆلیتاریای جیهانیش ، ئەم ئیرادەیەش ئێستا لە ئاستێکی زۆر نزم و ناڕێکخراودایە وە کۆمۆنیستەکان لە جیهاندا لەسەروکاری زیندووکردنەوەی ڕوحیەتی شۆڕشگێڕانەی مارکس وئەنجلس و لێنین دان و بە گرنگیەوە سوود لە لە ئەزموونی خەباتی ترۆتسکی و هاوڕێکانی وەر ئەگرن دژ بە (سۆسیالیزمی میللی) و (ڕیفۆرمیزمی شەعبەوی) ستالینی و حیزبە شیوعیەکانی ؛ هەرەها دوژمنی چینایەتی پڕۆلیتاریا ناوچەیی نیە بەڵکە جیهانیە ، چونکە خودی سەرمایەداری جیهانیە .

پەرژو بڵاوی و نەبوونی ئەو ئیرادە و ڕوحیەتە شۆڕشگێڕانەیە ی

مارکس و ئەنجلس ولەنین ڕۆڵ و کارکردی خۆی ئەبێت لە سەر پڕۆلیتاریای ناوچەکە ، بەڵام کۆمۆنیستەکانی ئەو ناوچەیەش دەستەوئەژنۆ دانانیشن کە بۆرژوازی و ئیمپریالیستەکان چۆنیان بوێت سیاسەتەکانی خۆیان بەسەر جەماوەری پڕۆلیتاریادا بسەپێنن ، وە هەمیشە بەسەروکاری ئەوەوەن کە کۆڕوکۆمەڵە و کادێرانی تێکۆشەری ناو پرۆلیتاریا لە یەکتر نزیکبکەنەوەو و ببنە خاوەنی بەرنامەیەکی ماتیریالیستیانەو جەدەلیانەی مارکس و ئەنجلس و و لەسەر بنەمای ئەم کۆڕوکۆمەڵە و بەرنامەیەوە ببنە خاوەنی حیزب و ئیرادەی سیاسی پڕۆلیتاریای ئەو ناوچەیە بەرجەستە بکەنەوە .

بەردەوام ئەرکی کۆمۆنیستەکان هەروەک لەنینش فێری کردووین ئەوەیە نەک هەر بە شوێن هەلی گونجاودا (الفرص) بگەڕێین بەڵکە ئەبێ تێبکۆشین و هەلومەرجە کۆمەڵایەتیەکان بارگاوی بکەین و شۆڕشگێڕیان بکەین و خۆمان هەوڵی هێنانە کایەوەی هەلوومەرجی شۆڕشگێڕانە بدەین و دروستیان بکەین لە ڕێگەی کاری تەبلیغی و سیاسی ئاشکراو نهێنیمان دژ بە بۆرژوازی و ئیمپریالیستەکان بە ژێرەوژوورکردن و کۆتایی هێنان بە سیستەمی زاڵمانەی سەرمایەداری و دەسەڵاتەکانیان .
بە بێ بوونی حیزبێکی سیاسی بە توانای لەم چەشنە هیچ ئومێدێک بە گۆڕینی ئەم هەلوومەرجە بە هەلومەرجێکی شۆڕشگێڕانە و جەنگی شۆڕشگێڕانە دژ بە بۆرژوازی نیەو نایەتە ئاراوە ، هەروەک لە سودان و جەزائیر و مەغریب و تونس سوریا یەمەن و لە ووڵاتە عەربیەکانی تردا بینیمان و تا ئەستاش بەرچاومانەوەیە .

وەڵامی پ. چوارەم :

کۆمۆنیستەکان و چەپەکان بە شێوەیەکی گشتی لە کاتی هەڵگیرسانی شۆڕشێکی لەم جۆرەدا وە بەم سیماو چوارچێوە سیاسی و کۆمەڵایەتیەی کە هەیانە هیچ کارێکی سیاسی وخاوەن کارکردێکی مەزن لە سەر ڕەوتی شەڕەو لە بەرەی پڕۆلیتاریادا پێ ئەنجام نادرێت ؛ تا ئەو جێگەیەی کە بەبێ ئەم ئامرازە سیاسی و ئیرادە شۆڕشگێڕانەیەی کە خۆیان لە حیزبێکی سیاسی و چینایەتی بە ڕوحی تێکۆشەرانەی مارکسەوە نەیەنە مەیدان ، بەبێ ئەم یەکخراوبوونە کۆمۆنیستەکانیش وەک هەر تاکێکی تری کۆمەڵگا بە تاسیر ئەمێنێتەوە ؛ ئەرکی ئەمەی کۆمۆنیستەکان ئەوەیە هەر ئێستا ڕیزی سیاسی و چینایەتی خۆمان بە کۆمەڵگا بناسێنین و پشت بە سیاسەتی یەکخستنی بەلشەفیانە ببەستین بە یەکخراوکردنی ڕابەرانی ناو مەیدانە کرێکاریەکان (نەک ووردە بۆرژوازیەکان کە لە ڕووی چینایەتیەوە جێگەی متمانە نین) و

بەرنامەی سیاسی خۆمان بەدوور لەو خاڵانەی کە لە سەروە ئیشارەمان پێداون بخەینە ڕوو .

هەروەها لە کاتی ڕوودانی جەنگدا و لە ئێستاوە پێویستە ئامادەیی خۆمان بۆ : یەکەم ؛

کاری تەبلیغاتی چڕوپڕ بۆ کۆکردنەو□ و سازماندانی پڕۆلیتاریا بۆ شەڕێکی گەورەترلە پێناو ڕووخاندنی دەسەڵاتی سیاسی بۆرژوازی و ڕزگارکردنی پڕۆلیتاریا لەم شەڕە هەروەک بەڵشەفیکەکان خەباتیان بۆکرد لە سەروبەندی شەڕی جیهانی یەکەم دا تا توانیان دەسەڵاتداریەتی قەیسەرلە ڕوسیا بڕوخێنن .

دووەم ؛ هەوڵدان بۆ پووچەڵکردنەوەی تەبلیغاتی ناسیۆنالیستانەی بۆرژوازی بۆ بەشداریکردن لەم شەڕەدا و موقاتەعەی ڕاستەوخۆو بێ قەیدوشەرتمان بۆ پێشگرتن بە هەڵگیرساندنی جەنگێکی ئاواو وەستانی شەڕ .

خەڵکانێک و کادێرانێکی مارکسیستی زۆر دڵسۆز و تێکۆشەر لە ناو بزووتنەوەی کرێکاری و چەپ لە هەرێم و عێراقدا ئەزموونی شەڕی عێراق وئێرانیان بینیوە ، بەڵام بەداخەوە ئەو ڕوحیەتە شۆشگێڕانەی کە هەیان بوو لە لایەن مەیلی (ڕیفۆرمیستی شەعبەوی) حیزبی شیوعی وهەروەها مەیلی (ڕیفۆمیستی کرێکاری) کۆمۆنیزمی کرێکاری بەرەو ئاقارێکی ڕیفۆرمیستانە بە لاڕێدا براوە و ئەو ڕوحیەتە شۆشگێڕانەیان مراندووە وەک (تاقمێکی فشارهێنەر) بۆ سەر بۆرژوازی لە پێناو ڕیفۆرمسازی هاتوونەتە مەیدان نەک کار بۆ ڕووخاندنی دەسەڵاتی بۆرژواکان لە ناوچەکەدا .

ڕۆڵی بزووتنەوەی مارکسیستی پەڕژو ب□ناوی ناو چینی کرێکار و پڕۆلیتاریا لە ئێستادا چ لە ڕووی لۆکاڵی و چ ل□ □□ووی جیهانیەوە ئەویە کە ئەم ڕووحیەتە شۆشگێڕانەیەی مارکس زیندووبکەینەوە بۆ ڕووبەڕووبوونەوە و ئامادە سازی خەباتی چینایەتی سیاسی و ئابووری پڕۆلیتاریاو بەرەو ئامانجی تێکشکاندنی دەسەڵاتداریەتی بۆرژوازی لە ناوچەکەدا و ەستانەوە دژ بە جەنگێکی مەزنی لەم چەشنە .

سەرچاەکان :

١-سەرنجێک سەبارەت خەسڵەتی سیاسی تێکۆشانی نقابی (جەماوەری) نامەی مارکس بۆ (بوڵت) لە ٢٣ تەشرینی دووەمی ساڵی ١٨٧١ ؛ کە لە کتێبی (في الحركة النقابية) له نووسینی مارکس و انجلس و وه رگێڕانی طلال الحسيني و صونيا الخوري طعمة وەرگیراوە .

بۆرژوازی دەسەڵاتداری هەرێم و سەربەخۆیی! ... سابیر محەمەد

فریودانی جەماوەری خەڵکی کوردستان بە ناوی سەربەخۆیی کوردستانەوە ، پەیوەندی بە یەک مەسەلەی گرنگی چینایەتی خودی پارتی و یەکێتی و گۆڕان و حیزبە ئیسلامیەکان و پاشکۆ کانیانەوە هەیە ؛ ئایا خودی ئەم حیزبانە سەربەخۆن تا بتوانن داوای سەربەخۆیی بە جەماوەر بکەن ؟! هەموو کەسێکی سادە ئەزانێت کە ئەم حیزبانە جڵەوی کاروبارو تەنانەت سەرچاوەی ماڵی و دەرامەتەکەیان پەیوەندی بە ووڵاتانی دراوسێ و جیهانەوە هەیە ، پەیوەندی بە بەکرێگیراوی ئیمپریالیستیانەی ئەوانەوە هەیە بە ئەمریکاو ئەوروپاو ڕوسیا و ئێران و سوعودیە و ئیسرائیل و تورکیاوە هەیە ، کاتێک کە بڕیاری سیاسی لە دەستی خۆیاندا نەبێت و ئەوان تەنها هەیەکی ڕاپەڕاندنی سیاسەتەکانی بۆرژوازی جیهانین لە ناوچەکەدا ، چۆن ئەتوانن داوای سەربەخۆیی بە هەرێم بکەن ؟! یان ئەوان ئەیانەوێت وەک بۆرژوازی کوردی لەناو ئەم تۆڕەجیهانیەی سەرمایەداریدا ئیمتیازاتی زیاتریان دەستبکەوێت .

ئەم بۆرژوازیە دەسەڵاتداریەی کورد لە بەر ئیفلاسی سیاسی خۆیی و داماوی لە ئیدارەی ئەو ناوچەیەدا ئەم شیعارە فریودەرەی بە رز کردۆوە .
لەم نەوەدا ئەو ئۆپۆرتۆنیستانەی کە بە ناوی دیمۆکراتیەت و سێکۆلار و مەدەنیەت و کۆمۆنیزم و شیوعیەتەوە چوونە پشتی سیاسەتەکانی ئەم دەسەڵاتدارانەی کورد ، بەشێکی ئەگۆڕێتەوە بە پاراستنی بەرژەوەندی خۆیان لەناو ئەو دەوڵەتە فریودەرەی حیزبە کوردیەکان بانگەوازیان بۆ کــرد ، بەشەکەی تریشــی ئەگۆڕێتەوە بە وابەســتەبوونیان بە ئۆپۆزیسیۆنی ئێرانی لە هەرێم و بوونی بەرژەوەندی هاوبەشیان لە گەڵ پارتی و یەکێتی و گۆڕان و حیزبە ئیسلامیەکان ، کە کۆمەکی ماڵی و سیاسی لە دەسەڵاتدارانی هەرێم وەرئەگرن لە بەرامبەر پشتیوانی ئەوان بە سیاســەتەکانی دەســەڵاتدارانی هەرێــم ، وە هەوڵــدان بە پاراستنیان لەدەست سەرکوتی جومهوری ئیسلامی .

ناو نانی ئەم پرسە فریودەرەی (سەربەخۆیی کوردستان) بە مافی

ئازادانەی خەڵک لە دەنگدان و ڕیفڕاندۆمێکی تێکشکاو و گاڵتەجاڕ ، هیچی تر نییە تەنها دیوێکی قێزەونی ئۆپۆرتۆنیستانەی ئەو هێزانەی کە بەناوی چینی کرێکا رو مافی خەڵک و کۆمۆنیزمەوە جەماوەر فریو ئەدەن بۆ مانەوەیان لە ژێردەسەڵاتداریەتی پارتی و یەکێتی و گۆڕان و حیزبە ئیسلامیەکان لەو ناوچەیەدا .

صابر .م

مەراسیمی بۆرژوازیانەی شیوەن و گریان بۆ سەرۆکەکان ! … سابیر محم□د

کولتوری ستالینیانەی گێڕانی مەراسیم بۆ سەرکردە سیاسیەکان ، بەهۆی مەزنی شۆڕشی ئۆکتۆبەرەوە بۆتە مۆتەک□ یەکی گەورەی جیهانی …. لێنین بە هیچ شێو□ یەک ڕەزامەندی خۆی لەسەر مەراسیمی بۆرژوازیانەی مردن و ناشتنەکەی خۆی ڕەتکردۆتەوە ، دواتر کرۆپسکایا ویستی ئەم وەسیەتە جێبەجێ بکات بەڵام هەڕەشەی ستالین لە کڕۆپسکایاو هەر کەسێکی تر لە ناو بەڵشەفیکەکاندا ، لەلایەن ستالینەوە سەرکوتکرا ، ستالین لە پێناو دەرخستنی ڕۆڵی خۆیی و سەپاندنی هەژموونی خۆی لەم مەراسیمەداو جێگیرکردنی کولتووری پەرستنی سەرکردەی پیادەکرد.

ئەم مێژووە تەحریفکراوە تائێستاش ڕەواجی هەیە ، بۆ نمونە کۆریای باکوور چیان نەکرد بۆ کیم ئیل سۆنگ ؟! ….هتد .
بلیخانۆف لە کتێبی “ڕۆڵی فاکتەری مادی لە مێژوودا ” باس لە ئیحساس و عاتیفەی مرۆڤەکان ئەکات لە کۆمەڵگای سەرمایەداریدا یان لە کۆمەڵگای چینای□تیدا ، نمونەی دوو دایک ئەهێنێتەوە کە کوڕەکانیان ئەمرن ، یەکێکیان (ماشێنکای) خاوەن دەسەڵاتە ، دووەمیان (ماشێنکای) ژنە هەژاری ناو ماڵە .
بلیخانۆف ئیحساس و عاتیفەی ئەم دوو ژنە و ئەم دوو دایک□ ش□ی ئەکاتەوە کاتێک کوڕەکانیان ئەمرن .

شیوەنی ماشێنکای هەژاری ناو ماڵ بۆ کۆڕە مردووەکەی هەمووی

بریتییە لە یادکردنەوەی ئەو یادگاریانەی کە بە کەساسی و کوڵۆڵی چاوەڕاوانی کوڕەکەی کردووە کە ئەگەڕێتەوە بۆ ماڵەوەو بژێوی خۆی و دایکی پەیداکردووەو دابینکردووە .
شیوەنی ماشێنکای خاوەن دەسەڵات بریتیە بووە لە یادکردنەوەی یادگاریە خۆشەکانی ئەم دایکە کاتێک کوڕەکەی مناڵبووە ئەویش لە هۆڵەکانی جەژنگێڕان و سەفاو خۆشیدابووە …

کرێکاران و زەحمەتکێشانی کوردستانیش بە ژن و پیاوەوە وە بە مردنی سکرتێری یەکێتی و سەرۆک کۆماری عێراق فرسەتێک دێتە بەردەستیان کە ناخی خۆیان بەتاڵبکەنەو□ و خۆیان لە قوڕبگرن و بگرین و شیوەن بکەن بۆ ئەو ژیانەی کە تیایدا ئەژین ، بەڵام بە شێوەیەکی ڕوکەشیانە گریانە بۆ سەرۆک .
سازکردنی ئەم مەراسیمانە پێش هەموو شتێک زیادکردن و بەهێزکردنی دەسەڵاتی حیزبە قەومیە کوردیەکان و دەسەڵا تەکەیانە ، ئەم دەسەڵاتە لەوەدا بەرجەستە ئەبێتەوە چۆن کەسانێکی پارێزەرو بەرپرس و کاربەدەستانی ئەم دەسەڵاتە بۆرژوازیەن و نمایشی هێزی سەربازی و پۆلیسی خۆیان نیشانئەدەن.
لەلایەکی ترەوە تەنانەت مردنی سەرۆکەکان ئەب□ ب□بت□ هۆی بەهێزکردن و چ□س□پاندنی دەسەڵاتداریەتی بۆرژوازی لە ک□م□□□دا ، ئەوان ئەیانەوێت بەم پڕاکتیکە سیاسیانە جەماوەر بخەنە خەونێکی ناخۆشەوە کە ژیانی خۆیان لە بیر بەرنەوەو بەلایانەوە گرنگ نەبێت و خۆیانی بۆ گیانفیدا بکەن …!

ڕیفڕاندۆمێکی درۆزنانەی بۆرژوازی لە هەرێم بۆ لە بیربردنەوەی تەواوی نەهامەتی و قەیرانە ئابووری و سیاسیەکانی هەرێم بوو کە بەدرێژایی ٢٦ ساڵە خەڵکی بەدەستیەوە ئەناڵێنن .
قەیرانی شکستی ئەم گاڵتەجاڕیەی ڕیفڕاندۆم بە مەراسیمی نەخشە بۆکێشراوی مردنی جلال طالبانی لە بیر ئەم جەماوەرە ئەبرێت□و□ ل□ تەواوی شارو شارۆچکەکانی هەرێم چەندین بۆنەو موناسەبەی تەعزیەو شیوەنگێڕان سازئەکرێت .

ووتیان ئەم شیوەنە ئەبێ حەوت ڕۆژ بخایەنێت ، بەڵام پێ ئەچێت کە بەم زووانە تەواو نەبێت ، ڕەنگە حەو مانگ بێت ، یان حەوت ساڵ بێت ، یان ببێتە شیوەنێکی دائیمی کوردان کاتێک مەزارگا بۆ سەرۆکەکەیان دروست ئەکەن ، وببێتە شیوەنێکی تر لە جۆری شیوەنەکانی حسن و حسێن و علی کوڕی طالب کە سەدەها ساڵە کوژراون .

صابر . م

ئومێد بە دەوڵەتی سێکۆلار و مەدەنی لە هەرێم ! ... وەستا سابیر

خاڵی سەرەکی و بنەڕەتی کە چەپی ڕیفۆرمیستی بەناو (کۆمۆنیزمی کرێکاری) و هەندێک لە لیبراڵەکان و ئیسلامییەکان و چەپە متفرقەکان ئەوەبوو و ئەوەیە کە ئەوان لە پێناو بەدیهێنانی دەوڵەتێکی سێکۆلار و متمدن و عیلمانی چوونەتە پشتی پڕۆژەی بارزانی و یەکێتی و ئیسلامییەکان و بۆرژوازی دەسەڵاتدارانی کورد .
لێرەدا پێویستە بپرسین ؛ بۆ چ ئومێدو لە سەر بنەمای چ فاکتەرێکی ئابووری و سیاسی بۆرژوازی دەسەڵاتداری کورد توانای دروستکردن و بنیاتنانی دەوڵەتێکی دیمۆکراتیک و سێکۆلار و مەدەنی لەم چەشنەی هەیە لەم ناوچەیەدا ؟!
هەروەها بیانوویەکی تری چەپێکی ڕیفۆرمیست کە لەم ناوچەیەدا هەیە بە جەماعەتی کۆمۆنیزمی کرێکاریشەوە ئەوەیە کە مەسەلەی کورد لە ڕێگەی دەنگدانی خەڵکەوە ئەنجام ئەدرێت و دوواتریش بە پشتی ئومێدەکانی خودی بارزانی و بۆرژوازی کوردی ئەڵێن ئەم ڕیفۆراندەمە بەرەو سەربەخۆیی کوردستان هەنگاو ئەنێت !
وە هەرلەم پێناوەشدا ئەوان ئەم دەنگدانە بە مافێکی سەرەتایی خەڵک ئەزانن کە بۆچی ڕێگریان لێبکرێت و بۆچی دەوڵەتی سێکۆلاری کوردی دانەمەزرێت ؟!
ئەوان پێ بەدەم هاوار ئەکەن و بوونەتە بەندەگەی بۆرژوازی دەسەڵاتداری کوردی بۆ ئەم تەبلیغاتانە .
پرسیارەکە لێرەدا ئەوە نییە کە ڕێگە لە جەماوەر بگیرێت ڕیفۆراندەم بکات یان نەء ؛ پرسیارەکە تەواو جیاوازە لەو پرسیارەی کە بۆرژوا ئیمپریالیستی جیهان و بەکرێگیراوانی لەدەوڵەتانی دراوسێ وەک عێراق ئێران و تورکیا و سوریا کە هەوڵ ئەدەن بڕێن و لە ڕوانگەی شۆڤێنزمەکی باڵادەستەوە کە کوردان نابێت ڕیفۆراندەم ئەنجام بدەن !
چینی کرێکار و زەحمەتکێشانی ئەو ناوچەیەو عێراق تەواو جودایی خۆی لەگەڵ ئەم بۆچوونەدا ڕائەگەیەنێت ، ودژ بە هەموو جۆرەکانی شۆڤێنیزمی باڵادەستی ووڵاتانی وەک عێراق و تورکیا وسوریاو ئێران

ئەوەستێتەوە و لەهەوڵی پتەوکردنی ڕیزەکان و یەکگرتوویی کرێکاران و زەحمەتکێشانی هەموو نەتەوەکانە .
ئێمە لە ڕوانگەی بەرژەوەندی پرۆلیتاریای کوردی و عەرەبیەوە لە هەوڵی ئەوەداین کە بە جەماوەر بڵێین کە دەسەڵاتدارێک کە بەدرێژایی ٢٦ ساڵە نادیمۆکراتیکترین و سەرکوتگەرترین هەلومەرج و برسیەتی و بێکاری و بە تاڵان بردنی سەروەت و سامانی ئەو دەڤەرە و کوشتنی هەموو دەنگێکی ئازادیخواز و چەپ لە ناوچەکەدا ، لەوانە نەزیر عومەر و شاپور و قابیل و سەردەشت عوسمان و کاوە گەرمیانی سەرانی مامە حەمەو ..هتد چەندین کەسی تێکۆشەرو ناڕازی تر کە بە لێبوردنەوە ناوەکانیانم لە یاد نییە لە ئێستادا تۆماریان بکەم .
لەسەر ئەم بنەمایە ئەڵێین چۆن دەسەڵاتدارێک کە ئەمە مێژوویەکەی بێت ئەتوانێت لە داهاتوودا دەوڵەتێکی دیمۆکراتیک و مۆدێرن و سێکۆلار و پشت بە چ هێزێکی سیاسی دروستبکات و بنیاتبنێت ؟!
بۆ ئاگاداری هەموو چەپە ڕیفۆرمیستەکان و بەتایبەت هەوادارانی کۆمۆنیستی کرێکاری ؛ هیچ فشارێکی ڕیفۆرمیستیانە لە توانای ئەوەدا نییە کە ماهیەتی بۆرژوازیانەو سەرکوتگەریانەی ئەم دەسەڵاتە بگۆڕێت بەرەو دیمۆکراتیزەبوون و پاراستنی مافە سەرەتاییەکان خەڵکی کوردستان !
ئەم دەسەڵاتە هەروەک هەموو دەسەڵاتدارێکی بۆرژوایی لە دنیادا تەنها بە خەباتی سەرتاسەری پرۆلیتاریای جیهانی و ناوچەیی لە پێناو ڕوخاندنیان و گۆڕینی ئەم دەسەڵاتە چینایەتیە بۆرژوزیانە بە دەسەڵاتێکی جەماوەری و کۆمۆنەیی خودی کرێکاران و زەحمەتکێشان توانای گۆڕینی هەیە تابتوانێت دیمۆکراتیک و مرۆڤ پەروەر و دووربێت لە بەرژەوەندی چینایەتی و حیزبەکانی .
لە هەلومەرجێکی سیاسی و ئابووری ئاوا چینایەتی و سەرکوتگەرانە و باس کردن لەوەی کە هەڵسان بە ڕیفڕاندۆم تەعبیر لە مافی سەرەتایی خەڵک ئەکات و بەئازادانە چینە ژێردەستەکان و لە کەشێکی دیمۆکراتیانەدا هەڵساون بەم دەنگدانە ! هیچی تر نییە تەنها خۆڵکردنە چاوی کرێکاران و زەحمەتکێشانی کوردستانەو و بەناوی کۆمۆنیزم و کرێکارانەوە بانگەوازی جەماوەر ئەکەن کە پشتیوانی لەم پڕۆسە نادیمۆکراتیک و گاڵتەجاڕێیەی بۆرژوازییەی کوردی بکات کەلەپێناو ئیمتیازاتی قەومیانەی خۆی و بە دەوڵەمەندبوونی زیاتر کاتێک ئەبن بە خاوەنی دەوڵەتی قەومی خۆیان .

و. صابر
2017 . 10.1

دوو ڕێگاچارە بۆ سەربەخۆیی کوردستان! ... وەستا سابیر

یەکەم / ڕێگە چارەی شۆڕشگێڕانەی مارکسیستانە

تێکۆشەرانی مارکسیستە ئەنتەرناسیۆناڵەکان و خودی خەڵکی کرێکار لەو باوەڕەدان کە پێویستە کوردستان لە دەسەڵاتداریەتی بۆرژوازی دەسەڵاتداری کوردی سەرمایەدارە چاوچنۆکەکان پاکبکرێتەوە ، وە ئەم ناوچەیە ببێتە سەنگەری تێکۆشەرانەی کرێکاران و زەحمەتکێشان بۆ گشت ناوچەکە و بە پشت ئەستووری بە بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانەی سۆسیالیستی لە ناوچەکەدا .
بەدیهێنانی ئەم ڕێگاچارەیە بە درێژەدانی خەباتی سۆسیالیستی و تێکۆشەرانەی ناڕەزایەتیەکانی خەڵک کە بەدرێژایی ٢٧ ساڵە لە بەرامبەر سەرمایەداران و دەسەڵاتداریەتی بۆرژوازیانەی حیزبە کوردیەکان دەستیانداوەتە و هاتونەتە سەرپێ لە پێناو بە قووڵکردنەوە و ڕێکخراوکردنی ئەم خەباتە .
ئەوکاتە کرێکاران و زەحمەتکێشان لە سایەی دەسەڵاتداریەتی شۆڕشگێڕانەی خۆیان توانای ئەوەیان هەیە کە بەرینترین زەمینەکانی دیموکراتیەت فەراهەم بکەن ، بەرینترین ئازادیەکان فەراهەم بکەن ، هەلومەرجی گونجاوو لەبار بۆ بردنە پێشەوەی خەباتی سۆسیالیستانەی کرێکاران دژ بە سیستەمی سەرمایەداری و گەیشتن بە زەمینەکانی سۆسیالیزم شانبەشانی کرێکاران و زەحمەتکێشانی ناوچەکە .

دووەم / ڕێگەچارەی ڕیفۆرمیستانەی بۆرژوازیانە ئەم ڕێگەچارەیە بۆ سەربەخۆیی کوردستان درێژە دانە بە هەمان مێژووی کۆنەپەرستانەی حیزبە قەومیە کوردیەکان کە بەدرێژایی نزیکەی سەت ساڵە لە ئارادایە و وەک بەشێک لەدەسەڵاتداریەتی ئاغاکان و ستەمکاران و بۆرژواکوردیەکان بەسەر ژیانی خەڵکی کرێکار و زەحمەتکێش و ڕەنجدەرانی ئەم ناوچەیە هەبووەو خۆیان بە زەبری چەک ڕابەرایەتی درێژنانەی ئەم ئاوات و خواستە ی خەڵکی کوردتانیان کردووە وە لە پێناو ئیمتیازات و بەرژەوندی حیزبەکانی خۆیان و چینە دەسەڵاتدارەکان و بۆرژوازی کوردیدا بەکاریان هێناوە و بازرگانیان

پێوە کردووە.
ڕێگەچارەیەکی کۆنەپەرستانە کە ئێستا ئاڵتەرناتیڤی(ڕیفراندۆمی) خستۆتە بەردەم کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان و بە هەر شێوەیەک کە بۆیان بکرێت و بتوانن جەماوەر ناچار ئەکەن کە پشتیوانی ئەم ئاڵتەرناتیڤە کۆنەپەرستانەیە بکەن وە بە (بەڵێ) هەژموونی دەسەڵاتدارێتی خۆیان بەسەر جەماوەردا بسەپێنن.

ئەم پرسە نادیمۆکراتیکەی کە ئێستا بە زۆر ئەبە جەماوەر ملکەچی بێت ، سەرەتای بینيني فاشیزمێک بەسەر ئاسمانی ناوچەکەدا دێت و ئەچێت ئەبینرێت.
خۆگێلکردنی بەشێکی دیاریکراو لە چەپە ڕیفۆرمیستەکان ئیتر حیزب بن یان تاکەکەس لەم ڕاستیە کە پەیوەندی بە مێژووی کۆنەپەرستانەو سەرکوتگەرانەی دەسەڵاتدارێتی ئەم حیزبە قەومی و ئاینیانەی هەرێمی کوردستانە ، زۆر ڕوون و ئاشکرایە کە کە بەرژەوەندی توێژە ووردە بۆرژوازیەکان کە بنبەستبوون لە خەباتی ڕیفۆرمیستانەی خۆیان کە چەندین ساڵە بە نیازبوون لە ڕێگەی (فشار) ی جەماوەریەوە بە ڕیفۆرم و چاکسازی بیسەپێنن بەسەر بۆرژوازی کۆنەپەرستی حیزبە قەومیە کوردی و عەرەبیەکاندا.

بەواهێنان و هاندانی جەماوەر بە ڕەڵەشتن لە ژێر ئاڵای پارتی و یەکێتی و حیزبە قەومی و ئاینیەکانی کوردستان ، نیشاندان و تەبلیغات بۆ ئەوەی کە ئەم ڕیفراندۆمە بە قازانجی جەماوەری کرێکار و زەحمەتکێشە ، نموونەی قێزەونترین و گەمژانەترین سیاسەتەکی گرگنانەی ووردە بۆرژوازیە کە بە ناوی و بەدرۆزنی باس لە مارکسیزم و کۆمۆنیزم ئەکات.

هەر جۆرە ئاڵتەرناتیڤێک کە بۆرژوازی ڕابەرایەتی ئەکات بە ناوی (دەوڵەتی عیلمانی) و (دەوڵەتی سەکولار) ، وە (دەوڵەتی مەدەنی) دوور لە مەزهەب و لە هەڵاواردنی قەومی و ، وە دەوڵەتی دیمۆکراتیانە و ئازادی بەرفراوان بە ڕێگە خۆشکردن و سازکردن بۆ خەباتی چینایەتی ، هیچی تر نییە تەنها کلکایەتی و بەهێزکردنی دەسەڵاتدارێتی بۆرژوازی کوردی و عەرەبی لە ناوچەکەدا ، هیچی تر نییە تەنها قووڵکردنەوەو داسەپاندنی هەژموونی دەسەڵاتدارێتی چەند ساڵەی ئەم دەسەڵاتدارانەو ، درێژەدانە بە برسیەتی و نەداری و چەوساندنەوە و بێمافی و سەرکوت و بەکارکردنی زیاتر و کەڵەکەی سەرمایەی زیاتر و بەکرێگیراوی زیاتر بە بۆرژوائیمپریالیستەکانی ناوچەکەو گۆڕینی کوردستانە بە مەیدان و بنکەی ڕەسمی و جێگیری کۆمپانیا و دەوڵەتە ئیمپریالیستەکانی جیهان و دەرهێنانی نیەتی لەم

ھەلومەرجە ئاوەڵەیەی کە ڕەنگە لە داھاتوودا ببێتە مەترسی بۆ سەر بەرژەوەندی بۆرژوازی ناوچەکە و جیھان و تیایدا بزووتنەوە ناڕەزایەتیەکان ڕێکخراوترو بەھێزتر بن و لە ژێر سایەی ئاسۆی قەومی و چەپی ڕیفۆرمیستانە و ئاینیەکان بێنەدەرەوە کارکردی گەورەیان ھەبێت بۆ بنیاتنانی ئاڵتەرناتیفی یەکەم کە ئاڵتەرناتیفی گۆڕینی کوردستانە بە بنکەو قەڵای دژ بە سەرمایەدرای و بۆرژوازی لە ناوچەکەدا و بە پشتیوانی کرێکارا ن و زەحمەتکێشانی تورکیا و ئێران و ناوچەکە بلۆکی دژ بەسەرمایەداری جیھانی پێکبھێنن و ھەنگاو بنێن بەرەو کۆمەڵگای سۆسیالیستی .

تا دوێنێ بوو ئێمە لە گەڵ د□س□□□اتداریەتێکی کۆنەپەرستانەو بۆرژوازیەکی سەرکوتگەر ڕوو بەڕو ئ□ بووینەوە ، ئەمڕۆ بە ھۆی قووڵبونەوەی خەباتی سیاسی و جەماوەری خەڵکی کرێکار و زەحمەتکێش و ڕودانی دابەشبوونی قووڵتری چینایەتی توێژە ووردب□رژوازیەکان ھەرچی زیاتر و بەرچاوتر چوونەتە سەنگەری بۆرژواکانی کوردستان و لایەنگیری خۆیان بۆ ئەڵتەرناتیفی کۆنەپەرستانەی (ڕیفڕاندۆم) نیشانداوەو ئەدەن .
نمایەندەو ڕێکخەری بەرژەوەندی چینە ووردب□رژوازیەکانی کوردستان و عێراق دووجۆر لە ڕیفۆرمی سیاسی وحیزبی ئەنجامی ئەدەن ، یەکێکیان "ڕیفۆرمیزمی میللی (شەعبەوی)" ح.ش.ع ، و ح. ش . ک ؛
و دووەمیان "ڕیفۆرمیزمی کرێکاری" کە ڕەوتی (کۆمۆنیزمی کرێکاری) ،
ئەنجامی ئەدەن ، وێڕای جیاوازی بۆچونەکانیان سەبارەت بە ئاڵتەرناتقی کۆنەپەرستانەی بۆرژوازی کوردی سەبارەت بە (ڕیفڕاندۆم) .

بەرەیەکی تری بۆرژوازی کوردی کە بە وەڵامی (نەخێر) بۆ خودی ئاڵەتەرناتقی □یفڕاندۆم نیشانیان داوە ، بەرەیەک نییە دژ بە بۆرژوازی کوردی و دەسەڵاتە کۆنەپەرستەکەی لە پێناو سۆسیالیزم و دەسەڵاتداریەتی شۆڕشگێڕانەی خەڵکی کرێکار و زەحمەتکێشی ناوچەکە ، بەڵکە بەرەیەکە بۆ دژایەتی چۆنیەتی بەڕێوەبردنی ڕیفڕاندۆم ، نەک خودی بۆرژوازی ودەسەڵاتەکەی ، وەئەم ناڕەزایەتیە ڕیفۆرمیستانەیە خۆی لە لێبڕالیزمی بۆرژوازیانەدا ئەبینێتەوە کە خوازیاری ئازادکردنی سەرمایەی کوردستان و ھەرێمە لە ھەموو ڕێگریە قانونیەکانی ، بۆ بەدیھێنانی بازاڕێکی یەکگرتووی ئازاد و چەوساندنەوەی ھەرچی زیاتری کۆمەڵانی خەڵکی چەوساوەی کوردستانە .

لای مارکسیستە ئەنتەرناسیۆناڵەکان ڕۆڵی ھەرکوام لەم با□□ان□ی

بۆرژوای ڕۆشنە و لەوە زیاتر کە خەبات بۆ تێکشکاندنی دەسەڵا تەکەیان هیچ پاساوێکی تر هەڵناگرێت .

بەڵام بە توندی و ڕوحیەتێکی شۆشگێڕانەی مارکسیستیەوە دژ بە هەموو ئەو ڕەوت و لایەن و کەسایەتیانە ئەوەستاتەوە کە ئەیانەوێت مارکسیزم بکەن بە قوربانی سۆسیال دیمۆکراتی جیهانی و بە ناوی کرێکاران و زەحمەتکێشانی کوردستانەوە ئەیانەوێت ببن بە شەریکە حوکمی بۆرژوازی کوردی و خۆڵ بکەنە چاوی ئەوان لە پێناو پێکهێناێکی ئاڵتەرناتیڤێکی بۆرژوازیانەی سۆسیالدیمۆکراتیانە بەناوی دەوڵەتی عیلمانی و سۆکۆلاریستی .

سەرکەوتوبێت خەباتی درێژخایەنی کرێکاران و زەحمەتکێشانی کوردستان بۆ بنیاتنانی دەسەڵاتداریەتی سەربەخۆو شۆڕشگێڕانەی خۆیان بەرەو سۆسیالیزم !

و.صابر

١٧ / ٩ / ٢٠١٧

ڕیفڕان□د□م ئامرازێکی ڕیفۆرمیستانەی درۆزنانەی دیمۆکراسی بۆرژوازییە! … وەستا سابیر

بۆرژوازی کوردی نایەکگرتوو و پارچە پارچە و حاکمیەتی زۆنە جیاوازەکان و چوارچێوەیەکی سیاسی کە لەو ناوچەیەدا وەک بەکرێگیراوانی بۆرژوائیمپریالیستەکانی جیهان پێیان سپێردراوە ئاسۆیەکی داخراوو نائومێدانەی خۆی نیشانداوە ، لە ناوچەیەکدا کە زۆربەی هەرە زۆری زۆنی سەوز دژ بە گاڵتەجاڕیەکەی ڕیفڕان□د□م ، ئ□ستەمە و خۆڵکردنە چاوی خەڵکە کە بتوانیت دیمۆکراتیەتی بەتینی پرۆلیتێری بۆ خەڵکی کوردستان فەراهەم بکەیت . لێنێن لە باسەکانی خۆیدا پێ لەسەر ئەوە دائەگرێت کە مافی چارەی خۆنووسین بۆ نەتەوە ژێردستەکان هەمیشە بۆرژواکانی ئەو میللەتە بۆ ئیمتیازاتی خۆیان

ئەچنە پشتی ئەم مەسەلەیەو خۆیان پێشەوایەتی ئەکەن ، کە زۆر ئەستەمە بتوانن دیمۆکراتیەتی بەرین بۆ فەراهەمکردنی هەلومەرجی خەباتی چینایەتی دەستەبەر بکەن .....

بازنەی دەسەڵاتداریەتی حیزبە قەومییە کوردیەکان و حوکومەتی ئیمارەتی و زۆنی ناوچەیی هەر یەکێک لەم دوو حیزبە گەورەیەی یەکێتی و پارتی و گۆڕان و ئیسلامیەکان ، وەک بەشێک لەخێزانی بۆرژوازی جیهانی کە سیستەمەکەیان دەرگیری قەیرانێکی ئابووری جیهانی بووەو وەک هەمیشە ئاسا کاریان کردوە بۆ چارەسەرکردنی ئەم قەیرانە ئابوورییە لەسەر سفرەی کرێکاران و زەحمەتکێشان قەرەبووی بکەنەوە ، لەڕێگەی بەرزکردنەوەی نرخی شمەکەکانو کەمکردنەوەی کرێ و بێکارکردنی ملیۆنەها کەس و نەدانی مووچەو کەم کردنەوەی خزمەتگوزاریە گشتیەکان و زیادکردنی بودجەی سەربازی و شەڕو تاڵانکردن ووڵاتانی ترو و دەوڵەمەندکردنی توێژێکی ئەلیغارکی لەسەر چەک و تەقەمەنی شەڕ ....هتد
هەموو ئەمانە لە هەرێمی کوردستان بەشێوەیەکی گشتی وجودیان هەیە ، هەر بەم بۆنەیەوە بازنەی حوکمڕانیەتی بۆرژوازی کوردی لەو هەرێمەدا دەرگیری قەیرانێک و ئەزمەیەکی سیاسی زۆر گەورە بووەو کەوتۆتە سەر لێواری مان و نەمان و تێکشکاندنی ئەم دەسەڵاتە نایەکگرتوەو قرچۆکەو ناپایایە.

حیزبە بۆرژوازیە کوردیەکان پێویستیان بە ڕیفۆرمە ، پێویستیان بە خۆ نوێکردنەوەو دەربازبوونە لەم قۆناغە بنبەستوە کە تێی کەوتون ؛ بۆ ئەم ڕیفۆرمیش ئیبداعێکی فریاگوزارانەی زۆر گەوجێنەر و ئەفیونی هەیە کە ئەویش (ڕیفڕاندۆمە) .
بازنەی چینایەتی خودی بۆرژوازی پارچەپارچەو تێکشکاوی سیاسی خودی ئەم ئەم چینە لە هەرێم و لە کوردستان تەنها لە بۆرژواگەورەکان پێک نەهاتوە، بەڵکە ئاسۆو داهاتوی بەشێکی بەرینی ووردەبۆرژوازیش بە ئاسۆو ئایندەی ئەوانەوە بەستراوەتەوە ....
چەپی ڕیفۆرمیست لە هەرێم و لەو ناوچەیەدا بەشی ووشیاری ئەم توێژەیە هاتۆتە مەیدانی ئەم نمایشنامەی ڕیفڕاندۆم ، هەم بۆ سازکردنی هەلومەرجی گونجاو بۆ خۆیان و بۆ توێژەچینایەتیەکەیان ، هەم بۆ پشتیوانی تەواوی بۆرژوازی حاکم لەو ناوچەیەو دۆزینەوەی چارەسەرێک بۆ ئەوبنبەستیەی کە بازنەی سیاسی دەسەڵاتی پارچە پارچەیی حیزبە کوردیەکان تێی کەوتون و هەوڵێکە بۆ دەرچوون لەم پەڕاگەندەییەو بەرەو یەکگرتوویی و یەکپارچەی ماڵەی بۆرژوازی کوردی .

ئەم باسە باسێکی واقیعی پراکتیکی سیاسی چینایەتییە لە هەرێم و دوورە لە هێرشی موجەردو تەشهیر ئامێز بە هێزێکی سیاسی دیاریکراو ، ئەگەرچی ئێمە ناچارین کە کرێکاران و زەحمەتکێشان لە ماهیەتی هەموو سیاسەتی توێژو چینە کۆمەڵایەتییەکان ئاگادار بکەینەوە و هوشیاری چینایەتی ئەوان بەرەو ئاسۆیەکی نادیارو تەم و لێڵیدا نەبەین.

خۆشباوەڕی بە نمایشێکی لەم جۆرە وەک (ڕیفڕاندۆم) کە هیچ پەیوەندی نە اسی مافی میللەتی کورد بە چارەنوسی خۆی و نە بەدەوڵەتی دیمۆکراتیانەی کرێکاران و زەحمەتکێشانی ئەوانەوە نییە ، وە هەر خۆشباوەڕییەک کە جەماوەری لەم قۆناغەدا پێ موتوربە ئەکرێت و ئەفیوناویان ئەکەن ، هیچی تر نییە تەنها هەوڵێکە بۆ بەدیهێنانی یەکێتی و یەکپارچەیی ماڵی بۆرژوازی کوردی و زامنکردنی داهاتویەکی درێژتر بۆ ئەوان و قەرەبوکردنەوەی ئەو قەیرانە ئابوریە کە خودی بۆرژوازی کوردی دەسەڵاتدار و غیرە دەسەڵاتدار تیایدا ئەژیت دوای هاتنە خوارەوەی نرخی نەوت و ئەو قەیرانە فینانسیەی کە تووشی تەواوی سیستەمی سەرمایەداری لەو ناوچەیەدا هاتوە.

خەباتی پێشترو بەتایبەت داهاتووی مارکسیستە ئەنتەرناسیۆنالیستەکان ئەوەیە کە پێداگری لەسەر خەباتی چینایەتی و یەکێتی و یەکگرتووی و هاوپشتی لە گەڵ کرێکارانی ناوچەکەو وڵاتانی هەمووتەڕوانین بۆچونەکانی ڕیفۆرمستە شەعبەویەکان و هەروەها
ڕیفۆرمیستە کرێکاریە سۆسیال دیمۆکراتیەکان کە بەدرێژایی زیاتر لە سەت ساڵە ڕوحیەتی شۆڕشگێڕانەی مارکسیان مراندوەو ئیغتصاب کردووە ، وە لە پێناوی لێکهەڵپەچانی تەواوی دامو دەزگای بۆرژوازی کوردی و عەرەبی و تورکی و فارسی لەو ناوچەیەدا و لەسەر کەلاوەی دەوڵەتەکەی ئەوان دەسەڵاتداریەتی جەماوەری شورایی خۆیان پێبهێنن دژ بە هەموو سەرمایەداران ، لەم ڕێگەیەشەوە توانای بەدەستهێنانی یەکسانی و هاومافی لەگەڵ میللەتەکانی دەورو پشت دابینبکەن و ناوەرۆکی مافی دیاریکردنی چارەنوسی خۆیان وەک بنەمایەک کە لێنینیش داکۆکی لێکردوە .

و. صابر

ڕیفڕاندۆمی کۆمۆنیستی و ڕیفڕاندۆمی بۆرژوایی ! ... و. صابر

چەپە ڕیفۆرمیستە کرێکاری و شەعبەویە پاشکۆکانی حیزبە دەسەڵاتدارەکانی هەرێمی کوردستان بانگەوازی ئەوە ئەکەن کە ئەو ڕیفڕاندۆمەی ئەوان دیمۆکراتیانەو ڕیفڕاندۆمەکەی حیزبە کوردییەکان و پارتی نا دیمۆکراتیکانەیە و ناکۆمۆنیستانەیە ؛ گەرچی پارتی و حیزبە کوردییەکانیش هەر ئەگەڕێنەوە بۆ مەرحەمەتی نەتەوەیەکگرتووەکان و بڕیاردان و چاودێری ئەوان لە کاتی ئەنجامدانی ئەم ڕیفڕاندۆمە ، کە وەک هێزێکی بۆرژوائاسا مافی خۆیان لە بۆرژوا ئیمپریالیستەکانی دنیا کۆمەک و مصداقیەت وەرگرن ، بەڵام ئەوەی کە مایەی تووڕەیی مارکسیستەئەنتەرناسیۆنالیست و کرێکارانی تێکۆشەریەتی ئەوەیە کە ناوی مارکسیزم و کۆمۆنیزم بزڕێنرێت و ڕوحیەتە شۆڕشگێڕانیەکەی بمرێنرێت بە ناوی (ڕیفڕاندۆمی کۆمۆنیستانە) ، کە گوایە ئەم چەپە حاشییەیی و ڕیفۆرمیستە پاشکۆیانە کە بە بەرنامەی سیاسی خۆیان شۆڕشیان کردۆتە قوربانی ڕیفۆڕم ، وە مەرجیان بۆ شۆڕش داناوە ئەویش پێ بەپێی چوونەپێشەوەی ڕیفۆرم و چاکسازی لە ژیانی کرێکاراندا ، وە ئەم ڕستە برنشتانیە بەکار ئەهێننەوە و ئەیڵێنەوە کە گوایە " تا کرێکاران گوزەرانیان باشتر بێت ، باشتر ئامادەی شۆڕش ئەبن " ! .

ڕیفڕاندۆم یانی دەنگدان لە ژێر ڕابەرایەتی دەسەڵاتداریەتی بۆرژوازی ، لە هەرشوێنێکی دنیای سەرمایەداریدا ئەنجام بدرێت ، ئایا دەنگدانەکان لە ژێر ڕابەرایەتی حیزبە قەومی یە کوردییەکان و سەرکوتی بۆرژوازی کوردی ئەتوانین بڵێین توانای ئەنجامدانی هەیە بەشێوەیەکی دیمۆکراتیانە ؟ ئایا مارکسیستەئەنتەرناسیۆناڵەکان کاتێک ناچنە پای ئەم جۆرە دانگدانانە بە مانای ئەوە دێت کە دژ بە مەسەلی کورد و مافی چارەی خۆنوسینن ؟

ئایا مافی چارەی خۆنوسین بەبێ شۆڕشی سۆسیالیستی نێونەتەویانەی کرێکاری توانای ئەنجامدانی هەیە ؟ ئایا ڕێکخستنی چینی کرێکار وەک

هێزێکی سەربەخۆ بە جیا لە ڕیفڕاندۆمی بۆرژوایانە بەمانای ئەوە دێت کە کۆمۆنیستەکان دژ بە یەکلاکردنەوەی مافی چارەی خۆنووسینن ؟ دواتر مانای کۆمۆنیسیتانەو لێنینیانەی “مافی چارەی خۆنوسین چییە ؟ ئایا بە مانای گۆڕینی دەسەڵاتی بۆرژوازی عەرەبی دێت بە بۆرژوازی کوردی ؟ یان بە مانای دەسەڵاتدار□تی سەربەخۆیانەی چینی کرێکار و خەڵکی زەحمەتکێش دێت ؟ کە ئەویش تەنها و تەنها بە هەڵپێچان و وەلانی دسەڵاتدار□تی بۆرژوازی کوردی و عەرەبی دێت ؟

هەروەک هیگڵ ئەڵێت ئەگەر ویستت کارێک ئەنجام بدەیت پەکت لەسەر بەهانەو بیانو ناکەوێت ؛ چەپە ڕیفۆرمیستە کرێکار□کان ڕێچکەی خیانەتی چەپە شەعبەویەکانیان گرتۆتە بەر وە ئەمە باشترین فرسەتی مێژوویی و صەفبەندی چینایەتییە کە بزوتنەوەی داکۆکی لە ڕیفڕاندۆم بکەن شان بەشانی ڕیفڕاندۆمی حیزبە قەومیە کوردی و ئیسلامیەکان ئەم دەسەڵاتدار□ت□ی بۆرژوازی کوردی پتەوتر بکەن .

بەهانە و بیانوویەک بۆ گەوجکردن کە بەکاری ئەهێنن ئەوەیە ئێمە ڕیفڕاند□مک□مان جیاوازە بەڵام لە ژێر ڕابەرایەتی پارتی و حیزبە کوردیەکان کاری خۆمان ئەکەین !!!
هەڵوێستی شەرمئاوەرانەی ئەم تاقمە ڕیفۆرمیستە حاشییەی بۆرژواکان بۆ ڕزگار بوون لەم حاشی□یەی کە تیایدا ئەناڵێنێت وەک توێ□ژ□کی ووردە بۆرژوازی پێویستە پەیوەست بن بە جیهانی سیاسی بۆرژوازی لە هەرێم لە چەشنی حیزبی سۆسیالیستی کوردستان و ح. ش ، و دەستە خوشکەکانیان …

خیانەت لە مارکسیزم بە ناوی مافی گەلی کورد ، بەڵام مافی گەلی کورد لە ژێر ڕابەڕایەتی□ک□ی پتەوەی بۆرژوازی کوردی ، ووردە بۆرژوازی بۆیە هاوشانی ڕیفڕاند□مک□ی پارتی بزوتنەوەی داکۆکی لە ڕیفڕاندۆم دروستکردووە ، لای ڕوون وئاشکرایە کە هێزی شۆشگێڕانەی چینی کرێکارو نەو□ی مارکسیستە ئەنتەرناسیۆنالیستەکان هاتوونەتە مەیدان و دووری□ت یان نزیک ئەوان ڕسوائەکەن و شیعاراتی درۆزنانەی ئەوان سەبارەت بە کرێکاران و مارکسیزم بەدرۆ ئەخەنەوە ڕیسوایان ئەکەن و ، هەرئێستا ئەم بزوتنەوەیە لە ئارادایەو ڕووەو گەشەسەندنە ، هەربۆیە پێویستە خوازیاری پتەوبوونی دەسەڵاتدار□تی بۆرژوازی کوردە بۆ دژایەتیکردنی چینی کرێکارو کۆمۆنیستە ئەنتەرناسیۆناڵەکان و لەم پێناوەشدا ئەرکی ڕاوێژکاری خۆڕایی و بۆ دەسەڵاتدارانی بۆرژوازی کورد ه□□ب□ژاردوەو، لەم پێناوەشدا لە سەرسک لە بەردەمی ڕابەڕایەتی پارتی بۆ حەملەی دەنگدانی ڕیفڕاندۆم ڕاکشاوەو خۆی

تەسلیم بە سیاسەتەکانی ئەوان کردووە ، بۆ ئەوەی نزیکایەتی خۆیان لەگەڵ بۆرژوازی حاکمی عەرەب بکەن لە بەغا مسۆگەر بکەن ، بەناوی دیفاع کردن لە مافی خەڵکی کوردستان و سەربەخۆیی ئەوان لە ژێر سایەی هەمان بۆرژوازی کە ٢٦ ساڵە بە چەندین شێوە شیلەی گیانی خەڵکی کرێکار و زەحمەتکێش و دەستەنگی ئەو هەرێمە ئەمژێت .

صەفبەندی چەپە ڕیفۆرمیستە کرێکاریەکان و شەعبەویەکان هاوشانی ڕیفڕاندۆمی بۆرژوایانەی دەسەڵاتداریەتی کوردی و عەرەبی پێش ئەوەی بە هۆیەک بۆ گەوجکردنی خەڵکی کرێکار و زەحمەتکێش بژمێردرێت ، بە خیانەتێکی ئاشکراو بێشەرمانەی ئەوان لە مێژوودا بۆ مارکسیزم تۆمار ئەکرێت ، کە تەنانەت ئومێدی ئەوەشیان لەدەستداوە کە جێگەی متمانە ی خەڵکانی تێکۆشەر بن بۆ بەشداریکردن لە شۆڕشی ئایندەی کرێکاران و زەحمەتکێشان لەو ناوچەیەدا .

و. صابر

مارکسیزم و شۆڕش! … و. سابیر

شۆڕش لە ڕوانگەی مارکس وئەنجلسەوە یانی کۆتایی هێنان بە ” خاوەنداریەتی تایبەتی ” یانی کۆتاییهێنان بە جیاوازی چینایەتی ،پڕۆسەی کۆتاییهێنان بە جیاوازی چینایەتی ئەبێ لە ڕێگەی شۆڕشەوە بێت ، شۆڕش بەبێ نوخبەیەکی تێکۆشەر کە چەکدار بن بە هۆشیاری مارکسی واتە پاراستنی تا سەری ئەو هۆشیاریە کە تا ئەو کاتەی کە کۆتایی بە خاوەنداریەتی تایبەتی نەهێنرێت توانای کۆتایی بە جیاوازی چینایەتی نیە ، دەوڵەتان و حاکمانی کۆمەڵگای سەرمایەداری نمایەندی چینە بۆرژواو دەسەڵاتدارەکانن ، ئەوان لە ڕێگەی پۆلیس و سەرباز و دام و دەزگا داپڵۆسێنەرو سەرکوتگەرەکانیان ومێدیاکانیان و بنکەو مزگەوتە ئاینییەکانیانەوە درێژە بە چەوساندنەوەی چینی کرێکار و خەڵکی تری زەحمەتکێش ئەدەن لە پێناو مانەوەی دەسەڵاتداریەکەیان کە ئەویش بۆ بەدەستهی□نان و درێژە دانە بە ژیانێکی خۆشتر بۆ چینەکەی خۆیان ، ئەم نوخبەیەی کە تاسەرئەتوانێت پارێزگاری لەم هۆشیاریە بکات بە واتای مارکس وئەنجلس بریتییە لە (ڕێکخراو ـحیزب) ، حیزب یان ڕێکخراوی مارکسیستی هەڵگری ئەم

ناوەرۆکە سەرەکییەی ڕوخانی نیزامی سەرمایەدارییە ، شۆڕش بە قۆناغ و شەنەیی و پلە بە پلەی پێشکەوتن و دواکەوتنی بۆرژوازی و مەرج بەدانان ناچێتە پێش و ئەنجام نادرێت ؛ شۆڕش یانی ژیان ، ژیان یانی شۆڕش ، ژیان بە مانای خەبات و تێکۆشان و خۆشەویستی دێت ، و ئەم پرۆسەی خەباتەش شۆڕش بەرهەم ئەهێنێت ؛ بۆرژوازی کوردی ودەسەڵاتەکەی میلیشیایی یان دەوڵەتی مؤسساتی بێت هیچ مەرج بەندییەک بە شۆڕش دانانێت و لە گرنگی شۆڕشی چینە هەژارو نەدارەکان کەم ناکاتەوە .

زۆرن ئەوانەی کە بەگوێرەی بەرژەوەندی چینە داراکان بیر ئەکەنەوە ، لەوانەش ڕۆشنفکرانی ووردە بۆرژوازی ، لەبەر ئەوەی خودی توێژە ووردە بۆرژوازییەکان سەرچاوەی گەشەی سیستەمی سەرمایەداری و خاوەندارییەتی تایبەتین ، و بنەمای ئابووری ئەم چینەو کۆڕەکەی سەرمایە پێکئەهێنن ، هەربۆیە پرۆتیستکردنیان بە ڕوخاندنی ڕژیمی سەرمایەداری نییە ، بەڵکە بە باشتر کردنی ژیانی خۆیان و کۆنەپەرستن و هەوڵ ئەدەن کە ڕێگە بە ڕەوڕەوەی مێژوو بگرن لە گەشەی سەرمایەی گەورە ، لە پێناو ئەوەدا کە ئەوان لە ژێر دەست وپێی بۆرژواکان تیا نەچن و بەرەو هێزی یەدەگی بێکاران و کرێکاران نەنێردرێن ؛
“حوکومەتی هەرێم ” پێش ڕیفڕاندۆم یانی ئێستا ودوای ڕیفڕاندۆم هەر ” حوکومەتی هەرێمە ! ، گۆڕینی مؤسساتی ئەم حوکومەتە و شکڵ و شێوەکانی بە شۆڕشی کرێکاران و زەحمەتکێشان و چەوساوەکانی کۆمەڵگا هیچ بایەخێکی نییە .

ووردە بۆرژوازی ڕۆشنفکر کە باس لە چەپ و مارکیسیزم و چینی کرێکار ئەکات ، بە پاراستنی دەسەڵاتی حوکومەتی هەرێم ئامادەی هەموو دانوساندن و هاوکارییەکە لەگەڵ ئەم دەسەڵاتە ڕەش و سەرکوتگەرەی حیزبە قەومییە کوردییەکان و مەسەلەی شۆڕش ئەسپێرێت بە قۆناغی دروستبوونی دەوڵەتی مؤسساتی قەومی کوردی. لای ئەوان شۆڕش یانی نەخشەی سۆسیال دیمۆکراتیانە بەی نەک نەخشەی (چی بکەین) ی لێنین .

لای ئەوان شۆڕش بەستراوەتەوە بە ڕیفۆرم ، لای ئەوان شۆڕش ئاکامی چەندین ڕیفۆرمە لە چەندین بوراە جیاوەزەکانی ژیاندا ، لای ئەوان کۆمەڵگای سەرمایەداری بە ڕیفۆڕم بەرەو پێشەوە ئەچێت ، لای چەپی ووردە بۆرژوایی ڕیفۆرمیستی سۆسیالیسزمی میللی و شەعبوی و ڕیفۆرمیستە کرێکارییەکان ، مارکسیزم بە واتای زنجیرەیەکی بەردەوامی ئەنجامدانی ڕیفۆرمەکانە ، لای وردە بۆرژوازییەکانی ژێر

باڵی ڕیفراندۆمکەی پارتی و کوردایەتی و حیزبەکانی ، چالاکی مارکسیستی و کۆمۆنیستی بە واتای بەشداریکردن لە چالاکی سەندیکاو ڕێکخراوە جەماوەرییەکانی ژێر باڵی بۆرژوازی جیهانی و نەتەوە یەکگرتووەکان دەت.

لای ئەوان چالاکی مارکسیستی بە شۆڕش کلکایەتی و پاشکۆیی هەموو ناڕەزایەتییەکی ڕیفۆرمیستانەیە کە لە لایەن حیزبەکان ئۆپۆزیسیۆن و تەنانەت هەر هەنگاوێکی سیاسی کە خودی پارتی و یەکێتی ئەینێن چ بە دژایەتی موخالیفینی سیاسی خۆیان وەک ئسلامییە توندڕەوتەکان و ئیرهابییەکانیان ، چ بە ڕیفۆرمی سیاسی ، چ بە بەهێزکردنی دەسەڵاتداریەتی خۆیان بە بیانووی سەربەخۆیی کوردستان و لەژێر پەردەی (ڕیفراندۆم) ، بەرنامەی سیاسی و فیکری ئەم چەپە ڕیفۆرمیستە پێکهاتووە لە دوودیوی دانەبڕاوو بەیەکەوە بەستراوی شۆڕش و ڕیفۆرمە ، واتە پێشمەرجی شۆڕش ڕیفۆرمە ، بەبێ ڕیفۆرم پێشکەوتن و چوونە پێشەوەی دسەڵاتداریەتی حیزبە کوردییەکان لە میلیشیایەوە بە رەو دامەزراوە دەوڵەتیەکان ناچێتە پێشەوە ، وە زەمینە سازی بۆ خەباتی کرێکاران و زەحمەتکێشان شۆڕش کاتی نییە وپێویستە شان بەشانی بۆرژوازی ئەم قۆناغە ببڕین ، ئەمە قۆناغ بەندیکردنی شۆڕشە ، ئەمە هەمان سۆسیال شۆفینیزمەکە کە ستالین بانگەوازی بۆ ئەکرد کە پێویستە پشتی ووردەبۆرژوازی و بۆرژوازی نەتەوەکان بگرین بە سەربەخۆیی سیاسیان.

لای ڕیفۆرمیستە سۆسیالیستە شۆفینیزمەکانی ستالین شۆڕش یانی گۆشەی ئابووری نیشتمانی ، هەروەها ئەوان پێیان وایە مانگرتنی سەندیکاکان و نەقابەو ڕێکخراوە قانوونی و عەلەنییەکان و فشار لەسەر پەرلەمانی حوکومەت زەمینە سازی ئەکات بۆ شۆڕش ، سەرمایەداری تەنها یەک جۆر شۆڕش ئەخوازێت ، نەک چەندین جۆر شۆڕش وەک جۆری یەکەم و دووەم و سێیەم تا ئەو کاتەی کە زەمینە بۆ شۆڕشی دژ بە سەرمایەداری ساز بکەین ، ئەم تێڕوانینە خیانەتە لە مارکسیزم و خیانەتە لە ژیانی کرێکاران و زەحمەتکێشان ، واتە خیانەتە لە شۆڕش ؛ شۆڕش تەنها بە بڵاوکردنەوەی عیلمی مارکسیستی ئەنجام نادرێت و نایەدتە دی ، ئەگەر خاوەنی حیزبی تەکۆشەری خۆی نەبێت ، تەواوی دنیای سەرمایەداری وخودی تاکتیکی بۆرژوازی جیهانی لەمەدا ئەوە نییە کە کتێبەکانی مارکس بسوووتێنێت ، بەڵکە بە ملیۆنەها نوسخە لە ناو کتێبخانەو سایتەکانی ئەنتەرنەتدا وجودیان هەیە ، ئەوەی کە مەبەستە بە بۆرژوازی دژایەتی شۆڕش و حیزبە ، دژایەتی خەباتی سیاسی و ڕێکخراوەیی کرێکاران و زەحمەتکێشانە لە

ڕیکخراوبوونیان ببێ ئاڕاستەی بنیاتنانی سۆسیالیزمێکی ئەنتەرناسیۆناڵانە .

شۆڕش یانی تێگەیشتن لە لێکدانەوەو لێکۆڵینەوە میسۆدی جەدەلی مارکس وئەنجلسە لەمەڕ شۆڕش ، هەروەها تێگەیشتنە لە لێکدانەوەو هەڵسەنگاندنەکانی لێنین لەسەر حیزب و ئیمپریالیزمە ،وێڕای ئەمانە شۆڕش یانی تێگەیشتنە لە لێکدانەوەو خەباتەکە کە ترۆتسکی درێژەی پێدا لە بەرامبەر سۆسیالیزمی شەعبەوی شۆڤێنیانەی میللی و سۆسیالیزم لە یەک وڵاتی ستالین و شۆڕشی بەردەوام و لەسەر بیرۆکراتیزمی حوکومەتی کرێکاری یەکێتی شوورەیی و ئومێد بەخشین بە خەباتی ئایندەی چینی کرێکاری جیهان بۆ گەیشتن بە سۆسیالیزمی ئەنتەرناسیۆناڵانە ؛
چەپی ڕیفۆرمیست کۆتایی ئیفلاس و هەڵوەشاندنەوەی مادی و مەعنەوی و ڕوحی خیانەتکارانەی خۆ بەوە ڕاگەیاند کە هاوکاری و دەستلەملانەی خۆی لەگەڵ بۆرژوازی کوردی ڕاگەیان ، بە بیانووی سەربەخۆیی و مافی چارەنووسی کوردان ، کە ئەمە لای ئەوان بەمانای پاراستنی چارەنووسی بۆرژوازی کوردی دێت .
بەمافی یان مافی دیمۆکراتیکی خەڵکی کورد بۆ چارەنووسی خۆی بێتە بەشێک لە شۆڕشی سۆسیالیستی ئەنتەرناسیۆنالیستی کرێکارانی کوردو ناوچەکە و جیهان ، کۆمۆنیستەکان ئەیانەوێت چارەنووسی زۆربەی هەرەزۆری کۆمەڵگا کە کرێکار و زەحمەتکێش و خانەنشین و پەککەوتەو ژنانی تێکۆشەرو چەوساوە لە پێش هەموویانەوە بپارێزن و بەئەنجام بگەیەنن ، نەک چارەنوسی داهاتووی بۆرژوازی کوردی و دەوڵەتە مؤسساتیەکەی لە بەرچاو بگرن .
....
و. صابر

بزووتنەوەی(گۆڕان) و نمایشی مەراسیمی مردنی نەوشیروان

مستفا ! ـو. سابیر

بر ل هر شتک هرمی کوردستان ل ژر کارکردی حیزب چکدار قومی ی کوردییکاندای هر لسرتای شستکانو ، و لژر دساتداریتی استوخی ئوانداي ل سرتای ساکانی نوتو دووای ووخانی رژمی بعس .

هموو ئم حیزب قومی و ئیسلامیی کوردی یان لسر بنمای باوکردنوی کنپرستی و خواپرستی و بچوونی کورانی قومی و ناسینالیستانی گز پرستان دامزراون ، هروها کک بوون لسر دوژمنایتی مارکسیزم و چینی کرکار و زحمتکشانی کوردستان چ ل ووی پراکتیکی یو چ ل ووی تیئوریو .
پارتی و یکتی و لم دووایانشدا گان و هموو حیزب ئیسلامی یکانی تریش ب دستجمعی و هاوئاهنگی لگ یکتردا شان بشانی سیاستکانی ئیمپریالیستکانی جیهان وه بگوری اوژ و فرمانی دوت شفنی و مزهبی و دیکتاترکانی ناوچک و جیهان وک بکرگیراوک هسوکوتیان کردوو .

برنامی سیاسی و ئابووری هر یکک لم لاینان ناکک ب برژوندی سرکی خکی کرکار و زحمتکشی کوردستان و پشت ب ککی سرمایو بووژاندنوی سرمای گوزاری و کارفرمایی ب کمپانیا نونتویی یکان و دوتکانیان کردوو لسر حیسابی نج و تقلا و ئارقی ناوچوانی ملینها خکی کرکارو زحمتکشی ئم ناوچی ، ب کورتی وبرهنان و چوساندنوی هزی کاری ئم جماور بوو .

وای وبرهنانوی سرمای و بهزکردنی ج و پگی دوت ئیمپریالیستکانی جیهان لم ناوچی ب ب تاان بردنی داهات و سروتی سروشتی ئم ناوچی خشکراوو کارئاسانیان ب کردوون.
سرباری هموو ئمانش ب گوجکردنی مشک و زه ینی خکی هر زری ئم ناوچی و باوکردنوی هرچی بچوونی کنپرست و دواکوتوانی عشایری و تایفگری و ئیسلامی و خورافاتی هزاران سای پشوو لم ناوچیدا واج و پریان پدارو .

کسایتی نوشیروان مصطفی و گان لم چوارچو سیاسی و برنامی بدر نی ی و لسر ئم بنما فیکری و عملی ی چینایتی هئسنگنرت ، ئو بشک لم سیستم برژواییی ک لو

ناوچەیەدا کۆمەڵگای هەرێمی کوردستانی ئەبات بەڕێوە ، وە بەشی هەرە زۆری کرێکاران و زەحمەتکێشانی تووشی بێکاری و نەداری و بێ خزمەتگوزاری کردووە و چەوساندنەوەی لە ڕادەبەدەری کرێکاران و هەلومەرجێکی سەخت کە ئەو جەماوەرە تیایدا ئەژی ، بێ مافی و سووکایەتی کۆنەپەرستانە بە ژنان و منداڵان و پیرو پەککەوتەکان و پەرەدان بە ڕاسیسزمێکی کوێرانە و ڕەگەز پەرستانە بەرامبەر بە کرێکارانی بیانی لەوانە عەرەبە عێراقی یەکان …

مێژووی سیاسی نوشیروان مصطفى ئەگەڕێتەوە بۆ بزوتنەوەیەکی پۆپۆلیستانەی چریکیانەی ماو تسی تۆنگی و بە پشت بەستن بە ئایدیای ستالینیستی بە سۆسیالیزمێکی قەومی و شۆڤێنیایە ، کە لە هەناوی ئەم هەلومەرجە ناوچەیی و جیهانیە دا هاتەتە دەرەوە . هەروەها ئەم بزوتنەوە پۆپۆلیستی و ڕیفۆرمیستە شەعبویە بە ناوی (کۆمەڵەی مارکسی – لینینی) و (کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستان) و دواتریش وەک کەسایەتی دووەمی ناو یەکێتی نیشتمانی ڕێبەری گۆڕاوە تا پێکهێنانی بزوتنەوەی گۆڕان لە ساڵی ٢٠٠٦ دا .

لێرەدا پرسیارێک دێتە ئاراوە ئەویش ئەوەیە کە بۆچی لە ساڵی ٢٠٠٦ “گۆڕان ” دروستکرا ؟ قۆناغی سیاسی و حوکمڕانی بەرەی کوردستان دواتر هەڵبژاردنی حیزبەکان بۆ پەرلەمان و ڕوخانی دەسەڵاتداریەتی حیزبی بەعس لە ٢٠٠٣ دا ، ئەم قۆناغە قۆناغی نەداری و بێکاری و سەرگەردانی و سەرکوت و دوژمنایەتی هەر بزووتنەوەیەکی شورایی و هەر بەچوکێک و جووڵەیەکی کۆمۆنیستانە ، وە تیرۆر کردنی چەندین هەڵسوڕاوی کۆمۆنیست و ڕادیکاڵ و تێکۆشەر و نوسەرانێکی تێکۆشەر ، کە دژ بە هەلومەرجی ناهەمواری ئەو ناوچەیە ناڕەزایەتیان دەربڕیوە ، دواتر ناچارکردنی چوونە دەرەوەی خەڵکانێکی زۆر لە گەنجان و لاوان لەو ناوچەیە بەرەو هەندەران ، هەموو ئەم تەنگوچەڵەمە ئابووری و سیاسیانەی کە لەم قۆناغەدا سەریان هەڵدا ، ببونە ماتیریاڵێکی باش بۆ بزوتنەوەیەکی کرێکاری مارکسیستانە دژ بە دەسەڵاتداری یەتی حیزبە حاکمەکانی هەرێمی کوردستان وەک بەڵایەکی ترسناک بۆ بۆرژوازی لەو ناوچەیەدا ، ئەمە وەڵای نەبوونی هێزێکی ڕێکخراوی لەم چەشنە ، یان هێزێکی سیاسی کە بتوانێ هەموو ئەم ناڕەزایەتیانە بۆ قازانجی شۆڕشی سۆسیالیستی لە ناوچەکەدا کۆبکاتەوەو هاوئاهەنگیان بکات و بۆقازانجی چینی کرێکار و زەحمەتکێشانی ئەو ناوچەیە بشکێنێتەوە .

هەموو بۆرژوازی کوردی و حیزبەکانیان و بەتایبەت یەکێتی نیشتمانی لە ناوچەی زەنی سەوزدا ئەبوایە بە هەر نرخێک بوایە ئەم هێزەی

دروست بکردایە کە باس لە نەداری و نەهامەتی و فساد و بژێوی باشتر بۆ ژیانی خەڵک بکات ، کە لە پێناو گەوجکردن و بەلاڕێدا بردنی ناڕەزایەتی خەڵکی کرێکاراو زەحمەتکێشی کوردستان بوو.

هەروەها بە ووشەی (ئەیگۆڕین) کە خستە سەر وێردی زمانی هەزارەها کرێکارو زەحمەتکێش وبەسوودوەرگرتن لە ساویلکەیی و ئاسۆ تەسکی قەومیانەی خەڵکی ، ناڕەزایەتیەکانی ئەوانیان بە قازانجی خودی بۆرژوا حاکمە کوردەکان وەرچەرخاند و دەسەڵاتداریەتی ئەوانیان بەناوی پارێزگاری لە دەستکەوتی هەرێم و کوردایەتی و ترساندنی خەڵکی بە ئازارو ئەشکەنجەکانی سەردەمی دەسەڵاتداریتی دیکتاتۆری□تی حیزبی بەعس لە ڕێگەی میدیاو تۆڕە کۆمەڵایەتیەکانەوە پاراست .

کە ئاکامەکەی بە تەسلیم بوونی ئەم جەماوەرە بوو بە دەسەڵاتداریەتی ئەم چینە بۆرژوا تازە پێ گەیشتووە سەرمایەدارە فینانسییە نوێیە ی کورد ، کە لەسەر بەرهەمی نەوت و گومرگ و بودجەی ووڵاتە ئیمپریالیستەکان و فەراهەم کردنی هەموو زەمینەکانی بەستنەوەی بازاڕی کەڵەکەی سەرمایەو جاسوسی کردن و دوژمنایەتی نەیارانی تێکۆشەرو شۆشگێر و تیرۆرکردنیان .

زۆربەی هەرەزۆری خەڵکی کرێکارو زەحمەتکێشی کوردستانیان بە هۆشی کوردایەتی و ڕزگاری نیشتمانی و زەمینەسازکردن بۆ تەشەنەو بڵاو کردنەوەی بیڕوڕای ئیسلامی و مەزهەبی و خورافات و ..هتد گەوجێندران و مێشکیان ل□ باربرا .

ئەرک و فەرمانی چینایەتی نوشیروان مصطفی و گۆڕان نمایەندەیی کردنی ئەم بزووتنەوە دژ بە کۆمۆنیزم کرێکاران و زەحمەتکێشانەی ئەو ناوچەیە بوو . هەر بۆیە ئەوان سەرکەوتوو بوون لە درێژە دان بە تەمەنی دەسەڵاتداری یەتی پارتی و یەکێتی و حیزبە ئیسلامییەکان و بەکرێگیراوەکانی دەوروپشتیان .

ئەم نمایشەی کە بە بزوتنەوەی گۆڕان بۆ بە گۆڕ سپاردنی نوشیروان مصطفی سازکرا بۆ خودی نەوشیروان مصطفی نەبوو ، نمایشێکی هاوبەشی هەموو لایەن و هێزو حیزبە کوردیەکان بوو بەدەسەڵاتدارو بێ دەسەڵاتەوە وە لەڕیزی پێشەوە یان یەکێتی و پارتی و حیزبە ئیسلامی یەکان بوو بۆ درێژە دان بە تەمەنی دەسەڵاتداریەتی خۆیان هەموو بەیەکەوە .

مەبەست لەم نمایشە درێژە دان بوو بە تەمەنی بزووتنەوەی (گۆڕان) وەک هێزێکی چەواشە سازو خڵەتێنەری کرێکار و زەحمەتکێش بۆ وەدی هێنانی ڕیفۆری سیاسی و ئابووری و پێکھێنانی دەوڵەتێکی سۆکۆلار و مەدەنی و عیلمانی و لێبڕال و باس کردنی لە چەسپاندنی یاسا کردن

کە مەبەست لە یاسای ئابووری بۆرژوازیانەیە بۆ کەڵکەی سەرمایە
بەشێوەیەکی چاودێرکراو لە لایەن دەوڵەت و یاسا و کۆنتڕۆڵ کردنی
لەدەستی بۆرژوازی حاکمدا .

نمایشێک بوو کە بەهەر شیوەیەک ب□□ت خەڵکی گەوج بکەن و بیانخەنە
گریان و قوڕبکەن بەسەری خۆیاندا ، لە پێناو دەرکەوتنی سەرانی
تازەو کەسایەتی تازەی بزووتنەوەی گۆڕان وەک دڵسۆزانی خەڵکی
نەدارو زەحمەتکێشی کوردستان .

لە هەمو بزووتنەوەیەکی کۆمەڵایەتی و سیاسیدا خەڵکی کارێزمای خۆی
ئەهێنێتە سەر شانۆی سیاسی ، بەڵام ئەوەی کە خەڵکی کرێکار و
زەحمەتکێشانی کوردستان نایزانن و سەریان لێشێوێندراوە ئەوەیە کە
بزوتنەوەی (گۆڕان) و نوشیروان مصطفی نمایەندەی چ چین و توێژێک
بوو لە کۆمەڵگای کوردیدا !

بەرنامەی سیاسی و فیکری ئەم بزووتنەوەیەو خودی نوشیروان مصطفا ش
کە کارگێڕی بزووتنەوەکە بوو ، ئەویە کە ئەمان تەواوی
بزووتنەوەکەیان نمایەندەی بۆرژوالێبڕالە نوێکانی کوردستانن و
تێئەکۆشن بۆ کەڵەکەی سەرمایەی زیاتر بە ناوی گەشەی بازاڕی هەرێمی
کوردستان ، هەموو ئەم بەرنامەیەش بەبێ چەوساندنەوەو تەقەشوف و
مووچەبڕین لەسەر سفرەی خاڵی کرێکار ان و زەحمەتکێشانی کوردستان
مەحاڵە بێتە دی .

ڕۆشەنبیرانێکی گرگنی (قەزەمی) ووردەبۆرژوازی و ئاسۆتەسکی
نیشتمانپەروەری قەومی و پاشکۆی بۆرژوازی بەناوی مرۆڤ دۆستی و
ئیشارەدان بە گرنگی مرۆڤ و دڵسۆزی بۆ نیشتمانی کورد و
نیشتمانپەورەری بە شێوەیەکی گشتی ، ئەیانەوێت چاوپۆشی لەم ڕۆڵە
چینایەتی یەی دژ بە کرێکارو زەحمەتکێشی کوردستانی بزووتنەوەی (
گۆڕان) بکەن و بزووتنەوەی کوردایەتی و حیزبەکانیان و ڕۆڵی
سەرەکی نوشیروان مصطفی لە بردنە پێشەوەی ئەم سیاسەتەدا بشارنەوەو
بە پیرۆز لە قەڵەم بدەن .

ڕۆڵی تێکۆشەران و کرێکارانی مارکسیست ئەوەیە ، کە هەنگاو
بەهەنگاو ڕۆڵ و کارکردی هەموو سەرانی بۆرژوازی کورد و ووردە
بۆرژوا بەکرێگیراوەکانی ئەو ناوچەیە بە هەر شێوەیەک کە بتوانن
بخەنە ڕوو و مۆڵەت نەدەن کە ئەوان بتوانن یاری بە مێشک و نەبوونی
زانیاری و تێگەیشتنی ووشیاری چینایەتی کرێکاران و زەحمەتکێشان لە
ڕۆڵی خۆیان و هاوپشتی چینایەتیان لە گەڵ کرێکارانی ناوچەکە و
ڕزگاری ئەوان و ناوچەکە لە گرەوەی هێنانەخوارەوەی دەسەلاتداری
یەتی بۆرژوازی و بنیاتنانی سۆسیالیزمێکی ئەنتەرناسیۆناڵە لە گەڵ

هاوچینەکانیان لە ناوچەکەدا .

و. صابر ٣/ ٦/ ٢٠١٧

یەکی ئایار و ترسی شۆڕشی ئۆکتۆبەر دوای سەت ساڵ … وەستا سابیر

یەکی ئایار و ترسی شۆڕشی ئۆکتۆبەر دوای سەت ساڵ لە دڵی بۆرژوازیدا ناڕەوێتەوە ، تا جیاوازی جینایەتی بمێنێت !
ئەوەی کە ڕۆشن و بەرچاوە لەسەر ئاستی گۆڕەپانی سیاسی جیهانی ئەوەیە کە چۆن بۆرژوازی جیهانی و سۆسیال دیمۆکراتەکانیان لە ڕیفۆرمیستە شەعبویەوی و میللی یەکان و کرێکاری یەکان و سەندیکا زەردەکانیان کە لە خزمەت سیستەمی سەرمایەداریدان ، دووای سەد ساڵ لە شۆڕشی ئۆکتۆبەر و ترس و لەرزی لە ناخەوەی بۆرژوازی لە شۆڕشی کرێکاران و کۆمۆنیستەکانیان وە ئەوە ش ئەبینین کە چۆن ئەم یادە تێکۆشەرانەیەی چینی کرێکار لە لایەن ئەوانەوە ئەبرێت بۆ ڕێوە و بۆ ڕۆحیەتێکی شەرم ئاوەرو لیخنانە بە مارکسیزم و چینی کرێکار ، ، هەموو ئەمانە ئەبینین سەندیکا زەردەکانیان وبە فەرمانی بۆرژوازی خۆیی ئاشتی و جەژنی خۆشی و هەڵپەڕکێ لە ناو کرێکاراندا ئەچێنن و بە هەناسەیەکی زەردی هەڵبزەکاو ئاوە لە یەکتر ئەدەنەوە و بەدەوری یەکتردا خول ئەخۆن ، لەوە ئەچێت کە بەچینی کرێکار بڵێن ئەمە لە ئەوە بەتوانا ترین و شیاوترین لەڕوی فیکریەوە بە بەرزکردنەوەی داواکاریەکانتان و ئارەکانتان و دەوڵەتی ڕەفاه و خۆشگوزەرانیتان بە ئەهێنن … بۆرژوازی دەسەڵاتداری جیهانی لەم ڕۆژەدا هەموو سوپاو پۆلیس و دام ودەزگا جاسوسی یەکانی خۆی خستبووە کار بۆ کۆنتڕۆڵکردن و دەستنیشانکردنی هەر کارێکی تر ،
بێکاری و بێ تایبەتکردنی کەرتی خزمەتگوزاری و شکاندنەوەی ئکامی قەیرانی سەرمایەداری لەسەر حیسابی سفرەی خاڵی کرێکاران و چەوساندنەوەی زیاتریان ، هەروەها شەڕو کوشتار و ئاوارەیی و ماڵوێرانی و کردنی هەموو پیرۆزیەکانی ژیانی مرۆڤ و مرۆڤایەتی بە

قوربانی چاوچنۆکی کەڵەکەی سەرمایەو رژێمی سەرمایەدارای …
ئەمڕۆ کە لەهەموو ڕۆژەکانی تر توڕەو بێزارتر بووم لەم دەستێوەردانەی بۆرژوازی و کاتێک کە لە گەڵ چەند هاوڕێەکدا بەشداریمان کرد لەم مارشی یەکی ئایارەدا …
ڕاستە ئەم مارش و ڕێپێوانانە جێگە و کارکردی تایبەتی خۆی هەیە بۆ چینی کرێکار بەڵام پێویستە ئاڕاستە سیاسی یەکەی گۆڕانکاری بەسەردا بهێنرێت .
ئەو هێزو لایەن و کەسایەتیانەی کە بەخەباتی چینی کرێکار بۆ ژێرەو ژوور کردنی نیزامی سەرمایەداری نیگەرانن و خوازیاری فەوتان و نەمان بۆ کۆمۆنیزم و چینی کرێکار ئەخوازن ، ئەمانە هیچی تر نین تەنها بەشێکن لە م دامو دەزگاو هەلومەرجە بەربەرییەی کە بۆرژوازی جیهانی و دەوڵەتەکانیان بۆ زۆرینەی هەرە زۆری خەڵکانی کرێکار و زەحمەتکێش و دەستەنگی ئەم گۆی زەوی یە دروستکردووە ، وە چارەنووس و داهاتوی ئەوانیش لە گەڵ چارەنوس و داهاتووی بۆرژواو ئیمپریالیستەکانی جیهان ب□ یەکجار ئەچێتە زبڵدانی مێژووەوە .
بەروە مارشی شۆڕشگێڕانەی یەکی ئایار بۆ ڕوخاندنی بۆرژوازی !
بژی خەباتی چینی کرێکار بۆ سۆسیالیزمی نێونەتەوەیی!
و. صابر

کولتورو ئەدەب و ڕۆشنبیری شاخ و پیاو سالاری کوردایەتی ! ….

وەستا سابیر

کولتورو ئەدەب و ڕۆشنەبیری و پەروەردەی سیاسی شاخ ئاوێزانە بە پیاو سالاری و سووکایەتی بە ژنان ، گۆڕانکاریەک کە لە ڕۆژئاوا بە سەر ئەم کولتورەدا هات ئەوەیە پیاوسالاری لەم ئەدەب و پەروەردەو کولتورەدا خرایە لایەوەو نەفرەتی لێکرا ….
کولتورو ئەدەبی عەشیرەتی و تایەفەیی و کە سەرۆک تاقم و حیزبە قەومی□ عەشیرەتیەکان لە گەڵ خۆیان گواستیانەوە بۆ ناو شاخ و لەوێ بە زەبری چەک درێژەیان پێداو کۆمەڵگایەکی دەبەنگ و گەوجێنراوو خەسێنراوو و سوکایەتی و وەلا خستنی ژنان و دەستدرێژی

سەکسی و خیانەت لە و جوتیارو زەحمەتکێشانەی کە ئەوانیان لە گوندەکانیاندا ئەو حەواندەوە ، وە بەکارهێنانیان بە هەموو کارێکی سوغرە کێشی و هەڵکێشانی هەر تاکە کەسێکی ڕادیکالیست یان پێشکەوتوخواز کە ناڕەزایەتی بە کارو کردەوەی ئەوان دەربڕیبێت لە ئاوی ساردی حەوزی مزگەوتەکان و هەڵشەڵەکردن و دروستکردن و هەڵپێچانی چەندین بوختان و ناوونازڕەی ناشیرین و ئیرهابی ڕوحی و تەنانەت گاڵتە جاڕی بە بیرو بۆچوونەکان ......هتد

ئەم کولتورو ڕەشەنبیری و پەروەردە ی پیاو سالارییە کە ڕیشەکەی لە ناو کۆمەڵگای عەشیرەتی و دواکەوتووی خێڵەکی و (قروي) کوردان دایە و ئەم دەسەڵاتدارە خێڵەکییانە بە زەبری چەک کۆمەڵگایا لە چوارچێوەی ئەم کولتورو فەرهەنگەدا هێشتەتەوە ....
تەکنەلۆجیاو ئەنتەرنێت لە ناوچەی دەسەڵاتدارییەتی ئیمارەیی و خێڵەکی زەردو سەوزدا چۆتە خزمەتی تانوپۆی دابو نەرێتی و کولتورو و پەروەردەی پیاوسالاری و عەنتەرییەتی حیزبە دەسەڵاتدارە کوردییەکان ....

لەم ئەدەب و داب و نەریتەدا خەزان بە واتای ووشە زۆر لەوە خراپتر هەڵوەشاوەتەوە کە لە ووڵاتە سەرمایەدارییە پێشکەوتووەکاندا هەیە ، لەم ووڵاتە پێشکەوتوو و پیشەسازییە سەرمایەداریانەدا مرۆڤایەتی گەیشتۆتە ئاستێک کە توانای جیابوونەوەی فەرمیان هەیە بە ئاشکرا و بەستنی پەیوەندیەکی تری کۆمەڵایەتی هاوسەرگیری و بەبێ خیانەتی پشتە ملە و بە دزی هاوسەرەکەی ، بەڵام لەم کۆمەڵگا رعوی و کۆنەپەرستە پیاوسالارەکاندا ژن تەنها هەیەکە بە سەکس و منداڵبوون و پیاو تیایدا خۆی وەک بەرانێک سەیر ئەکات کە مافی خۆیەتی لە گەڵ هەر ژنێک جووت بێت ، ....
کۆمەڵگای دواکەوتووی خێڵەکی کوردایەتی تووڕەهاترین و ناوزڕاوترین کۆمەڵگای بەشەرییە کە بە کوشتنی خۆشەویستی و ژنان بە ناو بانگە ، وە خۆشەویستی و ژیان تەنها بە پیاوان بەڕەوا ئەبینرێت .

هەر دام و دەزگایەک کە دادگاکانیش بەشێکن لەم سیستەمە خێڵەکییە تەنها بە ڕووکەشکردن و ڕازاندنەوەی ئیداری ودەسەڵاتی خۆیان دانراون ، ئەگینا هەموو دەسەڵاتێک لە دەستی سەرۆک حیزبە خێڵەکییەکاندایە....
هەر هەزو کەسێک کە پشت بە یاسایی بوونی ئەم دام ودەزگایانە ئە بەستێت ، تەنها بە گەوجکردنی خەڵک و خەڵەکردنە چاویانە و لە چوارچێوەی سیاسەتەکی ڕیفۆرمیستانەی لیقن وپاشکۆیانە بە ئەم بۆرژوازییە تازەپیاکەوتووە کوردانە ، وە وەک توێژێکی ڕیفۆرمیستی

چەپی شەعبەوی و کرێکاری بێ ئیرادەی ش□شگیڕانە ئەمێنێتەوە ، کە لە دوائامانجــدا خــزمەت بە مــانەوەی ئەم دەســەڵات و نەرێتیە کۆنەپەرستانەیە ئەکات وە وەک توێژێکی مشەخۆر و فرسەت تەڵەب و " وصولی " لە سەر ناکۆکیی یەکانی نێوان زۆنی سەوزو زەرد ئەژین …

کولتوورو ئەدەب و خۆ بەزلزانینێکی پیاوسالارانەی گەلحۆیانە وایان لێ ئەکات کە تەنانەت زۆر جار پێیان نەنگە ناوی ژنان بهێنن لە گوفتوگۆوو باسەکانیاندا وە چاوپۆشیان لێ ئەکرێت هەرچەند ئەو کەسە لێیانەوە نزیک بێت .
شەریعەتی ئیسلام و کولتوری خێڵەکی جوابگۆی یەکترن بۆ داسەپاندنی سووکایەتی و بەکەم گرتنی ژنان و منداڵ□ان ، دادگاکان هۆیەکی قانونین بۆ داسەپاندنی ئەم کولتوورەو شەریعەتە ئیسلامییە ، و ە کۆمەڵگایان لە ڕێگەی داب و نەرێت و یاسای هاوسەرگیریدا (پێشکەی) و دوواتر (پاشەکی) کردۆتە کۆمەڵگایەکی لەشفرۆشی کە بە یاسا ڕووکەش کراوە ، وە پیاو لە بەرامبەر پێشەکی یەک و پاشەکی یەکدا بۆی هەیە لە گەڵ ئەو ژنە بخەوێت کە دادگا یان مەلاکان لێی مارە ئەکەن ، لەولاشەوە درێژە بە ژیانی داوینپیسی خۆیان ئەدەن …

ئەم جۆرە سیستـەمە و ئەم جۆرە کۆمەڵگایانە هیچ چارەیەکی تری لەبەردمەدا نەماوەتەوە تەنها ئەوە نەبێت کە سەرتاپای ئەم رژیمە و ئەم دەسەڵاتە قەومی و خێڵەکی یە ژێرەو ژوور بکرێت ، ….
نە سۆکۆلاریزم ، نە عیلمانییەت ، نە مەدەنییەت ، وە نە ڕیفۆرمسازی و چاکسازی لە یاسا عەشیرەتیەکانیدا ، وە نە بە نامەی پاڕانەوە لالانەوە لە سەرۆک خێڵ□کان ، وە نە بە فشاری تری نقابی و پیشەیی بەرتەسک و نە بە شکات کردن لە م سەرکردە خێڵکەیانە لای سەرکردە بۆرژوازیە جیهانیەکان وەک نەتەوە یەکگرتووەکان و دەوڵەتەکانیان و سەندیکا زەردەکانیان هیچکوام لەم ئەلگۆو ڕێگە چارانە لە توانای ئەوەدا نیـن کە کۆتایی بەم کۆمەڵگا خەراباتە هەڵوەشاوەو نا مرۆڤانە ی خێڵکی و پیاوسالارانە ی بۆرژوا ئاسا یانەی کوردان بهێنێت ….

و. صابر